

AZ ATHENAEUM OLVASÓTÁRA

A POMPÁS HERCZEG

REGÉNY

IRTA

Mrs. HUGH FRASER

ANGOLBÓL FORDITOTTA
SZIGETHYNÉ SZALAY ERZSI

BUDAPEST.

AZ ATHENAEUM IROD. ÉS NYOMDAI R. T. KIADÁSA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2015
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5472-85-5 (online)
MEK-14284

ELSŐ KÖTET.

I.

Égetően sütött Rómában a déli nap és az egész városban nem volt se utca, se tér, hol a verőfényes nap sugarainak tikkasztó hőségét ne érezték volna. A külváros egyik palotájának kertjében azonban voltak olyan árnyas helyek és lugasok, ahova a déli nap égető sugarai be nem hatoltak és hol a megszámlálhatlan rózsák és ibolyák balzsamos üdítő illata is enyhítette a nap hevét. Az utakon üde lombok hullámzottak a sétálók lábai alatt, de azért senki se botlott meg bennük, mivel azok a lombok csupán odavetett árnyékai voltak a magasban lengedező zöld falomboknak. Illatos és hűvös volt ott még a földnek kipárolgása is, azon sötétzöld élő szőnyeg által üdítve, mely a cziprusfákról lehulló apró tüskék és tobozokból képződött. A magas cziprusfák büszkén lengedeztek a szebbnél-szebb narancsfák felett, melyeknek helyét az a bölcs kertész választotta meg, aki körülbelül háromszáz esztendővel ezelőtt ültette oda azokat a pompás hosszú sorokban, mert hát ki ne tudná azt, hogy a narancsfa szereti a nedves fekete földet, de közelsége se virágnak, se emberi lénynek nem válik hasznára? Igaz, hogy az ibolyák meg a kék jáczintok körülfonták a narancsfák gyökereit az egyik oldalon, de a kertben minden dongó méh és pletyka mákvirág tudja, hogy az a két szép virág nem a narancsfák kedvéért választotta ki azt a helyet, hanem mivel egy bájos patak hideg friss vize csergedezett egy kömederben odalent a sétánynak egyik oldalán; már pedig ki ne helyezkednék el szívesen a csergedező patak közelében, ha tehetné? A narancsfák természetesen nem gondoltak arra és a virágzás idejében lehullatták apró illatos fehér szirmaikat alant nyiló barátaik üdvözlésére.

A faszor körülbelül egy negyed mértföldnyi hosszúságra terjedhetett és Honora ott tanult meg járni egykor, futkosva az aranyos lapda után, melyet édes atyja valahonnan az ég közeléből látszék ledobni elibe, mert hát az ég vagy a fa teteje még egyforma magasság egy két éves gyermek előtt, ki örömujjongva szaladgál a fövényen messze elguruló lapdája után.

De most már véget ér a gyermekkor és a nevelőnők felügyelete alatt eltöltött időszak úgy Honora, mint Lady Dering Évának, az édes anyának, nagy megkönnyebbülésére és az említett napon, midőn a juniusi nap sugara olyan nagyon felmelegítette a Honora kertjének vén cziprusait, Lady Éva megígérte, hogy elviszi őt ama husvét utáni táncmulatságok egyikébe, melyek Rómában ugyszólván visszhangjai szoktak lenni az igazi mulató évad báljainak, oly módon, hogy a farsangot bele olvasztják a nagybőjti mulatságokba. Abban az időben, midőn Honora a Palazzo Perettiben élt, a rómaiak szerették az évnek azon időszakában a szertartásos összejöveteleket és az olyan tánczestélyeket, a hol végtelen gyönyörűségükre azok a fiatal leányok is megjelenhettek, kiket a szertartásos nyilvános bálokban való részvételre még nagyon fiataloknak tartottak. Azt az önámítást, hogy még nincsenek bemutatva öltözékük rendkívül egyszerűségével s azzal a kijelentéssel támogatták, hogy leginkább csak rokonokkal és fivéreikkel volt szabad tánczolniok. Miután pedig ugyszólván valamennyi család rokonságban állott egymással, a leányok nem érezték hiányát a tánczosoknak. Honora azonban, daczára, hogy a római leányok nevelésében részesült és köztük nőtt fel, nem volt római leány. Atyja azon számos angol közé tartozott, kik külföldön élnek és csak a távolból gyakorolják a hazafiságot. Kis leánya hét éves volt még csak, mikor meghalt és Honora egész életén át érezte a jóságos kék szemek örökös hiányát, a vezető erős kezek hiányát, atyja érczes hangjának kedves csengését pedig kimondhatatlan kegyelettel és szeretettel őrizte meg homályos emlékezetében. Attól a percztől fogva, midőn atyja meghalt, elvesztette Honora azt a megnyugtató érzést, hogy minden körülmény között támaszra és gondos szeretetre, véde-

lemre számíthat, mert még kellemes otthonában is lassan-lassan tapasztalnia kellett, hogy édes anyja bármilyen gyöngéd, bármily kedves, kedélyes barátnője is, semmiféle igazán komoly helyzetben nem segíthet rajta, se tanácscsal nem támogathatja.

Lady Dering Éva határozottan kedves, szeretetreméltó, de önző lény volt, aki minden olyan szellemi foglalkozást és tanulmányt megvetett, mely az ő ismereteit felülmulta. Tökéletesen meg lévén elégedve saját egyéniségével és positiójával, leánya számára se óhajtotta az ugynevezett magasabb kiművelést, arra azonban már csak fáradtságot vett magának, hogy el-sajátíttassa Honorával a többi csinos előkelő leányéhoz hasonló gondolkozási módot. Ily módon a fiatal leány nevelése természetesen nevetségesen felületes és középszerű lett, úgy hogy az élet fontosságának megismerése tekintetében teljesen tudatlan maradt. Csupán egy tekintetben gondoskodott Lady Éva arról, hogy a legalaposabb ismereteket megszerezze leányának... a vallásban; mert habár ő maga nem valami nagyon buzgó katolikus volt, igen jól tudta, hogy egy nem ájtatos nevelésben részesült leánynak kevés kilátása lehet az előnyös férjhezmenetelre a pápa ősi városában. Honora egyszerűen, de kifogástalanul fogta fel vallását, de buzgó hite nagy segítségül szolgált tövises életpályáján. A vallásos érzelmeken kívül legtöbb kegyelettel őrizte szívében meghalt édes atyjának emlékét, sohase tudta elfelejteni az ő gyöngéd szeretetét, ama lélekemelő szavakat, melyeket az a jelen és jövő életről mondott neki, mialatt együtt sétálgattak a kertben... és különösen mélyen lelkébe vésődött egy szép csillagos éjszakának az emléke, midőn édes atya karjaiban vitte fel házuknak verandájára és onnan megmutatta neki a hegyeket, a csillagok tündöklő fényében... nem felejtette el soha azt a pillanatot, mert az a benyomás oltotta bele ártatlan gyermekes lelkébe az édes mennyei megnyugvást.

Jóllehet mindez csupán némi csekély felfegyverkezésnek tűnhetik fel az élet küzdelmei ellen, hanem tény az, hogy sokszor vigasztalásul szolgált a visszaemlékezés Honorának.

Az említett verőfényes napon a fiatal leány vidáman örvendezve lejtett végig tánczolva a kertnek egyik hosszú faszorán, s a sebes keringőzés közben nagy port vert fel picziny lábaival a fővényes talajon. Kezében szebbnél-szebb rózsákat tartott, melyekkel az esteli mulatságon akart ékeskedni.

A magas élő sövény el volt árasztva a legszebb vadrózsákkal s ezeknek egyik kiálló ága beleakadt a napsugaras fényben megcsillanó fehér ruha finom redőzetébe és elszaggatta a lenge repülő szoknyát. Ez a körülmény kijózanította Honorát egy pillanatra, megállott, hogy összefogja a széttépett fehér szövetet. Két hosszú fekete hajfonata leomlott és megérinté a földet; a fiatal leány kiegyenesedett és hátra vetette haját, mialatt a nap sugarai enyelegtek a homlokán libegő apró fürtökkel, a mozgás okozta felhevülés a kezében tartott rózsákéhoz hasonló piros színre festette arczát, nagy kék szemei pedig megdöbbenve bámultak maguk elé, midőn az út tulsó végén anyját pillantá meg egy teljesen ismeretlen fiatal ember társaságában, ki megállva, reá függeszté tekintetét.

Lady Éván meglátszott, hogy bosszankodik, mivel megmondta Honorának, maradjon otthon és pihenjen, hogy estére friss és éber lehessen, maga pedig felöltözve éppen a délutáni kocsikázáshoz készült és szürke keztyűit húzta fel, midőn az említett fiatal embert, meghalt férjének egy távoli rokonát bejelentették. Férje, a szegény Charlie nagyon szerette azt a fiút, így tehát Lady Éva nem utasíthatta vissza látogatását; különben is csinos külsejű kedves fiatal ember volt, bár szegény, mert Lady Éva szemében a másodszülött fiúnak csekély vagyona kevesebbet ér a semminél és egy másodszülött fiú egyáltalán nem tűnt fel kíváncsatos vőnek, de elég közeli rokon lévén, joga volt egyszerűen keresztnevéen szólítani Miss Deringet, s tánczolatott vele, amennyit csak kedve tartotta; hanem általánosságban a társaságban olyan veszedelmes farkasnak tekintették Geraldot, kitől valamennyi gondos jó anyának tanácsos távol tartani ártatlan báránycáit. Legbosszantóbb a dologban az, hogy igazán csinos kedves fiatal

ember lévén, ha bárhol a salonba belépett, mindenkinek az arcza sugárzott az örömtől; így hát Lady Éva is szívesen látta, habár alig lehetett volna alkalmatlanabb időben megérkeznie, mint mikor Honorát először készültek bemutatni a társaságban. Lady Éva, mialatt az ifju kezét megrázta és örömmel mosolygott annak csinos arczára, gyorsan átgondolta a helyzetet. Azt hitte, hogy Honora bizonyosan a saját szobájában pihen, vagy gyönyörködik a nagy álló tükör felett függő remek tiszta fehér tulle bálí öltözékben. Attól tartott csupán, hogy minden perczen eszébe juthat a fiatal gyermekleánynak befutni a salonba... óh borzalom!... talán egy fehér peignoirban... hogy keztyűről vagy virágcsokráról kérdezzen valamit; vagy pedig ösztönszerűleg is oda vonzza őt talán annak a másik fiatal lénynek delejes befolyása. Lady Éva ugyan még soha se hallott a telepathia létezése felől, hanem hát nem hiába volt nagyvilági nő, s jól tudta, milyen ügyesen fel tudja egymást fedezni két fiatal teremtmény. A mosoly tehát még el sem tűnt szemeiből, midőn már elhatározta, hogy Lowther Geraldot kivezeti sétálni a kertbe, azután pedig kikocsizik vele a Borghese-villa felé s visszatérőben szépen leteszi a szállodája előtt s majd éppen csak megemlíti az esti mulatságot, mintegy mentségül azért, hogy ebédre nem hívhatja meg.

Ah, de sajnos, ezt az egész ügyesen kigondolt tervet megsemmisítette a kerti uton végig lejtő Honorának hirtelen megjelenése. Lady Éva életében talán most haragudott leányára először azért, hogy olyan szép és nem is volt képes egy bosszus felkiáltást visszafojtani.

- Honora! te igazán kiállhatatlan vagy! Azt mondtam neked, maradj a szobádban és pihenj.

Honora arcza még jobban kipirult édes anyja szemrehányásától, de Gerald már akkor előre lépett és feléje nyújtá üdvözlésül kezét.

- Nem emlékszik-e reám, Honora hugom? Én Gerald vagyok! Mind a ketten megváltoztunk, mióta utolszor láttuk egymást.

- Óh, igen, hogy ne emlékezném önre - viszonzá Honora örömmel és egészen meglepedkezve összetépett ruhájáról, sőt arról a furcsa picziny papucsról is, mely pár méternyire feküdt mögötte a porondon.

- Ugy jött most, ugyebár, hogy állandóan itt maradjon? - kérdezé azután s eszébe jutottak az ifjú látogatásai a rég múltban, midőn még atyja életben volt. Anyja rögtön szigorú pillantást vetett rá Gerald válla felett, de ugyanakkor az ifjú derült arcza is elkomorlyodott. Honora látta, hogy hibát követett el, miért is sietve ekként beszélt tovább:

- Igen, ön nagyon megváltozott azóta, Gerald; rettenetesen magas lett és megöregedett! De én is megnőttem ám, vagy legalább is ma este nagy leány akarok lenni.

- Hát mi van készülöben ma estére? - kérdezé Gerald, miközben Lady Éva gondosan begombolta a hatodik gombot keztyűjén, lesve az alkalmat, hogy azt az alkalmatlan fiút fel-tűnés nélkül eltávolíthassa.

Honora jóízűen nevetett feleletül Gerald kérdésére.

- Táncmulatságba megyek - mondá. - Ma lesz a legelső tánczestélyem és a legelső hosszú ruhám felavatása! Oh! milyen nagyszerű lesz az!

- Bár elmehetnék én is, habár én nem vehetek fel hosszú ruhát! - szólt sajnálkozva, de tréfásan Gerald. - Nem szerezhetne ön nekem egy meghívót, Éva néni? Hol lesz az a tánczestély?

- Félek, hogy lehetetlenséget kíván - felelé határozottan Lady Éva. - Vald'oro herczegné már legalább hat előkelő egyént visszautasított. Egészen zártkörűnek kívánja mai tánczestélyét. Nagy bálba még el nem vinném Honorát semmi esetben.

- Ah, Vald'oro herczegné? - szólt Gerald. - Nála hagytam a névjegyemet, mielőtt ide jöttem. Hiszen ő régi jó barátnőm nekem... Alfonsóval együtt tanultunk Etonban; így tehát remélem,

hogy talán már eddig megkönyörült rajtam s mire hazamegyek, a szállóban fogom találni a meghívó jegyét. Ha sikerül oda eljutnom, nem adná-e nekem az első keringőt, Honora cousine?

Ez már igazán sok volt. Lady Éva egy gyors mozdulattal, melyet legnyájasabb mosolya kísért, karonfogta Geraldot és elvezette őt, még mielőtt Honora feleletre gondolhatott volna, s a fiatal ember maga se tudta, hogyan jutott a Victoriába nagynénje oldala mellé anélkül, hogy csak el is bucsuzhatott volna Honorától, vagy biztosíthatta volna magának azt az esdve kért keringőt... és ime most egész sereg kérdésére kellett válaszolnia nagynénjének, miután az mind jobban-jobban látszott érdeklődni a sorsa iránt, minél távolabb jutottak Honorától és annak szép rózsáitól. El kellett beszélnie, milyen szerencsésen esett végre át a keserves vizsgákon, s hogy azért kellett elhagynia Angliát, mivel influenzába esvén, teljes gyógyulása megkívánta a légváltozást; hivatalában pedig biztosították, hogy ő nélküle is elvégezhetik a sok fontos munkát. Erre aztán Lady Éva jóízűen nevetett; de bizony Gerald gondolatai az egész idő alatt másfelé kalandoztak; Honorára gondolt, annak kipirult arcza, csillogó szemei és kecses fiatal alakja lebegett képzelete előtt, a mint a kert ösvényén könnyedén lefelé lejtve megpillantá őt. Azután tekintete nagynénjének sötét pejs lovaira esett és azt gondolá magában: »Hiába, istálló dolgában mindig érezni lehet a férfi hiányát. Szegény Charlie bácsi nem szívesen látná ezeket az elhanyagolt gebéket.« Ekkor egyszerre csak majd kiütötte a szemét egy bodros napernyő, azután hirtelen megállott a kocsi s őt szépen letették a szállodája kapuja előtt, nagynénje pedig egyenesen elhajtott, anélkül, hogy ideje lett volna abbeli óhajtását kifejezni, hogy mielőbb viszontlássa.

A fiatal ember pár perczig utána bámult az elrobogó kocsinak, de aztán megfordult, hogy felmenjen az emeletre. Amint azonban kinyitotta a házba vezető üvegajtót, a hajóskapitány egyenruhájához hasonló öltözékű portás elibe sietett s egy széles nagy boritékot kézbesített neki, rendkívüli előzékenységgel, de desperátusan tört angol nyelven magyarázgatva, hogy ő excellentiája Vald'oro herczegné maga személyesen állott meg kocsijával a kapuban, hogy ott hagyja a Mylord számára a levelet. Ez a körülmény feltűnő módon emelhetette a fiatal angol tekintélyét a szálloda személyzete előtt, mert legalább is hárman rohantak egyszerre hozzá, hogy neki a dohányzó szobába vezető utat megmutassák. Meglehetősen tágas helyiség volt a pompeji stylben tartott, élénken színezett freskókkal diszitett dohányzó szoba, mely abban az órában rendesen üres szokott lenni. Ott bontotta fel Gerald ő excellentiája levelét és megtalálta benne a várva-várt meghívó jegyet. Hosszukás betűkkel írott pár szóban értesítették, hogy a herczegné otthon lesz és fogad az nap este kilencz órakor. A kijelentés fölött pedig nagy ákumbákumokkal a Gerald neve volt oda írva.

- Igazán szép ettől a vén herczegnétől - mondá magában Gerald, a korának és társadalmi osztályának megfelelő tréfás modorban. - Szeretném tudni, vajjon miért nem akarta Éva néni megkísérteni, hogy meghívót szerezzen számomra. Ez nagyon kicsinyes tőle. No de most legalább meglátom, hogyan tanították meg táncolni a kis Honorát ebben a papos országban. Hanem most még fordulok előbb egyet az ebéd előtt.

- - - - -

»A kis Honora« pár pillanatig mereven állott egy helyben, midőn anyja eltűnt Geraldal és az elégedetlenség sajátságos érzése támadt benne s az a juniusi nap heve daczára lehütötte egy kicsit. Komolyan megfordult és fél lábon oda ugrált, ahol elvesztett czipője feküdt a földön. Többet azonban már nem tánczolt azután. Felkereste kedvencz ülőhelyét a rózsaszín és fehér virágu oleanderfáknak összefutó lombjai alatt és ott ült sokáig, elmerengve a Sabina hegység nézésébe. Sok mindenféle felett elgondolkozott, mert Gerald hangja sok édes dolgot idézett vissza gyermekkorának homályos emlékeiből, de különösen atyját juttatta az eszébe, atyját, ki annyira szerette ezt a csinos rokonát. Kedves drága apuka! mondá magában Honora s azt

hitte, hogy atyja tudja, mennyire érzi ő hiányát. Könnyek tolultak a fiatal leányka szemébe, egyszerre azonban egy kis szél támadt, mely az oleander virágait arczába és hajára szórta. Ekkor aztán a fiatalság és a juniusi verőfény ismét felülkerekedett. Honora boldogan mosolyogva felszedte rózsáit és felfutott az ódon palota emeletén levő szobájába.

Ez a szoba képezte a fiatal leány életének egyik gyönyörűségét, mindig örömmel tért oda vissza s azt képzelte, hogy képei, könyvei és virágai mind ujjongva üdvözlik. Még az asztalok és székek is örülni látszottak látásának. Kivüle és komornáján kívül kevesen léptek be abba a kicsiny szentélybe, hol csend és béke uralkodott, az a békés nyugalom, mely csakis olyan helyeken érezhető, hol tiszta, szűzies boldog lények laknak. Három oldalról a tiszta kék égboltra nyitlak a szobának ódon, vasrostélyos ablakai, de ki lehetett látni rajtok a Compagné-nak legtávolabb eső pontjáig, de az eresz alatti fecskefészkekben is gyönyörködhetett Honora. A nyári szellő odafujta a frissen kaszált széna balzsamos illatát s felhallatszott a kis bárányok csengőinek dallamos hangja, maguk az anyabirkák ott legelésztek a Róma-Vecchia melletti fűvel benőtt dombocskán. Képzelné se lehet szobát, melybe úgy behatoljon a szabad levegő, de azért barátságos és lakályos volt, néhány szép kép is ékesítette, melyeket annyira szeretett Honora, hogy úgy csevegett hozzájuk, mintha megannyi bizalmas jó barát lett volna. A biborbársony palástos öreg pápa például sok mindent tudott a fiatal leány felől és mindig jóindulattal mosolygott reá; de az a fekete szemü szép asszony a falon már nem akarta Honorának titkát elárulni, kinek szánta azt a sötét hajfürtöt, melyet levágni készült, vagy, hogy őt magát mi okból vágta ki egy másik, rég elveszett nagy képből. A Sixtini Madonna remek képe ott függött a Honora ágya felett és mikor a reményteljes és boldogság után vágyó ábrándos poetikus álmokban élő tapasztalatlan ártatlan sziv megkérdezte a Madonnától a jövőt, a választ mindig ott vélte látni a boldogságos szűz anya és a kis Jézus csodálatos szemeiben. Kicsiny könyvtárát bizonyosan szegényesnek találná egy jelenkori nevelésű fiatal leány. Gondosan válogatták össze azokat a könyveket a nevelőnők és a jó barátok (Lady Éva maga soha se olvasott semmit), de attól tartok, hogy Honora maga se sokat törődött némelyikkel közöttük. Azok a könyvek, melyek leghasznosabbaknak tündek fel és a fiatal leány még ki nem fejtett lelkületére nagy hatást gyakoroltak, a szentek és hősök életéről szóltak.

Kedves, nemeslelkű, egyszerű gyermek volt Honora, ki napsugárban nőtt fel csendesen anélkül, hogy akár önmagában, akár másban kételkedett volna valaha, miként a virág, várva, hogy mit küld le reá az ég. Anyjának világias erkölcsi felületessége még nem bántotta Honorát; mert hiszen még nagyon is keveset voltak ők együtt, mikor pedig a gyanu homályosan felmerült lelkében, hogy anyja nem elég vallásos, se nem teljesen önzetlen lény, erélyesen küzdött a mellett, hogy gyanuja téves és tőle bűn ez a feltevés. Különben azt majd csak az idő s körülmények mutathatják meg, milyen nővé fejleszté az élet azt az ártatlan, vidám kedélyű gyermekleányt, mikor majd az öröm és bánat felhevíti, lehüti és megérleli őt.

Lady Éva maga sokkal kevésbé ismerte Honorát, mint az a biborbársonyos pápa ott a falon, vagy akár a repülő fecskék, melyek a fiatal leány ablakpárkányán szoktak megpihenni, hallgatván, miként imádkozik vagy énekelget magában; de az édes anya teljesen meg volt elégedve a leányával és büszke volt arra, hogy még a leggonoszabb kritika se találhatna kifogást neveltetése, modora, vagy megjelenése és külseje ellen. Elég őssel és hozományyal birt ahhoz, hogy leányának szives fogadtatást biztosíthasson csaknem valamennyi előkelő római családnál, miért is érezte Lady Éva, hogy megbocsájthatlan igaztalanság lenne a gondviselés részéről, ha nem sikerülne neki kis leányát rendkívül fényesen férjhez adni. Lehet-e tehát csodálkozni, ha elfelejtette megkérdezni Geraldtól, mikor látogatja meg őket újból?

II.

Gerald utoljára is elmulasztotta az első keringőt. Az angol követséghez ebédre lévén hivatalos, meg kellett jelennie, de roppant nehezőre esett illő figyelmet tanusítani azon két-három befolyásos vén rokkant diplomata unalmas történeteiről, akik mellé ültették. Gondolatai folyton bájos rokonánál kalandoztak. Vajjon várja-e őt? Fentartotta-e számára az első keringőt? s ha igen, akkor bizonyosan borzasztóan elítélheti, hogy el nem ment a kért tánczért. Valóban annyira szórakozott és komoly volt, hogy a tekintélyes urak meg voltak győződve arról, hogy Gerald egy ambiciózus, túlszorgalmas fiatal ember, ki már is túlerőltette elméjét a sok szellemi munkával. Gerald hirnevét mint emelkedő fiatal emberét, aki általános vélemény szerint még sokra viheti, ugyszólván azon az ebéden alapította meg s az a jó hirnév éppen annyit használt neki, mintha tényleg úgy lett volna, bár sikereit főleg annak a szerencséjének tulajdonithatta, hogy azok az emberek, akik már felemelkedtek, még ő nálánál is sokkal restebbek és hanyagabbak voltak.

Fél tizenegyre járt már az idő, mikor valahára elszabadulhatott és beléphetett Vald'oro hercegné salonjába, épp jókor ahhoz, hogy lássa Honorát ellejteni a ház úrnőjének legifjabb fiával, egy epedő tekintetű, szőke fiatal emberrel, ki rendkívül jól tánczolt. Honora elfogultnak érezte magát és megijedt a szin pompás előkelő tömegben. Anyja pár perczre ott hagyta őt a nagyterem végén összeverődött leánycsoportban. Sokszor volt már ott abban a nagyteremben Honora azelőtt, nem egyszer futott versenyt egyik végétől a másikig Vald'oro Biancával és annak fivérel; de óh, most úgy érzé, hogy egészen más helyzetbe jutott; leánybarátnői mind olyan nagyoknak, olyan fennségeseknek és... olyan szépeknek tüntek fel ő hozzá képest; Vald'oro Alfonsót pedig megpillantva estélyi öltözékében, egészen megzavarodott és kíváncsi lett, vajjon az a pompás öltözékű csinos fiatal ember vissza fog-e emlékezni arra, hogy ő egyáltalán ismerte valaha. Az igazat megvallva, Honora éppen a felett gondolkozott, hogy miképen lehetne Geraldot is oda varázsolni, midőn a félelmes Alfonso elibe állott és kikérte a kegyet, hogy vele tánczoljon stb. Alfonso tudta, hogy ez az első tánczmulatsága Honorának és egyáltalán nem lévén olyan unalmas, amilyennek látszott, feltette magában, mindent elkövetni, hogy Honora jól érezze magát.

Lady Éva egészen meg volt elégedve Dori Alfonsóval és kecsesen mosolygott, midőn a táncz befejeztével Honorát visszavezette hozzá. Egyszerre eltűnt a fiatal leány szívéből minden félénkség, a zene vidám hangjai felpezsdítették és úgy tetszett, mintha a nagy kék szemekben visszatükröződnék a csillogó fény; arcának üde rózsás színe, gyöngéd keblének lihegése a táncz abbahagyása után, midőn anyja mellé állott, csak még jobban fokozta szépségét, ugyannyira, hogy Gerald, midőn üdvözlésére hozzá lépett, pillanatra azon gondolkozott, vajjon milyen halállal szeretné Alfonsót elküldeni ez árnyékvilágból. De azután megfeledkezett mindenről és mindenkiről Honora kivételével, mivel az mosolyogva hozzá fordult és kezét feléje nyujtva oda ígérte neki bűnbocsánattal a következő tánczot, még mielőtt Lady Éva magához térhetett volna ámulatából, hogy Geraldot ott látja.

Néhány órával később felzendült a zene a cotillonra. A palazzo Vald'oro történelmi nevezetességű, s tetőtől a padozatig csillogó alabastrommal kirakott báltermében, melyet a családi hagyományhoz híven kétezer szál viaszgyertya világított s melyek levegőjét a nagyszerű üvegház összes virágainak illata telített, élénk jókedv uralkodott és a tündöklő fiatalság kecsesen lejtette a zene ütemei után a keringőt. Ezt a gyönyörű viruló ifju sereget pillanatig remek szép rózsafüzér fonta össze, melyet a vidáman nevető tánczolóok magasan feltartottak a középben; e zene változó ütemére egyszerre az egész kis csoport belevegyült lejtve a tömegbe s a rózsafüzér valóságos rózszaesőként hullott szét, a rózsaszirmok ezrével röpködtek a balsamos levegőben, mielőtt hópehelyként ráhullottak a bájos fejekre és a hófehér meztelen vállakra, végre pedig lerepültek a földre, hol a hölgyek uszálya s apró lábai ide s tova separték.

A cotillon egy virágos anarchia. Tartama alatt a legszigorubb garde de damenak is le kell mondania kormányzatáról és kénytelen, legalább egy időre, minden mama leereszteni kiterjesztett örködő szárnyait. A szerencsétől meg az előtánczostól függ, kinek milyen tánczos vagy tánczosnő jut s így a kis Honora is legnagyobbbrészt a szerencsének tulajdonította, hogy a legtöbb fordulót Gerald rokonával tánczolhatta. A túlságos öröm közepette persze gondolkozni se jutott eszébe a véletlen esélye felett. Majd rákerül az elmélkedésre is a sor - gondolá Honora - a kocsiban, midőn majd hazafelé tartanak édes anyjával. Ah, hisz most még olyan korai az idő, de sajnos, egy, két vagy három óra múlva már ismét kitódul majd a nagycsarnokba a most boldogságban úszó atlaszczipős bájos kis sereg.

Egész sor üres terem vezetett át a bálteremből a képcsarnokba, vagyis másik végébe az óriás négyszögű palazzo Vald'oronak, mely több más palotával együtt ugyszólván egész kis várost képez Róma kellő közepén. Ezen termék egyikében több álmos öreg gentleman morzsolta le a hosszú éjszakát whistjáték mellett, várakozva feleségeikre. Két másik teremben kaczerkódó szerelmes párok vonultak el, míg csak egyik-másik betolakodó fel nem fedezte ottlétüket. A legtávolabb eső kicsiny kerek szobában, mintha a magas kupola tetejéből lehulló csillag lenne, egyetlen remek kis függőlámpa által megvilágítva komoly beszélgetésbe merült, de egymással elégedetlennek látszó fiatal pár ült. A férfi hátra dült az alacsony pamlagon, felbámult a mennyezetre, lábait keresztbe vetve és kezét nadrágzsebébe dugva. A tapasztalt nő rendesen visszavonul, ha a férfi ilyen fesztelen helyzetbe helyezkedik és hallgat. A nő tudja, hogy uralma megszűnik abban a pillanatban, mikor a férfi ilyet merészel és bevárja a jobb időt.

De a pamlag sarkában ülő nő nem igen birhatott még sok tapasztalattal, mert izgatottan előre hajlott és tovább folytatta érveléseit és szemrehányásait, mi még jobban megerősíteni látszott a férfi fölényét, miután tovább is megmaradt illetlen, fesztelen helyzetében.

Vald'oro Olimpia, amint rendesen nevezték: »Gozzadininé«, legidősebb leánya volt Vald'oro herczegnek, állítólag nagyon fényes házasságot kötött körülbelül öt évvel azelőtt Gozzadini Marchesével, egy ferrarai könnyelmű gentlemannel, ki megengedte nejének, hogy legtöbb idejét Rómában töltsse el a családjá körében. Olympia igen szép fiatal nő, magas, széles vállu alak; veres hajával, hófehér bőrével és fekete szemeivel emlékeztetett Tintoretto velencei nőire. Halálosan unatkozott Gozzadininak gyönyörű szép palotájában Ferrarában és nem is titkolta a vidéki társaság iránti megvetését. Gozzadini pedig lenézte az unalmas rómaiakat és kijelentette, hogy fia ugyan soha se fogja meglátni St. Péter templomát, míg férfi korát el nem éri; nem volt tehát más mód, mint hogy a szép asszony egyedül töltsse el a telet Rómában, alkalmatlan férjét pedig ott hagyja Ferrarában, hogy azután vele és a gyermekekkel majd valamely fürdőhelyen találkozzanak a nyáron.

Gozzadininé nemcsak előkelő, de rendkívül vonzó és szép nő is volt, nem csoda tehát, ha soha se unatkozott a társaságban, mert ha ő egy salonban megjelent, a leghódítóbb, legcsinosabb fiatal emberek rögtön elpárologtak a leányok társaságából és a szép asszony körül csoportosultak, kitéve őt az által egész estére a rágalmazásnak. A fiatal emberek közül sokan csak keresztnevén szólították s valamennyi szerelmes volt bele, vagy legalább is elhitette magával, hogy szerelmes, vagy az volt valamikor. Annyi tény, hogy szinte chicnek tartották, hogy az ünnepelt szép Gozzadininé körében lássák őket. Bocsánat a »chic« szónak gyakori használatáért, de szóljon mentségemül az, hogy korlátolt felfogásu egyéneket irok le.

Olympia csakúgy szerette a mulatságot, mint azt a fiatalabb és szendébb hölgyek is kedvelik és ugyancsak hatalmasnak kellett lenni annak, a mi őt a saját házában a cotillon elmulasztására készítette. Rendesen ő volt központja, a lelke az érdekes szép füzértáncznak és olyan önfeledt hévvel, oly kecses könnyedséggel és szilaj tüzzel lejtette végig a változatos bonyolult figurákat, hogy az még egy szenvedélyes Bachansnőt is zavarba hozott volna.

A jelen pillanatban azonban egyáltalán nem látszott vidámnak, szemeiből esdeklő kifejezést lehetett kiolvasni, hangja pedig inkább bánatosnak volt mondható, midőn udvarlójához beszélve esdve kérte őt: emlékezzék vissza, gondolkozzék és mentse fel őt a kínos megbizástól.

De vajjon mi lehetett az?

- Ön azt nem kívánhatja komolyan, Orazio - mondá - gondolkozzék csak egy pillanattig, milyen kellemetlen lenne az énnekem! Ön végre is gentleman!

A fiatal ember nem indult meg, hanem pár pillanattig szótlanul a fiatal nőre függeszté tekintetét, azután megszólalt rokonszenves gyöngéd rezgésű halk hangján.

- Mindez igen szép és kedves öntől, Olympia. De lesz-e szives mindjárt holnap megkezdeni az én ügyem elintézését, vagy inkább várna vele szombatig? Tudja, hogy a szombat szerencsés napja a Porsennáknak.

A fiatal hölgy a harag fellobbanásával takarta el kezével füleit.

- Soha se fogok én arra vállalkozni - kiáltá.

A férfi még egyszer ráfordítá méléző szemeit. Fényes, mandula metszésű szemek voltak azok és úgy villogtak, mint az elégült állatok szemei az erdőben. Szabályos vonásu arcza üde és szép volt. Világosbarna hajához jól állott a csaknem gesztenyeszínű barna, fényes göndör szakáll, mely telt fehér állat eltakarta.

A szép asszony ölébe ejtette kezeit és megkísérlé arczát félre fordítani a férfi tekintete elől; de szemei akarata ellenére is megint csak annak arczára tévedtek. Szemei egy perczig megpihentek a férfias szép arczon, egészen kimeredtek a félelemtől; a halánték táján képződő verejtékcseppek pedig lemosták a rizsport dús hajának apró hajfürtei alól.

- Megteszem, a mikor önnek tetszik - mondá végre vontatva tompa hangon és utána borzongani látszott.

- Akkor hát holnap - felelé a férfi; - mert ha szombatig elhalasztanák, ön megfeledkezhetnék ígéretéről, Olympia. Tudja, hogy ön némely dologban meglehetősen feledékeny. Akkor pedig megtörténhetnék, hogy hajósom esetleg összetalálkozhatnék Gozzadini emberével Genuában és beszélni találna neki arról a gyönyörteljes hétről, melyet mi együtt a yachton eltöltöttünk a múlt évben a jóniai szigetek közt. Ne legyen feledékeny, Olympia; mert az most nem volna jó önre nézve.

A nő még folyton rá nézett és zokogását visszafojtva iparkodott uralkodni felindulásán. A férfi pedig lassan készülődni kezdett, felállt, kiegyengeté felöltője lebbenyeit és leverte az Olympia közelében lévő válláról a rizsport. Azután bal kezét kinyujtá kalapja és keztyüi után és mialatt egyik kezével keztyüit keresgélte a pamlag párnái alatt, jobb kezét hanyagul rátette mintegy engesztelésül a nőnek összekulcsolt kezeire. Olympia pedig lassan felemelte kezeit az ifju kezével együtt, míg csak egészen oda nem ért üde piros ajkához, akkor azután olyan mélyen beleharapott az eleven húsba, hogy a fiatal ember felkiáltott fájdalmában. Olympia megriadva futott végig a hosszú termeken, megijesztve a szerelmes párokat, kik azt hitték, hogy magukban vannak; s a whist mellett ülő öreg gentlemaneket is megzavarván, pár percz mulva már a legszilajabban tánczolt a cotillon figurájában hódolói egyikével, ki már másfél órája várakozott az ajtó közelében arra a kitüntetésre, tudva, hogy majd rá kerül a sor, mihelyt a szép Olympia bevégezte vitakozását Porsennával. Minden este meg szokott az történni.

Olympia távozása után Porsenna Orazio még pár pillanattig szájához tartotta sebesült kezét és selyem zsebkendőjével bekötözve, szidta magában a kegyetlent. Akkor aztán kinyitotta a kicsiny szobának a mellékajtóját és eltűnt a sötét lépcsőn, mely a ház fiainak lakosztályához

vezetett. Meg akarta mosni a kezét Alfonso dolgozó-szobájában, mielőtt Olympia után menne a bálterembe. Belevetette magát egy mély karosszékbe és szivarra gyujtván elgondolkozott az Olympiával folytatott párbeszéd tárgya felett. Vajjon nem hagyott-e ki vagy egyet a nevezetesebb pontok közül? És nem elég gyenge-e ahhoz, hogy valamiben igazat adjon Olympiának? Nem. Utoljára is Olympia soha se bilincselte le őt egészen; most pedig, midőn már nem is szórakoztatta többé, jó, hogy legalább felhasználhatja a saját érdekében. A házasságtól ugyan borzadt, de ha már anyja annyira súlyt fektet rá, tekintettel arra, hogy ha nem adna örököszt a családnak, az ősi vagyon rászállana és ferrarai rokonaira, kiknek kétségbeejtő helyzetükben olyan nagy szükségük volna arra és akik olyan nagyon áhítoznak rá, szinte megbocsájthatlan lenne, ha meg nem házasodnék, hogy a rokonok várakozásait meghiusítsa. Igen, meg fog nőszülni; de a nőt magának kell kiválasztani; semmiféle családi beavatkozást nem tűr; abban még Olympia se akadályozhatja meg. Jól ismerte Orazio... vajjon ki, ha nem ő a római leányok jellemének minden vonását; ismerte azoknak csekély előnyeit és sok-sok gyengeségét, miért is teljesen ráunt a hazájabeli nőkre.

Az ájtatos anyja által elibe tárt névsor minden egyes jelöltjére nemmel felelt, míg végre anyja kétségbeesésében azt kérdezte tőle: nem tűnt-e fel neki soha egy csinos kis leány, ki reggelenként leeresztett hosszú hajfonatokkal szokott sétálni a Pinción, anyja kíséretében, nyomon követve egy hintótól, melyet zöld libériás kocsis szokott hajtani. Az a fiatal leány ritka gondos nevelésben részesült és Porsenna hercegné még azt is erősítette, hogy tekintélyes hozománnyal bír. Vajjon nem kocsizna-e ki Orazio szintén egyik reggel, hogy lássa és meggyőződjék nem tetszene-e meg neki? Orazio beleegyezett vagy legalább is nem mondott ellent; elbúcsuzott anyjától és felsietett a lakosztályába, hogy gondolkozzék a dolog felett.

A Porsenna-palota egy téres utcán áll, mely a Corsótól a Tiberhez vezet és csaknem egyenesen nyugat és keletnek fekszik úgy, hogy a nap alig vet árnyékot szürke falaira. Magas négyszögletes épület az, minő igen sok létezik Rómában, nemes és egyszerű izlésben tartva körvonaláiban, de eléktelenítve a barok diszletekkel és modern boltozatával, mely mintegy áthidalja a jelent a multtal. Az oszlopos négyszögletes udvar körül egymás fölött emelkedő erkélysorokkal, melyek a tetőzet alatt verandákban végződnek, semmi se modern; a verandák napsugárban úsznak a kék égboltozat alatt; dézsákba ültetett narancs- és oleanderfák diszítik, melyeknek galyai az alacsony vasrácsozaton keresztül lekandikálnak a szédítő magasságból. A kövek már mindenütt feketék és horpadtak és sirokkós napokon századok nedvességét izzadják ki. A felső emeletekbe felvezető rövid kanyarulatu széles lépcső el van lepve sikamlós foltokkal, a magas lépcsőzet falai pedig a földtől vagy három lábnyira kellemetlen kigöngyölésű párától átnedvesültek. A kőkoporsókat mindenkor megfelelő diszleteknek tartották Rómában, egy »Scala nobilinek«, de a Porsennákat kivéve egyetlen család se állította oda Etruszk őseik képmásait palotáik kijáratához, hogy ott pihenjenek elavult rútságukban. Itt azonban feltaláljuk a rég eltemetett férfiak és nők veres agyagból mintázott képmásait végig fekvő üres koporsóik födelén. Valamennyi jobb kezére támasztja fejét és haragos arcot vet jelenkorunk szülőteire, a kik arra járnak. Félhomályban, vagy az olajlámpák homályos fényében, melylyel még ma is világítani szokták az ódon palotát, azok a hideg kőalakok kísérteties, komor kinézést adnak a lépcsőknek.

Minden emeleten nehéz ajtók nyílnak a család és hozzátartozóik által elfoglalt különféle lakosztályokba; mert azokban az óriási épületekben tizenkét lakosztály is könnyen el lehet helyezve, anélkül hogy bármelyikben is tudomást vegyenek a másik létezéséről.

A Porsenna család jelenleg csupán két élő tagból állott, az öreg hercegnéből, a ki visszavonultan élt az első emeleten, meg a fiából, Orazióból, a ki örömeztobb lakott egy kisebb lakosztályban az anyjái fölött.

A hercegné régi korbéli római nő volt, kinek a jelleme egyetlen törzsből látszott alkotva lenni és ha a fatörzs helyenként keménynek bizonyult is, kellően biztosítva és edzve volt minden viszontagság ellen.

Saját jellemzilárdsága megnehezítette azonban azt, hogy felfogja az olyan komplikált ingatag temperamentumot, minő a fiáé volt, kiben minden tulajdonság harcban látszott lenni egymással, kiben a test küzdött a lélek ellen és az ész kicsúfolta mind a kettőt; kiben az öröklött természet néha diadalmaskodott az elsajátított szokások felett, de azon az úton volt, hogy lenyűgözze azt egyénisége rendkívüli hatalmával, mert elég erősnek képzelte magát, hogy akarata legyőzze a benne viaskodó összes ellentétes hajlamokat.

Orazio önkénytelen tisztelettel viseltetett anyjának éleselműsége iránt, megtörtént tehát, hogy midőn Honora anyja mellett lépdelt egy verőfényes tavaszi reggelen, egy kocsi többször megkerülte már őket, s a kocsiban azon egyéniségek egyike ült, kiket meglátnia neki nem volt szabad. Lady Évának tapasztalt szemei azonban felismerték úgy a kocsit, mint tulajdonosát; s azonnal felfogta jelentőségét is az érdeklődő óvatos pillantásoknak, melyeket a herceg Honorára vetett; és ez talán nyugtalanította volna aggódo anyai szivét azon meggyőződés nélkül, hogy Honora ruhája csodálatosan jól állott és úgy az, mint a reggeli üde lég igazán ígöző szépnék tüntette fel leányát.

Porsennának mult heti megjelenése a Pinción nagy befolyást gyakorolt az anya azon elhatározására, hogy Honorát elvigye Vald'oroék tánczestélyére, habár a fiatal leány maga nem is keresett erre más okot, mint édesanyja kedvességét, ki örömmel látja őt mulatni. De lady Éva az estélyen nagyon bosszankodott csalódásán, mert noha már két óra mult és Porsenna herceg már régebben jelen volt, még nem vett magának annyi fáradságot, hogy bemutatassa magát neki és nem is látszott tudomást venni se az ő, se a leánya ottlétéről. Lady Éva éles szemei látták őt eltűnni a rettenetes »Gozzadininével« és minden pillanat, a mig ketten együtt maradtak, egész örökkévalóságnak tünt fel neki. Az ő szempontjából tekintve a dolgot, Honorára nézve a házasság Porsenna Orazióval fejedelmi szerencse lett volna. Rómában valamennyi jó anya iparkodott azt a boldogságot megszerezni leányai számára. Most kínálkozott a jó alkalom, már csaknem biztosra vette, hogy vágya teljesül és ime ismét elfordítja tőle a ritka szerencsét az a kaczer Olympia. Borzasztó, hogy egy ledér teremtés elcsábíthat egy olyan szeretetreméltó szép fiatal embert!

Az a szeretetreméltó szép ifjú pedig ismerte becsét a higgadt visszatartásnak minden efféle kaland kezdetén, hanem azért nem szándékozott egészen elszalasztani a kínálkozó jó alkalmat. Észrevette ő, mikor Honora belépett és mialatt másokkal társalgott, folyton csendesen figyelte őt.

Látta Vald'oro Alfonso testvéries előzékenységeit; feltűnt neki, hogy sok régi játszótársra talált a fiatalabb vendégek között; sőt az a derült, sugárzó tekintet sem kerülte el figyelmét, melylyel Geraldot üdvözlé. Jól ismerte ő Gerald körülményeit s legkevésbbé se félt tőle mint vetélytárstól. Tudta, hogy Lady Éva nem adná nőül egy kiváló állás és vagyon nélküli emberhez. Azonkívül ama különös szeszélyes pillanatok egyikében, melyeket alkalmilag megengedett magának, elhatározta, hogy Miss Deringnek Porsenna hercegnővé kell lennie, azt a feltevést pedig, hogy őt bárki is akadályozhatná kitűzött célja keresztülvitelében, képtelenségnek tartotta.

Az a nyugodt biztonság, hogy annak, a mit óhajtott, be kell következnie, s hogy ha ő egyszer valamit feltett magában, annak utját semmi nem állhatja, megszerezte számára azt a tiszteletet, melylyel a világ az erőnek és hatalomnak meghódol, minden tekintet nélkül annak erkölcsiségére. »Pompás Porsennának« nevezték... mert hát minden rómainak megvan a maga gúnyneve, és Orazio fejedelmi életmódja igazolni látszott az elnevezést. Szive mélyében tudta, hogy ő nem erős; hogy bizonyos tulajdonságok, minő például a nagy testi bátorság,

hiányzottak nála; tudta azt is, hogy az ő lelkülete valóságos karavánok szállodája, mely lakhelyül szolgál sok, igen sok olyan alkalmatlan, háborgó vendégnek, kiket már talán ősei is dédelgettek ivadékai szerencsétlenségére s a kiknek jelentkezése újra meg újra romlással fenyegette azt a szép hüvelyt, melyet hajlékul választottak; kik azonban, ha a nemesebb és lelkéből még ki nem halt magasabb énjével jöttek összeütközésbe, seregestől vonultak vissza a semmiségbe, hogy aztán újra megrohanják, mint a sakálok a vergődő gyarló embert.

De az élet közönséges dolgaiban biztos volt a sikerről, annyira biztos, hogy még mulatott is a mód felett, melylyel céljait elérte, ezért utasította Gozzadini Olympiát is, hogy eljegyzésének utait egyengesse, sőt talán még azzal is őt bizta meg, hogy ajánlatát tegye meg a gyermekleány anyjának. Igazi chic-et talált (ezt a szót épp akkor fedezték fel) a heves szerelem felhasználásában, mely oly sokszor untatta őt, aztán meg valóságos gyönyörűség volt neki látni Olympia kínos vergődéseit. Most is azon gondolkozott, hogy lemegy a bálterembe és felszólítja őt, mutassa be a mamának és leányának. Az éjszaka már előre haladt s azokat az egészen fiatal serdülő leánykákat nem igen engedték a tánczestély végéig ott maradni, mivel attól tartottak, hogy a hőség, a por, meg a pezsgő megárt gyöngye testalkatuknak és megrontja arczbőrüket.

Tíz perczczel azután Olympia elvezette Oraziót egy magasabb emelvényhez, honnan Lady Éva több más fáradt garde de dames társaságában nézte a tánczot. Lady Éva talán nem volt annyira fáradt, mint némelyek közöttük, mert meglehetősen vidáman társalgott egyik régi ismerősével, egy indiai tábornokkal, aki hazautaztában pár napra megszállott Rómában.

Sir Maxwell Lindhurst nem szidalmazta a Babut, se Kipling Rudyardot, miután az a szókimondó író akkoriban még nem kezdett írni és a Babut még nem fedezték fel; hanem egy általa érdekesnek tartott történetet beszélt el éppen, midőn társnője egyszerre siket és néma lett, legalább is vele szemben, mert csak pár szót mormolt hozzá, hogy Donna Olympia szertartásos és erőltetett mosolylyal kísért bemutatására figyelhessen.

- Lady Éva, ha nem csalódom, édes anyámnak van szerencséje önt ismerni, - szólalt meg Porsenna, dallamos halk hangján. - Gyakran hallottam tőle önöket emlegetni.

Az a pillantás, mely eme szavakat kísérte, éppen elegendő tiszteletteljes elragadtatást foglalt magában ahhoz, hogy Lady Éva felmelegedjék és elégtelt legyen. Donna Olympia helyet foglalt mellette a pamlagon.

- Én holnap kirándulásra készülök Tivoliba - mondá nyájasan. - Nem tartana-e ön is velünk kedves Lady Éva, Honorával együtt! Milyen gyönyörűség látni az ilyen gyermekleányka multságát, nemde?

Honora abban a pillanatban tért vissza örömtől sugárzó kipirult arczczal helyére az alatt lévő bájos kis körbe. Gerald őrizte meg azt a helyet számára, egész sereg csokrot gondozva az alatt, míg a fiatal leány tánczolt.

- Nagyon köszönöm - szólt Lady Éva kíváncsian, vajjon Porsenna fog-e csatlakozni a társasághoz. - Örömmel részt veszünk, ha kis leányom nem lesz fáradt a mai éjjelezés után. De nini, hiszen már fél három az óra! Most már igazán haza kell őt vinnem.

- Oh, ne vigye még el, - tiltakozék Olympia, - hiszen most kezdődik a legszebb figura. Nekem is vissza kell térnem a tánczosomhoz. Majd találkozunk tizenegy órakor a Porta Pia-nál - mondá a fiatal hölgy és karját a Porsennáéba fűzván, pillanat alatt eltűnt vele a mozgó tömegben.

- Vezessen most engem a leányhoz - szólt hozzá susogva a herczeg - és mutasson kérem szívélyes arczot; nem szeretném őt elijeszteni.

Lady Éva egy pillanat alatt újból csupa mosoly és figyelem lett sir Maxwell Lindhurst történetének meghallgatására; hanem amellet mély megalégedéssel nézte végig Porsenna szerzetes bemutatását Honorával. Gerald látszott csupán elégtelennek, mialatt utána nézett a termen a herceg karján végig lejtő szép kis rokonának.

- Miféle morfondi ember lehet az, aki így tud táncolni - gondoló magában. De mikor Honora mellette ellejtve táncosa vállán keresztül reá mosolygott, úgy érzé Gerald, hogy mindent meg tudna bocsájtani az egész világnak. Annyira vakmerő lett, hogy meg akarta hivatni magát nagynénjével másnap villásreggelire, mikor bucsuzáskor mindannyian jó éjt kívántak egymásnak és ő egyenként adogatta a virágcsokrokat Honorának a kocs ablakán át, miáltal magára vonta a hátul várakozó kocsik kocsisainak szidalmait.

- Holnapra nem lehet meghivnom, édes fiam - mondá neki Lady Éva, - holnap nem leszünk otthon. A vidékre rándulunk ki egész napra Donna Olympiával. Jó éjszakát.

Az ablakot felhúzták s a hintó elrobogott a sötétségben. Valaki megérintette Gerald vállát. A tábornok volt.

- Ne sétáljunk-e együtt haza, Lowther? - szólt. - Én azt hiszem ugyanazon szállodában vagyunk megszállva.

Mikor aztán hátuk mögött hagyták a tömeget és szivarra gyújtottak, a vén indiai iparkodott ráterelni a beszélgetést a fiatal ember nagynénjére és annak szép leányára.

- Én jól ismertem a szegény megboldogult Deringet - kezdé egyszerre, - igen derék ember volt. De nem hiszem, hogy neki kedvére lenne az, hogy kedves kis leányát itt nevelték fel idegen országban. Lady Éva különben rendkívül el volt ragadtatva, amint észrevettem, mikor Porsenna herceget bemutatták neki. Nem gondolja-e ön, Lowther, hogy a hiú mama szeretné kis leányát valamelyik herceghez férjhez adni? Ha tudnám, hogy erre a hercegre gondol, hitemre, inkább magam lépnék fel mint kérő! Ne engedje azt megtörténni, Lowther!

Lowther némán intett, jelezni akarva, hogy biz ő nem is engedné azt meg, ha hatalmában állana valamit tenni ellene, de ő igazi modern angol volt, aki megtanulta már, hogy le kell számolni a lehetőségekkel épp úgy, mint a lehetetlenségekkel is.

III.

Donna Olympia nagyon szerette volna meghívni Geraldot az általa rögtönzött kirándulásra, már csak Orazio bosszantása végett is; de nem volt elég bátorsága dacolni parancsolójával. Ő rendelet szerint járt el. Az a férfi, akit felváltva majd bálványozott, majd gyűlölt, de akitől mindig rettegett, kifejezte abbéli óhaját, hogy egy kellemes kirándulást rendezzenek együtt, melyben ő fel s alá sétálhasson a Villa d'Este zöld boltozatai alatt azzal a szép kis leánnyal, akit nőül szándékszik venni. Olympia a rabnő, kénytelen volt tehát mosolyogva engedelmelkedni. Így történt, hogy a bál utáni reggelen vidám társaság hajtattott ki Vald'oro Alfonso hintóján a Porta Pián. Honora, Vald'oro Bianca meg még néhány fiatal leány csak úgy sugárzott az örömtől és a duzzadó egészségtől; meg se látszott rajtuk az elmúlt éjjeli tánc hatása; Donna Olympia és Lady Éva már kissé lehangoltabbak voltak. Hiába, túlságosan korán keltek fel. Nem csekélység kilencz órakor felkelni, mikor négy órakor fekszik le valaki! Alfonso elég számos fiatal embert válogatott ki hajnalban a dohányzó szobából és habár azok kezdetben kissé elczigázottaknak látszottak, a friss levegő meg a fiatal leányok által suggerált jó kedv, no meg az a pohár pezsgő is, melyről felpezsdítésükre a háziur gondoskodott, csakhamar felvillanyozta őket s így felöltötték azt a kihívó mosolyt, melyre a latin faj egyedei

ugyszólván kötelezve érzik magukat mindannyiszor, ha lóra ülnek s mely természetesen még nélkülözhetlenebbé válik, ha négy ló vágat el velük.

Orazio a kocsiban Honora átellenében ült, hol vigyázhatott napernyőjére és ruhájára, Olympia azonban itt minden esetleg kedélyes csevegésüket meghallhatta volna. Orazio rendkívül szép volt az nap, szemei tiszták, fényesek valának és olyan rettenthetlen kifejezéssel birtak, akár a bátor gyermekéi. Még Olympia maga is csodálkozott, miképen sugározhat ki annyi át-szellemült boldogság az olyan világfi tekintetéből. Hát semmi se bántja őt, - gondolá a szép asszony - nincs egyetlen sebhető gyenge pont abban a pánczélozott szivben, hová egy mélyen megsértett lény beledöfhesse törét? Olympia az nap sokat szenvedett néha, különösen dél felé. Mindig azt várta, hogy abból a fehér ruhás kicsapongó kedvü kis leányból egyszerre csak kitör valami ördögi természet! Milyen tréfa lenne látni, hogy Orazio megijed valakitől. Vagy milyen örömet érezne akkor, ha Gerald véletlenül ott teremne a Villa d'Estében, persze nem tőle tudta meg a kirándulási tervet, hanem Alfonso mondta meg neki, hogy ott szándékoznak tölteni a napot, s így egészen természetes lenne, hogy Alfonso meghívja őt a villásreggelihez. Óh, ha eljönne, akkor még neki is jutna egy kis tréfa azon a napon.

A kristálytisza, derült, verőfényes nap sugarai melegen sütöttek; fülemilék énekeltek a fák galyain, a lovak lábai alatt pedig virultak a tarka mezei virágok; igen, a lovak lábai alatt, mert Alfonso ráhajtott most a zöld gyepre.

A nyári reggel meleg levegőjét balzsamos illat telíté és az egész táj fényárban uszott.

A talaj göröngyös volt az egész tájékon tiz mértföldnyire a várostól és Alfonso nagyon kényelmetlennek találta a kocsizást a hőségtől kiégett csúcsos halmokon. Miért is elhatározta, hogy visszatér az útra, midőn egyszerre megállott, mert nem tudta, mit jelentsen mögöttük a leányok meglepetést eláruló felkiáltása. A hintó éppen egy nagyobb magaslatot került meg, mikor egyszerre mintegy az álmok országából jött egy leirhatatlanul pompás diszmenet.

A juniusi ég tündöklő kék boltozata alatt nesztelenül, hat szép tiszta fehér ökrök által vontatva arany kerekeken óriási egyiptomi szekérből álló csoport vonul arra a hegyen felfelé. Büszkén, csendes pompával szelid szemü, bronzbőrü néma fejedelmeket vittek, kiknek lélegzését csakis a mellükön csörtető ékszeralakzatokból lehetett sejteni. Minden király feje felett magas nubiai rabszolgák aranyos legyezőket tartottak, melyek minden pillanatban meg-meglebbentek a lassan vontató fehér ökrök megkoszoruzott s a napfényben csillogó aranyos szarvaik mozgása szerint.

Az egész jármű tündöklött az aranytól és virult a rózsáktól; a fejedelmek lábai előtt pedig a különféle országokból magukkal hozott szép rabszolganők feküdtek... fekete haju szépségek, kiknek onyx szemei bele merengtek a napba, továbbá fehérarczu aranyszőkék, kik hosszú hajjukkal eltakarták a fejedelem lábait.

Mind jobban jobban közeledtek és a Campagna mystikus hullámaiból látszék kibontakozni a szivárvány színeit játszó, ékszerektől és aranytól csillogó pompás diszmenet.

A rabszolganők egyike hirtelen felült a helyén és egy csomó rózsát dobott nevetve Alfonsóra. Ekkor egyszerre megtört a varázs és mindenki megtalálta szavát.

- Mi ez? - kérdezé Honora Oraziótól a zürzavar közepette.

- Az ugynevezett Cervara-ünnepély, Miss Dering. A művészek minden évben találnak ki valami csodás látványosságot, de ennél szebbet még soha se mutattak be. Nagyon meg van ön lepetve?

- Meg vagyok büvölve - felelé nevetve Honora. - Még soha se láttam ilyen szépet egész életemben. Nem mehetnék-e utánuk? - kérdezé és mélázva nézett a fehér ökrök és a lengő aranylegyezők után.

- Nem tetszenék a látvány önnek, ha megtennék, - magyarázta kitérőleg Orazio. - Később nagyon is neki fognak melegedni, sok sört isznak majd és estére bizonyosan meglehetősen beszámíthatlan állapotban fognak haza kerülni. Biztosíthatom, Miss Dering, hogy a villa d'Estében sokkal jobban fogja magát érezni.

- Igen, azt magam is hiszem, - szólta Honora kissé lehangoltan és magában azon gondolkozott, vajjon miért nem hívták meg Geraldot... mikor őt is nagyon mulattatta volna mindez.

Ki ne ismerné a Villa d'Estét szökőkutas terrasze-aival, hosszú virányos sétányaival, cyprus-lombjaival és nyiló virágaival? Képzelné se lehetne ennél szebb mulató területet; de talán még soha se tűnt az fel szebbnek a Campagna verőfénytől elkáprázott szemnek, mint ama derült meleg délelőtt. Ugy tetszik, mintha örök időktől léteznék a természetnek ez a remek műve. Minden csendes volt ott a századok nyugalmával és a zuhogó forrásokból felszökő minden egyes vizsugár megannyi gyémántesőként tündöklött a napsugárban, mint egy-egy láncz-szeme annak a drágaköves láncznak, melyet a források kristálytisza vizének és az aranyos napsugárnak szinpomája egyesülve megteremt.

Az egész hosszú út csupa gyermekjátékhoz hasonló vizesésekből áll, melyek apró, soha nagyobbra nem növvő páfránycsemetek felett zuhognak. Honora és Vald'oro Bianca ott játszottak gyermekes kaczagás, locsolás és ujjongások között, keresztül-kasul átugrálva az apró forrásokat, miközben Orazio lassu léptekben sétált mellettük végig a biztos fővenyes ösvényen, készen tartva magát kimenteni őket az esetleg bekövetkező vízbeeséstől, vagyis a vízbefulástól, amint nevetve mondá. Habár Honora gyermekként játszott leánybarátnőjével, mégis azt lehetne mondani, hogy tiz évvel lett idősebb, mióta Gerald előtte való napon meglepte őt ódon kastélyuk kertjében. Se az indiai mango-fa indája, se virág, se gyümölcs nem fejlődik olyan csodálatos gyorsasággal, mint a fiatal leány tapasztalata első belépésekor a világba.

Vald'oro herczegné tánczestélye megmutatta Honorának, mily kellemes, élvezetes a világ és milyen pompásan lehet benne mulatni. Megtetszett neki a társaság és most már arról is meg volt győződve, hogy őt is megszerették. Egészen új gyönyört izlelt meg azzal a tudattal, hogy ő igazán szép s hogy mások is bájosnak találják; csoda-e tehát, ha a bűvös hatást bizonyos mérvű mámor követte és a mai Honora, az önértetben, szerelemben és napsugárban úszó Honora néha bizonyos nemével a kicsinylésnek gondolt vissza a tegnapi szerény, remegő, félénk és még Biancától is tartózkodó Honorára, mivel az annyira elmaradt a mai tapasztalt lénytől.

Orazio észrevéve a leányok jókedvét, nem zavarta meg örömuiket s maga is velük mulatott. Az ő egyszerű logikus módja, melylyel az efféle tünetek végeredményét kiszámította, megkönnyítette a taktikáját. Ami nem ő reá vonatkozott, azon soha se törte a fejét. Honora nem értette meg mindjárt, mit akart jelezni Orazio előzékeny viselkedésével és szerelmes pillantásaival, mert mindezt ismét csak azon hódolatok egyik változatának vette, melylyel az nap mindenki kitüntette, de midőn egyszerre megbotlott a csúszós kövön és Orazio hévvel megragadta kezeit, hogy megakadályozza az elesésben, sajátságos ösztönszerű belső sugallat óvatosságra intette és az ellenszenvvel párosult félelemnek fagyos borzongása megdermeszté egy pillanatra.

Attól fogva iparkodott is folyton szorosan Bianca mellett maradni, s tündértánczukat a vizesések között abbaahagyva, komolyan visszasétáltak az árnyas lombok alá, hol a társaság többi része már összegyűlt a villásreggelihez.

Távollétük ideje alatt két új vendég csatlakozott a csoporthoz. Alfonso szívélyesen kezelt szorított Lowther Geraldal, Sir Maxwell Lindhurst pedig az ő lármás, hévteljes hangján azt magyarázta Lady Évának, hogy azért tévesztették el a kirándulókat, mert nem a meghatározott kapun lovagoltak ki a városból.

- Hogy a manóba történhetett az? - kérdezte Alfonso. - Bizonyosan az én hibám okozta a tévedést. Alkalmasint elfelejtettem megmondani, hogy a Porta Pia a találkozási pont.

- Ez hasonlít a férfiakhoz - jegyzte meg Olympia hévvel, bebizonyítandó Porsennának, hogy neki semmi része se volt az angolok meghívásában. - Alfonso rendesen mindent bevégzett ténynek vesz. Még azt se közölte velem, hogy önöket meghívta. Attól tartottam, hogy már haza is mentek, mielőtt a múlt éjjel elhatároztuk a kirándulást.

Habozni kezdett Olympia, miáltal zavarba jött, mert érezte, hogy Porsenna elégtelenül függeszti rá tekintetét.

- Ugyis történt, - szólt Gerald, - hanem az ön bátyja szíves volt egy levélkét küldeni utánunk, melyet ma reggel kaptunk meg a kávénál. Szégyenkezve vallom be, hogy én borzasztóan álmos voltam, de a tábornok erélyesen kijelentette, hogy ma éppen lovaglásra való az idő, és íme most itt vagyunk. De már azt se tudom merre hoztak a lovaink.

- Bizonyosan nagyon kimelegedtek és szomjasak is lehetnek - mondá Donna Olympia. - Jöjjenek s igyanak egy kis pezsgőt.

A villásreggeli rárakták a puszpánggal és magyallal bekerített hely közepén levő nagy márványasztalra, mely bekerített helyről három nyíláson át kitekinthetett a szem a zöld pázsitos területen keresztül a messze távolságba, hol már a láthatár beolvadni látszik az ég boltozatába. A körön kívül minden verőfényben uszott és égető hőség volt, de odabent a lombsátorban árnyékos és hűvös volt a lég, a vizesések zuhogása pedig olyan kellemes zeneként hallatszott be, amilyent csak nyáron déltájban kívánni lehet. Gyümölcs és virág voltak felhalmozva a fehér márványasztalon s ahol egy piczinyke napsugár átszűrődhetett a sűrű zöld lombokon, mindmegannyi rubinná és topázzá változtatta át a gyöngyöző pezsgő bort.

A sok zürzavar se maradt el, ami rendesen előfordulni szokott az étkezésnél az elhelyezkedés alatt és Gerald fel is használta az alkalmat, hogy egy üres helyet elfoglaljon Honora oldala mellett. A tábornok oly kellemesen mulattatta a mamát épp abban a pillanatban, hogy az nem látta mi történt, mindaddig, míg mulattatója el nem helyezte őt egy helyre az asztal tulsó oldalán. A vén stratégista szántszándékkal, tervszerűen járt el és magában örült az eredménynek.

Lady Éva meg akarta kísérteni, hogy változtasson a dolgon.

- Jer ide, Honora - kiáltá. - Ott léghuzamban vagy... vagyis inkább nagyon erősen rád süt a nap.

- Kedves néni - szólalt meg Gerald - hiszen az egyedüli napsugár az egész területen csakis az ön fejére süt ebben a pillanatban. - Parancsol egy kis tengeri rákot, Honora?

- Igen, kérek - felelé Honora halk hangon, gondosan kerülve anyja tekintetét, mintha csak a tányérja mellé helyezett virágcsokorban gyönyörködne. Első ellenkezési kísérlete volt ez és még nem tudta biztosan, miként fog az fogadtatni. Most már igazán egyszerre felnőtt leánynya lett. Gerald szeretetteljes szemei és kedves hangja bátorságot adtak neki ahhoz, hogy egyszer a saját kedve szerint cselekedjék.

Donna Olympiát kezdetben mulattatta a helyzet. De azután látta, hogy Orazio nyugodtan helyet foglal Honora bal oldalán, sőt felfogta azt a meglepett gyors pillantást is, melyet két közelben álló férfi, Carlo Spina meg Livio Agreschi váltottak egymással, mire szívében újból feltámadt a féltékenység égető, maró fájdalma. Carlo Spina levetette magát a mellette levő

üres székbe, mihelyt látta hogy Orazio nem szándékszik azt elfoglalni. Ő volt az, aki az elmúlt éjszakán olyan sokáig várakozott azért, hogy vele táncolhasson. Az első pohár pezsgőre megeredtek a nyelvek és a tábornok csevegésének fedezete alatt halk hangon Spina így szólt szép szomszédnőjéhez.

- Rá se nézzen ön, Donna Olympia! Milyen barom! Ha akarja, befojtom őt a vizesésbe a villásreggeli után!

Olympia felkaczagott.

- Ugyan minek kívánám én őt a vízbe fojtatni? - szólt. - Ugyancsak eltorzultan húznák ki onnan. Inkább fojtana bele engem. Milyen feltűnést keltene az. Akkor aztán legalább igazán kiélvezném minden tréfás bohóságát ennek az életnek.

- Nagyon helyesen - felelé Spina. - Magam se bánám, ha hozzá jutnék. Majd kiválasztok egy csinos mély helyet és ön megígéri, hogy nem sikoltoz, mikor lebuktatom a szép fejét? Milyen elragadó és bájos lenne ön, ha előbb leeresztené a haját! De igazán nem szabad ám viaskodni velem, mert ön sokkal erősebb, mint én vagyok!

- Elképzelem milyen cikket hozna holnap a »Fanfulla!« - nevetett Olympia. - »Szenzációs kettős öngyilkosság!« A társaságot egészen megrázkódtatná! Gozzadini megkísértené a szomorkodást, az ön édes anyja pedig ötszáz misét mondatna bűnös kis lelkéért! No majd gondolkozunk felette, Carlo, ha az élet már nagyon unalmas lesz; de ma még nem.

- Bizonyosan nagy dobozt vár ön Worth-tól. Ez a tudat pedig tudom egy hétig is életben tartaná étlen és szomjan. Mit rendelt ezuttal? Báli öltözéket? Ugyan mondja el nekem!

Carlo kellemes csinos kis emberke volt, aki élénken érdeklődött hölgybarátnőinek ruhái iránt; s azok szerették azért.

A villásreggeli, mint már az efféle multság szokott, zajosan folyt le. Sir Maxwell Lindhurst regényes emlékeket idézett fel és egészen meghatotta Lady Évát a gyöngéd hang által, melyet bele öntött heves, parancsoláshoz szokott hangjába. Lady Éva mindjobban belemélyedt a társalgásba s így sikerült a tábornok célja, hogy lekösse figyelmét, mert olyan bűvös bájos lénynek festette őt az akkori időből, mikor először meglátta husz évvel azelőtt - habár a furfangos vén katona óvakodott megnevezni az időpontot, hogy csak akkor vette észre az asztal tulsó oldalán előforduló mozgalmat, mikor már késő volt.

Orazio elérkezettnek gondolva az időt, hogy Honora és Gerald között félbe szakítsa a halkán folytatott párbeszédet, azt az indítványt tette Vald'oro Biancának, hogy keljenek fel és kerüljék meg a vizeséseket.

- Csak mi magunk? - kérdezé Bianca gyönyörrel párosult megdöbbenéssel.

- Elhozhatja Miss Deringet is, ha nem kíván egyedül jönni velem - felelé Orazio. - Donna Olympiát fárasztani szokta az efféle séta, Lady Éva pedig még nem fejezte be villásreggelijét. Közel vannak a vizesések, egyáltalán feleslegesek oda a garde de dames-ok.

- Honora - szólalt meg Orazió áthajolva Bianca, - menjünk le a vizeséshez.

- Én is elmehetek? - kérdezé esdeklően Gerald, midőn Honora felállott helyéből.

- Igen, mindenesetre - sietett mondani Honora. És így még mielőtt Lady Éva megtudhatta volna mi történik, a társaság fiatalabb része eltűnt szem elől a sötét árnyas boltozatok alatt, melyek a lugastól a terrassera vezettek. Látta azonban, hogy Orazio is eltűnt a leányával s ez a tudat balzsamul szolgált anyai szívére.

Habár Lady Éva hosszú évek sora óta élt már Olaszországban, gondolkozása még mindig elég angolos maradt azt elképzelni, hogy a regényes környezet majd úgy felmelegítendi Oraziót,

hogy elragadtatásában talán még nyilatkozatra, sőt nyílt megkérésre is vezeti. Véghetetlenül meglepte volna Lady Évát az a tudat, hogy bármilyen tökéletlen volt is Orazio, határtalanul vesztett volna önbecsülésében, ha rajta kapná magát, hogy komolyan szerelmet vall egy saját osztálybeli fiatal leánynak. Az ő kicsiny, de meglehetősen romlott világában a férjes Olympiák igen szép zsákmányok... mivel azok tudnak vigyázni magukra; hanem azt, hogy egy férfi társaságbeli fiatal leányhoz közeledjék az idő elérkezése előtt, mikor kezét a szüleitől is megkérheti, a legelvetemültebb férfi is izléstelen, helytelen lépésnek tartaná.

Orazio tehát egyebet még nem is akart elérni, mint jó benyomást tehetni Miss Deringre; és hogy olyan szeretetreméltó kellemes világításban tüntesse fel magát, hogy a fiatal leány kénytelen legyen rá nézni; tényleg központtá akart lenni szemei előtt és kissé komolyabb kitüntetésben, figyelemben kívánta részeltetni Honorát, de nem annyira, hogy csökkentse előtte általa a drága kincs becsét. Rendkívül bosszantotta Alfonso ostoba vendégszeretete, de hát neki nem szólhatott előzetesen, most meg már jó arcot kellett mutatni hozzá. Olympiának kellett volna ügyesebben elintézni a dolgot, s Orazio meg is fogadta, hogy ugyancsak kellemetlen lesz, ha alkalma nyílik leszámolni vele.

Kiértek a verőfényes napba, hol még egy kis ideig kellett sétálniok, mielőtt a tekervényes ösvényhez jutottak, mely több kanyarulaton át a vizesés völgyéhez vezetett. Az a szép kis tájkép egyáltalán nem volt olyan közel, mint ahogyan Orazio kijelentette Biancának. A fiatal hölgyet kissé idegessé is tette az, hogy olyan messzire eljött nővére felügyelete alól, de megnyugvást talált abban a körülményben, hogy a társaságnak két tagja angol, kik nem vesznek ilyesmit túlszigorun, és hogy utoljára is Olympia az oka, miért nem jött utána. Egy kicsiny kaput kellett kinyitni, mielőtt lefelé haladhattak és Honora azt gondolta magában, milyen kedves jó ember lehet az a Porsenna herczeg, mikor jóságosan beszélni hallotta őt azzal a paraszt emberrel, akit előszólitott, hogy kinyissa. Orazio kérdezősködött a paraszt körülményeiről, a gyermekeiről és érdeklődött az iránt is, nem uralkodik-e náluk a láz, mivel foglalkozik, végre pedig örömet és meglepetést szerzett neki egy darab ezüstpénz ajándékozásával fáradságáért.

- Nagyon örült ez a szegény ember - mondá Honora Orazionak, midőn átmentek a rácskapun.
- Milyen nyájasan beszélt ön velem! - szólt és szép szemei sugárzottak, midőn elismeréssel nézett fel reá.

- Ugyan ki ne lenne szívélyes az ilyen szegény éhenhaló teremtményhez? - felelé szerényen a herczeg. - »Poveraccio!« Nagyon megsajnáltam. Siniscalchis-ék embereihez tartozik s azok soha semmit se tesznek a népért.

- Ön gondoskodik az embereiről ugy-e, Olivetoban? - kérdezé Honora. A nagy Porsenna birtokok ismeretesek valának és a fiatal leány is sokat hallott már az említett helységről.

Orazio megfordult és komolyan ránézett egy pillanatig, mielőtt válaszolt.

- Szeretnék róluk gondoskodni - mondá végre, - ha valaki megmutatná, hogyan lehetne. De hát mit tudok én? Női szív kell ahhoz, hogy megértse és megvigasztalja a szenvedő népet, a kicsiny gyermekeket és a szegény vén asszonyokat.

- Hát az édesanyja? - koczkáztatta meg Honora, hirtelen ráemelve villogó szemeit; - óh milyen boldog lehet ő, hogy tehetségében áll rajtuk segíteni.

A vágyakozás rezgése nyilvánult hangjában. Orazio érezte, hogy véletlenül olyan húrt érintett meg a fiatal leány lelkében, mi által jellemét vezetni és felette uralkodni lehet.

- Elég tenni való volna még ott - szólt szeliden és lehajolt, hogy Honora ruháját kiszabadítsa egy tüskéből; midőn felemelkedett, egy pillanatig rajta felejté csodálatos szemeit a fiatal leány arcán és nem is vette le róla merő tekintetét addig, míg nem látta, hogy mélyen kipirul tekintete alatt.

Honora azután előre sietett és pár pillanat alatt utólérték Geraldot és Biancát, kik az út kanyarulata feletti szikla kicsiny magaslatán vártak reájuk. Geraldnak eszébe se volt, hogy Oraziot az egész úton rokonával engedje lefelé sétálni, habár olyan ponthoz érkeztek, ahol a zuhogó víz zúgása lehetetlenné tett minden beszélgetést.

Fél város fekszik eltemetve azon rettenetes sziklák alatt és ott, ahol az áruló folyam a férfiakra, asszonyokra és gyermekekre, mint egy sivalkodó tömegre rázúdította a veszedelmet, a levegő folyton olyan jajveszékkelő sikoltozáshoz és nyögéshez hasonló morajtól visszhangzik, amilyen zuhogást egyetlen zuhatag se hallat az egész világon; és az utazókat a zuhataghoz kísérő vezetők azt beszélnek nekik, hogy az a moraj nem egyéb, mint azon szegény elkárhozott lelkeknek a kiáltozása és sirása, akiknek nem volt idejük imádkozni, mielőtt elpusztultak. Látni is lehet a szegény kísérteteket a vad cserje ágain, midőn ott kinlódnak, forgolódnak azon sötét feneketlen örvény felett, hol a sebes folyam beleszakad a föld gyomrába és üvöltve eltűnik a mélységben, hogy messze, sokkal alantabb kibukkanjon a sikságon, mint csillámló tiszta csendes folyó megöntözve a búzát és szőlőket, boldogan csörgedezve utjában, elfelejtve a halálhörgéseket a hegyek üregeiben.

A víz háborgása megrendítette a talajt lábaik alatt s a fiatal leányok arcza elhalványult egy kicsit, amint lejjebb és közelébb jutottak a sötét örvényhez, ahol a sötét mély ár eltűnt. Végre egy lapos sziklán állottak meg, mely ágak közé ékelve, túlságosan közel volt az örvényhez, hogy biztos helynek lehessen mondani. Bianca Gerald karjára támaszkodva, visszahökken, de Honora északi vére pezsegni kezdett a veszély érzetére és mélyen kihajolt a gyenge korláton, melyet inkább intelmül, mint a veszély elhárításául helyeztek oda a kő szélére. Biz' az nagyon gyenge kis alkotmány volt és még Honora könnyű fiatal alakjának súlya alatt is meghajlott, aki ezt mind a két karjával átfonva, lehajolt felette és hallgatta a zuhogó viznek sajátos moraját. Orazio mellette állott s összekulcsolt kezeit háta mögött levő botjára támasztotta.

Geraldnak feltűnt a fesztelen magatartás s az a látszólagos közöny, melylyel a fiatal leánynak megengedte kitenni magát a veszélynek, mialatt sóvárgó szemeit annak haján, nyakán és üde arcának szép vonásain legeltette.

Geraldot elfutotta a hőség, és hirtelen haragjában ökleit önkénytelenül összeszorította. Levette karjáról Bianca kezét és oda rohant Honora mellé.

- Jöjjön innen, Honora - mondá karját megérintve, csaknem nyersen. Azután a következő kérdéssel fordult Porsennához: - Hogyan engedheti őt ennyire áthajolni a korláton? Tudhatná, hogy mennyire bizonytalan az.

Honora kiegyenesedett az érintésre és nevetve rázta meg a rácsot mind a két kezével, hogy megmutassa milyen erős az?

- Nézze - kiáltá leányos bohósággal - milyen erős... ah!

Amint hátrafelé dült rajta, a korhadt korlát recsegve dült le és Honora pillanatnyi iszonyu, kimondhatlan rémülettel érezte, hogy lábai az örvény felé siklanak. De még nem ütött utolsó órája, mert midőn már az összeroncsolt korlát darabjai ott kavarogtak a zuhogó víz felett, hogy bele sodorja a mélységbe, Gerald átkarolta Honora derekát és kimentette őt a biztos halál torkából. Az ifju arcza halálsáppadt volt a borzalomtól, de visszafojtotta heves kifakadását most, midőn már a fiatal leány ott állott mellette biztonságban, szintén halványan és

jobban megrémülve attól, a mit Gerald szemeiből kiolvasott, mint a haláltól, melytől megmenekült.

- Honorám, édes Honorám! - e szavak lebegtek az ifju ajkain. A fiatal leány legalább megértette és azt olvasta ki szemeiből, noha egyetlen hangot se ejtett ki.

Orazio meg se mozdult. Egyszerre tudomására jutott és pedig nem először életében, hogy egy második lény is lakozik benne... egy teremtmény, mely pillanat alatt felülkerekedik és egészen betölti hüvelyét... és az Porsenna Orazio. Az a belső lény egyszerre feléledt benne és örömmel ujjongott annak látásakor, hogy két emberi lény, egy életteljes fiatal ember és egy mélyen érző fiatal leány úgy rohan alá a mélységes örvénybe, bele a halál torkába, mint ama töredezett korhadt roncsok.

Gerald szavai hallatára eltűntek azok a neroi gyönyörök és Orazio hirtelen felfogta, hogy gyorsan dologhoz kell látnia, hogy Honorát kiengesztelje. Biztosra vette, hogy fel lesz háborodva apáthiája felett, mivel nem ragadta meg ruháját és nem tette kockára megmentéseért életét, hogy darabokra törjön, mint ahogyan az az ördögös angol megcselekedte.

Pedig hát Orazio olyan távol állott abban a pillanatban Honora gondolatától, hogy az szinte megfeledkezett létezéséről. Egy magasztos néma pillanatban megértette a szerelem hívó szavát és viszonzta azt. Érezte, hogy elérkezett számára a legmagasztosabb boldogság és rögtönösen átalakult lelke néma elragadtatással engedte át magát az éltető napsugár gyönyörteljes melegének.

Egy ideig elkáprázva és szótlantul lépdelték előre Geraldal, egymást kézen fogva, mint két gyermek. Sok idő telhetik el, míg újabb, ahhoz hasonló boldog órát eltölthetnek együtt, ne kövessük hát őket nagyon közelből.

Orazio a rokonszenves kedves Bianca közvetítésével értésére adta és megmagyarázta barátainak, hogy Miss Dering olyan mély tiszteletet keltett benne, hogy képtelen volt őt avatatlan kézzel megérinteni még azért sem, hogy életét megmentse. Egyedül csakis őrangyala lehetett méltó arra, hogy megérintse őt és megoltalmazza.

IV.

- Lehetek-e az ön nejevé, Gerald, mikor azt mondják, hogy bűn volna? Óh! anyám, anyám, miért engedte, hogy lássam őt?

E fájdalmas szavak után hevesen elfordult Honora és fejét kezére hajtva, oda támaszkodott a kandalló párkányához.

Lady Éva szalonjában voltak, melynek ablakai a hegyekre nyíltak. A leeresztett zöld redőnyök felfogták az égető nap hevét, de a léget virágok illata telíté.

Lady Éva alacsony pamlagon ült a kandalló túlsó végén és megdöbbenve nézett Geraldra, ki hozzá hajolva összetett kezekkel, esdeklő hangon könyörgött.

A fiatal ember fájdalmasan fordult azután egyszerre Honorához.

- Ön túloz, drága Honora - szólt elkeseredetten, bár a fiatal leány nevének kiejtésénél hangja megszelidült. - Ne féljen, elintézem én ezt az ügyet édes anyjával. Önök kedves lények mind a ketten, olyan sokáig éltek itt a külföldön, míg végre elfelejtették, mi a helyes és mi a helytelen Angliában, már pedig az az ország a bennünket megillető hely és az szab nekünk irányt és törvényt.

- Ugyan ne beszéljen ilyen hóbotosan Gerald - mondá Lady Éva idegesen legyezve magát óriási nagy legyezőjével. - Ön Rómában is csak úgy unokafivére Honorának, mint Angliában s az egyház tiltja a vérrokonok közötti házasságot. Mit szólnának ahhoz itteni barátaink?

Honora felemelte fejét és felvillogó haragot eláruló sötét szemével pillantott anyjára. Ő tudta már, hogy ügye elveszett, legalább is annyiban, amennyiben anyjának beleegyezésétől függött az: de Gerald még mindig könyörgött.

- Minden nap előfordul ilyesmi, nemcsak itt, de más országokban is, Éva néni. De itt Rómában is meg szokták adni az engedélyt, ha komoly ok van rá. Aztán végre is kötöttünk csak az egyik fél katolikus, e szerint csupán félig volna e házasság helyteleníthető.

Honora elmosolyodott keserősége közepette is, ez eredeti okoskodás felett.

De Lady Éva még jobban megbotránkozott. Illőnek találta elhallgattatni Geraldot, de tényleg nem tudott mit felelni erre az érvelésre. Az érvek alaposak voltak, kivéve talán az utolsót, de azt nem akarta Honora előtt beismerni. Jól tudta ő, hogy az egyház habár tiltja a közel vérrokonok közötti házasság kötését, tesz néha kivételt, különösen, ha mindkét család óhajtja, hogy létre jöjjön az ilyen házasság.

Az a körülmény, hogy ez a két gyermek egymásba szeretett és kölcsönös szerelmüket huszonnégy óra leforgása alatt meg is vallották egymásnak, rendkívül megdöbbenette Lady Évát. Annyira lesujtotta ez a felfedezés, hogy betegnek, szinte öregnek érezte magát. Leánya felől biztos volt azonban, mert tudta, hogyha meggyőzheti őt és elhitetheti vele, hogy az ilyen közel rokonok közötti házasság mennyire helytelen, sőt bűn, akkor a lelkiismeretes fiatal leány, bármilyen szenvedést okozzon is neki a lemondás, kész lesz Geraldot örökre eltávolítani köréből. Tudta ő, hogy Honora leghősiesebb erénye abban rejlik, hogy kötelességérzetből képes megtörni a tulajdon szívét.

- Nem lenne rajtunk Isten áldása, Gerald - mondá kétségbeesetten. - Ha helytelen az ilyen házasság, akkor bűn is... és én... nem gondolhatok...

Gerald felszökött helyéből és oda lépett a fiatal leányhoz. Szemei villogtak a szerelem és harag fellobbanásától és úgy megragadta Honorának mind a két kezét, mintha örökre a magáéban akarná azokat megtartani.

- Nem gondolhat én reám, Honora? Nem akar arra gondolni, mily forrón szeretem önt és hogy ön is szeret engem, Honora... óh igen, szeret, viszontszeret engem! Itt csupán egy bűn létezik, de azokat terhelné, akik bennünket egymástól el akarnának választani.

Honora kiegyenesedett és hősiesen szemébe nézett Geraldnak. Volt valami a tekintetében, mi Geraldot arra készítet, hogy elereszse kezét. A fiatal leány visszavonta kezét és két nagy könnycsepp pergett végig arczán, miközben így szólt:

- Én azt hiszem, hogy örökké gondolni fogok önre, Gerald. De ha azt mondják, hogy bűn lenne összekelésünk, akkor soha se szabad többé egymást viszontlátnunk. Lehetséges azonban, hogy a mama tévedt...

Most felállott Lady Éva és leánya mellé helyezkedett.

- Itt nem lehet tévedésről szó, édes leányom - mondá meglehetősen bizonytalan hangon. Szíve megdobbant e fiatal ember hévteljes esdeklésének hangjától és érezte, hogy véget kell vetnie a kinos jelenetnek, ha meg akar maradni elfoglalt szigorú álláspontján. Ismétlé tehát szavait.

- A tévedés ki van zárva az ilyen komoly, ünnepélyes életkérdésben, minő ez, Honora. Elképzelheted, mit szólna ahhoz Padre Damiano.

Gerald e pillanatban közbeszólt.

- Jól van, Éva néni, meg kell tudnunk, mit szól hozzá Padre... mi is a neve annak a szent atyának... vagy mi a véleménye Róma valamennyi Padréjának. Elfogok menni magához a pápához... sőt irok a Times-hoz. Hiszen ez gyalázat volna és annak nem szabad megtörténni!

- Elmegyek magam holnap reggel Padre Damianohoz - mondá Honora. - Olyan jó ő és igazságos... tudom, hogy hiven el fog követni mindent érettünk.

Azután egy kis királyné méltóságával kezét nyújtá Geraldnak és kérte, hogy távozzék most, de másnap délben jöjjön el a határozatért. Sajátságos módon erősnek érezte magát az életnek ama komoly pillanatában és nem fordult többé támogatásért vagy engedelemért anyjához, amint azt csak egy héttel azelőtt is megcselekedte volna.

Gerald megfogta az oda nyújtott kezét és hevében akaratlanul olyan erősen megszorította, hogy a vékony gyöngéd ujjak megfájdultak tőle. Honora azonban nem jajdult fel, hanem reá mosolygott; Lady Éva pedig rögtön megrendelte a teát, mielőtt Gerald eltávozott.

Mikor aztán a thea lecsillapította a keblében támadó lelkifurdalást, ismét bátorságot talált a szigorúsághoz leányával szemben. Honora képtelen helyzetbe sodorta mindannyiukat. Kérdőre is vonta, hogy vajjon mit gondolt, mikor kimutatta szerelmét rokona iránt? Vajjon képzelheti-e, hogy barátnői közül bármelyik... például Bianca képes lett volna-e olyan megdöbbenés, illetlen, elhamarkodott viseletet tanusítani? Mit gondolt, mit szölt volna mindahhoz szegény édes atyja?

Erre aztán Honora könnyei megeredtek és zokogva futott fel kicsiny toronyszobájába, hogy bánatát elrejtse.

Lehetséges, hogy Lady Éva éppen ezt óhajtotta elérni abban a pillanatban, mert tény, hogy mielőtt Honora betette maga után az ajtót, Lady Éva hirtelen felállott, félre tolt a teás készletet és hevesen megrántá a csengetyüt.

- Rendelje meg a hintót azonnal - parancsolá a belépő inasnak.

Félórával később pedig, mialatt a kis Honora még mindig keservesen sirt az ágyán, Lady Éva pompás fogata megállott egy kőfalba ékelt nagy zöld kapu előtt. Az inas csengetésére lassan kinyílt befelé a kapu. Lady Éva kiszállt kocsijából és suhogó csipkés selyem ruhájában bement egyedül. A nehéz ajtó becsapódott utána és Lady Éva kicsiny udvarban találta magát, szegényes, elhagyott udvarban, melyből keskeny meredek kőlépcsőzet vezetett fel a feljutó zöld repkény közé, részben elrejtett s ezáltal a déli nap égető hevétől megvédett ódon épületbe.

Szegényes öltözékű aggastyán állott a lépcső bejáratánál. Az öreg ember közönyösen nézte a lépcsőn felfelé haladó látogatót; hiszen csupán azon számos előkelő hölgyek egyikét látta benne, akik sokszor háborgatták a szegény »Padre Damianót.«

- Igenis itthon van - felelé a vén ember Lady Éva kérdezősködésére; - hanem igen sok irni valója van a püspök számára és azt mondta, nem szabad őt háborgatnom, kivéve, ha elkerülhetetlen szükséges volna.

Lady Éva előre látta ezt a fogadtatást és már előre felfegyverkezett egy levélkével, melyet látszólag a legnagyobb kétségbeesés gyötrelmei közepette irt. Tudta ő, mivel lehet hatni a jó padréra és nem riadt vissza némi kis túlzástól azért, hogy célját elérhesse. Mialatt a portás felment a levéllel, Lady Éva leült a zárda földszinti szobájában, hogy bevárja ott az eredményt. Rettenetesen nedves, zordon hely volt az, hol vétek eltölteni azt a derült szép napot. A napsugár be nem hatolhatott a helyiség alacsony ablakain; a falak kékre festett mintázatait nedves foltok homályosították el. A nedves foltos szőnyeg nem takarta be egészen mindenütt a padlózat téglakoczkáit. Néhány szenteltvíz tartó a falon, meg a boldogságos szent szűznek

egy kicsiny gipszszobra képezték a szobának egyetlen ékességét, rettenetesen kemény székek pedig a butorzatát.

Az urhölgy nyugtalankodni kezdett, fel s alá járkált, kinyitotta az ablakot, majd pedig illatszeres üvegét szagolgatta. Halálos félelmet állott ki, hogy esetleg megkaphatja a római lázt abban a nedves klastromi barlangban.

Nem kellett azonban sokáig várakoznia, mert néhány perc múlva sebes léptek hallatszottak le a folyosóról, aztán egy csuklyás szerzetes lépett a szobába és szertartásosan meghajolt előtte. Körülbelül ötvenéves lehetett a szerzetes, rendkívül sápadt arcát mélyen fekvő csillogó szemek élénkítették, homloka széles és egész magatartása komoly, éber és méltóságos volt.

- Igen sajnálom, Asszonyom, hogy bánata van - kezdé. - Legyen szives azt velem közölni.

Lady Éva nem várta ezt az egyenes bevezetést, amely feleslegessé tette a kétségbeesésnek előre kigondolt csinos ecsetelését. A lelki atya még mindig állott, ezzel is jelezvén, hogy látogatója is siessen végezni.

- A leányomról van szó - felelé az utóbbi kissé félénken. - Atyám, ön ismeri a leányomat, Dering Honorát. Nagy gondot és bánatot okoz ő nekem, miért is kérem önt, lelki atyám, érvényesítse előtte magas tekintélyét és legyen segítségemre.

A szerzetes gyors pillantást vetett látogatója arcára, azután így válaszolt:

- Nagyon rosszul esik ezt hallanom. Dering kisasszony mindig engedelmes, szelid, gyöngéd lelkületű fiatal hölgynek tűnt fel nekem.

- Ah, mi nagyon csalatkoztunk benne - szólt a bánatos mama. - De kérem foglaljon helyet, szent atyám... nem beszélhetek nyugodtan, ha ön áll.

Damiano atya láthatólag vonakodva bár, de engedelmeskedett, miután Lady Éva hozzá kezdett szomorú esetének vázolásához. Keserves volt azt elbeszélni és csalódottan érezte, hogy nem tette a kívánt hatást hallgatójára. A legelső szünet alkalmával hirtelen felpillantott a szerzetes és közbeszólt:

- Asszonyom, ön szomorú és különös dolgokat beszélt nekem a leánya felől. Bocsásson meg, ha nehéz elhinnem, hogy Miss Dering minden áron férjhez akarjon menni olyan fiatal emberhez, akit még csak két nap óta ismer.

- Ah, hát én csak két napot mondtam? Hiszen igaz, hogy már gyermekkorában ismerte őt; de hát ez nem számít.

Az a komoly szerzetes a leplezetlen igazságot kívánta tudni és Lady Éva megtudta volna őt verni azért az erőszakoskodásért.

- Bocsánat, de én ezt a körülményt felette lényegesnek tartom. Mi ellenvetése van önnek tulajdonképpen a házasság ellen? - kérdezte a szerzetes figyelmesen nézve a Ladyt, miközben beszélt, mert érezte, hogy Lady Éva tőle várja ugyan a segítséget, de azért el akarja titkolni előle a valódi tényállást s a célt, amit elérni óhajt. De Lady Évának ezerféle oka volt elhallgatni a valódi fő okot, melyről nem volt szabad beszélnie.

- Minő ellenvetéseim vannak! - kiáltott fel csaknem ingerülten. - Hiszen őszintén és határozottan megmondtam önnek, hogy az a fiatal ember unokatestvér és protestáns! Nem elég ok-e ez arra, hogy kifogásom legyen a házasság ellen?

- Elég ok volna, ha ön Del Sasso Marchesa vagy Coramboni hercegné lenne - válaszolá a szerzetes, két igen ájtatos és szigorú vallásos hölgyet említve Lady Éva ismerősei közül; - de bocsásson meg, asszonyom, ha meglep, hogy ön, aki egyáltalán nem túlbuzgó vallása gyakorlatában és olyan merészen szokott dacolni azokkal a törvényekkel, melyeknek

enyhítését néha maga az egyház is okosnak tartja: mondom, meglep, hogy éppen ön ilyen túlszigoru a jelen esetben. Önnek bizonyosan más oka lehet. Szegény talán az a fiatal ember?

- Oh... nem éppen - szólt Lady Éva, nyugtalanul nézegetve a falakon függő festett képekre, a homályos ablaküvegekre... szóval mindenfelé, csak nem azokba a szelid szemekbe, melyek reá függesztve az igazat akarták kiolvasni az ő lelkéből. Damiano atya durva csuháját, meztelen lábait és rettenetesen üres barlangját látva, hogyan mondhatta volna azt, hogy két-háromezer font sterling évi jövedelmet sajnálatosan csekélynek talál egy olyan fiatal házaspár számára, kik a nagyvilágban élnek? Ugyan hogyan közölhette volna Damiano atyával, aki egy történelmi név és rang viseléséről mondott le, hogy mezitlábos barát lehessen, miszerint megesküdött Honora bölcsője felett, hogy ő egy hercegnek akar az anyósává lenni? Pedig tudta, ha rá nem bírhatja Damiano atyát, hogy határozottan lelkére beszéljen Honorának és őt Gerald ellen hangolja, nagyon sok gondot fog okozni neki a megszabadulás attól az alkalmatlan fiatal embertől. Félt, hogy Gerald elriaszthatná a pompás Porsennát, aki pedig (mint valaki besugta neki) egész komolyan gondolkodik. Ha tehát valaha ki lehetett menteni egy aggódó édes anyát egy mentő hazugságért, úgy Lady Évát sem lehetett azért elítélni.

Lady Éva habozni látszott, finom keztyüs ujjai a gyűrött asztalterítő szélével voltak elfoglalva. Egyszerre azonban felpillantott olyan tekintettel, mintha valami kínos elhatározásra szánta volna el magát.

- Közölni akarom önnek az igazi okot - szólt bámulatosan vonakodó hangon. - Ártatlan leányomnak nem mondhatnám meg, de... miután ön kívánja... hát kimondom, hogy vannak még más okaim is. Az én unokaöcsém ugyanis tékozló, erkölcstelen fiatal ember, boldogtalanná tenné Honorát; szóval nem méltó arra, hogy leányom nőül menjen hozzá!

Lady Éva szinte elhitette magával abban a pillanatban, hogy a valót mondta és szive telve volt az anyai szeretetből kifolyó felháborodással. Damiano atya azonban még mindig kételkedett.

- Különös, hogy ezt nem mondta nekem azonnal - szólt fagyosan. Valami valótlanúságot érzett a levegőben és tudta, hogy Lady Éva hazudott neki, még pedig szándékosan. Valami határozottabb felvilágosítást kívánt ő, mint a felületes nőnek meddő meséjét, mielőtt ítéletét kimondaná.

- Sajnálom, hogy egyáltalán elmondtam - felelé Lady Éva odavetőleg. Azután esdeklő hangon beszélt tovább:

- Belátja, szent atyám, ugy-e, mennyire lehetetlen ez a házasság? Ha leányom eljön önhöz. Kérem, beszéljen a lelkére, és tanácsolja neki, hogy mondjon le arról a fiatal emberről. Minden öntől függ, mert Honora mindent megtesz, amit ön tanácsol neki.

Damiano atya pár pillanatig elgondolkozott, azután a kezében tartott szerzetesi bőrvö zsinórára nézve megszólalt:

- Asszonyom, én szeretnék beszélni mind a kettővel, úgy az ön leányával, mint ama gonosz jellemű fiatal gentlemannel. Ha nem bizonyul elsőfoku unokatestvérnek és ha reményleni lehetne, hogy áttér a mi anyaszentegyházunk kebelébe és töredelmes megbánást tanúsít a fiatal hölgy iránti mély vonzalma folytán, akkor lehetséges, hogy dispensatiót nyerhetne, noha általában az ilyen vegyes házasságok tiltva vannak. Méltányolni akarom én mindenestre az ön ellenvetéseit. Ha aggályai alaposak, akkor felette komolyak az okok. De szeretnék mégis beszélni magukkal a fiatalokkal, mielőtt teljesen és végleg az ön pártjára állanak. Remélem, hogy az illető gentleman beszél francziául? Holnap egész nap található leszek. Most azonban bocsánatot kérek, vissza kell vonulnom, miután igen sok a dolgom.

Azzal felállott és kinyitotta az ajtót, miből Lady Éva megtudván, hogy el kell távoznia, kisietett a napfénybe. A barát, miután lefelé látta lépdelni a lépcsőkön, befordult a házba.

- Isten bocsásson meg - mondá magában, mialatt fapapucsainak kopogása visszhangzott a repedezett téglákon; - de egyetlen szavát se hiszem ennek a szegény asszonynak. Az a fiatal ember lehet buzgó katolikus is és talán olyan távoli rokona a leányának, mint jó magam vagyok. »Domine illuminatio mea!«

Azon rettenetes félóra után, melyet Lady Éva a zárda társalgó szobájában Damiano atyának reá függesztett rosszaló tekintete alatt átszenvedett, szabad levegő és rokonszenvesebb elem után vágyódva, a pincio felé hajtatott és kocsija néhány percz múlva már a zenekar állványa mellett robogott felfelé. A szálló napfényben enyhe szellő lengette meg a virágokat, hogy balsamos illatuk felszálljon a levegőbe. Egy keringőnek szép dallama hangzott el a fogatokban csevegő közönség feje felett. A zenekar közelében és legközelebb a Lady Éva hintójához a Donna Olympia fogata állott. Három-négy férfi is volt mellette különféle észrevételeket váltva az ünnepezt szépséggel. Olympia kicsapongó jó kedvben volt, mert tudta, hogy a nap sugarai még jobban kitüntetik gyönyörű hajának és hófehér bőrének szépségét... a kocs oldalához támaszkodó Orazio pedig még egyetlen udvariatlan szóval se okozott neki az nap kellemetlenséget.

Egyszerre azonban elhallgatott Orazio egy mondat közepén és egyetlen bucsuzó szó nélkül arra felé lépett, ahol Lady Évát magányosan megpillantotta; miután rendkívül mély tisztelettel köszönté a mamát, Miss Dering után kérdezősködött és kifejezte abbéli reményét, hogy nem fárasztotta ki tulságosan a kirándulás.

Lady Éva érezte, hogy a kényszerült hazugságnak meg kell hozni jutalmát.

- Oh dehogya! Honora sohase fáradt, - felelé, tudva, hogy egy világfi nem szenvedheti a gyöngye alkotásu feleséget. - Sok tanulni valója volt még és azért maradt otthon, hogy olvasmányát befejezhesse. Ő még olyan fiatal! Szinte szemrehányást teszek magamnak, hogy elvittem a tegnapelőtti bálba.

Ebben igazat mondott, mivel ott szerettek egymásba Gerald és Honora.

- Én pedig nagyon örülök, hogy elhozta őt oda - mondá Orazio, iparkodván mélyebb jelentőséget adni hangjának. - Most már, miután egyszer láthattuk Miss Deringet, remélem, nem fogja őt többé elzárva őrizni a kisértetek rejtekében.

Lady Éva önelégülten nevetett. Az eredmény oly gyorsan állott be, hogy szinte megijesztette. Orazio tovább beszélt.

- Önök angolok soha se lehetnek kisértetek nélkül! Én azt hiszem azokat már hazájukból hozzák magukkal. Mi ostoba rómaiak azonban csak akkor tudjuk meg, hogy házunkban kisértetek járnak, mikor idegennek engedünk át egy-egy lakosztályt, mert akkor a kisértet rögtön megjelenik!

- No én még soha se láttam a mi kisértetünket - szólt Lady Éva, - és biztos vagyok benne, hogy a leányom se látta. Csak rebesgetik, hogy a kertben meg szokott jelenni éjjel, de hát olyankor természetesen mi soha se vagyunk ott.

- Hol fogják tölteni az idejüket? - kérdezé egyszerre Orazio.

Általános kérdés ez Rómában júniusban, de Lady Éva figyelő füleiben igen jelentőségteljesen hangzott az most.

- Még nem határoztam egészen - felelé óvatosan; pedig már holmijának felét el is küldte Sienába egy villába, melyet sok fontolgtatás után kibérelt már két hónappal azelőtt.

- Miért nem jönnek önök Vallombrosába? - kérdezé a herczeg. - Édes anyám oda költözik a saját birtokunkra és tudom, hogy nagyon örülne, ha ott fogadhatná önöket. Nos, beleegyeznek? Az nagyon szép öntől, asszonyom. Azonnal beszélni fogok anyámmal s ő majd ír önnek és meg fogja hívni. Kérem fejezze ki hódolatomat Miss Deringnek. A viszontlátásra!

A herczeg megemelte kalapját s a nap sugára rávetődött aranszőke hajára, boldogságtól csillogó szemeire és szép arczvonásaira. Lady Éva elrebegett valami szivélyes búcsúszót, mire a herczeg eltávozott, és lefelé lépdelve a Piazzára vezető hosszú márványlépcsőkön, jóízűen nevetett magában. Jól volt ő értesülve már a Sienabeli villáról és mulattatta Lady Évának áldozatkészsége, melylyel a saját terveiről kész volt lemondani azért, hogy az ő óhajításának eleget tegyen. - Milyen ideálisan engedékeny anyós válnék belőle! - gondolá Orazio.

Carlo Spina, mint rendesen, most is elfoglalta az Orazio által üresen hagyott helyet Olympia mellett. Ugy látszott, mintha életmódját egészen a Porsennáé után akarná irányítani.

- Mit jelentsen ez? - kérdé őszinte meglepetéssel, midőn a pompás herczeg Lady Évához tért át.

Olympia vállat vont és bele mosolygott Carlo rövidlátó szemeibe. Utoljára is miért ne kárpótolná ő magát. Igaz, hogy Carlo kicsiny és rút, de tagadhatlanul chic-kes, okos fiatal ember és elmulattatja őt.

- Mit tudom én? - veté oda könnyedén. - A herczeg már olyan unalmas és kiállhatatlan lett, hogy azt hiszem kész volna még egy angol nőt is feleségül venni. Nem tudja ön elképzelni Oraziót tea mellett bibliát olvasva, mialatt kedélyesen ringat egy veres haju kis babát? Milyen idylli látvány volna az!

- Azt hiszem kordában fogja tartani a felesége - szólt Carlo szemüvegét leejtve. - Az angol hölgyek állítólag nagyon szigoruak férjeikkel szemben. No de Lady Éva nem látszik olyan-nak, aki meg tudna verni valakit... olyan kedves és szelid...

- A szelidségből sokat elvon ám a főköttő - jegyzé meg Olympia; - de nézze csak milyen csodálatosan elégültnek látszik Lady Éva e pillanatban. A herczeg eltávozott. Ugyan menjen és iparkodjék kipuhatolni, mit mondott neki!

Carlo engedelmesen eltipeggett magas sarku czipőiben a Lady Éva fogatához és pár perc alatt sikerült megtudnia, amit akart, mert Lady Éva túlságosan boldog volt abban a pillanatban ahhoz, hogy zárkózott lehessen.

- Nos hát mi az? - kérdezé Olympia, amint Carlo mosolyogva, sugárzó arczczal visszatért fogatához, miután sikerült kitudnia azt, amit a szép asszony megtudni kívánt. El volt ragadtatva.

- Orazio meghívta őket a nyárra Vallombrosoba - susogta Olympia napernyője mögött. A szép asszony mindakét kezével tartotta az ernyőnek drága teknőczbéka nyelét és a szél által lengetett csipkefodor árnyas hátterül szolgált ragyogó szépségének.

Carlo soha se foghatta meg, hogyan történhetett, hogy az aranyfogantyú hirtelen lezuhant, a földre esett és darabokra tört. Ez a baleset látszólag egészen elrontotta Olympia jó kedvét, mert azonnal haza kocsizott és még azt se akarta megmondani Carlonak, hogy meglátogathatja-e és beszélhet-e vele azon az estén.

- - - - -

A kellemes kocsizás a Pincion, meg az Orazio meghívása feletti elragadtatás jótékonyan s üdítőleg hatott Lady Évának túlfeszített idegeire. Most már képesnek érezte magát az elhatározásra, hogy kiszolgáltassa Honorát a szerencsésének és megmentse őt egy elhirtelenkedett házasság veszélyeitől.

Igy tehát, midőn Honora kisirt szemekkel lejött szobájából a nyolcz órai ebédhez, Lady Éva kecsesen megcsókolta hideg arczát és azt mondta neki, hogy nagy sajnálatára, arról kellett a zárdában értesülnie, hogy Damiano atya bizonytalan időre Nápolyba utazott.

Honora belesett a törbe és hálásan köszönte anyjának, hogy fáradságot vett a kérdezősködésre, azután érezvén, hogy könnyei újból megerednek, ha esetleg a történekekről kezdenek beszélni, kinézett a zöld virányos mezőre és azon gondolkozott, vajjon létezik-e a tenger, meg ama magas hegységek között még egy olyan boldogtalan szegény teremtmény mint ő. El volt előle zárva egyetlen reménye, egyetlen tanácsadója, miután nem beszélhetett Damiano atyával, kinek bölcsességébe és jóindulatába feltétlen bizalmat helyezett. Honora abban a korban volt, midőn a türelmes várakozás gondolata s az események szabad lefolyásába való megnyugvás sokkal rosszabbnak tünik fel a fiatal sziv kétségbeesésének legkinosabb gyötrelménél is.

Egyetlen remény kecsegettette már csak, és az Gerald maga volt. Tudta, hogy ő eget-földet meg fog mozgatni az igazság kipuhatólására azért, hogy az övé lehessen, ha csak nem létezik olyan egyházi törvény, mely őket szétválasztsza egymástól. Tudta, hogy Gerald holnap vissza fog térni hozzá és ha ő nem is mondhat jó hirt Geraldnak, Gerald bizonyosan talált valami megnyugtatót azalatt. Jellemző Honora neveltetésére az a körülmény, hogy a gondolat, anyja tudta nélkül más lelkiatyához fordulni tanácsért mint a gyóntatójához, pillanatra se jutott eszébe. De nem is sokat használt volna neki az az elhatározás, mert egyetlen cselédjük se kísérte volna el Lady Éva parancsa nélkül; azzal az illetlenséggel pedig, hogy egyedül lássák őt az utcán, soha se mert volna szembeszállani Honora.

Kimondhatatlan megkönnyebbülést okozott neki, midőn fél tizkor édes anyja kijelenté előtte, hogy elmegy valamely előkelő Lady »prima sera« elfogadására. A rómaiak az estét mindig kétfelé osztják, »prima« és »seconda será-ra«, az első azt jelenti, hogy jöhetnek a vendégek korán és nem kell nagyon későig maradniok. Lady Éva egy pár ismerősével óhajtott találkozni azon az estén, elszánta tehát magát, hogy egy unalmas órát eltölt valamely unalmas házban, ahol remélte, hogy az illetők is jelen lesznek.

Rendkívül szeretetreméltó, kedves és szép volt, midőn távozása előtt Honorát megölelte: de leánya fájó neheztelést érzett szívében, azt látva, hogy anyja annyi gondot képes fordítani öltözkékre, gyémántjaira és rózsáira, mikor őt olyan keserű gondolatok között hagyja otthon.

De azért nem voltak gondolatai egészen elkeseredettek, mert enyhülést talált az egyedül létben. Mialatt Honora a nyitott ablaknál ülve elmélázott a ragyogó csillagok nézésébe, a csendes éjszaka szépsége kimondhatatlan megnyugvással töltötte el lelkét és annak tudatára ébredt, hogy nem gyermek többé és akár öröm vagy szomorúság várjon is reá a jövőben, érezte, hogy életének magasztosabb cél felé kell ezentul irányulni. Aztán meg olyan nemes, olyan szent volt előtte ez a szép új érzelm... a szerelem... hogy lehajtá fejét és hálát adott Istennek a legnagyobb boldogságért, amelylyel eddig megáldotta.

Mert hiszen tiszta szüzies szerelmének még bánata is gyönyörűség volt és minden eddigi más öröme eltörpült mellette.

Midőn végre felkelt és végig sétált a szobán, öntudatlanul oly királynői méltósággal emelte magasra fejét, mint egy megkoronázására büszke bájos királyleány.

V.

Gerald a Vald'oro családon kívül igen kevés embert ismert Rómában, és meghitt viszonya azzal a családnál is onnan eredt, hogy egyik fiuk, az ábrándos Alfonso Etonban nevelkedett és Gerald ott sok szívességet tanúsított iránta. Nagy zavarában Gerald nem gondolhatott tehát másra, akitől tanácsot kérjen, mint Alfonso anyjára, az öreg hercegnére, amint őt nevezték, megkülönböztetésül legidősebb fiának a feleségétől. Kedves francziás tájszólással és kifejezéssel pár sort irt tehát Gerald az öreg urnőnek s engedelmet kért tőle, hogy másnap délelőtt pár perczre tisztelkedhessen nála »egy sürgős és fontos ügyben«, miben tőle remél szives és bölcs tanácsot nyerhetni. A hercegné mosolyogva olvasta el a kérelmet és szokása szerint két szóban, de sok tintafolttal válaszolt rá. Másnap reggel tizenegy órára várta magához Geraldot, mielőtt Honorával kellett értekeznie.

Pontban tizenegy órakor megjelent Gerald a hercegné palotájában, és bevezették a márványpadozatu salonba, hol a butorok még mind le voltak takarva a hollandi vászontakarókkal, a belső ablakok be voltak téve s a függönyök leeresztve, hogy a reggeli forró nap be ne süthessen. Üde, hűvös volt a lég; mindenféle csend és ünnepélyes hangulat uralkodott. Gerald elfogult lett és kezdte elveszteni bátorságát, úgy hogy szinte szeretett volna visszavonulni.

Abban a pillanatban azonban hirtelen kitérült az ajtó és Vald'oro hercegné belépett. Magas, őszhaju matróna volt, rövidlátó szemekkel, melyek egy nagyon hosszú nyelű szemüveg használatát tették szükségessé, ismerőseinek elrémítésére. A legedzettebb egyén se állhatott ellent az ő méltóságos, de vizsga tekintetének, mikor lassan szeméhez emelte azt a lorgnettet és pár pillanattig nyugodtan nézett rá, míg végre szemléje befejeztével újra leereszté és elfordulván az illetőtől, lassan tokjába visszahelyezte a szemüveget.

Gerald külföldi modorban mélyen lehajolt a hercegné kezére, ő pedig némán intett neki, hogy foglaljon mellette helyet.

- Nos, édes barátom, mi az, amit velem közölni kíván? - kérdezé nyájasan.

- Remélem nem fogja a hercegné nagyon különösnek találni, ha egy kérdést bátorkodom hozzá intézni - válaszolá a fiatal ember. - Ön olyan kegyes volt irántam, hogy azt gondoltam fel fog világosítani... segítségemre lesz.

- Megteszem, ha tehetségemben áll, - szolt a hercegné, - hanem hát önök fiatal emberek olyan furcsa dolgokat kívánnak némelykor.

Gerald szive hevesen dobogott kényszerhelyzetében; bántotta, hogy kénytelen bevallani Honora iránti érzelmeit. Meg kellett azonban tenni és mégis, bármilyen különös legyen is, bárhová inkább kívánta volna az agg úrnőt, mint oda, ahol volt. Hiába, át kellett esnie feladatán. A szemüveg lassan elvándorolt a hercegné orrára s az még nagyobb zavarba hozta Geraldot.

- Lássa hercegné - rebotte végre, nőül szeretném venni rokonomat Miss Deringet, de... bár azt hiszem ő szivesen beleegyeznék... anyja azt állítja, hogy házasságunkat tiltja az önök egyháza. Honora pedig kijelentette, hogy ha az tényleg igaz, akkor nem szabad engem többé viszontlátnia... Én tehát legjobbnak véltem önhöz fordulni, hogy felvilágosítást... tanácsot kérjek. A hercegné bizonyosan sokkal többet tud erről a törvényről, mint Éva néni. Nem neheztel reám azért, ugy-e?

A hercegné elfordítá arcját Geraldtól s az utóbbi szinte megijedt, hogy talán megsértette őt. Tudta, hogy valami hibát követett el... azokkal a külföldiekkel szemben soha se tudja egy angol, mikor esik valami tévedésbe. Honnan tudhatta volna persze Gerald azt, hogy egész sorozata az ő óhajására nézve kedvezőtlen okoskodásoknak vonult át hirtelen az agg urnő

elméjén? A gondolat esztelenül gyors szokott lenni. Ha azonban le lehetne irni Vald'oro hercegné gondolatmenetét, azt körülbelül így lehetne vissza adni: »Ha Honora, amint rebesgetik, Orazio nejévé lenne... akkor a nős Oraziot távol lehetne tartani az én könnyelmű kaczer Olympiámtól... de ha Honorát Mr. Lowther vezeti oltárhoz... az esetben Orazio még tiz esztendőn át fogja nyíltan és szabadon compromittálni Olympiát... nem, ezt meg nem engedhetem!«

Lowther Gerald szívélyes tanácsadója most egyszerre meglepetéssel párosult sajnálkozó arczzal fordult a várakozó fiatal emberhez és a következő szavakkal sujtotta le:

- Szegény barátom, bizony ez az összeköttetés csakugyan lehetetlen. Nem is szabad arra gondolnia. Az ön nagynénjének tökéletesen igaza van.

- De hát miért? mi tekintetben? - zaklatta a hercegnét Gerald magára erőszakolt higgadt-sággal. - A spanyol király is unokatestvérét vette nőül. Miért léteznék az ő számára más törvény, mint ami reám kötelező? Aztán Honora az Isten kegyelméből nekem csak másodfoku unokatestvérem.

Vald'oro hercegné szükségesnek látta most visszaemlékezni egy olyan esetre, mely soha sem fordult elő. Még többet is megtett volna ő annál azért, hogy leányát kiszabadítsa Orazio hálójából; habár igazságot kell szolgáltatni az agg urnőnek is, noha ő még csak nagyon csekély részét sejtette a szegény szenvedélyes Olympia gyötrelmeinek és megaláztatásának.

- A spanyol király házassága több évvel ezelőtt ment véghez, - mondá nyomatékosan. - Azóta tanácsosnak vélték egyszer s mindenkorra véget vetni az ilyen házasságok kötésének. Ön soha se nyerhetné el az ahhoz szükséges engedélyt.

Ebben teljesen igaza volt a hercegnének, miután Lady Éva, Vald'oro hercegné és Orazio cselszövényei soha se engedték volna meg, hogy Gerald hozzáférhessen olyan egyénekhez, akik kiegyengették volna az utat boldogságához.

Gerald hirtelen felszökött helyéből és elkeseredett felháborodásában heves káromkodást fojtott el. Annyit hallott még, hogy a hercegné többször ismételte mennyire sajnálja, nagyon, de nagyon sajnálja őt stb., de azt már maga se tudta, hogyan jutott ki a bolthajtásos nagy szobából, ahol úgy érzé, mintha a rég elavult hagyományok súlya reá akart volna szakadni, hogy élve eltemesse örökre.

Mire azonban kiért újból a szabad levegőre, reménye visszatért. Nem akarta elhinni, hogy az a boldogság, mely a gyönyör mámorát ismertette meg vele, visszavonassék tőle örökre... nem tudott belenyugodni abba, hogy elvászthassák bájos szerelmétől olyan indokolatlan semmiség miatt, minővel Vald'oro hercegné le akarta rombolni bűvös szép reményeit. Oly eszeveszetten rohant előre, hogy csaknem feldöntötte az ajtóban Alfonsot. Alfonso nem haragudott meg reá, sőt megfordult, hogy végig kísérje a corsón, mi ugyan nem valami nagy örömeire szolgált Geraldnak. Nem beszélhetett a szívében duló keserüségről s így vágyott a magány után. Alig hallgatott barátja csevegésére, mig nem egyszerre Honora nevének említése felkeltette érdeklődését, és azután már sóvárogva leste Alfonso szavait, ki akkor hozta elő Honorát, mikor Porsennát az ut árnyékos oldalán a clubja felé tartva megpillantá.

- Ugyan mit gondolsz, Lowther - kérdezé egyszerre Alfonso - igaz-e, hogy Miss Dering nejévé lesz a... Ah, Carlo, jóestét. Honnan jösz ilyenkor? Azt hittem még alszol!

Spina gróf a keskeny utcza végén csatlakozott hozzájuk, hol mindenki el szokott menekülni a melegből az árnyékos oldalra. Általános tréfa tárgya volt, hogy Spina gróf soha se ébredt fel korábban, mint mikor mások már a villásreggelijüket is bevégezték, s állítólag ő a hajnali három órát nevezte »prima serának«.

Carlo soha se haragudott a tréfázkodásért, s így most is Alfonso karjába füzte az övét.

- Mit akartál mondani az imént? - kérdezé Gerald, mihelyt a kis ember elhelyezkedett.

- Én? - nevetett Alfonso. - Igazán magam se tudom már. Spina megpillantása ebben az órában egyszerre kivert a fejből minden más gondolatot.

- Ez igazán szép tőled! - kiáltott fel Carlo.

- Rokonom Miss Deringről beszéltél - szólt Gerald higgadt angolos modorában.

Alfonso egyszerre elkomolyodott.

- Az ám! - mondá. - Bocsáss meg, Lowther, hogy nem fejeztem be mondatomat. Valakitől hallottam tegnap este Coramboniéknál, hogy a szép Honora nőül fog menni Porsenna Oraziohoz. Édes anyja is jelen volt és nem igen tiltakozott az állítás ellen. De nini, mi lelt téged, Gerald?

Elfojtott feljajduláshoz hasonló hang lebbent el Gerald ajkáról, miközben arcza halásáppadt lett. De egy pillanat alatt leküzdte belső felindulását.

- Lady Éva bizonyosan megczáfolta volna, ha előtte mondják - rebegette. - A mende-monda nem igaz. De én azt hiszem, a nap igen égető itt nekem, Vald'oro, miért is visszavonulok a szállodámba.

- Végy be egy adag quinint - ajánlá Carlo - és...

De a jó tanács elhangzott a levegőben, mert Gerald már akkor beugrott egy bérkocsiba, mely berobogott vele egy mellékutczába.

A két férfi utána nézett pár perczig, azután Alfonso megszólalt.

- Ugy tetszik, mintha rosszul esnék neki a hallott hír; szegény ördög! Képzélhettem-e, hogy Gerald ne tudjon felőle! Hiszen széltiben beszélnek a városban. Menjünk és igyunk egy kis cognacot, Carlo.

- Igen előnyös lesz Orazióra nézve, ha megházasodik - szólalt meg Carlo, megcsóválva rút fejét. - Valamennyien rátérünk majd arra mi is annak idején, de Orazio határozottan veszedelmes a társaságra mint nőtlen ember.

- Nem csodálom, ha te így vélekedel - jegyzé meg Alfonso szárazan. Ő sohase nézte jó szemmel, hogy Carlo és Orazio udvaroltak Olympiának, kire nagyon haragudott kaczerkodásáért és meg nem foghatta, miért nem veszik inkább figyelembe fiatalabb hugát, Biankát, ki véleménye szerint ötvenszer többet ért Olympiánál.

- Ugyan mikor sikerül már téged is megházasítani, Carlo? - kérdezé. - Anyád évek óta beszél róla.

- Ne emlegess kellemetlen dolgokat jókor reggel - szólt Carlo; - habár legalább vissza fog tartani attól, hogy máskor ilyen korán felkeljek, de nem is teszem többé.

Gerald haza érve, Sir Maxwell Lindhursttal találkozott össze. A tábornok ott állott a szálloda előcsarnokában zsebbe tett kezekkel és különben vidám tekintetét ünnepélyes komolysággal függeszté egy vastag szivarra.

- Jó napot, Lowther - szólalt meg; és a szivart ugyan kivette szájából, de a komolyság megmaradt arczán. - Éppen azon gondolkoztam, vajjon itthon van-e ön; - mondá, majd halkabban utána tevé: - Nem jönne be velem a dohányzó-terembe vagy öt perczre?

Gerald nyugtalanul és lehangoltan követte.

- Miben lehetek rendelkezésére, Sir? - kérdezé előzékeny tisztelettel. Tudta már, hogy miről lesz szó és újabb rázkódásra aczélozta meg idegeit.

- Bocsánatot kellene kérnem, - kezdé a tábornok, - amiért az ön ügyeibe avatkozom, édes fiam... mert igen hálátlan és csúnya dolog, ha egy férfi beleszól valamibe anélkül, hogy arra felszólítanak; de hát valakinek el kell mondani a keringő híreket s így azt gondoltam, jobb ha általam értesül. Azt hallottam ugyanis a mult este valakitől, hogy férjhez akarják adni azt a bájos szép kis rokonát, Lowther, valami jött-ment herceghez, pedig a Honora apja olyan derék ember és testestől-lelkestől igazi angol volt. Van-e önnek tudomása erről az éretlen házassági tervről?

- Meg nem foghatom, hogyan kelt szárnyra ez a hir - felelé Gerald. - De biztosíthatom önt, tábornok ur, hogy egyetlen szó se igaz az egész mendemondából.

- Annál jobb, - szolt a tábornok; - de nem haragszik ugy-e, ha valamit kérdezek? Mi a manóért mosolyog a kis leány anyja és miért látszik olyan elégültnek, ha előtte a tervezett házasságról beszélnek? Lady Éva mellett ültem tegnap este a legunalmasabb társaságban, minőben valaha megfordultam... s melyre ő volt szives számomra meghívót küldeni, és hallottam, mikor egy-két matróna faggatni kezdte, mikor gratulálhatnak már a leányának és még több efféle kérdezősködéssel ostromolták, mire Lady Éva csak önelégülten mosolygott, és titokzatos arcczal annyit válaszolt, hogy még... semmi sincs megállapítva... ezt azonban olyan hangon mondta, miből mindenki azt következtethette, hogy már az egész befejezett tény. Milyen nagyszerű ügyes képmutató lehet az az asszony! Bocsánat, megfeledkeztem, hogy a nagynénjéről beszéltem.

- De hiszen unokatestvérem soha rá se nézett arra az emberre - szolt Gerald. - Éva néinek valósággal meg kellett örülnie. De mindegy, azonnal elmegyek és meg kell tudnom, mit jelentsen ez a dolog. Tábornok ur mindenesetre nagyon lekötelezett engem, hogy szives volt ezt a körülményt velem közölni.

- Semmi lekötelezés - tiltakozott a vén katona. - Tudtam, hogy érdeklődik... mint unokatestvér... de szivemből óhajtom, hogy önnek igaza legyen s az egész csak légből kapott koholmányoknak bizonyuljon.

A mondat utolsó része aligha Geraldnak volt szánva, mert az akkor már elrohant. A déli harangszó eszébe juttattá, hogy Honora várja abban az órában és habár semmi jó hirt nem vihetett számára, legalább meg akarta szerezni önmagának azt az örömet, hogy pár perczig láthassa. A fiatal leány szüzies ártatlansága feletti elragadtatásában alig merte átengedni magát annak a gyönyörűségnek, hogy szépségét maga elé varázsolja. Tudta, hogy Honora szereti őt, szereti önzetlenül önnönmagáért és ez a gondolat boldoggá tette Geraldot.

A villa felé kocsizása közben elgondolkozott a fölött, milyen bájos, mily elragadó szép és kedves urnője lesz majd Honora Angliában az ősi háznak. Elképzelte, milyen szivesen fogadja majd atyja, a kedves szép kis angol leányt, mint az ő menyasszonyát. Már előre örült Gerald, hogy Honora külföldi neveltetése daczára is mennyire fog majd gyönyörködni a park magas árnyas fáiban, és óh, milyen élvezettel fogja őt lovagolni megtanítani... hiszen egészen rátermett a Belinda hátára. Annyira elmerült álmodozásaiba Gerald, hogy észre se vette, mikor Honora ajtajához ért. Ott egyszerre szétfoslottak szép ábrándjai; mert a nagy és sötét márványlépcsőzet megpillantásakor a fájdalom és az esetleges elválástól való rémület újból erőt vett rajta. Vajjon lesz-e Honorának elég bátorsága szakítani anyjával és olasz barátnőivel, valamint egyháza kegyetlen törvényeivel azért, hogy vele menjen, egyedül ő vele, s az övé legyen?

- Mindenben bátor az angyali jó lélek, kivéve azt, amit helytelennek képzél - gondolá magában Gerald. - De az lehetetlenség, az képtelenség, hogy másnak esküdjék örök hűséget... Azzal, hogy Éva néni mit mond, nem törődöm.

Lady Éva megvárakoztatta a fiatal embert egy ideig. Minden áron szerette volna kikerülni a viszont találkozást Geraldal, s azzal érvelt Honora előtt, hogy az csak felesleges szenvedést okozna mindkettőjüknek. De Honora csaknem elrémítette anyját aznap reggel csodálatosan erélyes fellépésével.

- El kell őt fogadnia, anyám, mert én is beszélni akarok vele. Gerald rokonunkat nem szabad kiutasítani atyám házából.

- Ez az én házam, édesem és ha én találom okosnak...

- Arról itt most nincs szó - felelé higgadtan a fiatal leány, mert megfogadta magában, hogy nem fogja magát ezuttal megadni. - Mi azt mondtuk Geraldnak, jöjjön el és ő eljött. Magam megyek ki hozzá, ha esetleg anyám azt parancsolná a cselédnek, hogy küldjék el.

Honora büszkén kiegyenesedett, mialatt nyugtalanító tűz villogott szemeiben.

Lady Éva legjobbnak látta engedni. Meg voltak okai azt hinni, hogy Gerald nem maradhat már sokáig Rómában az ő nyugalma háborgatni. Voltak ugyanis befolyásos barátai a magas körökben s így remélte, hogy azok majd rábíráják a fiatal ember feljebbvalóit, hogy jelenlétét lehető legrövidebb idő alatt nélkülözhetlennek találják Londonban. Lady Éva nem szenvedette a jeleneteket. Kimondhatatlanul bosszantó és kellemetlen volt neki ez az egész dolog. Szerencsére nagyszerűbb kilátások kecsegtették őt a jövőben; és az általa megígért látogatás Vallombrosában fényes kilátásaival szintén nagy megnyugvásra szolgált.

Még egy ártatlan füllentésen át kell esnie az nap délelőtt, gondolá, azután hála Istennek, megint minden rendben lesz. Sajnálkozott önmaga felett, hogy kénytelen az ő egyenes természetével (amint magáról képzelte) hazugságokra vetemedni; de miután már e tekintetben feláldozta magát a leányáért, ettől az egy és utolsó alakoskodástól nem volt szabad visszamaradnia.

Mikor arról értesítették, hogy Gerald a salonban van, elküldött Honoráért és gyöngéd szelidséggel azt mondta neki, hogy szerencsés volt előtte való este a Coramboni palotában találkozni a bibornoki helytessel és természetesen azonnal elibe terjesztette az esetet.

- Nos és mit mondott? - kérdezé hévvel Honora. Szíve már a szomszéd szobában reá várakozó Geraldhoz repült ugyan, de anyja szavai hirtelen felkeltették érdeklődését.

- Azt, a mitől előre féltünk, - mondá Lady Éva érzelgősen. - Az unokatestvérek közötti házasság jogérvénytelen. Lehetetlenség volna összekelnetek.

Honora haja tövéig elpirult és a kiméletlen kijelentés nem tévesztette hatását.

Elfordult anyjától és lassan végig lépdelt a szobán.

- Hová mégy, Honora? - kiáltott rá Lady Éva. - Beszélni fogok Geraldal. Neked be se kell jönnöd.

- Majd megmondom én magam Geraldnak. Kérem, édes anyám, maradjon itt és hagyjon bennünket magunkra. Anyám nem szereti őt; örül... nem szabad tehát látnia az ő szenvedését. Azt hiszem bizhatik én bennem.

Honora az ajtóból fordult vissza, hogy ezt megmondja; azután fejét magasra emelve, halvány arczzal és villogó szemekkel kiment.

Lady Éva lihegve hanyatlott vissza székébe.

- Utoljára is borzasztó, kellemetlen jelenet lett volna - mondá magában. - És hiába, Gerald nem olasz.

Az a féltő érzés, melyet leánya kezdett benne ébreszteni, rendkívül kellemetlenül érinté Lady Évát, ki újból sajnálni kezdte önmagát, hogy egyedül kell kormányoznia egy olyan akaratos gyermeket. Óh, bár ott volna mellette Honora apja, hogy támogatná őt! Hanem hát Honora az utóbbi időben nagyon kezdett hasonlítani atyjához... a kétségbeesett özvegy pedig visszaemlékezett, hogy férje is nagyon megfélemlítette őt hajthatatlanságával néha. - De végre is megnyugodott abban, hogy a Gondviselés majd elintézi mindent és minden jóra fordul még, ha Honorát férjhez adhatja a herceghez.

Ezen elmefuttatás alatt viharos jelenet folyt le a salonban. Gerald szerelmétől, s a fájdalomtól elragadtatva elkeseredetten beszélt.

- Ez határozottan pokoli kegyetlenség, gyalázat és ha ezt vallásnak tartják... akkor szavamra mondom, kitekerek mohamedánná. Ha ön csak egy morzsányi szerelmet érezne irántam, Honora, nem utasítana el ilyen együgyü ostoba előítélet miatt!

- Mit tudja ön, szeretem-e vagy nem - tört ki az ir Honora. Azután sirás és nevetés között esdeklően beszélt tovább. - Ne iparkodjék engem bűnre csábítani, édes Gerald. Hát nem látja be, hogy a világon csak ez az egyetlen dolog, amit meg nem tennék önért?

- Akkor hát ne ingadozzék, tegye meg, óh tegye meg egyetlenem, bizzék bennem és higgye el nekem, hogy a bűnnek, a gonoszságnak még árnyéka se férhet ahhoz. Hát hiheti-e komolyan, hogy megengedném, hogy kedvemért bünt kövessen el, ön, az áldott jószágú kis angyal? Készebb volnék magamat darabokra aprítani, hogy aztán olaszszá legyek, mintsem önt bűnre csábítsam?

- De ön nem tudja, mit tartok én bűnnek és mi válik kárhozatomra - érvelt önnönmaga ellen Honora. - Hogyan is tudhatná? Hiszen egészen más irányban, más hitelvekben nevelkedett fel.

- Hála Istennek, ebben igaza van - kiáltott fel Gerald. - Ami pedig azt illeti, hogy nem tudom mi a bűn és mi a rossz... Óh Istenem, félek, hogy nagyon is tudom. Hiszen minden nap találkozom újabb gonoszsággal. És amint már mondtam önnek, kedves angyali kis leány, a közvetlen közelben is készülnek egy hatalmas égbekiáltó bünt elkövetni... de sem ön, sem én nem vagyunk vétkesek. Azokat az embereket terheli a bűn súlya, akik nem törődnek azzal, mi lesz velünk, de minden áron el akarnak választani bennünket egymástól, felállítva egy nem létező bünt, amelylyel elérítsék önt, kedves ártatlan nemes lélek, önt, aki soha se vétkezett és még ha bünt követne is el, akkor se tenné öntudatosan, mert fogalma sincs róla és a legnagyobb gonoszságban is csak a szépet és jót keresi, mint egy tapasztalatlan ártatlan kis bárány! Oh, Honora, Honora! a világ el van árasztva bűnökkel, égbekiáltó bűnökkel. Jöjjön velem, óh jöjjön velem kedves egyetlen szerelmem és majd megmutatjuk, mire képes a szerelem, a jog és szivjóság! Én képesnek érzem magam mindenre, megküzdök az egész világgal, ha ön mellettem van.

- Egyedül kell megküzdenie, Gerald és most az Isten áldja meg. Én nem megyek önnel. Örökre búcsút kell vennünk egymástól.

A harag eltűnt Gerald arczáról és szemeit újabb kétségbeeséssel függeszté a fiatal leányra.

- Ön nem értheti ezt komolyan, kedves Honora... nem komolyan mondja ezt, úgy-e?

Hangjából a megtört sziv kimondhatatlan fájdalomra tünt ki és Honora szívében is visszhangra talált az minden tekintetben. De azért szemei nem fejeztek ki ingadozást és egy pillanat múlva újból megtalálta szavát.

- Gerald, én nem ismertem a szerelmet, se az életet, se a mennyei boldogságot, mielőtt önt láttam. És soha se képzeltem volna, hogy valaha képes legyek arra a rettenetes cselekedetre, hogy önt elutasítsam. De... én... én nem lehetek az ön neje. Azok, akik megtanítottak a helyes és helytelen ismeretere... azok az emberek, akik mostanáig egész életemen át szeretettel támogatva vezettek, azt mondják nem szabad hitvesévé lennem és én hiszek nekik. Isten önnel tehát... az Isten áldja meg önt... kedves... drága Gerald!

Honora most végre megtört, eltakarta arcát kezeivel és keservesen sirt.

Gerald odalépett mellé. A fiatal leány egy pamlag szögletébe roskadt és ráborult fejével összekulcsolt kezeire. Gerald szótlán állott mellette pár pillanatig merőn nézve le rá; azután a fiatal leány fejére tette kezét.

- Isten önnel, kicsikém - mondá. - Talán igaza van. Ne keseregjen. Az Isten oltalmazza! Én elmegyek.

Honora nem volt képes rá tekinteni, de keze után nyúlt és azt pillanatra oda szorította bájos nedves arcához. A kéz reszketett az érintéstől, de azután hirtelen visszahúzatott és Honora éppen jókor emelte fel fejét, hogy lássa Geraldot az ajtó felé indulni és még egy utolsó hosszú, kimondhatlan gyöngéd pillantását felfoghatta. Azután eltűnt Gerald és Honora érezte, hogy most már egyedül kell viselnie a szenvedés keresztjét.

Geraldot a szállodája bejáratánál távsürgőnyvel várta a portás. Olyan lázasan bontotta fel a sürgőnyt, hogy ketté repesztette, de egy szó megkapta figyelmét s azonnal összeillesztette a darabot, melyről a következőket olvasá:

»Apa veszélyesen megbetegedett; jöjj vissza haladéktalanul. May.«

Háromszor-négyszer is átolvasta Gerald, mielőtt egészen megértette, mert még mindig kábult és magánkívül volt a válás benyomása alatt; de pár pillanat alatt világos lett előtte a szomorú való, hogy otthon nagy bánat vár rá, és hogy testvérhuga hazaszólítja. Bizzuk azokra, akik hasonló tapasztalatot mentek át, annak megítélését, vajjon miért enyhítette egy kicsit ez a második csapás az elsőnek maró fájalmát. Megkönnyebbülést okozott neki a tudat, hogy valahol vágyódnak utána; enyhülést talált abban, hogy összecsomagolhatja holmiját, készülődhet az utra és elindulhat a legutolsó éjjeli vonattal.

Sir Maxwell Lindhurst vele maradt az utolsó pillanatig és megtette mindazt, amit egy idősebb ember megtehet egy lelki bánatban sanyaló fiatalabb emberért. A tábornok durva daróc kabátja alatt gyöngéd szívet rejtegetett, mely fájt az ifjú szenvedése miatt. Már várakozott rá a csarnokban, egy óriási szivarból eregetve a füstkarikákat és rögtön leolvasta Gerald arcának minden egyes vonásáról a kétségbeesést, még mielőtt az Angliából érkező rossz hírt kézbesítették neki. Egyetlen szót se szólt és úgy mutatta, mintha semmi más szomorúságot nem sejtene, mint azt, mit a távsürgöny tartalma okozott. Bensőleg azonban meg volt győződve, hogy igaznak bizonyult Gerald előtt a Honora és Porsenna herceg között kötendő házasság híre és fel is tette magában, hogy egy heves félórát fog szerezni Lady Évának az első alkalommal, mihelyt találkozik vele; habár egyéb joga nem igen lehetett beleavatkozni Lady Éva ügyeibe, minthogy benső baráti viszony fűzte őt egykor a megboldogult Dering Károlyhoz.

Sir Maxwell Lindhurst jelenléte határozottan nagy jótétemény volt Geraldra nézve ama rettenetes délután, mert minden tekintetben segítségére iparkodott lenni, sőt még husz fontot is kölcsönzött neki a hazautazásra... miután valamennyi bank zárva volt.

Öt perczzel, mielőtt a vonat kirobogott az állomásról, Sir Maxwell Lindhurst ott állott a hálókocsi felhágóján, kedélyesen csevegve, hogy megkimélje az ifjút a hálálkodástól.

- Azt hiszem most már minden rendben van - mondá - és holnapután Londonba érkezik. Bizonyosan jobb egészségben fogja találni Sir Geraldot... Mindenesetre igen jól tette a testvére, hogy sürgönyözött; de hát tudjuk, hogy a legokosabb nő is érzélgőssé lesz és ijedtségében túlzásba esik hirtelen megbetegedés esetében. No de én sürgönyöztem nekik, adjanak hirt önnek Turinba és Párisba... legalább nyugodtabban folytathatja majd utját abban a tudatban, hogy nincs nagy baj otthon. Isten áldja, édes fiam; legyen erős és... (itt a vonat mozogni kezdett s a tábornok hirtelen leugrott akár egy suhancz) és ha a legrosszabb bekövetkeznék, vagy a legnagyobb megpróbáltatás és szenvedés állna előtte, meg vagyok győződve, tudni fogja hol és kinél keressen lelki erőt a csapás elviseléséhez. Az Isten oltalmazza önt!

Szívelyes kézzorítása, öreg kék szemeknek jóságos tekintete, valamint a mondott fennkölt szavak, jótékonyan hatottak Geraldra, ki szívében olyan sajátságos érzéssel tünt el a sötét éjszakában... mely aligha mondható ugyan reménynek, de azért kétségbeesés sem volt.

- - - - -

Damiano atya egész nap hiába várta Miss Deringet és a rokonát. És nagyon sajnálta, mikor megkondult az Ave Maria harangja, hogy egyikük sem jött el vele értekezni.

VI.

Porsenna Orazio nem volt féltékeny természetű ember. Vagyis csak világos csalhatlan bizonyítékkal lehetett volna őt meggyőzni arról, hogy olyan pompás, tökéletes egyéniségnek, minő ő, akadhatna tekintetbe vehető vetélytársa a társadalom bármely osztályában.

Ha kicsapongó rövid élete folyamán mégis előfordult ilyen képtelen eset, inkább sajnálkozott az illető hölgy rossz izlése felett, ki olyan tévedésbe eshetett, semhogy haragudott volna a szegény gyarló áldozatra. Hanem azért, midőn az utóbbi események lefolyása után pár nappal Gozzadini Olympia salonjában ült, egy pillanatban mégis úgy tapasztalta, hogy kellemetlen nyugtalansággal párosult haragos érzés vett rajta erőt, melyet talán annyira lehetett volna szittani, hogy még tragikussá is válhatott volna valakire nézve.

Donna Olympia olyan pontossággal teljesítette az ő rendeleteit, amint csak az ő helyzetében lehetséges volt. Vagy tizenhat jó ismerősének ügyesen odavetett titokzatos szavai értésére adták az elámult Rómának, hogy Porsenna bizonyosan nőül veendi Miss Deringet és hogy Donna Olympia el volt ragadtatva a választás által. Ő susogta először a »delejházasság« szót a boldog Lady Éva füleibe is. Annak a kérdésnek megoldása persze már nem tartozott Olympiára, hogy vajjon miért volt az egész város állítólag legjobb partijának szüksége éppen az ő segítségére a feleségválasztás egyszerű feladatában. Olympia épp olyan határozottan hitte, amint Orazio maga is meg volt győződve, hogy neki csak választani kell... mert hiszen ugyan ki gondolna arra, hogy őt, a pompás herceget visszautasítsa? Miután azonban Orazio megbizta, tehát hiven beszélt az érdekében, habár ezer kigyó mardosta szívét és sokkal több gyűlölet fejlődött ki abban, mintsem azt a hiúságában elvakult férfi képzelhette volna.

Igazi kárörömmel, sőt gyönyörűséggel jelenté Orazionak a következőket:

- Komornám, ki el szokott néha látogatni Lady Éva komornájához, azt beszéli, hogy kinos jelenetek folytak ott le a legutóbbi napokban.

- Igazán? - szólt Orazio szemöldökét felhúzva, de minden további kérdezősködés nélkül. Nagyon melege volt.

- Igen; komornám azt mondja, hogy a kis leány véresre kiserita szeméit csinos rokona miatt.

Orazio dühösen fordult Olympia felé, szemei villámokat szórtak.

- Mit akar ezzel mondani? - kérdezé.

- Ah, hát ön ezt nem tudta? Azt hittem ez is belevágott a terveibe. Istenem, mennyire sajnálom!

- Miféle tervbe? Miért a sajnálkozás? Szikrázó élczeskedéseinek egyike akar ez lenni talán? Ugyan kérem, feleljen nekem őszintén.

- Szent Isten, Orazio, hát én talán mindig tréfálok az ön társaságában? Valóban, ön még a mosolygást is meggyüölteti velem. Tudja-e, - mondá elfojtott fohászszal, - hogy kimondhatatlanul fogok örülni, ha már megnősül. Soha se láttam még férfit, akinek a házaselet fegyelmére nagyobb szüksége lett volna, mint önnek.

- Kérem, ne bölcsekedjék felettem. Még nem válaszolt előbbi kérdésemre.

- Tegyük fel...

- Lássá, Olympia, ön bosszant engem. Gúnyolódó tréfái esetlenek. Senki se fog többé önre nézni, ha egyszer szépségét elveszti és le nem szokik erről a kiállhatatlan modoráról. Miért sir Miss Dering és miféle terveimre célzott az imént?

Olympia felszökött helyéből és olyan pillantást vetett körül a szobában, mintha keresne valamit, amivel meggyilkolja kedvesét.

Orazio elnevette magát.

- Tudtam, hogy ez kihozza sodrából - mondá. - Visszavonom hát szépsége elvesztésének eshetőségét. Hiszen akkor a legszebb, mikor indulatba jön.

Ekkor Orazio hangja hirtelen megváltozott és rövid fagyos hangon így szólt:

- Elég volt ebből a gyerekjátékból. Most már beszéljünk komolyan. Feleljen!

Olympia még hallgatott egy pillanatig; azután hirtelen hátat fordítva neki, duzzogva mondá:

- Szerették egymást és Lady Éva ellenezte házasságukat; ennyi az egész. Azt gondoltam, hogy vigasztalóként akart ön szerepelni. Milyen sok hühó azért az ostoba kis leányért!

- Ki beszélte mindezt?

Szavai közben Orazio felkelt és egyenesen oda ment, ahol Olympia állott, hogy láthassa az arcát.

- Az ő komornájuk beszélte az én Lujzámnak. A leány látta a szerelme elutazása előtti napon... a gyöngéd bucsuzás alkalmával, midőn természetesen nem volt hiány se ölelésben... se könnyekben... eh! és mit tudom én még mi mindenben?

- Ön hazudik, Olympia.

- Nem, én nem hazudok; de ha azt tenném is... ki tanított arra?

- Édesem, nem volt önnek oktatásra szüksége. Ha valaha arra született nő, hogy a sátán gonoszságával birjon...

- Nem! - kiáltá Olympia és kitörő heves haragjában Orazio szájára ütött. - Ezerszer is nem! Ön a gonosz; s én nem leszek többé az ön játékszere se ebben, se a jövő életben! Bár megszabadítana az ég ettől a rabszolgaságtól! Megölhet... de ahhoz nincs elég bátorsága; tönkre teheti jó hirnevem foszlányait... és azt bizonyosan meg is fogja cselekedni! De nem bánom! nem törődöm vele! Én többé nem beszélek önnel és örülök, hogy megmondhattam, hogy bájos angol menyasszonya más férfiből szerelmes, ajka más férfi ajkát érinté... és az ön oldala mellett is más férfiről fog ábrándozni. Örülök, hogy gonosz ördögi szivét örök időken át a

düh, a féltékenység és kétségbeesés fogja marczangolni. Sőt kívánom, hogy a pokol tüze emészsze gonosz lelkét! Szálljon rá a szentek átka egytől-egyig, végül pedig fogadja be a pokol elkárhozott lelkét!

Olympia pillanatig kiegyenesedve és megsértett női méltóságában büszkén állott Orazio előtt; egyszerre azonban köd homályosítá el villogó szemeinek fényét, megtántorodott, küzdeni látszott a szédülés ellen, de végre is elvesztette eszméletét és ájultan roskadt le Orazio lábai elé, hol élettelenül feküdt mint egy halott s egy kicsiny véres sáv pirosra festé a márványt feje alatt.

Orazio megállott mellette és merőn nézett le rá pár pillanatig; azután egész nyugalommal felvette kalapját és lement a földsziintre.

Porsenna hercegné sokáig habozott, mielőtt fia kívánságát teljesítette és meghivta Miss Deringet az édes anyjával Vallombrosoba. A hercegné mindig előre örült már annak a jól kiérdemelt két-három havi pihenésnek, mikor Rómából elutazhatott. Ő sokkal műveltebb lelkü és szellemü nő volt, mint a legtöbb kortársa; szeretett olvasni, korán kelni s élvezni a magányt, ha szünideje érkezett. És ime, most Orazio egyszerre két vendéget erőszakolt reá, két egészen más nemzetbeli hölgyet, kik, (különösen az idősebbik), bizonyosan francziául akarnak majd társalogni és alkalmasint beefsteaket kívánnak reggelire, öt órákor teáznak... szóval olyan kiállhatatlan angol szokásokat akarnak majd nála meghonosítani, miket ő soha sem türt meg ősi lakában.

Nagyon lehangolta a hercegnét, hogy fia nem tudott megnősülni a bevett rendes mód szerint. Másoknál két-három látogatás után következik a megkérés a szülők részéről, azt követi a jegyváltás, a házassági szerződés megkötése... s végre a hozomány meg a kelengye megállapítása; minden olyan egyszerű dolog szokott lenni a társaságban.

De hát Orazio soha se volt alkalmazkodó fiú és már kora gyermekségétől megvoltak érthetetlen szeszélyei; ha valamely esztelen vágy vett rajta erőt, akkor nem nyugodott soha, mig azt keresztül nem vihette, sőt addig nem is volt más gondolata, csak az, amit elérni óhajtott. Édes anyja elszomorodva emlékezett vissza, hogy fia pillanatig se habozott mindazok feláldozásában, akik hozzá tartoztak és akiknek kedveseknek kellett volna lenni előtte, ha esetleg az ő önkényes vágyainak vagy kedvteléseinek útjában állottak. Bármit kívánt is Orazio, az egyszerű, roppant fontos volt az ő szemeiben, még ha csak egy gomblyukba való virágszál forgott is kérdésben, s egyformán hajthatatlan maradt, ha valami kiváló új pezsgő, egy háttas ló, vagy egy megtörni való sziv volt az, aminek szeszélyét ki kellett elégiteni; de tökéletesen mindegy is volt az, mert családja egyformán szenvedett miatta, mig csak céljait el nem érte. Azután... Isten mentsen meg az ő tréfáitól, az ő szeszélyeitől! Madonna mia! Vajjon elfelejthetné-e édes anyja valaha azt a rettenetes napot, melyen a vegyész leánya, Orazionak egyik játékszere, megmérgezte magát az ő ajtójuk előtt. Hiszen az a szerencsétlen eset ölte meg szegény apját. Vagy elfelejtheti-e a hercegné azt az időt Olivetoban, midőn... de minek volna azt felidézni! Most már hetek óta nem szerzett aggodalmat Orazio az édes anyjának. Azt azonban gyanitá alattomban, hogy valaki megkeserülheti azt a kis nyugalmat, mert otthon igen mosolygó volt és kitünő étvágygyal evett. De hát az nem tartozott ő reá; és hozzá most már igazán és komolyan beleegyezett, hogy meg fog nősülni, már pedig ha végre papucs alá kerül, remélte a hercegné, hogy egészen meg fog változni. Annyi bizonyos, hogy legalább más nőnek kell majd eltürni azután fia rossz természetének rohamait, s már az is többet ért a semminél.

Egy kicsit keserves lesz ugyan a feleség élete, gondolá az anya, de nem olyan nagy a veszedelem, ha csakugyan az angol leányt vezeti oltárhoz. Az angolok nem rajongó természetűek, nem érzékenyek, higgadt, flegmatikus és természetből komoly teremtmények, kiknél, ha már

egy kis boldogtalanság fenforog, nem sokat határoz, hogy az kisebb, vagy nagyobb-e. De ugyan mi jutott eszébe Orazionak, hogy három unalmas hosszú hétre Vallombrosoba kívánja őket meghívni?

A hercegné megpróbálta lebeszélni fiát arról a tervéről, azzal érvelve, hogy milyen unalmas hely Vallombroso, nincs rajta semmi olyan, ami egy fiatal leánynak tetszenék és hogy Honora épp úgy mint Lady Éva, halálra fognak ott unatkozni. Orazio azonban jóízű nevetést és azt mondta, hogy Lady Éva kész lenne három hónapot eltölteni akár a Vezuv tetején, ha őt ott találná. Különbösen is miután kedves anyja maga tanácsolta neki, hogy Miss Deringet válassza hitveséül, el kellene ragadtatva lenni, hogy alkalmat nyújthat nekik az együttlétre és a közelebbi megismerkedésre. Azután, tevé hozzá érvelése után Orazio azon a fagyos dermesztő hangon, melyet anyja nagyon is jól ismert - ők most már minden esetben el fognak jönni, miért is kéri az édes anyját, hívja meg őket.

Ennek folytán történt tehát, hogy midőn Porsenna hercegné egy délutáni látogatás alkalmával találkozott Lady Évával, kiválóan szeretetreméltó szívelyességgel meghívta őt, hogy Honorával együtt szerencsétlensége hosszabb tartózkodásra Vallombrosában. Elképzelhető, hogy Lady Éva milyen izgatottan repült a meghívás után haza, elragadtatva ölelte meg leányát és rendkívül sértve érezte magát, hogy a hallgatag, bánatos tekintetű Honora nem érdeklődött az ő boldogságban úszó jó kedvének oka iránt.

Meg kell említeni, hogy Lady Éva addig a perczig még soha se említette Honorának fellengős reményeit. A legutóbbi kínos és kellemetlen eset után Geraldal, óvakodott a legkisebb gondolattal is elárulni leánya előtt, hogy egy egészen más kérést óhajt vele elfogadtatni. Valami sajtószerű érzés, bizonyos kiolthatatlan visszaemlékezés arra, hogy miként doboghat egy tizenhét esztendő sziv, mostanáig hallgatásra készítet. Attól is tartott, hogy a dacot felkelte, örök időkre megszilárdíthatná a Gerald iránti ábrándos szerelmet Honora fogékony szívében. Az említett este azonban diadalmas felhevülésében csaknem elárulta magát. Meg volt győződve, hogy Porsenna herceg szándékához többé legkisebb kétség se férhet. Legnehezebb, de legfontosabb feladat most már csak az lehetett, hogy Honora kezének ünnepélyes megkérését elodázza mindaddig, míg a fiatal leány belefárad a Gerald utáni búsulásba, akkor aztán természetesen egész sorozata az új érdekelttségnek, új ábrándoknak és új, eddig ismeretlen ambícióknak fogja betölteni az űrt. A fiatalság és jólét, a pompa és ünnepeztetés s az irigyelt elsőség kilátásának dagálya magával fogja ragadni az ábrándok kis hajóját a magas, fényes révbe és akkor ki fog visszaemlékezni az Oczeán zátonyaira, melyen az első szerelem szép álmai hajótörést szenvedtek?

Mikor Honora előtt kijelenté Lady Éva, hogy a nyár első hónapját Vallombrosában fogják tölteni Porsenna hercegnénél, a fiatal leány ámulatosan nézett anyjára, majd felkiáltott:

- De hiszen, anyám, a villa már készen vár bennünket Sienában! És mama meghívta oda Sir Maxwell Lindhurstot is!

- Ah, eljöhet ő majd később; - felelé Lady Éva, - attól félek különben, hogy nagyon meleg hely lenne az neki; aztán meg azok az emberek, akik megszokták a Keleten élni, fürdőhelyen rettenetesen unalmasak is. Megvallom, egyáltalán nem fogom sajnálni, ha elmarad.

- De anyám, az borzasztó lesz - szólt Honora. - Ott nincsenek leányok s a hercegné olyan rettenetesen tudományos könyveket olvas. Mindig félni fogok, hogy szememre veti, milyen együgyű liba vagyok én. Egy cseppet se vágyom oda menni. Kérem, mondjunk le róla, ha csak lehet.

- Mit gondolsz, Honora? - szólt Lady Éva szörnyűködve. - Bizonyosan nagyon érdekes lesz az ott tartózkodás; azonkívül már el is fogadtam a meghívást, - mondá, majd leányára pillantva odavetőleg utána tevé: - Természetesen Don Orazio is ott lesz.

- Sokkal szebb lenne, ha meghívnák Vald'oro Biancát. Legalább volna, akivel beszéljek. Én nem nagyon rokonszenvezem Don Orazioval. Felényire se olyan szép és olyan kedves ő, mint Alfonso, aztán meg olyan nagyon önhitt. De hiszen - tevé hirtelen utána - már valamennyi ruhám is Sienában van. Oh, kedves mamácskám, menjünk inkább oda! Teljesen megelégettem Don Orazio látását minden nap a corsón és tudom, hogy nagyon szerencsétlennek fogom magamat érezni Vallombrosában.

Magától értetődik, hogy Lady Évának eszébe se jutott eltökélt szándékát megváltoztatni, Honora pedig annyira lehangolt és bánatos volt az utóbbi napokban, hogy nem sokat törődött semmivel.

Természetesen Geraldról se hallott semmit; de a hírlapokból megtudta, hogy atyja még mindig veszélyesen beteg. Honora nem sirt többé Gerald elutazása után, hanem halványan, gondolatokba mélyedve üldögélt magányosan szobájában s az idő nagy részét a szegények számára való kézimunkával, a durva anyagból készített ruhanemű varrásával töltötte, melyekből minden évben egész készletet szokott az apáczáknak küldeni árváik számára. Se ő, se anyja nem említették soha beszélgetésük közben Geraldot.

Lady Éva úgy intézkedett, hogy nem volt otthon, midőn Sir Maxwell Lindhurst tisztelkedni kívánt nála, azután a legszivélyesebb levélben megírta neki, mennyire sajnálja, hogy nem találta otthon, végül pedig mentegetőzve kérte, halaszsa el sienai látogatását ez idő szerint egyelőre. A tábornok megsejté, hogy Lady Éva nem kíván vele találkozni, újból felkereste tehát, de szándékosan olyankor, mikor tudta, hogy a ház urnője nincs otthon s a cselédség csodálkozására azt kívánta, vigyék fel névjegyét a Signorinának.

Honora örült, hogy láthatja őt. Az utóbbi időben ösztönszerűleg érezte, hogy sajtáságos módon megváltoztak azok az emberek, akik az ő életéhez legszorosabban legközelebb állottak. A fiatal leány nagyon is igazelmű lévén akkor, hogy bárkiről rosszat tételezzen fel, nem volt képes nevet adni új nyugtalanságának, de önkénytelenül érezte a cselészövések és fortélyos ámitások sirokkójának hatását és az fájta neki, szenvedett a tiszta őszinteség hiánya miatt a nyomasztó légkörben. Mint a homályban tapogatózó érzékeny lény megsejtí, ha akadály gördült elibe, úgy Honora is tudta, hogy mély bánat lebeg felette, talán még annál is nagyobb, lesújtóbb bánat, mint amilyen a Geraldtól való elválás okozott szívének.

A tábornok jelenlétének tiszta igazelmű légköre valóságos napsugár és üde szellőként hatott reá a tikkasztó nyomasztó légkörben, és megjelenése valóságos ellenméregként tünt fel neki az egészségtelen sirokkói kedélyhangulatban. Honora derült mosolylyal fogadta tehát őt, nagy karosszéket tolt elibe és megkérte, foglaljon helyet, miközben elmondta milyen nagyon fogja sajnálni édes anyja az elmulasztott kedves látogatást.

- Oh, dehogya, a legkevésbé se... ne is említsen ilyesmit - tiltakozott határozottan a tábornok, azon tűnődve, mi uton-módon puhatolja ki; amit megtudni ohajtott, anélkül, hogy kíváncsi-nak, vagy vallató birónak tűnjék fel.

Honora ámultan nézett rá s a tábornok azt gondolta, legjobb lesz a teljes őszinteség. Az ő egykori régi barátjának leánya nem neheztelhet azért.

- Kedves fiatal hölgy - kezdé az öreg úr - ugyan nem mondhatná-e meg nekem, vajjon miért... hm... mi okból kért engem Lady Éva arra, hogy látogatásom halaszsam el? Lássá, én abból azt a kívánságát következtethetem, hogy végleg lemondjak a látogatásról, mivel ebben az évben már nem térek vissza Olaszországba.

- Azt igazán nagyon sajnálom - sietett mondani Honora. - A való az, hogy anyám... vagyis Porsenna hercegné nagyon ohajtja, hogy őt meglátogassuk Vallombrosában, s azt hiszem, anyám nem öröme utasítaná vissza a meghívást.

Honora mélyen elpirult szavai közben, mert nem találta az indokolást elég mentségnek egy régi jó barát megsértésére. A tábornok átértette az egészet. De csupán annyit mondott:

- Óh!... óh!

Hanem e két szó hosszas hangsúlyozásában egy egész világ jelentősége nyilvánult. Azután mély csend lett a komor szobában, csakis a szökőkút pocogása hallatszott be a kertből.

- És örömet megy ön Vallombrosába, kedves gyermekem? - kérdezé a tábornok jóindulattal, miközben merőn a fiatal leányka szemébe nézett.

- Nem, egy cseppet se örülök - felelé lehangoltan. - Nagyon unalmas kirándulás lesz az. Don Orazion meg az öreg hercegnén kívül senki se lesz ott... óh, bár ne kellene mennünk.

Hangja nem remegett, se szemeit nem sütötte le Orazio nevének kiejtésénél és az megnyugtatta látogatóját egy kicsit. Egyetlen fiatal leány se beszélhet oly közönyösen arról a férfiről, akiről tudja, hogy vőlegénye lesz. Hanem azért Sir Maxwell Lindhurst még nem volt egészen megelégedve. Pillanatig elgondolkozott, mialatt áttekinté a helyzetet és körülményeket.

- Ugy látszik, az anyja érdemesnek se találta őt megkérdezni, - gondolá magában. - Szegény gyermek! szegény kis leány! Kiszolgáltatják annak az átkozott mesterkéltné önhitt bábnak, annak a kéjencz Porsennának, mint valami áruczikket.

El is határozta magában a tábornok, hogy nem hallgat el egy kis figyelmeztetést; vagy legalább csak annyit fog neki mondani, hogy óvatossá tegye.

- Én azt gondolom - kezdé, - igazán komoly okom van azt hinni, hogy... de remélem nem nehezten reám beavatkozásomért, mert igazán egész komolyan azt hiszem...

- Mit? - kérdezé ijedten Honora, mert a tábornoknak intő szava különös módon a torkán akadt.

- Nos tehát édesem... óh, de ne ijedjen meg, arra nincs ok, de lássa én azt hiszem... hogy ha már mindenki elmulasztja, nekem meg kell mondanom, noha a mamájának bizonyosan nem lesz kedvére, de nem tehetek róla, fel kell önt világosítanom az iránt, édes anyja azt reméli, miszerint idővel majd... bele fog egyezni az ő óhajtságának teljesítésébe és elfogadja férjül Porsenna herceget. Oh, Istenem, félek, hogy megrémitettem önt, édes gyermekem!

A tábornok figyelmeztető pár szavának az lett ugyanis az eredménye, hogy Honora felszökött helyéről, kezeit összekulcsolta, arcza elhalványult és szemeiben a harag kifejezése felülmulta még a rémületet is.

- Soha! - kiáltott fel lábával dobbantva. - Anyám soha se merne tőlem ilyesmit kívánni! Ő tudja, hogy arra képtelen volnék. Inkább meghalnék! ezerszer inkább választanám a halált!

- Kérem, ne izgassa fel magát, kedves gyermekem - nyugtatta a tábornok, megdöbbenve nyugodt, jóindulatu szavainak hatásától. - Talán tévedett. Hanem hát azt gondoltam, mégis csak kötelességem, mint az ön szegény megboldogult édes atyja egykori régi barátjának, figyelmeztetni és felvilágosítani arról, mit várnak öntől. Mert őszintén és komolyan meg vagyok győződve, hogy az a házasság nem válnék az ön javára! - mondá az öreg gentleman nagyon elkomolyodott hangon. - Ne tegye meg azt a lépést Honora! az az ember nem jó ember és életének minden napján boldogtalanná tenné... megtörné a szivét.

Honora ismét visszanyerte fiatal méltóságát és most már egész higgadtan válaszolt:

- Valóban nagyon szép öntől, hogy engem figyelmeztet, Sir Maxwell, de higgye el, legkisebb veszély se fenyeget, hogy olyasmi bekövetkezessen.

- Óhajtom, hogy úgy legyen, - szólt a tábornok, - szivemből óhajtom, de nem remélem. Hanem hát ön legjobban tudja. Ime, átadom otthoni lakczimemet és kérem, hogy ha bármi

kisebb vagy nagyobb ok adná elő magát, amikor azt gondolná, hogy segítségére lehetek, forduljon hozzám és higgye el, örülni fogok, ha önért... már csak édes atyja emlékéért is... de mindenekfelett, ha önért magáért tehetek valamit. Most pedig Isten velünk!

Igy hagyta el Honorát utolsó szövetségese. Azok között, akikkel a következő hat hónapban érintkeznie kellett, egyetlen egy sem volt, akiben megbizhatott és akinek érdekében ne lett volna előtte elhallgatni valamit. Büszke kicsiny fejét magasra emelve, a csillagok között járt képzeletében, lábai azonban már-már beleakadtak a hálóba, melyből nem volt szabadulási mód... csupán egy.

VII.

- A házasság - mondá kenetteljesen Orazio - két keresztény lélek egyesülése a világ boldogítására.

- Igazán? - szólt Honora; - én pedig azt hittem, hogy egymás boldogítása a cél.

- Ah, és mennyire! De hagyjuk ezt - mondá Orazio a fiatal leány rózsás ujjainak hegyét tiszteletteljesen megcsókolva, miközben a hajnali tengerhez hasonló vidám csillogó szemekkel rámosolygott - gondolja meg, mennyi jót lehet tenni együtt, egyesült erővel, ami különválva kivihetetlen volna. Nem kívánja-e meg például önnek az a szép terve, hogy Olivetoban iskola és kórház létesüljön, a női szívet s a férfi eszét egyformán?

- Azt nem tudom - szólt Honora. - Nekem úgy tetszik, hogy egy kis könnyőretekességgel meg egy kevés pénzzel már régen keresztül lehetett volna azt vinni.

- Mit? - kérdezé Porsenna hercegné, könyvébe helyezve szemüvegét és ülésén visszafordulva, ránézett a pamlagon ülő párra.

- Egy jó cselekedetet, mama, melyet a mi bájos Honoránk forgat fejcskájában - magyarázta Orazio, anélkül hogy anyjára tekintene.

Lady Éva végig suhogott a szobán és figyelmeztető nyomással rátette kezét leánya vállára. Honora felpillantott rá és csaknem pajzánul távolítá el a kezét.

- Még nem vagyok a leánya - susogta angol nyelven; - kérem tehát, engedje, hogy legalább még pár hétig őszinte lehessek.

Minden elmúlt. A küzdelem, az esdeklések és a megtört élet feletti sirással eltöltött éjszakák, mind... mind hiába való volt. Erélyesen kitartott és ellentállott Honora mindaddig, míg Orazio nem ecsetelte előtte egyrészt azt a nyomort, azt az elhagyatottságot, melyben a népe tengődött, kiknek minden ápolást nélkülözve kellett meghalni, másrészt pedig tudatlanságukat s az abból eredő erkölcsi süllyedésüket, s végül míg ragyogó képet nem festett arról az állapotról, ha majd Honora úgy járhat a szegény nép között, mint egy második szent Erzsébet, oktatta, ápolva és visszaimádkozva, megtérítve őket az Istenhez. Olyan ékesszólással beszélt és bizta népét a fiatal rajongó leány nagylelkűségére, hogy végre sikerült meggyőzni Honorát arról, hogy Oraziót visszautasítva, egy magasztos nemes feladatot odázna el magától, szentekhez méltó magasztos nemes vallásos hivatásról mondana le, mely tettéért felelős lenne alkotójának, stb.

Együtt vagy külön hallva őket beszélni, azt lehetett volna hinni, hogy Lady Évának, valamint Orazionak is, egyetlen legfőbb életcélja ezer meg ezer szegény paraszt jólétének előmozdítása, akiknek sorsuk egyetlen perczig se jutott egyiknek se eszébe mindaddig, míg fel nem

fedezték, hogy Honora szeme lelkesülten csillogott annak említésekor, mi mindent lehetne véghez vinni a szegény nép javáért.

Honora előtt, kinek fogalma se volt még a házaseset felől, nemes cselekedetként tünt fel az, ha érette minden óhaját s érzelmeit feláldozza, sőt még abba is belenyugodott, hogy lemondjon a boldogság ama rövid óráinak édes emlékééről, melylyel Gerald szerelme betöltötte lelkét és az öröm és visszaemlékezésnek minden gondolatát száműzve, Isten lábai elé akarta letenni az áldozatot, melyért viszonzásul semmiért nem könyörgött, csupán azért, hogy istápolhassa az Ur szegényeit.

- Gondolatban összehasonlítá egy apácza életét azzal az élettel, amit Orazio felajánlott neki és higgadtan belátta, hogy Porsenna hercegné sokkal nagyobb jótékonytságot gyakorolhatna, mint Honora testvér. Beleesett ő is abba az általános téves felfogásba, hogy pénzzel sokkal több jót lehet véghez vinni, mint a szerény munka és önfeláldozó meleg sziv segítségével és szinte hősi büszkeséggel töltötte el lelkét az áldozat nagysága.

Orazio pedig oly nagyszerűen játszotta szerepét, hogy Honora nem tapasztalhatott semmi olyast, ami igazolhatta volna a Sir Maxwell Lindhurstnek szigorú véleményét felőle. Azt az ellenszenvét, melyet érzett mindannyiszor, ha Orazio hozzá közeledett, erélyes akarattal legyőzte, mint a nemes nagy terveibe ütköző egyetlen akadályt és úgy tekinté azt, mint önfeláldozása koronájának egy drága ékszerét. Ahányszor visszagondolt a tábormokkal való rövid beszélgetésre, mindig azt mondta magában, hogy alkalmasint azért beszélt olyan előítélettel eltelve Orazio ellen, mivel nem ismerte annak számos szép és jó tulajdonságait.

Orazio viszont minél több ellenállást tapasztalt Honoránál, annál erélyesebben megfogadta, hogy nem fog tőle megszabadulni. Kezdetben kételkedett és Honora büszke idegenkedését a kaczerkodás egy nemének vette, miért is határtalanul meglepte ez a tapasztalat, hogy a fiatal leány őt komolyan el akarja magától távolítani és eszébe se jutott nejevé lenni. Attól a pillanattól aztán érdekelni kezdte a dolog. Jellemző önhiúsággal kevés súlyt fektetett a Gerald iránti vonzalom rövid epizódjára és daczára olykori felháborodásának, ahányszor végbucsuikkal illetőleg Olympia szavai eszébe jutottak, meg volt győződve, hogy egyetlen nő se busulhat más férfi után, ha egyszer őt megismerte. A valódi szerelemről kevesebbet tudott, mint amennyit egy vakand ért a csillagászathoz, de Honora szépsége, páratlan viruló üde arcza és fiatalsága feltűzelte olasz vérének. Vágyódott Honora után s így annak az övének kellett lennie.

A sok szertartásos értekezés, vitatkozás és hosszas társalgások (mindig az egyik mama jelenlétében) már bosszantani kezdték Oraziót, midőn a fiatal leány végre engedett és megígérte, hogy elfogadja kezét. Porsenna hercegnét is untatta már a sok dőre hódolat és bálványozás, mely annyira ellentétben állott az ő fogalmaival és noha hévvel óhajította, hogy Orazio megnősüljön, kezdett fellázadni a szeszélyes kis leány ellen, amint ő haragjában magában Honorát nevezte.

- Határozzátok meg a menyegző napját, fiam - mondá Orazionak; - azután hagyjatok engem békén. Engem fáraszt a sok beszéd ebben a hőségben.

Lady Éva is el akarta vinni leányát, mielőtt a szerelmesek közötti esetleges összekocczanás elronthatná szép kilátásait... vagy mielőtt időt engedne, hogy Orazio rajongása kihűljön.

- Pár nap múlva elutazunk most már Sienába, Honora - mondá leányának egyik reggel, midőn a déli villásreggelihez lemenni készültek. - Már igen meguntam a sok öltözködést ilyen korán.

Honora hetek óta most először vidult fel.

- Óh, mennyire örülök - kiáltott fel; - milyen kellemes lesz, ha egyszer otthon és magunkban lehetünk!

Igy tehát a reggeli után, mialatt a két mama egy sárga selyem pamlagon egymás mellett ülve szürcsölte a fekete kávé, Lady Éva megszólalt: - Kedves hercegné, ki se mondhatom mily kedves lesz nekem a visszaemlékezés örökké erre a látogatásra.

A hercegné unottan mosolygott.

- Nekem volt az legkellemesebb - felelé. - Aztán lássa, az örömhöz még egy angyali menyet is nyertem általa!

Lady Éva érezte, hogy viszonzásul új bókkal tartoznék most Orazionak, de egyetlen eredeti bók se jutott eszébe, mert egyedüli határozott érzése vele szemben a megmagyarázhatlan félelem volt, melyet csakis a hideg csodálat mérsékel. Következésképpen nagy bölcsen csupán így szólt:

- Azzal csak az én leányom nyert, hercegné. Hanem hát az élvezet... a boldogság nagyon izgató s így azt hiszem, a változás... egy kis csendélet, legalább rövid időre jót fog neki tenni.

- Kétségtelenül feltűnt nekem is, hogy kissé halavány - szólt a hercegné.

- Így tehát - beszélt tovább Honora anyja - azt gondoltam, hogy talán a jövő kedden elutazunk Sienába, hogy leányom két hónapi pihenést élvezzen, mielőtt...

- Igen, a menyegző előtt. Ugy gondolom, hogy október közepére tüzhetnék ki az esküvőt. Akkorra már elmúlik a nagy hőség és még se lesz az idő nagyon hűvös ahhoz, hogy egy kis nászutat tehessenek.

- Milyen végtelen jó és gondos ön! - kiáltott fel Lady Éva. - Leányom igazán szerencsés, hogy ilyen második anyára talál.

- Remélem teljesíteni fogom kötelességemet Honora irányában - mondá kissé feszesen a hercegné. Ő nem valami nagyon örült annak a házasságnak, de miután már Orazio annyira nehézkes volt a menyasszony megválasztásában, Honorát is jobbnak vélte, mint senkit.

Honora anyjával megérkezett tehát pár nappal később a sienai villába; és a folytonos feszes társalgásba belefáradván, mindkettőjüknek jól esett megpihenni a freskó festésű csendes szobákban, a zöld virányos cipruszlombok közt, kilátással az olive fákkal ellepett hegyekre és szőlőtőkékkel beültetett völgyekre. Ott nem volt szükség felügyeletre s így a kifáradt duenna átalhatta nyugodtan a meleg órákat, Honora pedig élvezve a teljes szabadságot, be-futkoshatta tetszése szerint az árnyas fasorokat, vagy ha kedve tartotta, órákig elüldögélhetett a kicsiny akácfaerdőben, ugyan nem azzal a könnyű szízzel, melylyel még egy évvel azelőtt odamehetett volna, de telve a fiatal kor örökös reményeivel, nagy terveket szöve, s abban a hitben, hogy jobbnak fogja egykor hátra hagyni a világot, mint amilyennek találta, de mindannyiszor sietett elodázni magától a gondolatot leendő férjére, ha az megjelent képzelete előtt, nehogy valami fellázító ellenszenves érzés megrontsa nemes önfeláldozását.

A saját szívét azzal altatta el, hogy áldásos nagy feladatra vállalkozott és szinte kezdett már valamivel kevesebb bámulattal gondolni ama szent vértanukra, kiknek életét olyan áhitattal szokta olvasni. Ő, a szerény kis Dering Honora végre hát csatlakozni fog az ő nemes seregükhöz, hogy nyomdokaikat kövesse. Vajjon nem nyújtják-e majd kezüket feléje és nem ismerik-e el, hogy ő is közéjük tartozik? Mi az a kis szenvedés vagy veszteség ahhoz a nagy dicsőséghez mérten?

Egy napon, mialatt kint ült a száraz mohos padon az akáczfák alatt, légvárákat építve, a levél-hordó topogott felfelé a házhoz vezető fasoron végig és levelet hozott Honora czimére egy angol bélyeges borítékban. De valamennyi levelet Lady Évának kézbesítettek és ezzel az egygyel se tettek kivételt.

Lady Éva megforgatta kezében egy párszor, s gyanakodva nézett a nagy férfias betűkre, azután sietve felkelt helyéből és becsukta az ajtót. Odament öltöző asztalához és belocsolta a borítékot kölni vízzel. A mézga levált egyik oldalon, miáltal ki lehetett olvasni belőle a következő sorokat: »Óh, drága kis Honorám, nem képzeli milyen boldog vagyok! Gondolja meg, hogy egy olyan nagy tekintély mint a mi érsekünk, azt mondta nekem, hogy mi sem állhat utjában boldogságunknak. Szerettem volna megölelni ő eminenciáját, de jobbnak véltem...

Többet nem lehetett kiolvasni a boríték alól. Lady Éva csupán egy perczig habozott... azután bele dobta a levelet mosdótáljába, égő gyufát vetett rá és addig nézte, míg tinta és papiros megsemmisülve fekete hamuvá vált. A művelet után visszatért pamlagára és legyezni kezdte magát, majd megmosogatta halántékait az üdítő kölni vízzel, miközben hálát adott magában a gondviselésnek valamiért. Azontúl gyakran megzavarta déli siestáját azzal, hogy a levélhordóra idegesen lesett. A hét folyamán még két hasonló levelet kézbesítettek neki s végre egy táviratot. Ez utóbbi szerencsétlenségre akkor érkezett, midőn asztalnál ültek és Honora ártatlanul megkérdezte tartalmát.

- Csak Pingat sürgönyözött, hogy már elküldte ruhámat, - válaszolá Lady Éva, de sáppadt és zavart volt, s a szabónő kissé szokatlan nyelven irhatott, mert a távirat így hangzott:

»Három levelet irtam már. Minden akadály el van hártva... miért nem válaszol? Ha még szeret... sürgönyözze, hogy jöhetek... G.-ja.«

- Választ küldök, mondja meg a küldöncznek, hogy várjon, - mondá Lady Éva a szolgálának.

Mikor aztán Honorát anyja kielégítette füllentéseivel, kiosont egy pillanatra a hálószobájába és megírta következő válaszát a szabónőnek:

»Most már nem óhajtom. Kérem ne jöjjön. D. H.«

A választ elküldvén, visszatért és Honora mellett helyet foglalván az árnyékos loggiában, igazi művészetet vitt véghez, mert egész délután olyan vidáman csevegett, akár egy csicsergő madár.

Ezután természetesen nem érkezett több levél és Lady Éva délutáni pihenését most már semmi más nem zavarta meg többé, legfeljebb Honora kelengyéjének a gondja.

Napokon át folyton eltűnődött a fölött, minő csipkét válaszszon a finom fehérneműk ékítésére és mikor végre a valenciennere határozta el magát, szükségesnek látta összecsomagoltatni, hogy visszatérjenek a megrendelés végett újból a városba.

Honora mély sajnálattal vált meg a szép villától és annak csendes nyugalmától, de hát hiába, ő még nagyon fiatal volt s ezért nem szabad elítélni, ha magasztos aspiráció és nagyszerű tervei mellett más kisebb szerényebb, de kellemesebb, vonzóbb gondolatok is foglalkoztatták. Kecsegtetőnek tünt fel például képzeletében, hogy tizennyolcz éves korban előkelő lady lehet belőle, mindenki hódolni fog neki s egy kicsit irigyelni is fogják, a társaságban szereplő tekintély, a szegényeknek pedig segítője, támasza lehet majd. A kicsinyes hiú gondolatok kissé megrontották magas hivatásában való kedvtelését. Iparkodott is kiirtani azokat és elpirult miattuk. De hiába, belopóztak azok a lelkébe, s ez azt mutatja, hogy Honora talán mégis hibát követett el, mikor Gerald iránt való szerelmét olyan hirtelen halálra ítélte. Az a minden világias hiú önérdektől ment tiszta szüziesség, mely oly hirtelen gyulladt lángoló szerelemmé és vele egy szemernyi Honora lelkületének ártatlan tisztaságából látszólag el volt temetve sirjába.

Szeptember végének egyik napján a toscánai szőlőket elhagyva, elutaztak a délszaki vidék kiégett tájékára. Eső nem esett, mely elborítsa a verőfényes égboltot és felüditse a kiégett földet. Az egész vidéket a sirocco fenyegette. Azokon az apró állomásokon, hol a vonat megállt, még a tetők cserépszindelyei s a vasrácsok is olvadozni látszottak a déli nap égető hőségétől. Az utat egy lányira fehér por lepte el és az imitt-amott henyélő vagy dolgozó parasztok mind kinyitották zöld ernyőjüket és nyelét leszúrták a földbe nyomoruságos ételük felett, nehogy a forró nap tönkre tegye azt. Az állomási hivatal személyzete hűtésül vizet locsolt, mely azonban csak úgy sistergett, amint rá ömlött az izzó kövekre; az ólalkodó szomjas kutyák oda rohanva felnyalogatták, azután újra visszaczammogtak az árnyékba, hogy valahogyan kibirják a napot.

Lady Éva legkönnyebb öltözékében kelt útra, a több méter hosszú fehér fátyol előnyösen vette körül széles kalapját. Kitűnően állott arcához, úgy hogy a lenge illusioeredőin át nézve alig látszott harmincz esztendősnak. Igaz, hogy az életben minden csak illusio. A hőség türehtelenné lett, és délután három órakor levetette Lady Éva kecses kalapját, kényelmesen hátra dült a kocsiszögletébe, hajfürtei kibomlottak, arca egészen kivetkőzött formájából a sok kölni vízzel való dörzsöléstől; még keztyűjét is lehúzta és kitette szép kezét a nap égető hevének. De bizony abban az állapotban meglátszott rajta, hogy már csak egy szép rom. Honora már előbb félretette a hiúságot, és kalap s keztyű nélkül legyezte magát a másik sarokban. A vonat megállt egy félreeső elhagyott állomáson, de egyik utas se tartotta érdemesnek kitekinteni a vastag barna függönyök mögül.

- Még három állomás - szólalt meg Honora - és beérkezünk Rómába. Mily rettenetes egy nap ez!

Egyszerre nagy robajjal kitárult a kocsisajtaja, a napfény betódult, látni lehetett a hajlongó tisztviselőket, behallatszottak a búcsúcsók és Istenhozzádok, azután a római társaságnak egyik előkelősége mászott fel a kocsiba.

Lady Éva felült és sóhajtva nyúlt kalapja, keztyűje, valamint fátyola után, elszántan fel akarva áldozni kellemes kényelmét a látszatnak és sietett csinos holmijához jutni, mielőtt megfordulna üdvözölni az ujonnan érkező utast, aki nem volt más mint Vald'oro herczegné. Az ő vidéki nyaralója azon a tájékon volt, s a véletlen ugyanazon a napon szőlította be Rómába valamely ügy elintézése végett. Midőn kísérői számos holmiját berakták a kocsis különböző részeibe, azzal a megvetéssel, melyet az előkelő házak szolgálai rendszeren tanusítani szoktak mások irányában, az előkelő úrnő végre leereszkedőleg rápillantott utitársaira és kegyesen felismerte Honorát, annak édesanyjával együtt.

- Ah, ön az, kedves Lady Dering - kiáltott fel - és a kedves leánya is itt van? Hogy érzi magát, édes gyermekem? Angliában töltötték a nyarat?

A herczegné szerette Biankája kicsiny barátnőjét, de Lady Évával nem örömet érintkezett.

Honora anyja azonban nem tűrte, hogy őt ily módon mellőzzék, miért is ő válaszolt leánya helyett.

- Toscánában időztünk pár hétig, herczegnő, de megelőzőleg Porsenna herczegnőnél tettünk igen kellemes látogatást Vallombrosában.

Honora elpirult a név említésénél és hátra dült a poros párnákra. De azután újból előre hajolva hévvel kérdezősködött Bianca felől. Végre pedig elfordítá fejét azzal az ürügygyel, hogy kinéz az ablakon.

A herczegné gyors pillantást vetett rá, majd Lady Évára irányozá tekintetét, mintha annak arczáról akarna valamit leolvasni.

- Nos? - szólt végre kérdőleg, kissé gúnyos mosolylyal.

Lady Éva égett a vágytól, hogy Honora fényes eljegyzését szóba hozhassa, nagy tekintélylyel egyenesedett ki, de hát hiába, még utoljára adóznia kellett a látszatnak, lassan kitérte tehát legyezőjét, majd újból összezsápta és megint kinyitva legyezni kezdte magát. Végre pedig vontatott modorban s kissé fáradtan megszólalt:

- Októberben lesz a menyegző; de félek, hogy halálomat fogja okozni a válás Honorától. Mi még soha se hagytuk el egymást.

Lehetséges, hogy Vald'oro hercegnének megvolt a saját véleménye a tekintetben, hogy ki lesz eltemetve, ha majd Honora Orazio nejévé lesz; de hát nem az ő kötelessége volt olyan tervbe avatkozni, melynek el kellett távolítani azt a veszedelmes csábító egyéniséget az ő leánya utjából; sőt magában hálásan fohászzkodott fel, amiért elég bátorsága volt Geraldot olyan erélyesen visszautasítani, mikor ő hozzá folyamodott segítségért. Pedig szerette volna felejtetni azt a körülményt, hogy akkor annyira elferdítette a valóságot, csak hogy céljt érijen. Némely embernek az őrangyala nagyon el lehet foglalva néha.

- Bizonyosan nagyon boldog lesz - volt az egyetlen észrevétel, mit a hercegnő talált Lady Éva számára. - Azután végre is minden nap láthatják majd egymást. Édes gyermekem, engedje, hogy szerencsét kívánjak önnek, - fordult e szavakkal a fiatal leányhoz.

A szegény Honora ekkor már kénytelen volt visszafordulni és alávetni magát az ölelésnek. Nem valami nagyon szívesen tette, mit azonban csak tartózkodó szerénységnek tulajdonítottak. Azután újból visszahúzódott a szögletbe, honnan hallotta, hogy anyja Donna Olympia után kérdezősködött, ki az egész nyáron igen sokat szenvedett a nagy hőség miatt Rómában; hallotta a hercegné megnyugtató válaszát is, hogy leánya már sokkal jobban érzi magát, de jó kedélyét még mindig nem nyerte vissza stb.

Végre abba hagyta a két korosabb hölgy udvariaskodó csatározását és komoly, őszinte érdeklődéssel kezdtek beszélgetni a kelengyéről, menyegzői előkészületekről, cselédekről stb.; szóval mindarról az apró részletekről, ami nélkül egy menyegző nem is lehetne menyegző az ő szemeikben.

Mikor végre elváltak Vald'oro hercegnétől a római pályaudvarban, Honora a következő szavakra lett figyelmes:

- Majd elküldöm tehát önhöz azt a leányt holnap, hogy beszéljen vele. Kitünő komorna, annyit mondhatok és meg vagyok győződve, hogy meg lesznek vele elégedve. Csaknem túlságosan csinos és igazán... no de ha szigorú lesz vele az öltözködés tekintetében, akkor az nem baj, ugye? Au revoir!

- Az én számomra akar komornát ajánlani a hercegné, mama? - kérdezé Honora, miután elhelyezkedett a kocsijukban.

- Hát igen, édes leányom - felelé Lady Éva. - Annyira óhajtotta annak a leánynak a megfogadását, hogy nem utasíthattam vissza.

- De hiszen ott van nekem Ascenta - sietett mondani Honora. - Én meg akarom őt tartani. Mindig hiven szolgált, mióta csak felnőttem.

- Jó, jó, majd meglátjuk - szólt Lady Éva.

De mindhiába, pár nap mulva megfogadták Vald'oro hercegné csinos Virginiáját október elsejére.

Honora igen le volt hangolva azon az estén, midőn a gyertyákat kioltva kinyitotta az ablakokat, hogy a hűvös léget beereszsze s a holdvilág bevilágítsa toronyszobáját.

A Velasquez-pápa ott a falon kétkedően és szemrehányólag nézett le reá, mert bizonyosan nem helyeselte az olyan gyémántokkal felékesített áldozatot, se azokat a magas eszméket, melylyel megtörik az igaz sziveket. A szép leány kipuhatólhatlan szemekkel tekintett rá, mint-ha azt mondaná: »Igen, rá léptem erre az utra... erre az életpályára, de levágok egy hajfürtöt szegény szerelmesem számára, mielőtt az emésztő tűz örökre elhamvasztana... azután legyen vége örökre mindennek. Ez a jövő... ez az én jövőendő életem!«

- Mit tettem? - óh, mit cselekedtem? - zokogta Honora fejét összekulcsolt kezeire hajtva, miközben keserű könnyei az ablak párkányára omlottak: - Eredj, hagyj el engem, Gerald; ne nézz úgy reám, kedves jó atyám, rettenetes az én áldozatom! Leroskadok súlya alatt... igazán leroskadok!

VIII.

Honora nem roskadt össze az áldozat súlyától. A hajnalhasadásának csendes megnyugtató hatása alatt, az éjjel hullatott könnyei szinte megvetendőknek tündek fel előtte. Hiszen őt a legmagasztosabb indokok készítették arra, hogy az Orazioval való házasságba beleegyezzen: ezer meg ezer elhagyatott szerencsétlen ember jólétének megalapítása birta rá az elhatározásra. Szinte hallani vélte a szegények segélykiáltását a Campagna pusztaságából... s a hegyek szirtei között felejtett falvakból.

Honora feltette magában, hogy templomokat, kórházakat fog építtetni a szegény nép számára. Nevét áldani fogják, s az Isten is meg lesz vele elégedve. Vajjon szabad volna-e ezt a nemes feladatot feláldoznia csupán azért, mivel szive hevesen dobogott, háromnapi szerelmére visszagondolva! Eldobja-e magától a kínálkozó gazdagságot, melylyel annyi jótékonytságot lehet árasztani a szenvedőkre azért, mert lelkiismerete egy kis hiúsággal vádolja? Nem; hiszen az csak a gonosz szellem kísértése, melynek elámitására elhatározta, hogy ékszer soha sem fog viselni, kivéve, ha azt a társadalmi szokás megkövetelné és soha se fog egyetlen fillért se áldozni a saját szeszélyeire, végre pedig imádkozni fog, hogy megszerethesse férjét úgy, amint az a keresztény nőnek kötelessége hitvesét szeretni. Ezen feltevések után Honora szive megkönnyebbült egy kissé, vagy talán inkább megkeményedett. Nem kívánt sokáig egyedül maradni és miután október elérkezteivel esküvőjének napja is közeledett, olyan nyugtalanság vett rajta erőt, mely még az édesanyját is meglepte. Honora minden után maga kívánt látni, maga választotta ki fehéreneműt és Lady Éva nagy megbotránkozására azt akarta, hogy legtöbb holmiját egy távoli szegény kolostorban készíttessék, holott a kiváló finom kézimunka semmi tekintetben sem elégitette ki a menyasszony anyját, mivel nem állíttathatta ki a rendkívüli szép kelengyét a corsónak valamely pompás kirakatában. A jó apácák pedig valóságos szentnek tartották fiatal pártfogónőjüket azért, mivel az egy készletet durva, csaknem zsákvaszomból rendelt meg náluk alsóruhául, hogy majd azzal sanyargathatja ártatlan ifju testét.

Szegény kis Honora elég fiatal volt még ahhoz, hogy azt képzelje, mikép az önsanyargatás, meg a könyörületesség gyakorlása kigyógyíthatják őt a megbánás gyötrelmeiből és megtaníthatják áldásos bölcsességgel viselkedni a saját akaratóból elfogadott álhelyzetben, szegény kis szívének millió feljajdulása daczára.

Ugy látszott, mintha minden ellene esküdött volna, mert Damiano atya most tényleg távol volt és más senki se volt Honora közelében, aki előtt őszintén kitárhatta volna lelkét.

Hát Gerald? Szomorú nyár volt az ő neki. Megérkezése után atyja még pár napig vivódott a halállal, s végre meghalt, sok elintézetlen zavaros ügyet hagyva hátra; így tehát anyjáról és nővéreiről is gondoskodni kellett, szóval mindmegannyi szomorú feladat várt Geraldra.

Mindaddig, míg mindent el nem intézett Gerald, nem gondolhatott a szívéhez hozzá forrott saját ügyére, mikor pedig mindent elkövetett Honora szerelméért, tudjuk, hogy az minő eredményre vezetett.

Olyan igazelmű volt ő maga, hogy pillanatra se villant meg elméjében Lady Évát árulással gyanúsítani, mikor pedig a D. H. aláírásu távsürgönyt megkapta, annyira lesujtotta annak rideg kegyetlensége, hogy képtelen volt további kísérletet tenni arra, hogy szép rokona elhatározását megváltoztassa. Megkeményítette szívét és férfiasan akarta elviselni a súlyos csapást, komolyan a munkának szentelve életét, úgy hogy életében most először volt hálás elfoglaltsága miatt.

Egy napon a hivatalba menet összetalálkozott Sir Maxwel Lindhursttal, aki hirtelen visszafordult, abba hagyta szokásos gyönyörködését a kirakatokban, mely neki szabadságából visszatértekor rendszeren sok élvezetet szerzett.

- Nini! - kiáltott fel Gerald. - Hát ön az, Sir? - Bocsánat, ha neki rontottam.

- Szó sincs a nekem rontásról - válaszolá a vén katona, szívélyesen megrázva kezét. - Végtelen örülök, hogy itthon találom. Épp azon gondolkoztam, bárcsak volna valakim, akivel szóba állhatnék ebben az elhagyott városban!

- Van itt elég ember - nevetett Gerald. - Csak tudni kell, hol keresse őket.

Az idén senki sincs távol, kivéve azt a néhány szerencsés embert, aki kiadta a házat.

Hiszen tudja, hogy mi szegények vagyunk és nem tehetünk kirándulásokat.

- De ugyancsak szerencsés szegénynek látszik ön - viszonzá a másik. - Jöjjön és reggelizzen velem a clubban. Éppen odamenőben vagyok.

- Mi se lehetne kellemesebb nekem, - szólt Gerald, - de lássa, egy órára a hivatalban kell lennem. Az én főnököm rettenetesen korán kelő ember! és miután a többiek leginkább csak háromkor mennek le, bosszankodik, ha nincs ott senki, akit megszólítson. De nagyon köszönöm a szivességét, Sir.

- Különben kellemesen telik az ideje ugy-e? - kérdezé sir Maxwell Lindhurst mosolyogva.

- Óh, igen, lemorzsolom valahogy a napokat.

Gerald ránézett és észrevette, hogy a katona vidám kedves arcza hirtelen elborul, sőt el is fordul, mintha valamit keresne a zsebében, azután hirtelen így szólt:

- Mellesleg szólva ma olvastam, hogy Miss Deringet csakugyan férjhez adják ahhoz az utálatos Porsennához. Ilyen alávalóságot még soha se láttam.

Gerald szemei elhomályosultak egy pillanatra, de nem válaszolt. Azután összeszedve erejét, élesen kérdezé:

- Hol olvasta ön azt a badarságot Sir? Meg vagyok győződve, hogy nem igaz.

- Félek, hogy igaz - szólt a másik szeliden. - Több ujságban láttam, sőt sajnálattal vettem belőlük tudomásul, hogy már legközelebb, e hó huszadikán lesz az esküvő. A leghitványabb embert választották ki, pedig jól ismerhetnék. Én figyelmeztettem, óva intettem őt... attól az embertől, de hát persze nem hitt nekem az a szegény gyermek! Habár akkor egészen megharagudott azon feltevésemért, hogy Porsennának nyujthatná kezét.

- Én még most se tudom elhinni - mondá halkán Gerald. - Unokanővéremtől magától eltekintve, nagynénémnek tudnia kell eddig már mindent Porsenna herczeg felől. És így nem óhajthat egyetlen leánya részére ilyen házasságot.

- Édes Lowther, én régebben, talán sokkal régebben ismerem már a nagynénjét mint ön, s így kérem, bocsásson meg azon kijelentésemért, hogy ő egy hajszálnyi súlyt se helyez Porsenna herczeg jellemére, az ő nyomoruságos olasz rangjával és herczegi koronájával szemben. Némely nő már ilyen. Ez a Lady Éva műve, ő kívánja és ő kényszerítette a szegény kis leányt arra, hogy fogadja el férjül a pompás herczeget. Bárcsak valamely rokonság fűzne hozzájuk, mert akkor haladéktalanul oda utaznék és megakadályoznám az egészet. A tábornok merőn nézett Gerald szemeibe e szavak közben.

- Ma tizenhetedik van - szólta Gerald, szórakozottan vonalakat húzva pálcájával a homokban.

- Igen... de félek, hogy most már semmit se lehet ellene tenni, - viszonzá a másik sóhajtva. Mint a legtöbb magányosan álló koros gentleman, legmelegebben érdeklődött barátainak ügyei iránt.

- Ha már nem reggelizhetünk együtt - beszélt tovább, miután Gerald még mindig hallgatott - ebédeljen legalább velem ma este... nyolcz órakor.

- Köszönöm - felelé Lowther - nagyon sajnálom, vagyis nagyon örülök. Igen szép ez a barátság az ön részéről, Sir.

Azzal elváltak.

- Nekem ugy tetszik, hogy ön tulságosan gyakran folyamodik szabadságért, Lowther - mondá Geraldnak főnöke fél órával később. - Nem akarok kellemetlenkedni, de az bizony rosszul eshetik a többieknek és a munkában is mulasztást idéz elő. Miért nem vár ön karácsonyig? akkor egy egész havi szabadságot kaphatna. Mire való ez a tiz nap?

- Rendkívül sajnálom, Sir és önnek tökéletesen igaza van, de végtelen lekötelezne általa, ha most nélkülözhetnének néhány napra.

Az aktákkal foglalkozó irodafőnök felpillantott és megdöbbenve látta a mély megrendülést az ifju arcán. Geraldnak különben is olyan arcza volt, hogy mindig elérte amit kívánt, ha az emberek rá tekintettek.

- Ah, jól van jól, - volt az elég készséggel megadott engedély - legyen hát tiznapi szabadsága. Most pedig kérem küldje fel hozzám Bowlest.

Gerald hálásan távozott és teljesítette a kívánságot. Azután haza sietett, hogy átgondolja a körülményeket, de utközben megállott a Cook irodája előtt s megváltotta uti jegyét Rómáig minden további fontolgtatás nélkül. Mindennél hatalmasabb ok készítette őt az elutazásra. Hirtelen elhatározta, hogy felkeresi unokatestvérét és ha csak lehetséges, megmenti őt attól a végzetes házasságtól. Eleget hallott már Porsenna felől Vald'oro Alfonsotól és másoktól, ami meggyőzze, hogy a tábornoknak igaza van azon ember jellemét illetőleg. Carlo Spina rémes dolgokat beszélt el felőle szivarozás közbeni bizalmas pillanatokban. Azt tudta Gerald, hogy az ocsmány kalandok híréből természetesen egy se juthatott el Honora füléhez, de bár mindent tapasztalatlanságának és ártatlanságának tulajdonított, nem hihette, hogy a fiatal leány szivesen egyezett volna bele abba a házasságba. Ösztönszerű ellenszenvet kellett neki érezni olyan hitvány ember iránt. Vele szemben való bánásmódja fájt Geraldnak, sokkal jobban fájt az neki és sértette, mint bármi egész életében, hanem azért még se tudta Honorát szivéből száműzni, elhitette magával, hogy gyöngédtelensége is csak valamely félremagyarázott kötelességből eredhet, s hogy egykor majd egészen más színben fog látni mindent, miért is bármi törtéjék, Honora mindig ugyanaz marad az ő szemeiben... a legkedvesebb, legtisztább, legártatlanabb, legbájosabb fiatal leány az egész világon.

De most egészen megváltoztatta a helyzetet az a borzasztó hír, hogy Honora pár nap mulva egy más férfinak, még pedig olyan férfinak fog örök hűséget esküdni, minő Porsenna herceg. Hiszen még csak négy hónap telt el azóta, midőn hangja, szemei, s bájos arcának minden egyes vonása azt mutatta, hogy őt szereti az első szerelemnek öntudatlan szenvedélyével, szereti hiven és szíve mélyéből.

Négy hónap! És ime néhány nap mulva már mással akar az oltár elé lépni! Honora nem az a leány, aki ezt szabad akaratából megtehetné, ha pedig nem az ő akaratából történik, akkor létezni kell valamely cselszövésnek... az esetben pedig Honorának feltétlenül szüksége van egy jó barátára, aki küzdelmeiben támogassa.

Különben bármint legyen is, Gerald el akart utazni és kipuhatolni, miben állhat az egész dolog. És ha valaki bűnös tévutra vezette, vagy kegyetlen bánatot okozott a kedves Honorának, jaj annak, majd észre téríti őt úgy, hogy többé ne legyen kitéve olyasminek. Herczegek, nászrakoma, kelengye, vagy a mamák, előtte most mind nem számítottak. A fiatal kor nagy-szerű önbizalmával pillanatig se kétkedett abban, hogy egy csapással elsodorhat minden akadályt és mindenkit elűzhet Honora útjából, ha ő azt kíváná.

Midőn ebédnél összejött Sir Maxwell Lindhursttal, mindketten egy kissé elfogultak voltak. Gerald kétszer-háromszor is oda kapott kezével belső zsebéhez, hol a »Cook« névvel ellátott kicsiny zöld füzetke használatra várt, a tábornok pedig többször megnézte óráját és türelmetlennek látszott valami késedelem miatt.

- Ebéd utánig nem szólok semmit - gondolá magában a tábornok - sőt az esetben egyáltalán nem hozom elő neki a dolgot, ha elég korán eltávolíthatom anélkül, hogy vendégszeretelennek tünjek fel. Szegény fiu! igazán szomorú eset. Hanem még elég hősiesen veszi a dolgot!

A tábornok tehát még mindig vonakodott a kérdezősködéstől, midőn tíz órakor végre vendége felállott és Gerald nagy megkönnyebbüléssel, bár kissé neheztelve tapasztalta, hogy nem valami nagyon marasztalják. Persze azt nem sejtette, mit tervez a tábornok.

Mindenik a Dover felé induló vonat különböző végén szállott fel. A hajón pedig a tapasztalt vén utazó kényelmes alvó kabint biztosított magának, míg az ifjabb utas a fedélzeten ázott az esőben, elhítelve magával, hogy a külső kényelmetlenség enyhíti a lelki bánatot. Calaisban a nagy sietségben ismét el voltak választva egymástól és csak midőn mindenik kávéjára várakozva ült külön más-más asztalnál a Gare du Nord felső emeleti étkezőjében, akkor ismerték fel egymást és felkiáltással, székeik hátra taszításával megzavarták az étkezők eléült csendes nyugalmát.

A tábornok elvörösödött, míg Gerald az első pillanatban idegesen felkaczagott, mert a helyzet igazán nevetséges volt. Mindenik iparkodott kimagyarázni, miért nem szólt elutazási tervéről semmit a megelőző estén, de alig akarták méltányolni egymás indokait.

- Hirtelen elhatározás volt, egészen hirtelen - hebegé a tábornok. - Ön eltávozott a múlt este, mielőtt még alkalom lett volna közölni uti tervemet. Mert hát úgy gondoltam, hogy még se ártana, ha elutaznék Rómába, nos, mit szól hozzá?

De Gerald mit se hallott, mert ő is mentegetőzött.

- Én is azt gondoltam, hogy rokonomnak talán kellemes volna, ha lenne körülötte valaki, akiben megbízhat. Branxholmtól kieszközöltem tíz napi szabadságot... nemde szép tőle, hogy megadta azt nekem?

És így mentegetőztek kölcsönösen tovább. Október 18-ika volt már, de azzal biztatták egymást, hogy másnap délután még elég jókor megérkezhetnek Rómába, hogy látogatást tehessenek a villában.

És a régi bizalmas egyetértés nemsokára helyre állott közöttük, úgy hogy egyikük se gondolt többé a furcsa kis incidensre. Az a rettenetes utazás Franciaországon keresztül különben olyan, hogy egy jó barát társasága nagyon becses, Gerald elmékedései pedig nem voltak olyan kellemesek, hogy a magány után vágyódhatott volna. Egyikük se beszélt sietős utazásának igazi céljáról, de azért mindenik tudta, hogy a másik lehetőleg meg akarná akadályozni a Honora és Porsenna herceg közötti házasság létrejöttét. Higgadtan beszélgettek egészen közönyös tárgyakról és úgy viselkedtek, mintha kellemes kényeztetésre indultak volna.

A második éjszakán kimerülten, kifáradva megkísértették pár órát aludni. Az idő, daczára hogy október már nagyon előre haladt, olyan meleg volt, hogy minden ablakot nyitva hagytak. A tábornok felült, megnézte óráját, aztán megint vissza feküdt, majd ismét felkelt és megtörülte homlokát.

- Ezt a hőséget ki nem lehet állani - mormolá.

- Soha életemben nem volt még ilyen melegem - jegyzé meg Gerald, ki ingujjra levetkezett.

De csakugyan nemcsak tikkasztó is volt a levegő, de különös forró gőz töltötte be a kocsit. A tábornok megtapogatta a padlót, de hirtelen visszakapta kezét.

- Valósággal izzó - mondá hirtelen; - ennek nem jó vége lesz.

Gerald kérdőleg tekintett rá.

- Rossz vas sin... a kerekek tűzveresek a surlódástól, s ha még tovább így tart, meggyullad a fa. - Hé kalauz - kiáltá ki a tábornok, mert már állomás felé kezdtek közeledni.

- Ide, ide! Ez az átkozott kocsi megsüt bennünket elevenen.

Abban a pillanatban megállott a vonat és hosszas komoly tanácskozás folyt az izzó kerekek felett. Az állomásfőnök, a kalauz, a távirdász meg egy sánta lábu kutya vettek részt abban.

- Nyissák ki az ajtót - kiáltott ki a tábornok vérveres arczczal és parancsoló hangon. Felesleges mondani, hogy az ajtó kívülről volt becsukva.

- Dehogyan nyitom ki, uraim, hiszen semmi baj sincs. Nyugodjék meg... veszélyről szó se lehet!

- Az már az én dolgom - szólt a tábornok. - Kérem nyissa ki azt az ajtót.

A nyájas zsarnok elmosolyodott és elfordult; a kerekre néhány kanál vizet locsoltak, mely sistergett és füstölt a forró tüzes vason; azután a vonat újra neki indult a sötét éjszakának. A legközelebbi állomásig kitarat - gondolá a zsarnok kalauz. Azokra az emberekre akarta háritani a késedelem felelősségét, akik majd a jövő állomáson intézkednek.

Ez alatt a kocsi mind izzóbb és tűrhetlenebb lett, sőt apró füstgomolyok kezdtek már felszállani a padló repedései közül. A tábornok gondolatban panaszlevelet fogalmazott a Times számára és néma haraggal várta az események kibontakozását. Mindenek előtt megkérte azonban Geraldot, zárja be az ablakot, nehogy a betóduló legáramlat lánggra lobbantsa azokat a füstölgő sziporkákat, borzasztóan szenvedtek pedig a hőségtől, mely már szinte elviselhetlenné vált, mire az állomáshoz értek. Éppen ideje volt. Három-négy ember is kirántotta egyszerre az ajtót olyan durván rendelkezve, hogy szálljanak ki, mintha csak az utasok lennének a baleset okozói. A málhákat kidobták utánuk a perronra, a vonatot szétkapcsolták és az akkor már lángba borult kocsit eltávolították azzal a gyorsasággal, melyet a mi latin rokonaink csakis a nagy veszély tudatában képesek kifejteni.

Jelentékeny késedelemmel járt a vonatnak újból való összeállítása és bizony egy jó óra is eltelt, mire a két angol ismét utnak indulhatott. Midőn azonban arra a helyre értek, ahol át kellett szállaniok, az a kellemetlen meglepetés várt rájuk, hogy elmulasztották az összeköttetést; az a vonat, melynek tovább kellett volna őket szállítani, már elment, s így nem maradt

más hátra, mint várakozni, még pedig dühös türelmetlenséggel bevárni a legközelebbi vonatot, mely több óra előtt nem érkezhett oda.

Igy tehát a helyett, hogy a tábornok és Gerald október 19-én délután érkeztek volna Rómába, csakis 20-án reggel nyújtóztathatták ki megmerevedett tagjaikat, hogy leszálljanak a Piazza di Ternimin. A kis Honora lakodalmi vendégei nagyon porosnak és fáradtnak tündek fel a római nap csillogó fényében. Gerald a legkinosabb aggodalmak martaléka volt, s kételylyel párosult félelem vett rajta erőt, midőn megkérte a tábornokot, hogy holmiját szállítsa el a szállodába. Ő maga az ut fáradalmi daczára egyenesen kihajtatott a villába. Azt remélte, hogy valamely irgalmas véletlen elhalasztja talán az esküvőt... És... és ha Honorának szüksége lenne rá, még jókor érkezik, hogy segítségére legyen. Ha pedig Honora nem érzi hiányát, mit törődnek akkor ugyis bármivel? Az életnek semmi becse nem lenne többé reá nézve. Későn érkezett! Mert midőn Honora otthonának magas boltives kapuja alá akart behajtatni, kopott bérkocsiját visszahátráltatta a portás, hogy előre bocsássa a pompás fogatokat, melyek éppen vissza-érkeztek... de vajjon honnan?

Gerald kiugrott a kocsijából és keresztül törtetve a bámuló tömegben, éppen jókor érkezett a lépcső aljához, hogy szembe találkozzék kicsiny szerelmesével, amint az kilépett a kocsiból csipkés atlasz uszályával, s fején gyémánt diadémmal a myrtus- és narancsvirág koszoru felett, melyhez hasonló ékszer ékesíté nyakát is. De arcza halványabb volt a virágnál, míg sötét szemeiben fájdalom tükröződött vissza.

Az utolsó napok és éjjelek alatt különben Gerald meg volt boszulva, mert Honora fülében folyton ez a szó csengett: »Hűtelen, hűtelen!« és éjjel, nappal, alkonyatkor, mindig mindenütt az »ő« arcját látta és akkor érezte csak Honora, mi volt neki Gerald és hogy Porsenna idegen a szívének; gyötrelme, izgatottsága és kétségbeesése több volt, mint amit elviselni képes lehetett. Orazio szegényei és Isten dicsősége többbe kerültek neki, mintsem képzelte volna és így lesujtva jött vissza a templomból is a még mindig ajkán lebegő esküvel, hidegen huzva ki kezét azon kar alól, melyre most már az egész életen át támaszkodnia kell.

Megérkeztek. Orazio mindenkire mosolygott köröskörül, még pedig ellenállhatatlan szépségének tudatában diadalmasan; Honora azonban megtörten lépdelt, maga elé bámuló szemekkel, melyek semmit se láttak és olyan ajkakkal, melyekről örökre eltűnni látszék a mosoly.

Gerald előre lépett, Honora érezte heves hangos lélegzetét, egyszerre hallotta a saját nevét, mire megfordult és merőn a szemébe nézett Geraldnak. Ugy tekintettek egymásra, amint egy haldoklóra szoktunk tekinteni. Ekkor azonban Gerald eltűnt... az álom... aminek Honora tartotta, szétfoslott... és a bájos ara szive lassu, hangos dobogással újra éledni kezdett. Orazio mit se látott, mivel éppen egy barátjának intett a tulsó oldalra. Szép, ifju hitvesével együtt lassan haladt felfelé a piros szőnyeges pompás lépcsőkön.

IX.

Gerald nem tért vissza barátjához a szállodába s a tábornok nem is tudta élvezni se fürdőjét, se a nagyon elkésett reggelit, mert folyton az ifjura gondolt s csodálkozott, hová lehetett, vagy hogy mit végezhetett. Azon tünődött most már, vajjon várjon-e még rá tovább is, vagy elmenjen utána, felkeresni a villába és haladéktalanul beszéljen Lady Évával. Még nem volt tíz óra s ő azt képzelte, hogy az esküvői szertartás legfeljebb délre vagy még későbbre lehet kitűzve az Angliában végbemenő menyegzők divatja szerint. Ő tehát ahhoz tartotta magát.

Kocsiba ülve érezte, hogy nehéz és hálátlan felelősséget készült magára venni. Szinte bűnnek tünd fel előtte az a kísérlet, hogy egy házasságot megakadályozzon az esküvő napján. A

tábornok jellemes ember volt és rászolgált arra a sok kitüntetésre, melyben fényes pályáján hősiés bátorságáért részesült, de most beismerte, hogy csaknem fél Lady Évától, és belátta, hogy a legborzasztóbb harcz is kellemes lehetett volna ahhoz a rettenetes küzdelemhez képest, melylyel szembe kellene szállania, ha esetleg az utolsó pillanatban sikerülne neki és Geraldnak megmenteni a szegény megboldogult Dering leányát attól az »ördöngös hitvány külfölditől«, amint ő nyakas britt felfogásával a nemes Oraziot nevezte magában.

Honnan tudhatta volna a tábornok azt, hogy Porsenna herczeg polgári házassága már a megelőző napon megkötetett a helyi hatóságnál, mialatt ő meg a szegény Gerald izgatottan mértfőldeket utaztak és türelmetlenül váraoztak a nyomoruságos állomás várótermében, s hogy következésképen Honora már törvényes felesége volt Orazionak a római törvény szerint, még mielőtt belépett abba a templomba, melyből csak az imént tért vissza?

A villába megérkezve arról értesítették, hogy a fiatal menyasszony és anyja lepihentek egy rövid órára a fásztzó fogadások kezdete előtt; de a tábornok nem beszélvén olaszul, nem értette mit mondott a cseléd. Pillanatig zavarodottan állott, nem tudva mire vélni, hová lehetett Gerald.

A termek el voltak árasztva virágokkal s a lég telítve azok balzsamos illatával. Sajátságos módon emlékeztette az a tábornokot egy szomorú napra számos évvel azelőtt Indiában, midőn valakit eltemettek, akit ő nagyon szeretett. Halotti csend vette körül, illatos volt körülötte minden, de semmi sem emlékeztetett az életre.

Egyszerre egy ajtó csapódott be a hosszú lakosztály végén, éles csengetés hallatszott és Lady Éva halványan s ijedten szólította a komornáját. Aligha vette észre Sir Maxwell Lindhurstot, ki félreállott utjából és midőn Lady Éva eltávozott, úgy rémlett neki, mintha a legközelebb eső két szobából olyan aggodalmas hangokat hallana, hogy szinte azon gondolkozott, ne siessen-e be segítségét felajánlani. Abban a pillanatban megpillantá azonban a fiatal arát, de nem olyan állapotban, aminőben azt a nász reggelén várni lehetett volna.

Ájultan roskadt le a földre egy alacsony karosszék mellett; feje a szék karjához ütődött; míg a gyémánt diadém alatti halálsápadt arcza a tábornok felé volt fordulva. A napsugár rávetődött és vakító fényben csillogtatta a gyémántokat. Kezei lehanyatlottak hosszú menyasszonyi fátjolának redőzetére s a fehér atlaszruha, a drága ékszerek még szomorubbnak tüntették fel az arcz, valamint a kezek halálsápadtságát. Ugy feküdt ott hófehér pompájában, mint a hullámokból kivetett lilium.

A tábornok lehajolt és fölemelte őt azzal a gyöngédséggel, mit az erő idéz elő. Pillanat alatt lefektette Honorát egy alacsony pamlagra, hol feje hátrahanyatlott s a nehéz diadém lecsuszott kicsiny fejről. A tábornok dörzsölni kezdé az elalélt kezét, melyen ott tündöklött az új arany jegygyűrű és éppen körülnézett viz után, midőn a szobaleány belépett. Az új komorna volt az, ki kezét tördelte ijedtében, amint halotként látta maga előtt feküdni fiatal urnőjét.

A tábornok menydörögve fordult hozzá e kiáltással:

- Hozz vizet, te bamba!

A komorna megrémült a hangtól, s engedelmeskedve futott ki. Mikor aztán behozta a vizet, a tábornok megmosta vele a hideg halántékokat és picziny kezeket, mire Honora megmozdult és megszólalt:

- Hol van az anyám? - kérdezé bágyadtan.

- A Mylady is beteg és le kellett feküdnie: ő küldött engem ide - válaszolá a komorna. - Ah! Excellenza! mi történt?

- Menjen... mondja, hogy már jobban vagyok - parancsolá Honora és csodálkozva nézett a tábornok szemébe. Az utóbbi azt képzelte, hogy egyedül kíván talán maradni és intett a leánynak, hogy engedelmeskedjék.

Midőn egyedül maradtak, Honora újból beszélni kezdett.

- Nagyon sajnálom, hogy annyi bajt okoztam. Ön igen jó.

- Dehogyan vagyok az, óh dehogyan - tiltakozék a tábornok, legyezgetve a fiatal hölgyet és orrához tartva a szagos üveget. - Kimerült, ugy-e? Éppen most öltözködött fel, nemde? Bizonyosan sokáig állott az öltözködésnél, gyakran megtörténik ilyesmi!

- Hol van a herceg? - kérdezé Honora elszántan. - Valaki rettenetes levelet irt nekem és abban a pillanatban kaptam meg, mikor haza jöttünk; neki tudni kellett felőle.

- Ne beszéljen még, édesem - nyugtatta gyöngéden öreg barátja. - Ime, igyék egy kis bort - mondá, midőn a komorna belépett egy tálczával. - Milyen kiméletlenség önt ma levelekkel felbosszantani.

- Borzasztó levél az... de hol is van? - szólt Honora körülnézve, midőn a bortól visszanyerte rózsás arczszínét.

- Kérem, keressék meg... nem szabad itt hevernie. Szegény Orazio! Ugyan ki gyűlölheti őt ennyire? Hiszen olyan jó és gyöngéd.

- Ez az a levél? - kérdezé a tábornok felemelve egy kicsi papírlapot onnan, ahová Honora lerokadt az imént és nagyon kellemetlenül kezdte érezni magát. Még mindig azt remélte, hogy megmentheti... azt hitte, még van ahhoz idő. Nem vette figyelembe a jegygyűrű jelentőségét a kicsiny kézen, melyet olyan hévvel dörzsölgetett.

Honora felült és a levél után nyult.

- Igen, ez az... óh, mit szólna hozzá a herceg? Ugyan mit csináljak vele? - szólt és lesujtva tekintett a tábornokra. Gerald arczának megpillantása, vagyis inkább az a képzelet, hogy látta őt a lépcső alján, most, hogy magához tért, kétszeresen érzékenyvé tette férje becsülete végét.

- Elovassam? - kérdezé Sir Maxwell Lindhurst. - Nem volna-e jobb egyszerre megsemmisíteni, ha önnek fájdalmat okoz?

- Nem, nem; kérem olvassa át, azután tanácsoljon, megmondjam-e »neki«. Ugy szeretném legalább azt cselekedni, ami helyes.

A tábornok olvasni kezdé a következőket:

»Kisasszony!

»Az a gonosz ember, akivel oltár elé lépni készül, meg fogja önt ölni vagy pedig nagyon szerencsétlenné teend. Ő volt az oka, hogy a leányom öngyilkossá lett... tizenhét éves korában... s az a gazember még nevetett, mikor halva látta áldozatát. Letaszított egy gyermeket Oliveto szikláiról és még csak vissza se fordult annak halálsikoltására vagy anyja átkainak hallatára. Éhínségbe, nyomorba taszítja népét; mert azt mondja: haljanak meg valamennyien és menjenek a pokolba, hogy ott is szolgálatára legyenek, ha majd ő odakerül.

»Én nem sajnálom önt. Nem sajnálok senkit, mióta gyermekem megölte magát; hanem meg akarom rontani annak a gaznak gyönyörűségét a menyegzője napján. Ne esküdjék meg velem. Kárhozát fogja okozni lelkének és felemészti életét. Azért irtam ezt a levelet az ön anyanyelvén, hogy jobban megértse.

»Engedelmes szolgája

S. D.«

Midőn a tábornok elolvasta ezt a szeretetreméltó levelet, leült és elfordítá tekintetét Honora kérdő szemei előtt. Ugyanaz állott azokban a sorokban, amiket ő akart elmondani neki, de arra már még se kívánt vállalkozni, hogy egy névtelen író szövetségesévé süllyedjen. Vajjon volt-e már valaha tisztességes gentleman hasonló kellemetlen helyzetben? Pedig mégis való igaz volt, a borzasztó következmény beállott, de ő még mindig lehetségesnek vélte Honorát kiragadni a számára készített örvényből.

Az óra tizenegyét ütött. Nem volt vesztegetni való idő. Minden perczen beléphettek, hogy elhurcolják a fiatal hölgyet egyenesen az esküvőre. Összeszedte tehát magát a tábornok, egy alacsony széket tolt a pamlag mellé és hozzá kezdett feladatához. Nem volt könnyű dolog, mert szegény Honora rémült tekintettel nézett rá.

- Félek, hogy különösnek fogja találni, édes gyermekem, - szólt a tábornok, - ha én nem itélem el egészen ennek a gyűlöletes levélnek az íróját; de az igazat megvallva, én magam is úgy hiszem, hogy Porsenna herczeg életében van egy pár olyan szerencsétlen folt, mely végett sokkal jobb lett volna önre nézve, ha bele nem egyezik abba, hogy nejévé legyen.

A tábornok neki bátorodott s most már egész könnyűnek találta feladatát.

- Mit akar ezzel mondani? - kérdezé Honora, méltósággal kiegyenesedve és erélyes komoly hangon beszélve.

- Oh, kedves gyermekem - szólt a tábornok neki melegedve, - mint boldogult édes apjának jó barátja, kötelességemnek tartom megkísérteni legalább azt, hogy megmentsem. Az ön szegény édes anyja nem értene meg engem. Oh, édes gyermekem, ne menjen nőül Porsenna herczeghez! Esdve kérem, ne legyen az ő hitvesévé! Ennek a levélnek minden egyes vádja igaz és még van száz olyan, amit senki se mondhat el önnek. Oh, kedves, ártatlan jó gyermek, akit elvezettek az örvény széléhez; de még van idő, hogy visszaforduljon. Ugyan mi érdekem lehetne nekem a herczeget vádolni? Ugyszólván nem is ismerem a személyét, de jól ismerem a jellemét. Mindenki ismeri azt itt. Kérem, engedje megmondanom nekik, hogy ön elájult, hogy a szertartást el kell halasztani... és...

Honora hirtelen felszökött helyéből és villogó szemekkel tekintett állítólagos megmentőjére, míg arczán a harag pirja égett.

- Hogy merészel ön így beszélni az én férjemről! - kiáltá. - Tudom, hogy ön barátja volt az én drága jó atyámnak, különben soha se bocsájtanék meg ezért! Én ma reggel örök hűséget esküdtem a herczegnek, szent fogadást tettem neki s így az ő becsülete most már az enyém is!

Szegény sir Maxwell elsáppadt. Olyan volt, mintha villám sujtotta volna.

- Megesküdött ma reggel? - hebegé. - Azt hittem még csak most készült el, hogy a templomba menjen. Ah, édes Istenem, ez rettenetes! ez borzasztó!

A tábornok megfordult, az ablakhoz ment és Honora látta, amint kezeivel eltakarja szemeit egy pillanatig. Azután a vén katona visszatért és megállott előtte a legmélyebb bánat kifejezésével szép öreg arczvonásain.

- Félek, azt fogja most gondolni, hogy én megbocsájthatlan dolgot követtem el - szólalt meg végre; - de remélem, egykor meg fog bocsájtani. Lássá, én nem tudtam. Ön kedves, erélyes derék nő; Isten meg fogja oltalmazni.

- Igen, megbocsájtok - szólt Honora. - Ön nem tudhatta, de most már tudja, ugy-e bár? - mondá és úgy nézett a tábornokra nagy szemeivel, mintha akarata ellenére meg akarná győzni - és elhiszi, nemde, hogy annak a rágalmazó levélnek egyetlen szava sem igaz. El kell ezt hinnie nekem. A fiatal leány azzal oda nyujtá kezét, öreg barátja pedig lehajolt és mély tisztelettel csókolta meg a vékony ujjakat.

Uri fogatok robogtak be egymásután az udvarba és Lady Éva belépett a szobába nagy pompában, de megtörve.

- Ah, ön az, Sir Maxwell? - kiáltott fel. - Milyen szép, hogy eljött! Rajta Honora, a vendégek már érkeznek s te még egészen oda vagy. Igen, tudom, hogy egy kicsit elszédültél; én magam is rosszul voltam, de most már nem szabad többé arra gondolnunk. Siess és hivasd elő Virginiát, hogy rendbe hozza öltözeteket; a herceg mindjárt itt lesz.

A tábornok kiosont, mialatt Lady Éva Honora nászöltözékével és ékszereivel volt elfoglalva. Néhányan már összegyülekeztek a fogadó teremben, de az, akit a tábornok várt, természetesen nem jelent meg. Mindenütt csend és nyugalom uralkodott és az egész látomány inkább az indiai temetésre emlékeztette.

Geraldot az üres kertben találta egy padon ülve. A közeledő tábornoknak úgy tűnt fel a szegény ember, mintha élet és ifjuság eltűnt volna ifju arczáról. Leült melléje, de egyetlen szót se tudott szólani pár pillanatig. Mig végre így szólt hozzá:

- Menjünk haza, fiam... itt már nincs mit keresnünk, elkéstünk. Oltalmazza meg »őt« a Mindenható Isten. Mi megtettünk mindent, amit tehattünk.

- Nem - szólt rekedten Gerald. - Nem lett volna szabad őt elhagynom... abban a tudatban, hogy a gonosz kísértő nyomában van. Számba se jöhetett az én neheztelése akkor, mikor az ő drága élete... sőt még annál is több állott a kockán? Oh, én Istenem! Miért is tekintik a gyilkosságot bűnnek? Az egyedüli helyes dolog volna most az, hogy megöljem azt a gazembert, mielőtt szerencsétlenné tenné! Hol van az a vadállat?

Gerald felugrott helyéből, mintha a herceg után akarna rohanni, de a tábornok megragadta karját és elindult vele az épülettől eltérő irányban?

- Ma ne, édes fiam - mondá neki - ma ne! Kezdetben ugyis gyöngéd lesz hozzá és Honora bizik benne. Majd később... ha boldogtalannak fogja érezni magát... akkor is elég idő lesz lelőni azt az embert. Nem fogjuk szem elől téveszteni a szegény gyermeket. Menjünk el most innen, siessünk haza, fiam.

Ilyen véget ért az ő nemes vállalatuk.

Lady Éva ohajtása teljesült és ő végre mégis csak anyósává lett egy hercegnek.

Honorát sokkal jobban megrendítették a délelőtti felindulások, hogy sem nagyon érezte volna az otthontól való megválás fájdalmát, miért is látva, milyen száraz szemekkel hagyta el édes anyját, mindenki azzal vádolta, hogy nagyon kevés gyermeki szeretet lakozhat szívében. Mikor végre minden ölelésen és szerencsekívánatokon, valamint a sok hiábavaló beszéd meghallgatásán átesett és elhagyta Rómát, a szegény menyasszony megkönnyebbülten roskadt le ülésébe. Enyhülést okozott neki az elutazás. Flórencz egészen új volt előtte, nyugalmat remélt ott találhatni, tudta, hogy nem várnak ott reá se szép álmódzások, se ábrándok... De félreismert jó barát sem, aki még utolsó kis bizalmától is meg akarja fosztani, melyet férje iránt táplálni kíván. Mily különösnek tűnt fel Honora előtt, hogy férjének nevezze azt a szürkekabátos férfit, aki ott mellette éppen szivarra gyujtott! Mindegy, elérkezik majd annak is az ideje. Honora szentségnek tekintette a házasságot, melynek megvannak kötelességei, de áldása is. A fiatal hölgy rápillantott virágaira, melyekkel olasz szokás szerint körül rakták a kocsiban. A szegény virágok már hervadoztak és inkább sárgák, mint fehérek voltak.

Nemsokára bevezették Honorát a flórenczi szállodának pompásan ékesített szobájába, de ő észre se vette, hogy milyen, mert halálosan fáradt, kimerült volt a visszahatás súlyától. Megtörtént! Az áldozat meghozatott s a jó Isten most már bizonyosan meg van vele elégedve. Oh, milyen boldog lenne, ha belefekhetnék picziny hófehér ágyába s az öreg Assunta mellette

volna, hogy levetkeztesse és csendesen lefektesse aludni, mint hajdan... évekkel azelőtt, mikor még a jó apuska is élt.

Virginia ott sürgölődött körülötte, a hercegné kofferjei és kulcsai között keresgélve. Sőt még suttogva vitatkozott is a szoba tulsó végén álló inassal valami semmiség felett. Honora nem látott, nem vett észre semmit, ő csak pihenés és egyedüllét után vágyódott és otthoni kicsiny, hófehér ágyára gondolt.

A sürgés-forgás és suttogás nemsokára megszűnt. Honora magára maradt végre pár boldog pillanatig. Mire elmékedéseiből magához tért... Orazio térdelt előtte.

Virginia bedugta fejét az ajtón, de hirtelen és csendesen visszahúzódott.

- Madonna mia Santissima! - hebegte elfojtott hangon. - Milyen tüzes szemei vannak Ő Excellenciájának! Az a szegény kis hercegné pedig olyan ártatlan, mint egy kis csecsemő.

Honora tévedett. Az áldozat még csak most vette kezdetét.

- Vége az első kötetnek. -

MÁSODIK KÖTET.

X.

Igen derült szép nap volt január vége felé az, melyen Porsenna herczeg visszavitte Rómába szép fiatal hitvesét. A rövid telet vége felé hajtotta a meleg szellő, melynek fuvallatától kirügyeztek a mandulafák és kinyílottak az illatos ibolyák, s az enyhe szellő keresztül üvöltött a távoli Campagnán emelkedő rombadült kastély hasadékain. A lég balzsamos, s az égbolt olyan csodás szép kék volt, hogy még a kifáradt napszámosok is érdeemesnek találták megbámulni és beszívni az üde illatot, sőt még a kétségbeesettek is úgy érezték azon a napon, hogy az ég nincs tőlük olyan távol, mint azt képzelték.

Honora új birodalmában a hálószobájába nyíló kicsiny szobájában ült édes anyjával, aki sietett üdvözölni hazatérő leányát. A helyiség túlságos pompával volt bebutorozva, de sokkal több arany és atlasz csillogott benne, hogysem Honorának tetszett volna, aki kényes és válogatós volt ilyes dolgokban. Anyósa a fiatal pár lakosztályának berendezését a családi butorszállítóra bízta, ki saját tetszése szerint fejthette ki benne a fényűzést.

- Ki vagy fáradva, kedvesem - mondá leányának Lady Éva. - Le kellene feküdnöd, minél előbb. Igen hosszú utat tettetek Genuától.

- Igen, nagyon hosszú volt, - szólt Honora kimerülten, - és már hónapok óta annyit bolyongtunk, hogy halálosan belefáradtam, aztán meg egészen elfogott a honvágy!

- Az természetes - felelé Lady Éva. - Én magam is mindig vágyom haza, mikor távol vagyunk nyáron. Sehol se találja fel az ember az otthoni kényelmet. De igaz, hogyan vagy megelégedve Virginiával?

- Ah... magam se tudom, elég jól viseli magát - válaszolá Honora, - csak bántó és unalmas egy kicsit, hogy folyton olyan fürkészően néz reám. Én azt hiszem, előbb-utóbb is visszafogadom az én régi Assuntámat.

- No, az igen ostoba volt - jegyzé meg Lady Éva, - de nekem úgy tetszik, hogy te már nagyon hozzászoktál. No de most itt hagylak, hogy pihenhessél, édesem. Eljöttök ma este ebédre a herczeggel?

- Nem, ma este nem, édes anyám... nagyon ki vagyok merülve. Ah!...

A szomszéd szobán keresztül léptek közeledtek, melyek hallatára Honora elhalványult és hirtelen felállott helyéből. Azután Orazio jelent meg az ajtóban.

- Ah, a szép mama - kiáltott fel, - milyen szép, hogy ilyen hamar felkeresi az én kis feleségemet. De ne fusson el hát, kedves Honora; hiszen nekünk még nincsen titkos közleni valónk...

- Nagyon fáradt vagyok - felelé Honora az ajtó felé fordulva. - Mama meg fog bocsájtani nekem.

- Nem hiszem - szólt Orazio. - Jöjjön és üljön le ide mellém.

Lady Éva csodálkozott, hogy még soha se tünt fel neki azelőtt Orazio szemében az a különös kifejezésű tekintet. Nem tudta persze, hogy az csakis olyankor nyilvánul nála, mikor haragszik. De nem kívánt tanuja lenni egy heves jelenetnek, sietve elbúcsúzott tehát és el is távozott csodálkozva az ő korlátolt módja szerint, vajjon miért nem látszik Honora elégültebbnek most, mikor olyan fényes állást foglal el a társaságban.

Lady Éva távozása után Orazio vissza akart térni azonnal a feleségéhez, de az akkor már eltűnt és bezárkózott a saját szobájába. Eleintén nem is válaszolt férje erős kopogtatására, de mikor már többször ismétlődött az, lassan megfordította a kulcsot és kilépett.

- Nos? - kérdezé, anélkül, hogy belépésre szólítaná fel Oraziót.

- Engedjen előre. Be akarok menni - volt a felelet.

Honora megfordult és teljesítette a kívánságot. Orazio kihúzta a zárból a kulcsot és becsúszta a zsebébe. Azután Honora vállára tette a kezét.

- Jobb ez így, édesem. Nincs inyemre, hogy én ki legyek zárva az ön szobájából. Különben, ha a kulcsot vissza követelné is, a másik oldalról be lehet jutni.

- Önnek igen különös tréfái vannak, Orazio - szólt Honora fagyosan.

A fiatal nő kisiklott férje kezéből és egy csomó levél átnézéséhez látott, melyek reá várakoztak visszatértek.

- Ön pedig soha se tréfál, kedvesem - válaszolá a férj elfojtott ásitással. - Fogalmam se volt arról, hogy még egy angol nő is lehessen ilyen unalmas. Ki tudja, talán majd a levelei között találok valami mulattatót. Nem volna-e szives átadni nekem azokat?

- Még magam se olvastam át - felelé higgadtan Honora; - a külsejükből ítélve, nem igen ígérkeznek mulatságosoknak.

- Még az sem azzal a nagy czimerrel, vagy az a picziny piszkos levélke a »Citta« jelzéssel, mely bizonyosan valami kérelmezést tartalmaz? Ugyan kérem nyujtsa át nekem. Meg akarom önt kimélni a felbontás kellemetlenségétől.

Honora még mindig habozott. Azt a nagy czimeres levelet alkalmasint a tábornok írta, azonkívül felismerte egy pár levélen leánybarátnői irását, mely levelek bizonyosan olyan bizalmas közléseket tartalmazhattak, melyet sohase kellene többé feleleveníteni. Ekkor azonban az asztal egyszerre nagy robajjal feldöntetett mindennel együtt, ami rajta volt. Honora ijedten szökött fel helyéből. Összes levelezései szét hullottak a földre, Orazio pedig mögötte állott, mindkét kezét a vállára téve. A fiatal nő merőn szeme közé nézett Orazionak, kinek átváltozott tekintetü arca egészen közel volt az övéhez, a harag utálatos indulata által eltorzultan. A herczeg szemeit elboritá a vér, orrlyukai behúzódtak és szája tajtékzott.

- Szedje fel most - mormolá fogai között és kezei lenyomták Honora vállát a földig egyszer, kétszer, háromszor, tizszer egymás után, míg csak az utolsó lapot is fel nem szedte a földről.

Annyira kimeríté a fiatal nőt a rázkódás, hogy ereje elhagyta és kénytelen volt engedelmessékedni.

Ekkor Orazio durván megfordította és oda tartotta maga elibe.

- Tegye be most már valamennyit a belső zsebembe - mondá még mindig merőn nézve rá azokkal a rettenetes félig behunyt szemekkel.

Honora borzadálylyal húzta félre férje kabátját és gépiesen teljesíté a követelését. Ujjai jég hidegek voltak és annyira reszkettek, hogy alig volt képes elhelyezni a papirokat; de még abban a pillanatban is felismerte egyik boritékon azt a kézírást, mely annyira lesujtotta menyegzője napján.

Mikor végre elkészült és vissza próbált huzódni férjétől, annak szemei ajkait keresték, azokat a duzzadó, piros ajkakot, melyek úgy remegtek, mint egy kis gyermekéi.

- Csókoljon meg most - szólt, - csókoljon mindaddig, míg csak azt nem fogom mondani, hogy elég. Hiszen ön nagyon édesen tud csókolni, amikor kedve van hozzá. Oh, nem, nem szabad innen addig eltávoznia.

Honora annyira megundorodott, hogy el akart tőle menekülni. Felsikoltott és szinte óhajtotta, hogy gyilkolja meg őt Orazio örült dühében; de az tudta, mi módon fojtsa vissza picziny torkába a sikoltozást, s most egyedül voltak. Végre aztán eltaszította őt magától. Honora pedig félig önkivületben a megaláztatás gyötrelmei szégyenérzetével leroskadt a pamlagra és arcát karjaiba temette.

Orazio úgy nézett le rá, a hogyan egykor Gozzadini Olympiára nézett. Azután halkán felkaczagott, habár arcát még mindig eltorzítá a vad indulat.

- Máskor majd engedelmesebb lesz, igen, máskor - mondá s azzal kiment. Utoljára is nem ő volt-e az ur és parancsoló?

- - - - -

Nem nemesítő érzés a gyűlölet és csaknem lealázó, ha félünk attól, akit gyűlölünk. Az első hónapok alatt Gerald nyugodtabb pillanataiban soha se bírta felfogni, miért nem lőtte agyon Oraziot, mielőtt az oltárhoz vezethette volna Honorát! Izgatott perceiben pedig csakis erős lelki ereje tartotta vissza az öngyilkosságtól. Pedig hát az átélt csapások előtt alig létezett ember, ki távolabb állott volna, mint ő, ugy az emberölés, mint az öngyilkosság gondolatától. Szive vidáman repesett a derült napokon; míg most a boru ónsulylyal nyomta lelkét és mikor utolszor rátekintett Honora arczára, úgy tetszett neki, mintha életének összes reménye örökre megsemmisült volna.

Gerald egyenes, férfias jellem volt, aki a valódi bánatot hősiesen tudta volna elviselni, sőt idővel iparkodott volna még felejteni is; de a jelen esetben a bánat, borzalom és szégyen mind egyesült és éjjel-nappal gyötörte az a kínos tudat, hogy az ő bájos, kedves, gyöngéd Honorája egy kegyetlen kicsapongó embernek a hitvese. Gerald szinte nagy volt a saját boldogtalanságának megtagadásában; Honora könnyörtelensége feledve lett, és nem is gondolt arra többé; még az is csekélységgé törpült az ő szemeiben, hogy Honorát elvesztette, hanem az fájt neki és tette pokollá életét, hogy Honora szenvedni fog.

A tábornok azt mondá neki, hogy nem szabad őt szem elől elveszteni. Az mind igen szép és Gerald tudta, hogy a vén katona el is utazott már délszakra megnézni... milyen élete van annak a szegény gyermeknek. De hát utoljára is mit tudhat ő vagy bárki más Honora intim életéből? Fialat és gyöngéd volt Honora, de azért eléggé ismerték őt mindketten és tudták, hogy bármennyit szenvedjen is, panaszkodni nem fog soha. És ugyan melyik férfi ne viseltetnék a világ előtt tisztelettel egy szép nő és felesége iránt? Gerald meg volt győződve, hogy ha személyesen láthatná Honorát, akkor megtudná mondani, vajjon tudatával bir-e már boldogtalanságának, mert ő azzal is megelégedett volna.

Ilyen tünődések között ült Gerald egy napon homályos lakásában, elméjében fontolgatva a körülményeket és esélyeket, midőn egy Rómából érkezett levelet kézbesítettek neki. Tünődései daczára hévvel bontotta fel a levelet, mely sokkal jobb értesítéseket tartalmazott, mintsem várta volna. »A mi kis herczegnénk«, írta a levél írója, »mellőzve a mult őszi szomorú eseményeket, igen szívélyesen fogadott engem. Igaz, hogy nagyon csendes volt, de talán egy kis asszonyos méltóságot iparkodott ezzel feltüntetni, ami kitünően állott neki. Gyönyörű szép, habár arcza távolról se mondható olyan rózsásnak, olyan virulónak, mint egy évvel ezelőtt. Sajnálattal vagyok különben kénytelen kijelenteni, hogy Porsenna rendkívül szeretetreméltó volt és szívélyesen fogadott, sőt ebédre is meghívott és annyi előzékenységgel tüntetett ki, hogy már-már azt képzeltem, hogy talán tévedtem is azon ember jellemének megítélésében. Annyi bizonyos, hogy bánatnak, vagy egyenetlenségnek semmi jelét sem

láthattam idáig - írta a tábornok - miért is e tekintetben nyugodt lehet, édes Gerald, kis rokonát illetőleg. Különben sokat jár a világba, hol általános hódolat tárgya.

Gerald lelke egyáltalán nem nyugodott meg és boszankodott még a feltevésért is. Valami kis démon a szívébe fészkelte magát és azt susogta, hogy Honora megszerette borzalmas férjét és most talán azért olyan boldog az oldala mellett; mikor aztán a köd elvonult a szegény Gerald szemei elől, megismerte mi a féltékenység.

Ezután talán helytelen is volt Honora látása után vágyódnia; de hát minden okoskodásnak két oldala van... miért is Gerald elhatározá magában... szerencsére... hogy neki szent kötelessége meggyőződést szerezni arról, vajjon igazat irt-e a tábornok, így talán mégis tehetne Honoráért valamit. A munka éppen szünetelt akkoriban s amaz októberi szerencsétlen napok óta nem vette igénybe szabadságát. Pedig ha tudta volna, milyen jelentőséggel fog birni látása Honorára, akkor úgy a saját, mint az ő becsülete is visszatartotta volna; hanem az ő szemei előtt mindig csak az a kétségbeejtő látomány lebegett, amint őt menyegzője reggelén maga előtt látta és az lerombolta úgy a józan ész sugallatát, mint öreg barátja tudósításának hatályát. Hogyan is fejthette volna meg azt az ügyesen vetett tört, amelybe Honorát ejtették, vagy azt az álokoskodást, mely a fiatal leányt... Gerald iránti szerelmével szívében arra bírhatta, hogy a herczegnek engedje át magát? Gerald azt hitte, hogy Honora szívéből kihalt a szerelem s hogy ha viszont látják egymást, az által csak egyikük fog szenvedni. Feltette magában, hogy nagyon óvatos lesz, soha se fog a multa czélozni, úgy fog hozzá közeledni, mint bármely más jó barát, csupán azért, hogy maga bírálhassa meg és egyetlen-egyszer megcsókolhassa még a földet azon kegyetlen picziny lábak alatt!

Gerald éppen a farsang kezdetén érkezett meg Rómába. Olaszországban karácsonytól egészen a nagybőjtig terjed a farsang ideje; de a hamvazó szerda előtti napok képezik a farsang tetőpontját, mikor az utóbbi években valóságos tombolásig fokozódott a jó kedv és mulatozás, betetőzve azon féktelen Saturnus ünnepélylyel, melyről egy mult századbeli török követ uralkodójának azt a jelentést tette, hogy a rómaiakon a tavasz bizonyos időszakában őrzöngési rohamok törnek ki, melyből azonban rendszeren kigyógyítják őket papjaik, kik azzal, hogy hamut hintve fejükre, egyszerre észre tudják téríteni őket.

Abban az esztendőben a rómaiak rendkívül fényessé készültek tenni a Saturnus-ünnepélyt az által, hogy mindennap bált, virágcsatát rendeztek, végül pedig nagyszerű álarczos bállal akarták befejezni a farsangot a nagy Operaházban.

Gerald megérkezve, látta, hogy a tábornok már bejelentette jövetelét, mert szállodája asztalát elborították a különféle meghívások. A szives fogadtatás még idegenek részéről is jól esik. Kíváncsi volt, vajjon milyen fogadtatásra talál a Porsenna palotában?

Már késő délután volt, mire elég bátorságot gyűjtött ahhoz, hogy Honorát felkeresse. A tábornok szótlánul elkísérte egészen a kapuig, ott aztán magára hagyta. Gerald lassan haladt felfelé a lépcsőkön. Hideg és óriási kiterjedésű volt ez a lépcső különös kőkoporsó diszleteivel a kanyarulatoknál. A terracottából faragott férfi és nőalakok lapos arczukon megvető mosolylyal látszottak őt szemmel tartani, amint arra elhaladt. Gerald teljes öt perczig állott a második kanyarulaton, megkísértve elfojtani szívének heves dobogását, mielőtt a csengetyüt megrántaná.

A rövid téli nap bealkonyodott és a lámpákat már meggyújtották a fiatal urnő lakosztályában. A salon, ahová bevezették Geraldot, hogy az urnőt bevárja, annyira emlékeztette Honora közellétére, hogy szive elszorult a fájdalomtól. A kandalló előtti alacsony szék, s mellette a földön a félig felvágott könyv, a liliommal teli ezüst virágtartók, mind jó ismerősként üdvözölték őt még a villából! Az ellenzövel ellátott lámpa fénye, a levegőben elterjedt balzsamos

illat... mind a Honorái voltak; épp úgy mint ő maga. Óh, ha valaha szüksége lenne ő reá és... valamiben segítségére lehetne Honorának, milyen érdeke lenne reá nézve ismét az életnek.

Végre belépett »Ó!« Nehéz volt Honorának elszánni magát, hogy viszontlássá Geraldot, de elutasítani lehetetlenség lett volna. Több perczig térdepelt előbb az ágya melletti nagy ezüst feszület előtt, többet gondolkozva, mint imádkozva. Jó barát nélkül állott a világban, ha ugyan az a jó barát, akihez bánatunkban fordulhatunk. Vajjon kötelessége-e elutasítani Gerald barátját azért... mivel az a másik régi Gerald... számos hónappal azelőtt valamikor esdve kérte őt, hogy több lehessen neki, mint jó barát?

Kötelessége-e elküldeni őt, mivel összes lelki erejét kénytelen megfeszíteni azért, hogy megtarthassa lehetetlen fogadalmát, eltaszítsa magától azt az egyetlen rokont, aki kérdezősködés nélkül segítségére volna, ha valaha a jövőben szüksége volna rá, vagy ha valaha oltalom nélkül állana tehetetlenül elhagyatva a világban?

Bement tehát Honora Geraldhoz, de egy hosszú perczig megállott az ajtóban, mielőtt belépett volna. Megpillantásakor a fiatal embernek összes vére felpezsdült az örömtől. A régi kis Honora volt az, csak hogy még szebb, még bájosabb mint valaha s ez a változás megittasítá, elkápráztatta Geraldot.

Fiatal viruló szépségének minden vonása megizmosodott az életteljes bájtól. A sötét haj bővösebb árnyékot vetett a felejthetetlen kék szemek felett. Az arc szabályos vonásai, a száj metszése, mind százszorta szebbnek tűnt fel most előtte, mint az a kép, amely emlékezete előtt lebegett a múltból. Vajjon honnan eredt az a tartózkodó szemérmes bánatos varázs, mely őt azzal a bűvös méltósággal felruházta? Egy az emberek előtt láthatatlan korona lebegett feje felett, az anyaság tövises csillagos koronája... az a dicsfény, mely ha egy nőt megáld vele az Isten, egész életére vértanuvá avatja, de dicsősége is lesz az, az örökkévalóságig.

Se Gerald, se Honora nem tudták, miként lebbentek el ajkukról az első szavak. Amaz ünnepélyes pillanatok egyike volt az, midőn az emberek hálásak a társadalomnak megvetett formalitásaiért. Mert ama buborékai nélkül a külszínnek, az önfeledtség megtörte volna egyszerre az önmegtagadásnak vékony jégkérgét, mielőtt idejük lett volna azt úgy megkeményíteni, hogy kitartson tovább is.

- Bizony rettenetes telünk volt - beszélt Gerald - november óta egyetlen vadászni való nappal se dicsekedhetünk. Mindenki beteg, vagy legalább azt szenved. London kiállhatatlan jelenleg.

- Hogy van Belinda? - kérdezé Honora és ekkor jutott csak eszébe, hogy először is a nővére után kellett volna kérdezősködnie. De alig birt megküzdeni azzal a rettenetes felfedezéssel, melyről heves szivdobogása még jobban meggyőzte, hogy Gerald még most is nagyon kedves a szívének. Egyáltalán nehéz és kínos volt közöttük a társalgás. Gerald erős küzdelmet vívott, de mégis örült, hogy Honora visszaemlékezett a névre.

- Ah, a szegény Belinda, - felelé, - már régen nem láttam, mert hát lássa, én a városhoz, a hivatalomhoz vagyok kötve... Maynek adtam őt tehát.

Gerald felsóhajtott, mert eszébe jutott, hogy Honorának szánta paripáját, azt a kedves szép barna kanczát, egyetlen becses tulajdonát az életben.

Már éppen nagynénje után készült kérdezősködni zavarában utolsó menedékül, midőn Lady Éva maga lépett be, olyan nehéz gyöngydiszes öltözékben, melynek gyöngyékei összeverődtek minden egyes mozdulatánál.

Felületesen megölelte Honorát, azután Geraldhoz fordult felkiáltva:

- Szent Isten! igazán ön az, Gerald! Ez már nagyszerű! Éppen olyan kedélyesen lehetünk most együtt, mint hajdan.

Gerald szeretne volna azt felelni, hogy dehogy is lehetnek úgy, de elhallgatta.

- Meddig marad itt? Remélem husvét utánig nem utazik el. Eljöjjön ám hozzám. Nos, nem néz-e ki Honora pompásan?

Gerald és Honora csak most vették észre, milyen zavarban voltak Lady Éva megérkezése előtt. Annak hóbortos szavai megvilágították a helyzet kellemetlen kínos voltát. De Lady Éva nem gondolt semmire, hanem tovább beszélt.

- Bizonyosan kapott már meghívót valamennyi bálra. Óh, ha nem, úgy Alfonsónak lesz arra gondolja. A szegény Olympia rettenetesen oda van, no de arról nem is érdemes beszélni. Mi már tudjuk miért, ugy-e Honora?

Lady Éva meglegyintette szavai közben Honora kezét hosszú szemüvegével és nevetett hozzá.

- Sajnálom őt - szólt Gerald szórakozottan. - Ő mindig szives volt én hozzám. Óh!

Gerald felállt és Orazio, ki abban a pillanatban lépett be, lassan közeledett feléje, de pár percig kihívóan rábámult, mielőtt kezét nyújtá neki. Pillanatra figyelmen kívül maradt az anyós.

- Ah, hát visszatért ön, Mr. Lowther? nagyon örülök, hogy itt láthatom - mondá a házi úr.

Geraldnak arcába szökött a vér, de kénytelen volt elfogadni az odanyújtott kezét.

- Köszönöm, igen... - felelé - meg akartam látogatni az unokatestvéreimet.

- Meg vagyok győződve, hogy a feleségem még nálamnál sokkal jobban el volt ragadtatva, - szólt Orazio Honorára pillantva, ki némán dült hátra és minden vér eltűnt az arcából.

Gerald nem bírta tovább kiállni a helyzetet és felkelt, hogy távozzék.

A herceg ekkor a legnyájasabb mosolylyal fordult hozzá és újból kezét nyújtá neki.

- Sajnálom, hogy ilyen hamar elmegy. Ebédeljen velünk »en famille« holnapután... számíthatunk rá, ugy-e bár?

Gerald habozott, megforgatta elméjében az igent és nemet, azután Honorára pillantott, aki lesüté szemeit és nem akarta a kérdő pillantást észre venni. Lady Éva mosolyogva intett azonban neki, hogy fogadja el a meghívást.

- Köszönöm... s örömmel elfogadom - mondá Gerald, azután eltávozott. Midőn Honorától elbúcsúzott, látta, hogy az sokkal halványabb s a keze jég hideg. Mindig megdermedni érezte vérét Orazio jelenlétében.

Lady Éva várta, hogy őt is meghívják arra az ebédre. De Orazio kiosont a szobából anélkül, hogy megtette volna, Honora meg elfelejtette. Az ő gondolatai különös utakon tévelyegtek azon a napon. Lady Éva kezdett vigasztalhatlanságában azon tünődni, vajjon nem vált volna-e mégis jobb vő Geraldból, mint Orazióból. Értéktelen rokonszenve egyszerre átcsapott hozzá. Lady Éva különben szeretett érzélgősködni, mikor az nem állott utjában hajlamainak.

- Szegény Gerald! - jegyzé meg anyai hangon, - mennyire megsóványodott. Milyen kár volt, hogy így kellett történni!

- Kérem, édes anyám, ne gondoljunk vissza arra, ami már megtörtént, - szólt rá élesen Honora.

- Ah jól van, édes leányom, de hát az lehetetlen; hiszen vaknak kellene lenni, hogy ne lássuk, mennyit szenvedhetett szegény Gerald. És az a mód, amint reád tekint... no de hát aminek meg kellett lenni, azon nem lehet változtatni. De te még meg se kínáltál ma engem teával, édesem, pedig meghalok, ha hamar nem ihatom.

Lady Éva olyan változékony csélcsap volt, mint a folyó vize. Végre elment és Honora egyedül maradhatott azzal a szomorú felfedezéssel, amit, Geraldot látva, kénytelen volt tenni. A megpróbáltatás hónapjai, törekvése, hogy helyes uton járjon, szép álmai a jótékonyaságról, önmehtagadása, mely olyan magasztosnak tűnt fel előtte, férjének tett fogadalma, türelme vele, sőt még egy óra előtti buzgó imája is... mind... mind romba dültek, megsemmisültek, mint megannyi jelentéktelen gúny. Az egyedüli igazság az volt, hogy felfedezése áthasítá sötét egét és könyörtelenül megvilágította a talált romokat Gerald arcza... Gerald hangja és igaz hű kezének szoritása meghozták számára az egyedüli örömet, mely után szíve hiába sóvárgott, mióta neki örökre Istenhözátot mondott. És ő most már a Porsenna Orazio hitvese! Honora azt gondolta magában, hogy öröme bűn... miért is keserves könnyeket sirt elvesztett boldogsága felett és a lázas imádkozás hosszú órái után találta meg csupán nyugalma újra. Azután elaludt azzal az elhatározással, hogy meg fogja kérni a herceget, engedje őt kiköltözni Olivetőba, hol azonnal egészen új életmódot kezdessen.

XI.

Honora soha se tudta megérkezett leveleinek sorsát, vagy azoknak tartalmát. Meg volt alázva a saját gyengesége által, hogy beleegyezett a lemondásba leveleiről, büszkesége most már nem engedte azokat Oraziótól visszakérni. Midőn a tábornok meglátogatta, sokkal jobban meg volt annak hatása által lepetve, mint amennyire azt öreg barátja óhajtotta; és mikor megkérdezte, megkapta-e hozzá intézett levelét, teljes meggyőződéssel válaszolta azt, hogy annak el kellett tévednie. Találékonyágát kifejtette nála az önvédelem szüksége.

Orazio tűzbe dobta a leánybarátnők leveleit és szivarra gyújtott a tábornok levelével, miután írójának olyan nevet adott káromkodásában, mely a vén kiérdemült katonát ugyancsak bántotta volna, végre pedig dühös kíváncsisággal bontotta fel Orazio a legutolsó levelet. Azt gondolta, alkalmasint valamely szegény kolduló egyéniség írhatta azt és így talán fel fogja őt világoztani e tekintetben, mire költi el Honora zsebpénzét. Mert hát hiába, soha se szabad mellőzni a felvilágosító értesítéseket a feleség tényeit illetően. De Orazio ámulata egyszerre csaknem olyan nagy lett, mint bösz haragja, midőn látta, hogy az a levél inkább az ő ügyeibe avatkozik, mint Honoráéba. Rövid volt a levél, közönséges, piszkos, kék vonalozott papirosra írva, s olyan kellemetlen karból szagu, mintha csak a kórházból került volna ki. Tartalma pedig a következő:

»Kegyelmes hercegné!

»Ön nem vette figyelembe az én intésemet és most úgy hallom, hogy sokat sir. Örülök, hogy ilyen szerencsétlen. Át fogja szenvedni legalább mindazt, amit a leányom szenvedett, mielőtt az az ember meggyilkolta. Mindig rosszabb és rosszabb lesz az ön sorsa és remélem meg fogja élni azt, hogy tanuja legyen azon csapásoknak, melyeket rá mér majd a Mindenható az ön gyilkos gonosz férjére. Ha az élete kedves, jobb ha azonnal elhagyja őt. Az ő ideje nemsokára elérkezik. Én gyenge vén ember vagyok, de meg akarom élni, mikor majd eléri sorsa, a bűnhődés!«

Ezuttal hiányzott az aláírás, se kezdő betűk nem jelezték a levél íróját, de Orazionak nem volt arra szüksége, hogy megtudja, kitől származik a levél.

- Az a szemtelen Dantorini írja - szitkozódott magában. - Ha tudtam volna előre, milyen pokoli sors vár arra a nyomorult leányra, bizony rá sem néztem volna. Persze, hogy összekeltünk, mivel bevonszoltak a templomba és ráerőszakolt, hogy letérdeljek mellé az oltár előtt! Ugyancsak furcsa lett volna az ő kölyke mint örökösöm és minden jogokkal felruházva! Hiszen még a nevét is alig ismertem, ezt a szinpadi apát pedig soha életemben nem is láttam. Óh, ő azt igen ügyesen elintézte. No lám és ez az ember figyelmeztette a feleségemet. De ugyan mikor? Honora soha se szólt nekem erről. Talán fel akarja használni ezt az embert arra, hogy engem megöljön. Az bizony meg is cselekedné, ha merné; Honora pedig gyűlöl engemet. Ugyan minek is vettem őt nőül? Óh, most már emlékszem, hogy boszut álljak a Ferrarákon; aztán meg csinosnak is találtam. De hát mit érdeklí a csinoság az embert, mikor már három hónapig élt egy asszonygyal? Csakis az első hét nyujt egy kis tréfát és érdeket! Olympia még értett hozzá, hogyan kell egy kis változatosságot előidézni; hanem az a szent hölgy, az ő aggályával, imádkozásával és magasztos fogalmaival a kötelességről meg a szerelemről... ugyan mi is jutott az eszembe, mikor ilyen szoknyás gyóntatót hoztam a palotámba? Nem törődöm vele akár gyűlöl, akár nem. A világ el van árasztva szép asszonyokkal és pedig mulattató érdekes szép asszonyokkal! Egész októbertől fogva példás férj voltam, de soha életemben nem unatkoztam még ennyit. Majd ha megtette itt a fővárosban, amit a társaságban tőle várnak, kiviszem és kint hagyom a vidéken, én pedig megkísérlem elfelejteni, milyen nagy bolond voltam. Bachusra mondom, azért csak nem mondom le a víg életről, mivel feleségül vettem egy unalmas angol leányt!

Dantorini levele tehát félre dobatott és Orazio befogatott, hogy kikocsizza azt a borzongást, amit a halál említése okozott neki... a dermesztő halál gondolata. Még soha se érzett magában annyi életerőt, mint most. Az a három havi unalom rendkívül jó hatással volt az egészségére és semmit se vesztett szépségéből, melyre oly hiú volt. Jól van! - gondolá - nem fogja előhozni azokat a leveleket, amíg csak nem lesz szüksége ismét, hogy megijeszze a feleségét, akkor azonban ott lesz a Dantorinié a megdorgálásra. Most azonban siet a szabad levegőre.

Virginia annyira kiállhatlanná lett a farsang ideje alatt, hogy a fiatal hercegné elküldött az öreg Assuntáért és komolyan értekezett vele. Virginia félig angol volt, mint a Vald'oro hercegné első kocsisának a leánya és apjának anyanyelvét jobban beszélte, mint az maga... mi nagy ajánlás volt Lady Éva előtt, ki soha se volt képes jól megtanulni az olasz nyelvet. Azonkívül Virginia ügyesnek és értelmesnek is bizonyult, csupán egy kicsit talán túlságosan csinos volt. Ez ugyan nem lett volna baj, sőt még inkább előny a Honora szemeiben, mert fiatal kedélyével szerette a szép arcokat. De Virginia igazi »soubrette« volt ügyes ujjainak a hegyéig. Az inasok közül kettő kész lett volna érette megölni a másik hármat. A régi, testes udvarmester bonbonokat meg aszúborokat lopott, hogy kedveskedjék neki és hálából rámosolyogjon; a házvezetőnő azonban naponta azért imádkozott, hogy pusztuljon el utjából az a fekete szemü vipera, mielőtt még több finom fehérnemű elveszne; végre pedig a leány szüntelen szabadságért folyamodott, duzzogott, ha nem mulathatott, s a mellett alapos ok volt ellene arra a gyanura, hogy ha mulatni megy, eltulajdonítja és magára ölti a hercegné által nem használt piperetárgyakat.

Ezt már még se lehetett eltűrni; elhivatták tehát az öreg Assuntát, Virginiának pedig tudtára adták, hogy husvétől fogva nem kívánják további szolgálatát. A leány olyan nyelvedséssel vette tudomásul a felmondást, hogy a hercegnét még jobban felbosszantotta ezzel. Virginia különben feltette magában, hogy lehetőleg kimulatja magát még utoljára, mielőtt felcserélné a pompás Porsenna herceg palotáját valamely szerényebb hajlékért.

A pénz nagy segítség a mulatozás előmozdítására, Virginiának pedig, mint rendesen, kiürült a zsebe; elhatározta tehát, hogy keres egy pártfogót, még pedig a leggazdagabbat ismerősei közül. Ha az nem kölcsönözne neki pár frankot, gondolá, még mindig szerezhetne pénzt urnője számlájára amaz üzletek valamelyikében, ahol a hercegi család vásárolt.

A kiszemelt rokon egy jómódu gyógyszerész volt, aki Trasteverében lakott. Az mindig jó volt hozzá, míg szegény leánya élt, de most már régóta nem látogatta meg őt.

Sor Salvator, - ez volt neve, - mint rendesen, most is egy radikális hírlapot olvasva találta a bolt hátsó részében. Virginiát megpillantva, letette a lapot, habár nem látszott valami különösen megörülni a leány látásának, de azért oda tartotta fonnyadt arcját a kötelességszerű ölelés viszonzásául.

- Rég ideje nem láttuk már egymást, édes nagybátyám, ugy-e? - kezdé Virginia édeskésen. - Már előbb is eljöttem volna, de hát ez a gyógyszerész sokkal messzebb esik mi tőlünk, mint a másik volt, a hercegné pedig olyan kiállhatatlan követelő, hogy nem szabadulhattam tőle.

- Nekem mindegy, akár jössz, akár nem - felelé nem valami udvariasan a nagybácsi. - Észre se veszem, ki jár itt, mióta az én szegény Magdolnámat elveszítettem.

Virginia más tárgy felett gondolkozott, mert tudta, hogy Magdolna nem valami épületes véget ért.

- Igen, mióta Magdolnámat elveszítettem - ismétlé Sor Salvator haragosan; - és aki ellene mer szólni, annak patkánymérget adok be és megölöm. Hiszen úgy meggyilkolták őt, mintha csak hurkot kötöttek volna a torkára. Az Isten büntesse meg a gyilkosát! - tevé utána, a rómaiak között szokásos szitokkal kísérve szavait.

- Oh, persze, hogy az emberek voltak az okai - sietett megerősíteni Virginia, - valamennyien tudjuk mi azt! De édes nagybátyám, nem volna ön szives nekem adni abból a habos szirupos italból, amit olyan kitűnően tud készíteni? Nagyon szomjas vagyok.

Sor Salvator felállott, hogy a leány kérését teljesítse. És dörmögött egy kicsit, miközben a poharat kitörülte a megtöltés előtt.

- Igen, igen, mindig szomjasak vagytok ti fiatalok; minduntalan isztok, de soha se gondoltok a tisztító tűzben snylódó szegény elveszett lelkekre! Várj csak, majd rád is kerül a sor. Akkor azonban már nem lesz itt Sor Salvator, aki Orzatest adjon neked!

- Ne beszéljen ilyen borzasztó dolgokat, bácsi - duzzogott Virginia. - Most mulatni kell és farsangon nem vágyunk a prédikáció után. De tudja meg, hogy az én népem kiállhatatlan; szeretnék rajtuk egy kis bosszút állani! Soha se adnak nekem semmit! Ime itt vagyunk most is már húshagyó kedd előtt s a zsebemben egyetlen fillér sincs.

- Azt mondtad, hogy bosszút akarnál állani rajtuk? - kérdezé hirtelen a gyógyszerész, előre hajolva és felkönyökölve az asztalra, melyen Virginia pohara nedves karikák nyomát hagyta.

Virginiának egy eszméje támadt. Miért ne aknázza ki a helyzetet a maga előnyére?

- Képes volnék bosszantásukra mindent elkövetni, ha az módomban állana és érdemes volna a fáradságért - felelé. - De semmiért nem kockáztatom meg; ugyan ki is volna olyan ügyetlen?

- Hat fillérrel tartozol nekem azért az italért - szólt Sor Salvator, - még a minap vásárolt rizsport sem fizetted meg.

- Az igaz, rizsport vettem! - kiáltott fel Virginia; - csodálkozom, hogy nem szégyenli azt elő is hozni, bácsi. Nem, ez nem szép öntől - beszélt tovább halk behizelgő hangon - hanem ha igazi »diszpettot« kiván azon hóhér herceggel szemben, olyant, ami őt igazi dühbe hozza, sőt talán még a pokol kinjait is megszerezze neki, én tudnám módját ejteni; hja, de csak jó fizetésért

kockáztatnám meg! Legalább is ötven frankot kívánok érte és természetesen amellet minden költség fedezését.

- Ötven frank! - nyögte Sor Salvator vérvörösre kipirulva. - Öt... talán öt frankot akartál mondani... azon is vehetnél valami szépet. Mit árthatna egy cseléd olyan hatalmas urnak, minő a herczeg.

- Mit? Gondolja meg nagybátyám - susogta Virginia áthajolva; - olyan bosszu lenne az, amiben ön gyönyörködhetnék, aminek örülhetne... sőt talán még eret is vágthatna rajta, ha majd a gutaütés bekövetkezik! És a mellett egy hajszálnyi felelősség se hárulna belőle önre! Én mindent magamra vállalok! Rajta! Fizesse ki nekem azonnal azt az ötven frankot; visszaadom, ha nem lesz megelégedve velem.

De Sor Salvator állítása szerint nem volt hajlandó a tönkrejutásra még a szegény Magdolna jó hirnevének megbosszulásáért sem; ugy hogy végre, miután Virginiának nagy nehezen sikerült tiz frankot kicsikarni tőle azzal az ígérettel, hogy utólag többet is fog majd kapni, eltávozott nem éppen elégedetlenül, mert hirtelen kitünő eszméje támadt.

Ahelyett, hogy mulatni sietne pénzével, egyenesen egy olyan boltba ment, ahol dominókat, meg álarczokat lehet kikölcsönözni. Ismerte már a kereskedőt és így sikerült azt rábírní, hogy adjon kölcsön számára két fekete selyem dominót a legközelebbi estére tiz frankjáért. Ügyesen haza csempészte azután a két dominót és egyiket felfüggesztette abban a ruhatárban, ahol úrnőjének néhány öltözékét tartotta. Dolgát elvégezvén, kiállott a folyósóra a herczeget lesni, aki délelőtt rendszeren abban az órában szokott a clubból visszatérni.

A Gerald látogatása utáni napon történt ez és Orazio még nem beszélt a feleségével azon esemény óta. Egyik módja a büntetésnek nála a feltétlen hallgatás szokott lenni, néha napokon keresztül. Honora kezdetben meg nem foghatta, mit akar férje az által elérni, és azt gondolva, hogy talán beteg, vagy rosszkedvű, mindenféle gyermekes bohósággal iparkodott őt ismét jó kedvre hangolni. Most azonban már jobban ismerte őt, kezdett jobban rettegni nyájas, kedélyes pillantásaitól, mint mikor haragos volt és olyankor, ha haragosnak látta, sietett visszavonulni köréből. A megelőző estén egyedül hagyta őt ebédelni Orazio és haza se ment, mig Honora végre vissza nem vonult a saját szobájába; amiből megtudta a fiatal nő, hogy Gerald látogatása miatt hagyja vezekleni, s elhatározta, hogy az egész napot egykori otthonában, régi emlékei közt, a villában fogja tölteni. Kezdetben mindent át akart szállíttatni a villából új otthonába, de az még azelőtt volt, midőn nem tudta, hogy milyen az az új otthon. Most azonban azt gondolta magában, hogy kedves könyvei és képei nem volnának jó helyen abban a rideg légkörben; meg akarta tehát tartani változatlanul otthoni szobáját és mindannyiszor meglátogatta a piros palástos pápát, meg az ismeretlen szépségeket a falon, mikor rokonszenvesebb levegőnek érezte szükségét. De az sehogy se tetszett Orazionak; és midőn értesítették a tizenkét órai villásreggelinél, hogy a kegyelmes herczegné kéreti a kegyelmes herczeget, mentse ki őt a villásreggelitől való elmaradásáért, miután anyját ment meglátogatni, iszonyu indulatba jött, olyan dühbe, aminőnek még szolgaszemélyzete is csak ritkán volt tanuja; azután kiadta a parancsot, hogy azontúl nem szabad egyetlen kocsiba se befogni a herczegnő számára, csakis az ő határozott rendelkezésére. Végre újból eltávozott; nagy csomó pénzt elveszített a clubban és teljesen az ördög hatalmában tért haza, midőn Virginia szemeit kötényével törülgetve zokogástól lihegő kebellet utjába vetődött.

A leány úgy tetette, mintha megijedne és visszahúzódott utjából, hogy előre bocsássa. De azután egyszerre mintegy hirtelen sugallattól megkapatva, térdre vetette magát, megragadta a herczeg kezét és szenvedélyes hévvel csókolta azt, amint csak Olaszországban képesek a cseléd az ő osztályabeliek feljebbvalóiknak hizelegni, mikor nagy bajba kerülnek. Virginiának még pár könnycseppel is sikerült urának kezét megnedvesíteni, mielőtt azt Orazio mérgesen visszarántotta volna.

- Miféle bolondság ez? - kérdezé.

Virginia most átölelte a herceg térdeit.

- Excellenz ne engedje, hogy innen elúzzenek! Hová menjek? Mi lesz belőlem?

- Hát ugyan ki akarja elűzni innen, ostoba leány? - szólt Orazio s a leány arcát felemelve maga felé fordítá, hogy szemébe nézzen. Virginia igazán szép volt kétségbeesésében - s a herceg azt gondolá magában: »Miért is nem ölelte át térdeit így Honora és miért nem sirt így soha?«

- Az Excellenzia azt mondja, hogy nekem el kell mennem - zokogta Virginia; karjai szétváltak és leroskadt a földre, sőt tényleg meg is csókolta a herceg lábait... pedig milyen utálatos volt a czipő fényes bőre!... és könyörgött, szóljon mellette, vegye pártfogásába őt a szegény árvát! Miért is gyűlölhét a szép hercegné egy szegény leányt, talán csupán azért, mivel az egy kicsit csinos? A herceg pedig olyan jó... ah, ha tudná... de hát ő nem akar zavart előidézni. Oh, ha tudná... - beszélt tovább Virginia, de a herceg közbeszólt:

- Mit tud?

- Semmit, óh éppen semmit, Excellenzia; azaz hogy... - kezdé, azután elhallgatott.

- Hallgasson ide, Virginia - szólt ura - ön sokkal szebb, mint egy kicsit csinos, miért is talán magamnak se lesz kedvemre, hogy innen eltávozzék. De ha ebben a pillanatban nem fog beszélni és meg nem mondja, amit tud, lesz rá gondom, hogy pereputtyostól olyan nyomorba jusson, amilyenről eddig fogalma sem volt; rajta tehát, siessen! beszéljen!

E kijelentés után Virginia újból megcsókolta kezét és így szólt:

- A kegyelmes herceg olyan jó, mint a mennyei angyal. Természetes, hogy elmondok mindent, hanem kérem, a kegyelmes herceg is védelmezzen meg engem a hercegné ellenében, - mondá esdeklő tekintettel. - Kérem tehát, jöjjön velem, de lépdeljen csendesen, nehogy valaki meghallja.

Virginia a sötét folyosón keresztül vezette Oraziot egy hátulsó szobába, mely tele volt függesztve a hercegné ruháival. A leány kinyitotta a szárnyas ajtót és megmutatott urának egy a magas fogason függő csipkés csuklyás fekete dominót.

- Nos! hát mi ez! - szólt a herceg ámultan.

- Nézze meg figyelmesebben, Excellenzia. Ez egy domino.

Orazio jobban megnézte az öltönyt és szokása szerint halkán elkáromkodta magát.

- A hercegné megbizott, hogy szerezzem meg számára ezt a fekete dominót - susogta hirtelen Virginia; - és látja-e, Excellenzia, azt a három ibolyacsokrot a vállon... nos tehát, még egy másik fekete dominót is kellett vennem három ibolyacsokorral, melyet a hercegné elküldeni rendelt a hôtél d'Italie-ba a kegyelmes hercegné unokafivéréhez. A holnap Veglionén akar vele találkozni.

Virginia szavai közben leemelte a nehéz fekete selyem galléros dominót és a kezébe adta Orazionak, hogy jobban lássa rajta a három művirágból készült ibolyacsokrot. Orazio földhöz vágta a dominót és rátaposott. Virginia sietve felkapta és félre tette.

Azután becsukta az ajtót és hátra tett kezekkel hozzá támaszkodott, mialatt arczán a tiszteletteljes részvét kifejezése nyilvánult.

- Az Excellenciának igaza van, természetesen. Követett-e el valaha bárki is ilyen hálátlan ámulást? Hanem azért, ha a kegyelmes herczeg nem haragszik meg egy ilyen ostoba leány tanácsáért amilyen én vagyok, kérem ne áruljon el semmit, hanem menjen el holnap a Veglioneba és figyelje meg őket! Ha aztán rajta kapja... hát tudja mit kell tennie.

- Magának lesz az jó - felelé tompán Orazio - ha tud hallgatni. Egyelőre mindenesetre itt maradhat. Magának tartom fel a jogot, hogy a saját cselédségemet elbocsássam; amellet akarom tudni mit mivel a herczegné; megértett? De ha egyetlen szót elbeszél a többi baromnak, akkor jobb lett volna halva születnie.

Virginia most éppen harmadszor csókolta meg Orazio kezét a legnagyobb tisztelettel párosult alázattal.

Abban a pillanatban hallatszott Honora kocsijának dübörgése a palota kapuja előtt. Mire a szobájába ért, Virginia már szomorúan és megadással, alázatosan várt reá, hogy levetkőztesse. A fiatal nőt megnyugtatta egy kicsit a hajdani otthonában töltött pár óra. Lady Éva el lévén árasztva meghívásokkal, nem gondolta szükségesnek azokról lemondani a leánya látogatása végett, Honora pedig igen kellemesnek találta az elhagyott kertet és az üres szobákat.

Elérzékenyült hangulatában még szemrehányást is tett magának, hogy talán túlszigoruan bánt a komornájával. Virginiának feltűnt a nyájas modor és kezdett is mindjárt manőverirozni bizonyos ruha elnyeréséért, mely után már régóta vágyódott. Legkisebb lelkifurdalás se gyötörte az előbbi alávaló rút ámulásért.

Pár percz mulva belépett Orazio. Nyájas és mosolygó volt, de azért szemeiben villámok cikáztak. Nem akarta feleségét elijeszteni tervezett multságától addig, míg az őt a hatalmába nem szolgáltatja, tehát türelemmel be akarta várni az eseményeket. Tudta, hogy Honora most már meg nem menekülhet tőle, de azt akarta, hogy a fiatal nő maga hódoljon meg előtte.

- Édesem - kezdé - az unokafivére holnap ide jön ebédre. Nem akarná-e neki az ebéd után megmutatni az álarczos bált? Ilyen dolgok mulattatják a külföldieket.

- Nagyon köszönöm - felelé Honora; - de attól tartok, hogy engemet nem mulattatna. Azt mondják, hogy a lárma és hőség rettenetes szokott ott lenni.

Honora alig birt uralkodni hangján, miközben férjével beszélt. Fogadalma, hogy férjét szeretni, becsülni kívánja, lesülyedt arra az igyekezetére, hogy ne gyűlölje őt; és a szivét megdermesztő hidegség kiérezhető volt szavaiból, bármint szerette volna is azt elfojtani.

Orazio vállat vont és fürkészőn ránézvén, végig nézte őt tetőtől talpig.

- Mi lelte önt - kérdezé hirtelen. - Mindig oly különös, olyan fagyos velem szemben és úgy fut tőlem, mintha pestises volnék. Már napok óta egyetlen szivélyes szóra se méltatott.

Orazio Honora piros ágyának a szélén ült és haragosan dobolt ujjaival annak nagy faragott faoszlopán. A fiatal nő várt egy pillanatig, mielőtt válaszolna.

- Orazio - szólalt meg végre, elibe állva, - rettenetesek ezek a jelenetek. Én képtelen vagyok ilyen élet folytatására. Lehetséges, hogy ön talán szintén olyan szerencsétlennek érzi magát, mint én vagyok; ha úgy lenne, sajnálom önt; de ön valóban lehetetlenné tette a helyzetet. Engedje, hogy elutazzam és előmozditsam a szegény nép jólétét Olivetóban, amint azt mindig terveztem.

- Nem kétlem, hogy szivesen tenné azt olyan valakivel, aki segítségére lenne ott és szórakoztatná - sziszegte a herczeg. - Nem, önnek még itt kell maradnia egy kis ideig, de kérem, hogy legyen valamivel szeretetreméltóbb. Majd kimegyünk Olivetoba is, mihelyt az örökös születése közeledni fog. Igen szép elvonult csendes hely az; az ujszülött pedig alkalmasint oly borzasztó majom lesz majd, akit nem igen lehet kedvem Rómában mutogatni. Nos, de hát

miért néz ön reám olyan különösen? Azt hiszi nem tudom minek tulajdonítsam az ön szeszélyes lelkiállapotát? Ön egyszerűen kiállhatatlan!

- Orazio - szólt ismét Honora, merőn ránézve, - nem fél-e ön néha, hogy én megölöm. Hiszen az olyan könnyű lenne.

A herczeg ijedten ugrott fel helyéből és hátra tekintett. A halál félelme volt az egyedüli, ami hatással volt arra a különös emberi szörnyre.

- Most már távozzék - mondá erélyesen Honora.

Midőn Orazio, folyton szemmel kísérve a felesége arcát, kiment, Honora még több percig állva maradt ott azon a helyen, ahol a férje hagyta, megkísértve egy kis nyugodtságot erőszakolni magára azon születendő kis lány kedvéért, akiről Orazio elég vakmerő volt említést tenni.

- Örült... megörült ez az ember és én az egész életre hozzá vagyok lánczolva. Oh, Istenem! Rövidítsd meg az életemet, rövidítsd meg azt s én iparkodni fogok, hogy kibírjam. De kérlek, óh Uram, Istenem, esdve kérlek, vedd el mielőbb, rövidítsd meg az életemet! - fohászodott a fiatal szegény asszony. - Hiszen olyan fiatal, oly elhagyatott vagyok és annyit szenvedek; irgalomból vess véget a gyötrelmeimnek! Mindenható Isten!

XII.

Honorának legkevésbé se szerzett örömet az, hogy Orazio meghivta ebédre Geraldot; hanem azért nyugodtan vette, azt kérte ki csupán, hogy még más vendégeket is meghívasson... mivel úgy sokkal kellemesebb lenne az ebéd valamennyiükre nézve.

- Különösen sokkal mulatságosabb lenne én nékem, kedvesem - erősíté Orazio. - Igen szép öntől, hogy nem felejtí el ellenszenvenem az angolok iránt, édesem. Ön meghívhat egy pár hölgyet, én pedig majd gondoskodom a férfiakról.

- Köszönöm - szólt Honora. - Meglepő, milyen különös módon nyilvánul az ön ellenszenve az én honfitársaim ellen az elmúlt október óta.

- Az egész annak a boldog emlékü napnak az eredménye - jegyzé meg a herczeg. - Lássá, milyen befolyása van egy jó feleségnek.

- Most ne beszéljünk arról - szólt Honora. - Az én becsülésem is nagyot változott azóta az emberek iránt. Meghívjam Biankát és Alfonsot is?

- Akkor Olympiát is meg kell hívnia garde de damenak. Ő bizonyosan szívesen eljönne.

- Olympiát nem akarom meghívni - felelé Honora. - Bianka a bátyjával is eljöhet én hozzám.

- Amint tetszik, angyalom. Egészben véve azt hiszem, jól teszi, ha meg nem hívja Olympiát. Ő olyan nagyon szép. Én majd meghívom Carlo Spinát. Ő ugyan le lesz forrázva, ha Biankát találja csak itt és nem a másikat. Szeretném Spinát Biankával összeházasítani, de Carlo gondosan távol tartja magát a társaságától.

- Követett el valaki valaha az életben ön ellen valami nagy méltatlanságot, Orazio? - kérdezé Honora fagyos kíváncsisággal.

- Tudtommal nem. De ha úgy volna, azok ma már nem lennének az élők sorában. Miért kérdi ezt? Lehetséges volna-e, hogy kezdem önt érdekelni?

- Miért gyűlöl tehát olyan borzasztóan mindenkit? - kérdezé Honora s előre hajolt, hogy férjének az arcába nézhessen. - Hát senki sincs az egész világon, akit ön szeretne egy kicsit?

- Sok ostobaságot összefecsegnek maguk, érzelgős szülöttei az északnak! Én szeretem azt, ami mulattat, ami szórakoztat, vagy hasznomra van; mikor pedig elmúlt... hiszen a gyümölcs héjját is eldobjuk, ha már a nedvét kiszivtuk. De ami a gyűlölséget illeti, az is foglalkozás. Azt hiszem ezerféle mód létezik a gyűlölt egyéneket bosszantani. De most Isten velem, kedves szelid lelkületű, hűséges, szerető, mulatságos feleségem! Most már elmegyek. Mennyire örülne, tudom, ha soha többé vissza nem térnék!

Nehéz függönyök takarták el az ajtókat. Orazio kisiklott közöttük és pár lépést tett a folyosón lármásan. Azután visszafordult, lábujjhegyen visszatért és bekandikált a függönyök között, hogy lássa, vajjon örülni látszik-e a felesége az ő távozása felett. Honora könyökére támaszkodva, merőn a szőnyegre függeszté szeméit. Egyszerre látta őt Orazio hirtelen felkelni és pár lépést tenni, mintha valami tárgyat nézne a földön. Az ő egyik keztyűje volt az. Honora keresztül ment a szobán és ismét visszatért, kezében a kandallótól elhozott aranyozott csiptetővel. Orazio félre huzta a függönyöket, hogy lássa, mit mivel vele.

Honora óvatosan felemelte a keztyűt a csiptetővel és jól távol tartva azt magától, mintha csak mérges kigyó lenne, bedobta az öltözőszobája ajtaján. Lehetetlen volt nem látni az undort a fiatal nő arcán, úgy hogy Orazio a fogait csikorgatta. A felesége tehát gyűlölte őt. Ideje most már, hogy büntetése kezdetét vegye.

Geraldot is csak azért hívta meg ebédre, hogy lássa, mennyiben voltak igazak Olympiának mult évi szavai; és hogy vajjon csakugyan szerette-e valaha a felesége csinos rokonát. Azt gondolta, hogy mulattatni fogja őt Honora arcának megfigyelése, miért is csak kis társaságot akart, hogy közelében maradhasson. Virginia felvilágosítása óta a hercegnő összebeszélését illetőleg azzal a fiatal emberrel, Orazio egészen fel volt háborodva. Vagyis, ami másban jogos és indokolt méltatlanságot keltett volna, Oraziot dühös felháborodásba hozta, mi azt a vágyat keltette benne, hogy kinozza, tönkre tegye és fokról-fokra különféle szenvedéssel gyötörje nejét. Jólelkű embert nem ámitott volna el egy közönséges elkergetett cseléd vádaskodása. Egy pillanatig se engedte volna meg, hogy a cseléd olyan aljas váddal illesse előtte azt a nőt, akinek olyan tiszta szeplőtelen a homloka és olyan nyílt, ártatlan tekintetű szemei vannak, minő a Honoráé. Még a legközönségesebb ember is tudta volna, hogy ártatlan, tiszta lény volt a felesége, legalább akkor, mikor vele először találkozott; de Orazióban a természetes ítélőképességet teljesen megbénította a kéjencz önhittsége s a vele született bűn bosszúállóvá tette; szóval annyira sülyedt aljas lelkülete, hogy végre képtelenné tette a valódi tiszta jellem és erény felismerésére.

Igaz, hogy Virginia hazug meséjének hitelt adva, Orazio is szenvedett; de csak úgy, mint a vad állat szenvedhet, minden gondolkozás nélkül, ösztönszerűleg. Féktelen vak dühe még jobban kifejleszté gonosz hajlamait. Az utóbbi napokban már ugyanis minden egyes szava túsúrást volt, melylyel, hogy feleségét minél jobban megsebezze, el tudta találni mindig a legérzékenyebb helyet annak szívében. Ugyszólván feladatául tűzte ki, hogy a mérges nyilait által talált seb minél fájóbb, minél égetőbb legyen.

Honora azonban, mióta annak a tudatára ébredt, hogy élete többé nem kizárólag a sajátja, hősies elszántsággal szállott szembe Orazio durvaságaival, ami végtelenül bosszantotta, sőt részben meg is alázta a hiu gonoszlelkű embert. A fiatal nő lehetőleg kerülte férjét s miután tapasztalatból tudta, hogy mások jelenléte korlátozza sértő viselkedését, szinte örült annak a nem éppen kecségetető ebédnek is, melyre Geraldot is meghívta. Elhatározta azonban magában, hogy azontúl nem szabad többé Geraldnak eljönni. Nem, annak nem szabad megtörténni, hogy őt viszontlássá.

A herczeg ellenszenvének kijelentése az angolok ellen, arra az elhatározásra bírta Honorát, hogy a tábornokot sem fogja meghívni; így tehát nagyon kevesen voltak jelen az ebédnél és csupán Alfonsóból, Biancából, Carlo Spinából, Geraldból meg a házi ur és házi asszonyból állott a kicsiny társaság.

- Kedves Honorám, - mondá Bianca, - milyen furcsának tűnik fel nekem, hogy engem ebédre meghívtál! Emlékszel-e még a mi baba-teaestélyeinkre, mikor Alfonso mind elkapkodta előlünk az igazi sonkát és nekünk csak a festett kolbászt hagyta meg?

- Hja, ez már így szokott lenni a világban - jegyzé meg a bölcs Carlo, ki, miként Orazio előre látta, igen házsártos kedélyhangulatban volt.

- Remélem, ma egyebet is fog nekünk a háziasszony ebédre adni festett kolbásznál - jegyzé meg nevetve Alfonso. - Rettenetesen éhes vagyok.

- Ne várjanak sokat - gonyolódott Orazio; - az angol nők borzasztóan fősvény háziasszonyok.

- Kire várunk még? - kérdezé sugva Carlo Bianca bátyjától.

- Én nem tudom - felelé ásítózva Alfonso. - De reméljük, hogy bárki legyen is, nemsokára itt lesz.

- Csakis az örökké udvarias angolok váratnak úgy magukra - mondá Orazio Biankához fordulva hangosan, midőn Lowther végre belépett. Azután oda sugta a feleségének. - Iparkodják megfélemezni az érzelmeit, édes szerelmem. Egészen izgatottnak látszik.

Orazio látta, hogy a két rokon alig néz egymásra és nagyon tartózkodva szorítanak kezét. Minden mozdulat és minden pillantás megerősíteni látszik Virginia hazug meséjét. Nagyon sajnálta, hogy a felesége előtt kellett bemennie az ebédhez, mert azt képzelte, hogy a háta mögött bizonyosan találkoztak a szerelmesek szemei. Vissza is pillantott. Gerald abban a pillanatban éppen felemelte Honora picziny csipkezebkendőjét és feléje lépdelt, hogy átadja neki, mikor majd elhalad mellette. Orazio dühös féltékenysége már szerelmes levelet is vélt látni a csipkézet redői között. És ha kezeügyébe esik valamely nyomot nem hagyó méreg, akkor a szegény Gerald bizonyosan nem evett volna soha többé ebédet.

A levesevésnél rendesen beálló csendet Carlo törte meg, kérdést intézve Biankához nővére hogyléte felől.

- Ma már sokkal jobban érzi magát, köszönöm - felelé Bianka. - Az ő főfájásait mindig kigyógyítja a szórakozásra való kilátás. Bizonyosan ott lesz a ma esti Veglionén is!

- Igazán! - kérdezé Orazio. - Az én feleségem nem akar elmenni, de én talán majd benézek pár percze.

- Én az ilyesmit a legutálatosabb mulatságnak találom mindazok között, amiket idáig felfedeztek, - jegyzé meg Carlo. - Beburkolják magukat egy izléstelen, kényelmetlen dominóba és azt képzelik, hogy senki se ismeri fel. Már pedig tudom, hogy abban a pillanatban, amelyben én belépek, okvetlen reám kiáltana egy arra surranó hölgyalak: »Carlo, Carlo, szerelmem, életem üdve, te tövis nélküli rózsa, ugyan hol vetted azt a zsebkendőt?« Akkor azután elvezetne mindenfelé, beszélne kapott leveleimről, mert az efféle álarczos még azt is tudja, hány inget vesz az ember magára egy héten és miért kerül bizonyos üzletet, ahol jó csomó pénzzel adós, szóval addig bosszantja az embert, míg csak majd meg nem öli a kíváncsiság megtudni, vajjon ki lehet a mindent tudó dominó. Végre aztán, mikor a közönséges kéz elég sokáig nehezedett az ember karjaira, a dominó eltűnik s egy másik álarczos sugja a fülünkbe: »Oh, ember, ember, hiszen ez a te mosónőd volt! A leveleidet a ruhád zsebében találta!« No ez a csalódás aztán elégséges arra, hogy az ember cziszterczitává legyen!

- Részemről sokat adnék érte, ha elmehetnék a Veglionéra, - szólt Bianka; - de hát a mama persze el nem ereszt. Milyen szép is lehet, ha már férjnél van valaki és elmehet szabadon, ahová csak a kedve tartja.

- Ne higgyen abból egyetlen szót se, Donna Bianka - mondá komolyan Carlo. - Valamennyi férjes asszony vértanu! A férfiak mind kiméletlen zsarnokok és kiállhatatlanok! Nincs-e igazam, herczegné?

- Te ugyan nem látszol kiméletlen zsarnoknak, Carlo - szólalt meg nevetve Alfonso. - Se az arcod, se a tekinteted nem volna ilyen szelid, ha a lelkiismereted olyan tiszta és ártatlan nem lenne, mint a husvétii bárányé.

- Én nem vagyok nős ember - felelé ünnepélyesen Carlo. - Tudd meg, hogy ha megnősülök, én is rettenetes leszek. Érzem magamban a gonosz, zsarnoki hajlamot!

Carlo mellére csapott, miközben heves pillantásokat vetett a társaságra.

Bianka elfintorítá a száját és vállat vont.

- Az ön helyében én nem is gondolnék olyasmire, - mondá; - senki se szeretné önt nős embernek látni, mert hát rendkívül hasznavehető tánczos ön a cotillonban. Nemde, Honora?

Honora érezte, hogy Bianka szeretné más térre terelni a társalgást. Orazio közbeszólt:

- A jövő kedd után már nem lesz több cotillon, Donna Bianka. De ugy-e, ez már az ön második bálozó évadja. Igen, emlékszem. Milyen sok tánczosa is volt mindjárt az első bemutatáskor.

Gerald az ebéd legnagyobb része alatt Biankával beszélgetett és szinte neheztelt Honorára, hogy az éppen akkor kelt fel az asztaltól és hagyta el a szobát, mikor Orazio kezdett foglalkozni a fiatal leánynyal s ő szabadon társaloghatott volna egy kicsit a ház urnőjével.

Midőn a két nő kiment, Orazio is elhagyta helyét és elfoglalta azt, ahol az imént a felesége ült. Mulattatta őt az angol szokásnak az az utánzása, hogy tovább maradjanak ülve a borozás mellett.

Kitünő szokás ez - mondá Geraldhoz fordulva. - A nők mindenesetre kedves szeretetreméltó lények, hanem azért mégis jól esik tőlük egy fél órára megszabadulni, ugy-e?

- Én nem vagyok e tekintetben önnel egy véleményben, - válaszolá meglehetősen feszesen Gerald.

- Ah, édes barátom, ön nem élte még át az unalmas mézesheteket! - szólt Orazio, óriási nagyot ásítva, miután egy jó nagy pohár bort kiürített és a székén megfordulva egyik térdét a másikra áttette, mintha bizalmaszkodni készülné. Alfonso ezalatt heves vitába mélyedt Carloval egy ló felett az asztal tulsó végén. Gerald visszahúzódott pár hüvelyknyire és szivarra gyújtott.

- Lássá, - kezdé halk, meghitt hangon Orazio, - három-négy hónap egy szerelmes kis feleséggel együtt nagy rést üt ám egy férfi életében. Persze, hogy minden jól esik és kellemes egy-két hétig; de sapristi, mikor az asszony örökké csókkal fogadja az embert, ahányszor csak a szobába belép; hűségesen kíséri mindenfelé, akár egy hű kutya és nem bírja elviselni, hogy férjét szem elől téveszsze; sir, ha csak egy félórára is elhagyja, biz az előbb-utóbb unalmassá válik és terhünkre esik.

Az angol még mindig hallgatott. Merőn maga elé bámult és úgy látszott, mintha egészen elfoglalná a szivarja. Orazio félig lehunyt szemekkel szemlélte és ekként beszélt tovább:

- Beismerem természetesen, hogy vannak idők, mikor a nő nincs beszámítható állapotban, midőn önkívületébeni mánora uralkodik felette. Ért ön engem, ugy-e bár? És ez a fásaszó bálványozás a nő részéről kétségtelenül annak a különös, bár állítólag érdekes mámoros állapotnak a kifolyása. De Mr. Lowther, nem parancsol ön még egy pohár pezsgőt?

Gerald megszólalt végre, de halkán kiejtett szavai rendkívül meglepték Oraziot.

- Porsenna herceg, ön egy átkozott gonosz vipera s a leghitványabb ember a világon, miért is nagyon örülnék, ha alkalmat nyujtana önt lelőni bárhol, a tulajdon házát kivéve. Én a Hôtél d'Italieban vagyok szállva.

Azzal Gerald felállott és minden további szó nélkül átment a salonba jó éjszakát kivánni a hercegnének. Honorát a kandalló párkányához támaszkodva találta; a pattogó tűz fénye rávetődött fehér atlaszruhájának redőzetére, megcsillogtatva nyakéke gyöngyeit. Bianka pedig a szoba tulsó végén próbált egy uj keringőt a zongorán. Gerald oda lépett egészen közel Honorához és lihegve mondta neki a következőket:

- Mikor beszélhetek önnel háborítatlanul tíz perczig, Honora? Okvetlenül kell önnek valamit mondanom.

- Mondja meg most. Lehetséges, hogy többé nem láthatjuk egymást viszont - felelé Honora; - és sötét szemeiben számos kérdés volt kifejezve.

- Megkísérlem. Ha bejön a férje, ő is meghallhatja. Kérem, higgye el, egyetlen gondolattal se akarok czélozni arra az érzelemre, mely bennem soha sem szünt meg ön iránt, még akkor sem, midőn az elmúlt nyáron oly kegyetlen volt hozzám.

- Mit akar ezzel mondani? - kérdezé Honora s a hirtelen fellobbanó harag pirosra festette arcját.

- Azt, hogy nem akart válaszolni leveleimre, mikor megirtam, hogy az önök áldott jóságos püspökjük otthon kijelentette, hogy egyesülésünket nem gátolja semmi akadály és ön arra azt távsürgönyözte Sienából, hogy megváltoztatta szándékát, miután többé nem szeret.

- Én... távsürgönyöztem... ön irt nekem? Ön álmodik, Gerald. Hiszen mióta Rómából elutazott, én soha többé egyetlen szót se hallottam felőle, se levelet nem kaptam öntől.

- Akkor hát ki küldte azt a sürgönyt nekem, Honora? Kérem, gondolkozzék, talán mégis vissza fog emlékezni! - mondá Gerald, miközben remegő ujjakkal kivette tárczáját és abból egy kopott, gyürött, durva rózsaszín papirosdarabot, átadva azt a fiatal nőnek. Honora merőn bámult a papirra; érthetetlenül pár pillanatig, kétszer, háromszor is átolvasva tartalmát.

»Nem óhajtom többé. Ne jöjjön.

D. H.

Siena, sept. 10.«.

- Gerald! - kiáltott fel Honora. - Ez csak anyám műve lehetett. Oh, hogy tehetett ő ilyet, hogy tehetette ezt?

- Hát ön soha se kapta meg az én három levelemet vagy távsürgönyömet? - kérdezé Gerald, midőn Lady Éva borzasztó árulása egyszerre világos lett előtte.

- Soha, soha! - kiáltott fel Honora keservesen sirva, és kezét összekulcsolva. - Emlékszem már... az asztalnál kapta meg anyám az ön távsürgönyét! Azt mondta akkor nekem, hogy a szabónője sürgönyözött és elküldte a választ. Megrabolt ő engem... elrabolta tőlem életemnek egyetlen boldogságát... és csellel belekényszerített ebbe a rettenetes életbe! Isten ne bocsássa azt meg neki soha! - Azzal fékezhetlen haragjában lehuzta ujjáról a jegygyűrűjét és beledobta a tűzbe. Gerald volt az erősebb kettőjük közül és ő szedte össze először önuralmát. Belátta, hogy neki erősnek kell lenni és higgadtnak mindkettőjük helyett.

- Köszönöm, Honora - mondá. - Szenvedéseimnek legégetőbb fájdalma elmúlt e pillanatban, mivel tudom, hogy a kegyetlenség nem öntől eredt. Lássá, most már nyugodt vagyok,

kedvesem. Én mindig hittem önben és tudtam, hogy ön a legáldottabb, leghivebb lény az egész világon. Ne gondoljon többé semmire. Ennek meg kellett történni, Honora. Én most különben egészen másról akartam önnel beszélni. Bocsásson meg nekem, kérem, ha kiméletlennek látszom, de az ön érdekében beszélnem kell! Senki sincs, aki megmondja önnek, kis rokonom, hogy az az ember, akihez az ön életét lánczolták, egy hitvány gonosz vadállat. Elbeszélte nekem s ki tudja még hány más embert mulattatott már azzal, hogy... mennyire bálványozza őt... hogyan ragaszkodik hozzá... mennyire dédelgeti... öleli, csókolja, hogyan sir, ha csak egy órára is elhagyja... és még sok más olyan dolgot beszélt, amit egy ildomos finom érzésű férfi nem szokott idegeneknek elbeszélni a feleségéről... Én ugyan megfeleltem neki a magam módja szerint, de itt tenni kell valamit. Ő lábbal tapossa önt, Honora... önt... önt! Multság tárgyává, nevetségessé teszi, hogy az emberek is nevéssenek felette. Jöjjön velem, óh, jöjjön el velem, egyetlenem, én elviszem az édes anyámhoz és Mayhez és ígérem, hogy soha se fogom látni kedves szép arcát, mindaddig, míg ön nem kívánja, csak itt ne maradjon, mert itt nem maradhat!

Honora nem válaszolt. Gerald szavai, az a méltatlanság, a gyalázat, melyről felvilágosítá őt, oly mélyen lesújtá, hogy megkövültén, némán, holthálványan állott előtte. Gerald félre-magyarázta hallgatását, valamint ujjainak görcsös szoritását is.

- Haragszik ön reám, hogy ezt elmondtam? - kérdezé. - Ha így van, azt is el kell viselnem. De hát lássa, én közeli rokona vagyok és senki sincs körülötte, aki valamiben segítségére lehetne. Hagyja el ezt az embert és jöjjön el velem azonnal, haladéktalanul, Honora. Az én családom majd mindent elintéz és anyám, testvérem szeretni, oltalmazni fogják a tiszta becsületes Angliában, ahol ön soha többé hírét se hallja ennek a... pokolnak itt. Ráveszem anyját, ha kell erőszakkal is, hogy utazzék önnel; ezzel tartozik, ezzel köteles a leánya irányában. Most egyenesen elmegyek a villába érette s idehozom, hogy önt elvihesse erről a borzasztó helyről. Eljön ugy-e, egyetlenem... ugy-e eljön, kedves kis rokonom?

- Nem, - felelé Honora hirtelen felpillantva. Lényének minden izében sóvárgott az után, hogy Geraldot kövesse. Érezte, tudta azt Honora, hogy az lenne egyedüli menekülése... boldogsága, de azt mondta szívének, hogy később volna lassu, kínos haldoklásnak kitenni magát, mintsem olyan kisértésnek engedjen, melynek okvetlen áldozatul esnék, mert egyenlő volna az az örök kárhozattal, a halállal. - Nem... Gerald, én itt maradok, ahol maradnom kötelességem.

Bianka kissé halkabban kezdett játszani a szoba túlsó végén, mert kíváncsi lett egy kicsit, vajjon mit beszélhet Honora Mr. Lowtherrel.

Gerald egy lépéssel közelébb lépett és mindkét kezét esdeklően nyujtotta a fiatal nő felé.

- Gondolja meg, mit cselekszik, kedves rokon. Ön nem maradhat itt; nem bírhatja ki tovább, aztán meg talán én se maradhatok tovább a közelében, hogy segítségére legyek. Miért engedné, hogy az az emberi szörnyeteg kinozza, megszegyenitse? Ön nem szereti őt... nem! Lehetlenség, hogy szeresse.

Izgatottságában Gerald nem hallotta meg, hogy valaki belépett a szobába és egyenesen feléje lépdelt. Meg nem foghatta, mire nézhet Honora mögötte olyan merőn, olyan rémült tekintettel. De most egyszerre megszólalt világos, bár halk, de érthető hangon. Bianka pedig még mindig zongorázott.

- Orazio hazudott önnek. Ördögöt, gonosz rossz embereket nem lehet szeretni, azokat legfeljebb megvetni lehet és iszonyodni tőlük. De én megesküdtem... Imádom Istent és megtartom szent törvényeit. Tehát itt maradok.

Gerald kétségbeesetten fordult el tőle, hogy szemtől-szembe találja magát Orazioval. A herczeg kihallgatta az utolsó szavakat és mosolygott Gerald haragja s megdöbbenése felett; hanem az angol fiatal ember alkalmazkodott a helyzetéhez. Azonnal a herczeghez fordult a következő halk, de erélyes szavakkal:

- Haladéktalanul el akartam hagyni az ön házat, - mondá - de szükségesnek láttam előbb néhány szót intézni a herczegnéhez. Arra kértem, hogy ne maradjon tovább itt az ön közelében, hanem jöjjön Angliába az édes anyjával és éljen ott a többi jó asszonyok között becsületben, tiszteletben és biztonságban. Mert itt se az élete, se lelke nincs biztonságban. Ő azonban megtagadta kérésemet.

E szavak után Gerald egyenesen Honorához fordult:

- Még egyszer esdve kérem, Honora, hagyja el ezt a házat. Hallotta ön azt, amit mondtam?

- Hallottam, - szólt Honora, mialatt szemeiből szerelem és bizalom sugárzott a Geraldéba. - Hallottam és köszönöm önnek, Gerald rokon, köszönöm hü ragaszkodását és jóságát irántam. De én itt maradok. Isten meg fogja oltalmazni szegény lelkemet.

- Nagyon le vagyok önnek kötelezve, Mr. Lowther - szólalt meg most alattomosan Orazio. - Legyen meggyőződve, hogy a legközelebbi találkozásunk alkalmával vissza fogok emlékezni összes szivességeire. Jó éjszakát.

Gerald eltávozott; de az előcsarnokban iszonyu félelem lepte meg, hogy szavai miatt a herczeg talán még meg fogja ölni Honorát, vagy keserü szenvedést szerez majd neki. Befordult tehát a dohányzószobába és kérte Alfonsot, kísérje el.

- Nem lennél-e szives lejönni velem, Vald'oro? - kérdezé. - Nézeteltérésünk volt Porsennával, miért is jobban szeretnék veled odakint értekezni.

- Mi az ördög lehet a bajotok? - kérdezé Alfonso, mialatt lefelé lépdelt a lépcsőházban. - Ez ugyancsak nem kellemes hely itt a társalgásra, körülöttünk azokkal a kőkoporsójukban pihenő ősökkel, mit gondolsz?

- Ne törődjünk mi most azzal, - szólt Gerald. - Figyelj reám, Vald'oro... Porsenna ma este kiállhatatlan hangulatban van és sehogy se tudok belenyugodni abba a gondolatba, hogy most egyedül maradjon az unokatestvéremmel. Honora közeli rokonom, azt tudod, és miután testvéreim Indiában vannak, ugyszólván én vagyok most a család feje. Aggódok nagyon Honora miatt. Nem birhatnátok-e rá ketten Spinával a herczeget, hogy elmenjen veletek valamerre... tartsátok vissza hosszabb időre... talán holnap reggelig, ha lehetséges volna; én pedig elmegyek megkérni Lady Évát, hogy töltsen itt leányával az éjszakát. Rokonom Honora még ártatlan gyermek tulajdonképen, s így nem szabad őt magára hagyni azzal a...

- Barommal, - egészíté ki hirtelen a mondatot Alfonso. - Tökéletesen osztom a nézetedet, Lowther. Most először is hazaviszem a hugomat, aztán visszatérek és majd szemmel tartjuk Porsennát Spinával. Nagyon sok bort ivott Orazio ma este. Hozd el a herczegné anyját, mi pedig majd elcsaljuk a férjét valamerre. Jó éjszakát.

- Végtelenül köszönöm - szólt Gerald. - Jó éjszakát! - tevé utána és azzal lesietett a sötét lépcsőkön, bérkocsit szólított elő és elindult Lady Dering Éva felkeresésére.

Midőn már a bérkocsi elindult vele, eszébe jutott, hogy figyelmeztetnie kellett volna Alfonsot Porsennával való összeszólalkozásának komoly voltára, mert az bizonyosan elküldi hozzá segédeit másnap reggel.

A tábornokot kivéve, Vald'oro volt az egyetlen ember, akit segédül felkérhetett egy olyan kényes ügyben és jobbnak látta arra egy korabeli és a herczegi házzal összeköttetésben álló egyént felszólítani. Mikor Honorát arra sürgette, hogy utazzék el vele Rómából, megfele-

kezett arról, hogy pár napig még ő is kénytelen ott maradni, a becsületbeli ügy elintézése végett. Az ő heves fiatal lelke nem látott semmiféle akadályt vagy nehézséget abban, ha Honora beleegyezett volna. Azt gondolá magában, hogy sir Maxwell Lindhurst elutazott volna a két nővel Angliába. Kár, rettenetesen kár, hogy Honora nem hallgatott reá... de most már nem tehetett egyebet, minthogy anyját elvigye hozzá... és Lady Évát annyira megijeszte, hogy oltalmába vegye leányát addig, amíg ügyét ő el nem intézi Porsennával.

Gerald úgy érzé, hogy mindent képes lesz elviselni azután, ha a végzetes napon golyója találna és véget vetne egy nyomorult ember hitvány életének, aki csak kárhozátára van a teremtésnek.

A bérkocsi megállott Lady Éva háza előtt.

Lady Éva nem volt otthon, mire Gerald kínos aggodalom között hajtatott ahhoz a házhoz, ahová állítólag ebédre volt meghiva. De ott sem találván, kénytelen volt egy tánczestélyen keresni, ahol végre is megtalálta és elszállította Lady Évát halálra rémülten, lesujtva a Porsenna-palotába.

Azalatt sok mindenféle történt abban a viszályoktól rémössé lett komor palotában.

XIII.

Biankának nagyon szomorunak és lehangoltnak tünt fel barátnője rokona, Lowther, eltávozása után. Honora minden kisértésnek és rábeszélésnek ellenállott, hogy Biankát bevigye a szobájába és megmutassa neki kelengyéje kincseit, az ékszereket, drága csipkéket és legyezőket, melyeket a fiatal leány látni óhajtott. Nem csoda hát, hogy mikor Alfonso fülébe sugta hugának, hogy haza szeretné kísélni, az örömmel ugrott fel helyéből s egy cseppet se bánta, hogy már hazamehet. Eltávozásuk után Spina abban a reményben, hogy Alfonso nemsokára visszatér, még ott maradt. Orazio igazán rossz kedvben lévén, alig felelgetett Spina vidám csevegésére. Honora kiosont a saját szobájába és magára hagyta a két férfit.

- Bocsáss meg, ha egy perczre elhagylak, Carlo - szólt azután Orazio; - de valami intézkedni valóm van.

E szavak után a herczeg is kiment. Dolgozószobája ajtaja előtt találta Virginiát reszketve, nehogy a herczegné csengessen, mielőtt kibeszélhetné magát.

- Nos - kérdezé Orazio, - hát ma estére szól? Ez okból állította ide a herczegné, hogy le akar feküdni?

- Igen, Excellenzia - susogta a leány; - fél tizenegyre kell bérkocsit hoznom.

- Bevárom azt és utját állom az ajtóban, - mondá a herczeg. - Az mindegy, akár itt, akár az operában leplezem le őt.

- De ha Excellenzia nem megy el az operába, nem fogja meglepni a rokont; nem láthatja őket együtt és a legnagyobb hatás elvész.

- Igaza van. Haljanak meg mindaketten egyszerre! Utoljára mégis csak jobb, ha elmegyek. Rossz kedvem van ma este. Legjobban szeretnék meggyilkolni valakit. Majd teszek is valamit a zsebembe. Virginia, jöjjön be a dolgozószobámba, meg akarom jutalmazni a hűségéért.

De volt valami az Excellenzia szemében, ami megrémítette Virginiát és szinte megörült, mikor két egymásutáni éles csengetés beszólította urnőjéhez. Haladéktalanul elfutott, elhatározva, hogy majd máskor fogja átvenni kiérdemelt jutalmát.

Midőn Alfonso félórával később egy egész kocsis fekete dominóval visszatért, s azzal az indítvánnyal lépett fel, menjen el vele Porsenna meg Carlo a Veglionéba, öröme lehetett abban a készségben, melylyel Orazio beleegyezett a hívásába.

- Ostobaság az egész, de mégis az egyedüli elfogadható multság ma este, ha csak valamely unalmas bálba nem készülsz. Egyetlen lélek sincs ma a clubban. Benéztem oda is idejővet.

Orazio könnyen ráhagyta magát beszélni s így csakhamar elindultak Spinával együtt, ki mint egy álruhás cselszövő lépdelt engedelmesen utánok. A kapu előtt bérkocsi várakozott és Orazio már éppen belépni készült, midőn Alfonso megállította.

- Amott van az én kocsim - mondá. - Menjünk arra.

- Nem akarnátok pár perczig várni itt a homályban? - kérdezé Orazio. - Szeretném látni, kire vár ez a bérkocsi?

- Ördög vigye a bérkocsit, - szólott Spina - hiszen a gallér leolvad a nyakamról, az orrom pedig az arczomról, ebben a bolond álruhában. Menjünk hamar a Veglionéba és tegyük le a gondját mielőbb.

De Orazio hirtelen megfogta úgy Spina, mint Alfonso karját és mindakettőt visszahúzta egy sötét oszlop mögé. Mögöttük egyszerre karcsu fekete dominóba burkolt alak lépett ki az ajtón és ugrott be könnyedén a bérkocsiba. Alfonso mormogott valamit a bajusza alatt, míg Spina, aki megszisszent Orazio szoritása alatt, pajkosan megkérdezte, vajjon ki lehet az a lefátyolozott szépség.

- Bizonyosan valamelyik komornája a feleségemnek - felelé Orazio - vagy... ő maga. Rettenetesen alattomosak ezek az angol asszonyok.

- Szégyeld magad! - szólalt fel Alfonso hevesen. - Ugyan hogy tehetne a hercegné ilyesmit! Ne légy számár, Orazio!

- Kövesse azt a bérkocsit - parancsolá Orazio a kocsisnak, amint beugrott Alfonso fogatába.

- Milyen sok komédia egy komorna miatt! - jegyzé meg Spina. - Hiszen ez nem az operába vezető ut.

Utána vágattak a bérkocsinak, mely a város felső része felé tartott. Virginia kifogástalanul akarta szerepét végig játszani.

Tíz percnyi kocsizás után a bérkocsi egy meredek lejtőn felhajtva megállott a Hôtel d'Italie kapuja előtt. Ott egy szintén fekete dominóba burkolt alak beszökött a bérkocsiba, mely aztán sebesen elvágatott az operaház irányában.

Mire a nehezebb fogat a három fiatal férfival a helyszínére ért, a bérkocsi már lefelé hajtott a lejtőn. Orazio kidugta a fejét a kocsi ablakán s úgy rémlett neki, mintha felismerné az ibolyákat a gázvilágításban.

- Utána! - kiáltá rekedten a kocsisnak, mire a fogat utána vágatott. A bérkocsi elkerülte őket egy sötét mellékutca hirtelen kanyarodásánál és mire a színházhoz értek, Orazio dühös felháborodására, elvesztették szem elől.

Alfonso oda sugta Spinának:

- Az ég nevére kérlek, távolítsd el utjából azokat az embereket, bár kik legyenek is. Én Orazio mellett maradok. Ha teheted, keresd fel azt a fekete dominót az ibolyacsokkal a vállán és tépd le az ibolyacsokrát. Én azt hiszem, hogy Orazio a feleségének képzele.

A lárma és zürzavar leirhatatlan volt odabent. Mindenfelé sűrű néptömeg mozgott ide s tova az óriás épületben, úgy hogy nehéz feladat volt bárhová is eljutni. S legtöbben álarcban,

dominóban vagy valami más jelmezben jelentek meg. Többen az alsóbb félvilági osztályhoz tartozó ismeretes alakok közül álarcz nélkül szabadon üzték szégyenteljes üzelmeiket illetlenségig gyér öltözékeikben a jól öltözött uri emberek csoportja körül. Hallgatag alakok lebegtek ide s tova, míg villogó szemük egy-egy jó ösmerőst, barátot vagy ellenséget keresett, avagy valamely botrányt. Felismerni nem lehetett senkit, mert csakis a szemek látszottak ki a fekete álarczok alól. A páholyok szintén tömve voltak álarczos és álarcz nélküli egyéniségekkel, kik letekintettek az emberi tengeráradatra, a sötét mozgó tömegre. Az egyik páholyban ült Donna Olympia pompás mályvaszinü atlaszdominóban, levette álarczát és hófehér ujjai között lebegtette azt a páholy piros bársonyos szögletében. Három vagy négy férfi sürgölődött körülte, míg ő kedélyesen, vigan csevegett és rendkívül szép volt. Ugy látszott, mintha egészségét és szellemességét teljesen visszanyerte volna az utolsó farsangi napokban.

Dallamos csengő nevetése éppen az ujonnan érkezők feje felett hangzott. Carlo felpillantott, felismerte őt és azonnal arra tartott. Alfonso azonban utána kiáltott.

- Rabló, hát itt hagysz engem?

- Vissza! - kiáltott a jókedvü szökevény s azzal eltűnt.

Szökése folytán üresen maradt Orazionak a másik oldala, de Spina helyét azonnal betölté egy alak, mely már leste őket az ajtóból és észrevétlenül követte. Bizalmasan csúsztatta karját a hercegebe, ki bosszusan fordult feléje megnézni, ki lehet az illető tolakodó. Alacsony vaskos egyéniség volt az, kopott fekete dominóban. Még a szemeit is elrejtegette a lefüggő csuklya.

- Hagyj nekem békét - szólt Orazio nem valami udvariasan. - Nem vagyok most enyelgő tréfákhoz hangolva. Aztán te nem vagy az, akire én várok..

- Miért nem mondod, hogy *azok*, Excellencz? - kérdezé a kövér álarczos. - Bizonyosan mind a kettőre szükséged van! Hiszen kár lenne szétválasztani a szerelmeseket!

Az álarczos a dominók hagyományos modorában beszélt, mint akik semmitől se riadnak vissza.

Alfonso hallotta a beszédet, miért is haragosan megrántotta hátulról az álarczost, anélkül azonban, hogy eleresztené Orazio jobb karját.

- Eredj a pokolba, oktalan dominó! Te félreismersz bennünket. Mi nem várunk senkire. Ez a gentleman itt a rendőrfőnök, s így jobb, ha nem állasz útjába.

De a tolakodó álarczos lerázta Alfonso kezét és nevetett; a közönséges nép emberének durva haragos nevetése volt az.

- Azt hiszed, nem ismerem én meg Porsenna herceget, ahányszor látom? Nézz ide, itt van arczképe a zsebemben. A hercegnő dobta el azon a napon, melyen felszedette vele a leveleit!

Orazio ezuttal igazán összeresztett és önkénytelenül lenézett az alacsony emberre, hogy lássa, mit tart az a kezében. Az ő saját mosolygó szép arczképe volt az, melyet közvetlen házassága előtt készítettett és melynek hátulsó lapjára gyöngéden ráírta, hogy »szeretett menyasszonyának« szánta. Alfonso átnyult és kitépte a képet a vastag fekete keztyüs kézből. A kíváncsiak kicsiny csoportja verődött össze körülöttünk, úgy hogy Porsenna ügye már-már nyilvános zsákmánynyá lett. De az álarczostól nem lehetett megszabadulni.

Sipitó hangja helyett halkan susogott most lábujjhegyre ágaskodva Porsenna fülébe.

- Megmutassam önnek, Excellencz, hogy hol vannak? Éppen most mentek fel az emeletre.

Orazio intett és Alfonso erőlködése daczára, hogy visszatartsa, makacsul tolongott előre a kövér álarczos mögött, aki ügyesen keresztül vezette őket a tömegben ahhoz a lépcsőhöz, mely csigakanyarulatokban felvezetett a felső páholyokhoz. Melléklépcsőzet volt az és csak néhány ember volt rajta látható.

Alfonso átkozta a saját örültségét, amiért Oraziot elhozta az operaházba. Kinos előérzet vett rajta erőt, mialatt felfelé haladtak.

Végre felértek a harmadik emeletbe, s ott balra fordulva követték a kis embert végig a tekervényes folyosón. Több páholynak az ajtaja be volt csukva, míg mások csak be voltak téve és a zajos elfojtott hangok kihallatszottak belülről. A vezető egyszerre megfordult és kezét jelentős taglejtéssel feléjük nyujtva, lábujjhegyen kezdett járni. Orazio hiúzként siklott tovább, mialatt szemeiből vészes villámok cikáztak. Alfonso ijedten tekintett rá. Mindaketten levették álarcukat a fullasztó hőségben. Egy fülke féléhez közeledtek a folyosó végén, melyről minden színházlátogató tudta, hogy az egy a falba vésett fülke.

- Az ördög vigye el, hiszen nem vagyok én titkos rendőr! Adok nekik egy intést - gondolá magában Alfonso és elkezdett hangosan köhögni.

Senki sem mozdult előttük a folyosón, de Orazio megjegyzé magának a köhögést, mint megrovásra méltó cselekményt.

Abban a pillanatban befordultak a sarokba és megláthatták a fülke belsejét. A bent ülő két egyén látszólag annyira elmélyedt egymásba, hogy egyikük sem hallotta Alfonso intő köhögését. Mindketten álarcban voltak és úgy a nő, mint a férfi fekete dominót viselt, vállaikon halvány lilaszín ibolyákkal. Átölelve tartották egymást.

Amint megpillantották a három férfit, a nő felsikoltott, kibontakozott kedvese karjaiból és elfutott előlük végig a folyosón. Kedvese követte és egy pillanat alatt mindkettő eltűnt szem elől az épület köröndjében.

Orazionak pár pillanatába került, míg el tudott menekülni Alfonsótól, ki őt inkább abból az ösztönszerű vágyból, hogy megakadályozzon egy gyilkosságot, mint abból a félelemből, hogy az egyik domino talán Orazio neje lehetne, erősen visszatartotta. Mikor végre Porsenna erőszakkal kibontakozott barátja karjából s a két álarczos után rohant, azokat már sehol se lehetett látni. Bizonyosan elrejtöztek az egyik üres páholyba és bezárták magukra az ajtót, míg üldözőjük eltávozik. Azután egy pillanat alatt kint termettek újból és üldözőiket kijátszva elhaladtak a fülkében ülő kicsiny álarczos mellett, ki helyeslően intett nekik, végre pedig leszaladtak a lépcsőkön, mialatt Orazio és Alfonso őket keresve bejárták az egész épületet. Orazio végre szitkozódva és haragtól vérveres arcczal visszatért oda, ahol a szerelmeseket meglepte. A kövér domino felállott és hajlongva nyujtott át valamit a hercegnek. Az a kicsiny csipkezsibkendő volt az, melyet Gerald emelt fel Honora számára még az ebéd előtt; a csipke közepébe pedig egy névjegy forma volt takarva a következő, írónnal írott szavakkal:

»Mr. Low... Gr... 11. 35. ma este.«

Virginia csakugyan nagy furfanggal vitte keresztül feladatát.

Még Alfonso is meg volt döbbenve... olyan rettenetesen valószínűnek tűnt fel az a bizonyíték! Orazio megragadta a piczinyke csipkezsibkendőt és fogaival darabokra tépte azt, úgy, amint csak egy dühös kutya marczangolhatja szét a húsdarabot, miközben torkából különös hörgő hangok törtek ki, arcán pedig még feltünőbbé lett az a rémes sötét piros folt.

Az álarczosnak nem igen lehetett inyére a herceg tekintete, mert sietett elosonni. Amint egyedül maradtak, Alfonso részvételt párosult undorral megszólalt:

- Menjünk innen, Orazio és ne tedd feltűnés tárgyává magadat. Nem szeretem a tekintetedet, szinte félek rád nézni.

Orazio hörögve mordult rá:

- Átkozott báb, azt kell hinnem, hogy te is szövetkeztél ellenem velük. Nagy kedvem volna először is téged megölni, - mondá. Azután verejtékes homlokát megtörölve felkiáltott: - De hisz ők elmenekültek! Te pedig itt tartóztatasz, hogy azalatt megszökhessenek!

Azzal valósággal eszeveszetten rohant le a lépcsőkön, de Alfonso nyomában maradt. A nagy tolongásban hiábavaló fáradtság lett volna a saját fogatukat keresni, s így a herceg beugrott az első bérkocsiba, melyből épp akkor szállott ki egy zajos társaság. Az utcza ugyszólván el volt zárva és több percbe került, míg a kocsis kibontakozhatott járművével az ujjongó tömegeből.

Ez idő alatt Virginia a kísérijével (egyikével a szálloda pinczérei közül, kit véletlenül ismert és akinek nagyon hizelgett, hogy őt választotta lovagjául a Veglionéba) sokkal bölcsebbnek vélték gyalog távozni, félig futva végig az utcán, míg végre egy arra haladó bérkocsiba ugrottak, külön ötven fillér borraivalót ígérve a kocsisnak, ha sebesen elhajt a Porsenna-palotához. Virginia sokáig gondolkozott, levessék-e a dominót s az álarcot vagy nem, de végre elhatározta, hogy magán tartja az utolsó pillanatig. Így legalább, ha valaki látná is bemenni álarcosan, jobban elhitetheti a hercegné ellen szőtt aljas cselszöveget. Neki otthon kellett lenni, mire a herceg visszatér. Az ő csekély hirneve is sokat nyomott előtte a latban, s azt meg akarta őrizni, amíg csak lehetett. Bizott a saját ügyességében és szerencséjében, hogy nem fog beleesni feldühösített ura kezeibe.

A csekély borraivaló megtette hatását, mert elég gyorsan a kapuhoz érkeztek és a nyájas pinczér megkísérlé még egy kis érzelgős ömlengéssel visszatartani az álhercegnét, midőn egy másik örült sebességgel hajtott bérkocsi befordult a hosszú utcza sarkán. Virginia pillanat alatt felfutott a széles lépcsőkön, jó barátja pedig sietve robogott tova. A felfelé haladó leány most igazán meg volt rémülve, mert nem találta zsebében azon oldalajtó kulcsát, melyen a cselédek szoktak ki s be járni. Elveszett. Bizonyosan kiejtette az operaházban. Már hallotta az üldöző bérkocsit megállni odalent és tudta, hogy ha csak el nem tud rejtőzni azonnal, Orazio pár perc múlva torkon ragadja. Rémületében lerohant az első emeletig s ott meglapult egyik terracotta koporsó mögött. Éppen csak annyi hely volt a kőkoporsó meg a fal között, ahol elfért. Az évek óta meggyülemlett por majd megfojtotta, midőn befurakodott és keze vastag, tapadós pókhálókba akadt.

De mindegy, minden jobb annál, mintha szembe kellene állania most a herceggel; meghuzódott tehát, iszonyodva és reszketve hallgatózott Porsenna herceg gyors lépteire, amint az felfelé rohant a visszhangzó üres lépcsőházban. Valósággal hozzá ütődött a borzasztó alakhoz, mely éppen Virginia mellett feküdt fagyos ágyában és szinte meglóditotta azt sietsége rohamában. A komorna halálos borzalmat állott ki abban a rémes pillanatban; de a következő pillanatban már messze felette volt a herceg és hallani lehetett, amint dühösen berontott saját lakosztálya ajtaján. Virginia ekkor sebesen kibontakozott reszkető testével poros, hideg rejtekéből, ledobta álarcát, dominóját, az ibolyacsokrot és mindent, betömte az egész összegyűrt csomagot a kőkoporsó mögötti nyílásba, azután lábujjhegyen nesztelenül felmászott a lépcsőkön. Hallotta az ajtót nyilni és újra becsapódni a herceg után. Odaért maga is az ajtóhoz, várt egy pillanatig, azután esdeklő hangon beszólt a kulcslyukon át.

- Pompeo, kérem ereszsen be... de csendesen.

Pompeo az egyik inas volt és heves imádója Virginiának. Nesztelenül kinyitotta az ajtót, meg lévén szokva támogatni a leányt jövés-menésében és minden dolgában. Virginia öt perc alatt le volt vetkőzve, lefeküdt az ágyba és aludni látszott. Nem kívánt tanuja lenni éjjeli sikerdús

műve eredményének... ha pedig a hercegné csengetni találta, jobbnak látta, ha álmosan s egyenesen az ágyból kikelve megy be a hívására. Végre is már elmúlt egy óra.

Alfonso nem tudta visszatartani Porsennát, elhatározta azonban, hogy nem hagyja el. Midőn a herceg haladéktalanul visszatérni akart a palotába, Alfonso rögtön átértette, hogy nehéz, de üdvös feladat áll előtte. Ha esetleg szerencsétlenségére az a menekülő nő csakugyan a hercegné lett volna, nem igen valószínű, hogy haza sietett kitenni életét a meggyilkolásnak, s akkor valahol talán biztonságba került. Ha pedig, amint Alfonso hinni akarta, Honora egyáltalán nem hagyta el otthonát, úgy bizonyosan alszik már, vagy nyugodtan várja otthon a férje hazaérkezését. Porsennának ez utóbbi esetben azonnal be kell látnia, hogy nem futhatott fel közvetlen előtte a lépcsőkön... meg lesz győződve neje ártatlanságáról és kibékül. Porsenna indulata azonban arra a pontra jutott már, ahol minden logikai józan következtetés megszűnik. Az elmúlt héten fokozódó ingerültsége hirtelen olyan mérvet öltött, hogy a hiúságában sértett ember dühe valósággal féktelenné fajult. Felesége, az a kicsiny gyermekleány, akit ő kiválasztott, megvetette, gyűlölte őt engesztelhetlenül. Kiolvasta ő azt a gyűlöletet Honora ártatlan szemeiből. Még csak rá se ijeszthet most már többé, míg ellenben az a gyermekasszony nem egyszer félemlítette őt már meg. Ekkor következett Virginia értesítése, életében az első igazi féltékenység gyötrelme és végre azon este Gerald értesítése s az egész est tapasztalatai. Még Alfonso őszinteségében való hitét is megingatta a komédia, amit az a szerelmesek érdekében eljátszott. Csoda-e tehát, ha Porsennát csaknem felemésztette a gyilkolási vágy?

A szobák csendesek voltak s az éjjeli lámpa bágyadt fényt terjesztett. Az utolsó parázs is elégett már Honora nappali szobájának kandallójában, midőn a két férfi belépett. Azontúl volt a fiatal nő hálószobája. Orazio felszólította Alfonsot, hogy várja be és foglaljon helyet a külső salonban, mialatt ő maga megnézi, vajjon alszik-e már a felesége. Ugy lépdelt, mint a macska és kezét egyik belső zsebébe dugta. Amint az egyik lámpa mellett elhaladtak, Alfonso megpillantá a revolver csövét. Orazio magatartásából egyszerre eltűnt minden vad indulat és iparkodott meggyőzni Alfonsot, hogy semmi szándéka sincs véres bosszút állani. De a másik nem engedte magát eltávolítani. Egész regéket hallott ő már a Porsennák dühéről, s azok most mind eszébe jutottak önkénytelenül, úgy hogy semmiért sem akart elmozdulni Orazio oldala mellől.

Végre elérkezett a hálószoba ajtajához s ott a herceg hirtelen Alfonsohoz fordulva erélyesen így szólt:

- Remélem, ide már nem szándékozol engem bekísérni?

- Mi végre akarsz te is most bemenni? - szólt a másik. - A hercegné már bizonyosan alszik. Te csak felriasztod őt.

A herceg felkaczagott.

- Rendkívül gyöngédséggel viseled sziveden a feleségem idegeit. Kétségtelenül sok köszönettel tartozik ő azért neked. Kérlek, állj félre.

De Alfonso odatámaszkodott háttal az ajtóhoz és teljes erővel támogatta azt. Összekulcsolt kezekkel merőn nézve Oraziora.

- Vedd ki a zsebedből azt a revolvért és hagyd itt, akkor beeresztelek.

Alfonso e szavak után még jobban neki támaszkodott az ajtónak. Nem volt az bezárva olyan okból, melyre emlékezhetünk. Orazio már megfogta a kilincset, midőn Alfonso megszólalt. Hirtelen gyors mozdulattal kirántotta az ajtót, mely kitárult hátrafelé s a szegény Honora védelmezője végig zuhant a földön. Orazio ráugrott és Alfonsot halántékon rugta, még mielőtt ideje lett volna felkelni, azután szemtől-szembe állott a feleségével. Honora könnyü bő fehér

pongyolájában s térdig érő kibontott hullámzó fekete hajjal, félig felöltözve, kimerülten aludt el fekhelyén.

Rémülten felsikoltott, midőn Alfonso háttal beesett hálósobájába, de ekkor egyszerre elállott szivverése is, Orazio arcának borzasztó dúlt kifejezését megpillantva.

Orazio fürkészsze, merőn nézett rá s egyik kezét mintegy parancsolólag felemelte, míg a másikkal reá szegzett valamit. Honora látott már olyan fegyvert eleget s így tudta, mi fog történni vele. Hirtelen mosoly sugárzott arcán, széthúzta mellén a fehér redőket, azután kinyújtá karjait, hogy a golyó el ne téveszsze a szivét.

- Halál? - kiáltá örömtől csengő hangon. - Édes és megváltást hozó halál? Az Isten áldja meg önt ezért, Orazio! Mindent megbocsátok önnek a halálomért. Végezzen hamar! Hála Istennek! Oh, hála a Mindenhatónak!

De a halál feletti öröme sokba került Honorának. Mert Orazio daczosan leeresztette fegyverét és egy lépéssel közelebb ment hozzá.

- Megváltottam a szándékomat - mondá. - Miután annyira óhajtja a halált, hát nem fogja az megváltani, óh nem, még sok-sok esztendeig kell szenvednie ezen a földön. De itt ugyan nem alszik többé. Jöjj csak velem, szépséges kis feleségem, jöjj!

Azzal Porsenna átkarolta Honorát, kinek az arcát eltakarta fekete haja és vas kezekkel szoritotta magához. A földről felemelve az ellenkező s viaskodástól lihegő szegény teremést, kirohant vele és sok-sok szobán keresztül vitte őt a dühtől tajtéknő, őrzőngő ember, csaknem megfojtotta ölelésével, míg végre egyik kezét elvette a kétségbeesett fiatal nő szájáról, hogy egy ajtó reteszét félre húzza vele. Az ajtó kitárult s Porsenna herczeg kidobta feleségét a kövezetre, mint egy letört liliomot. A szegény Honora azután már semmit se hallott többé, csupán azt, midőn az ajtó becsapódott utána. Ki volt taszitva otthonából, éjnek idején, ki, a rémes sötét éjszakába, egyedül... elhagyatva.

XIV.

- Valóban azt hiszem, Gerald, hogy ön nagy lármát csap semmiből - mondá Lady Éva, midőn kiszállott a kocsiból és csipkés uszályát a lépcső előtt felfogta. - A leányom bizonyosan nagyon meg lesz lepve, ha engem meglát, a herczeg pedig dühösködni fog. Ő bálványozza Honorát.

- Egy alávaló nyomorult gazember ő, Éva néni és nem tanácsos vele együtt hagyni Honorát, mikor olyan hangulatban van, amilyenben én ma este láttam, - mondá Gerald, aztán e szavakkal fordult a kocsishoz: - Maga most már hazamehet, mert a Mylady éjszakára itt marad a herczegnőnél.

De Lady Éva az ellen határozottan tiltakozott.

- Nem maradok itt - kiáltá. - Ugyan, hogy is fekhethném én le a komornám segítsége nélkül? Semmi holmim nincs itt, meg hát mit szólana a cselédség, ha távol tölteném az egész éjszakát? Várjon itt reám - parancsolá az elámult kocsisnak. - Nemsokára le fogok jönni.

- Óh kérem, jöjjön fel most gyorsan - esengett Gerald; és minden további biztatás nélkül felvezette Lady Évát. Valamely gondos szolgálta eloltotta már a gázt a felső emeleten, abban a tudatban, hogy a herczeg már visszatért.

- Lássá - szólt bosszusan Lady Éva. - Valamennyien lefeküdtek már. Milyen nevetségesnek kell feltünnöm, ha felcsengetem a cselédeket, csupán csak azért, hogy megkérdezzem, nyugodtan alszik-e már a hercegné!

De Gerald hajthatatlan maradt és még csak lélegzetvétel végett sem engedte megpihenni nagynénjét. A sötétben felmentek az utolsó kanyarulatán is; a legfelső három lépcsőfok előtt aztán Gerald megállott és gyufát vett ki a zsebéből.

- Délig se találnám meg sötétben a csengettyűt - magyarázta, midőn a gyufa meggyult, de újból kialudt. Lady Éva most egyszerre felsikoltott. Ugyan mi lehetett az, amit a kövön megpillantott? A gyufagyújtogatással elfoglalt Gerald semmit se látott és szeliden le akarta tolni Lady Éva kezét a karjáról.

- Ne üssön zajt kérem, Éva néni - szólt, midőn végre égve maradt a gyertyája. - De merre lehet a csengettyű? Óh... én Istenem! A világosság megmutatta neki a lábai előtt fekvő Honorát, kinek feje a lépcsőre hanyatlott, míg fekete haja körülcsavarodott a nyakán, kiemelve a sötét kerettel a halálsápadt arc és kebel vakító fehérségét.

Gerald a gyufát eldobva, letérdelt melléje, fejét felemelte s a sötétben megtapogatta üterét, ajkát, hogy van-e még benne élet.

- Honora, kedves egyetlenem, én vagyok itt, Gerald! Szóljon, óh beszéljen hozzám! Itt van az édesanyja is. Lady Éva, dörzsölje a kezét... de nem, gyújtson inkább gyufát, míg én felemelem.

Gerald leült a lépcsőre és gyöngéden felemelte Honorát, kinek szegény kis feje ráhanyatlott a vállára. Ujjait dörzsölgette szabadon maradt kezével és gyöngéden dédelgetve beszélt hozzá folyton, úgy amint beteg gyermekhez beszélni szokás.

- Minden jól van, minden rendben van már, egyetlenem. Ne ijedjen meg, ne féljen, nem lesz semmi baj. Elájult bizonyosan, de mi azonnal beviszszük és lefektetjük az ágyába. Lady Éva, kérem rántsa meg azt a csengettyűt erősen! Kiáltson segítségért! Igen, kedvesem, minden jóra fog fordulni. Oh, Istenem! mit tegyek? Olyan hideg, mint a jég... itt ezen a kövön és minden takaró nélkül... kérem, Lady Éva, segítsen levetni a kabátomat.

Nagynehezen sikerült lehúzni felöltőjét, melylyel beburkolta a sötétben Honora dermedt tagjait. A szegény ájultat szívéhez szorítá és annak lüktetésével melegítette fel és öntött belé életet.

Lady Évában most újra feltámadt az anyai érzés, egyetlen gyermekét élettelenül, talán haldokolva megpillantva a tulajdon otthonának bejárata előtt. Dörömbölni kezdett az ajtón és úgy rázta, ütötte azt, hogy megkékült a keze, csakhogy valaki meghallja odabent. Kétségbeesésében a csengetést már abbahagyta. Az eredmény ugyanis csak annyi volt, mintha a temetőben csengetett volna a halottaknak. Hogyan tudhatta volna, hogy Orazio vadul forgó szemeiben az őrjöngés villogásával az ajtó tulsó felén állott felemelt revolverrel s lelövással fenyegetve mindenkit, aki közeledni merészel. A cselédek reszketve gyűltek össze a nagy előcsarnok tulsó végén, s kezüket tördelve bámultak urukra s egyik a másikra hivatkozott, hogy nem tudják mi történhetett vele.

Virginia is kimászott ágyából és végig csoszogott a folyosón Honora szobájáig s ott meglátta Vald'oro Alfonsot a pislogó lámpa fényénél, amint az lassan feltápáskodott a földről és kitántorgott, mialatt valami sötét folyadék csurgott végig az arcán. Virginia annyira megijedt, hogy tovább nem is mert kutatni, hanem visszafutott az ágyába és a párnákba elrejté fejét.

De a segítség kéznél volt. Lady Éva meggyújtotta legutolsó gyufáját is, hogy megnézze Honora arcát, miután térdre esett mellette, kinos lelkifurdalásában olyan heves csókokkal halmozta el mindkét fagyos kezét, hogy meg lehetett érte szánni... most vádolta csak önmagát, amiért hiúsága egyetlen gyermekét ilyen helyzetbe juttatta... Egyszerre egy kicsiny oldalajtó kinyílott a lépcsőházban és a lámpa világításában megjelent a házvezetőnőnek köpczös, izmos alakja, aki annyit könyörgött már azért, hogy Virginiát távolítsák el a házból. Aggodalmas arczkifejezése réműletté változott át, midőn a lámpa fénye a kis csoportra esett. Halálsápadt lett szegény jó lélek, letette lámpáját a földre és leült annak az ajtónak a küszöbére, honnan éppen kilépett és ájtatosan keresztet vetett magára.

- A második! - sopánkodott. - Santa Dio! Ugyanezen a helyen halt meg Maddaléna is.

De Lady Éva abban a pillanatban a gazdasszony mellett termett és erősen megrázva őt, felállani kényszeríté, kérdésekkel, majd parancsoló szavakkal ostromolva őt. Az asszony felelni próbált, de egyetlen szót se tudott kiejteni.

- Segítsen a hercegnét bevinni ezen az ajtón - szólt Gerald; - le kell őt fektetnünk a saját szobájába.

- Isten mentsen attól! - kiáltott fel réműlten az asszony, ki inkább a taglejtésekből, mint a szavakból értette meg az indítványt. Azután Lady Éva kezét megragadva és a nagy ajtóra mutatva így szólt:

- A herceg ott áll az ajtó mögött töltött revolverrel. Megint belebujt az ördög.

Lady Éva összerezsent.

- Vigye őt el innen, Éva néni! - mondá. Gerald. - Én majd észre téritem azt az ördögöt. Itt kell-e meghalnia Honorának ezen a kövön azért, mivel az a nyomorult ember megtébo-lyodott?

De a házvezetőnő higgadtsága visszatért és hirtelen közbeszólt:

- Vigyük le őt az első emeletre az öreg hercegnéhez. De nini, nyilik is már lakosztályának az ajtaja; a zaj felébresztette őket.

És csakugyan úgy volt. Csengetés, majd ajtónyitás hallatszott alulról, mire egy szolga rohant felfelé, ijedten kérdezve, mi történt. A fiatal hercegné megpillantásakor azonban minden kérdezősködés elhalt, mert a fiatal nő kinyitotta ugyan már a szemét, de halálsápadtan, mozdulatlanul feküdt hanyatt anyja karjaiban. A már felállott Gerald most újra melléje térdelt.

- Szabad-e önt levinnem, Honora hugom? Megengedi, ugy-e?

Nem kapott feleletet, de azért lassan s gyöngéden felemelte a földről Honorát, ki úgy dült a szívére, mint egy kimerült gyermek, feje pedig élettelenül hanyatlott le vállára. A szomorú kis menet lassan lépdelt lefelé s az első emeletre érve, az öreg hercegnét rendkívüli rögtönzött öltözékben már reájuk várakozva találták. Nem igen látszott nagyon meglepettnek; szíve mélyében már várta a kitörést; mert hiszen Orazio már-már tulságosan sokáig volt jó és szelid. De kimondhatatlan megaláztatást érzett afölött, hogy Lady Éva meg Gerald tanúi voltak ennek a szégyenteljes családi jelenetnek, miért is csak röviden szólt a dologhoz.

- Hozzák be a hercegnőt ide az én hálószobámba. Legyen szives bejönni ön is, Mylady. Itt jó helye lesz neki, Mr. Lowther - mondá, midőn Gerald Honorát lefektette a pamlagra - most már jobb lesz, ha ön hazamegy. Nincs szükségünk arra, hogy fiatal gentlemanek is beavatkozzanak a mi családi ügyeinkbe.

- Valóban, herczegné - szólt fagyosan Gerald - olyan természetűek az önök családi ügyei, hogy minden tisztességes embernek óvakodni kellene azokba belekeveredni. Miután azonban ez a szerencsétlenség véletlenül az én szegény rokonomat sújtotta, meg akarom őt védelmezni legalább a következmények ellen.

E szavak után merészen helyet foglalt Honora mellett.

- Legyen esze, Gerald - szólalt meg nagynénje. - Menjen és hozzon orvost, mialatt én lefektetem ezt a szegény gyermeket a meleg ágyba. Mindenek előtt, herczegné, valami cognac-félére volna szükségem - mondá az öreg urnőhöz fordulva. - Mialatt a leányom felett vitatkozunk, ő meg is halhat. Siessen, Gerald. Itt semmi baja nem történhet Honorának.

Igaza volt Lady Évának s nem lehetett mást tenni Geraldnak, minthogy engedelmeskedjék. El is ment és rögtön irt egy általa ismert orvosnak, azután egy szolgát levezetett a kapuba, Lady Éva kocsijához. Utnak indította a levelet vivő szolgát és megparancsolta a kocsisnak, hogy váglasson. Amint megfordult, egy köpczös embert pillantott a bejárat egyik oszlopához dülve.

Az ismeretlen ember folyton azt mormogta magában:

- Éppen azon a helyen, ahol Magdolna meghalt! ugyanott, ahol a szegény Magdolna kiadta a lelkét!

Gerald elméjét sokkal inkább foglalkoztatta a második emeleten levő dühös örvongó, mintsem hogy egy odalent az udvarban járkáló csendes örülttel törődött volna. Gyorsan felsietett tehát a lépcsőkön és bosszusan látván, hogy a herczegné ajtaja tárva van, azt becsukta, nehogy behatolhasson oda a felfegyverkezett ellenség, azután a szobákon keresztül haladva, elfoglalva őrállomását kívül, azon szoba ajtaja előtt, melyben Honorát lefektette a pamlagra. Hallott is lépteket, hangokat, de a Honora hangját hiába leste órákon át, végre hallotta azt is, de alig ismerte fel, mert az csak az önkivület összefüggéstelen szavaiban nyilvánult. Hiába, az idegek tulfeszültsége, a hónapokon át visszafojtott szenvedések és végre az erős rázkódást okozó ütés a kövön, mind-mind iszonyu megpróbáltatás volt a szegény agyra és idegekre, melynek következménye az lett, hogy agykórlobb állott be, úgy hogy a szegény Honora napokon keresztül egyetlen összefüggő gondolatot se volt képes kifejezni. Az előre haladt éjszakán, valamint a hajnali órákban is folyton ki s be jártak az orvosok, kik mindenekelőtt egy ügyes tapasztalt ápolónőt rendeltek a beteg mellé és egyik sürgönyt a másik után küldték a leghirnevesebb orvosok után. Gerald az öreg herczegné haragos pillantásai daczára is megmaradt őrállomásán, míg végre reggel felé kiment hozzá Lady Éva és kezét a vállára tette. Még mindig estély-öltözékében volt, de rettenetesen lesújtva, szinte megöregedett.

- Intézkedtem, hogy hozzanak önnek egy kis kávé, Gerald - szólalt meg; - különben legjobb lenne, ha haza menne most már pihenni. Borzasztó éjszaka volt ez!

- Köszönöm, Lady Éva, de én nem vagyok fáradt, - felelé a fiatal ember, megsajnálva azt az asszonyt, akinek nagyravágyó hiúsága tette őt tönkre. - Hogy érzi most magát Honora?

- Óh, rettenetesen rosszul... magas láz... önkivület... szegény teremtség borzasztó képtelenségeket beszél össze-vissza. Rémitő jelenetnek kellett köztük véghezmenni. Folyton sikoltoz és azt kiabálja, hogy le akarják dobni. Feltehető-e, hogy az az ember vitte ki őt oda és dobta le a kőre?

- Ne gondoljon most arra, Évi néni, az az ember meg fog bűnhődni nemsokára. El nem mozdulok innen, míg a börtönbe nem hurczolják. Elküldött-e már valakit a rendőrségre?

- A rendőrségre? Nem - felelé Lady Éva. - Az a rettenetes vén hercegné azt állítja, hogy fia csak heveskedett egy kicsit és Honora alkalmasint megijedt s azért akart tőle megszökni! De ne aggódjék most már, Gerald; ő teljes biztonságban van itt az ügyes, jó lelkű ápolónő felügyelete alatt. Menjen haza pihenni, édes fiam.

Lehetetlenség lett volna, hogy Gerald kövesse a régi ballada hősnének, Toggenburg lovagnak példáját s örökre ott üljön hölgye ajtaja előtt; vonakodva bár, de beleegyezett tehát végre, hogy eltávozzék, megfogadva azonban magában, hogy lehetőleg mielőbb visszatér. Lady Éva pedig elküldött komornájáért, meg a legszükségesebb ruhanemüért, miután Honorát pillanatra se akarta elhagyni.

Gerald az üres utcára kiérve, kimerülten bámult a hajnal szürkületébe. Miért is távolítják el őt mindig a szeretett lény közeléből? Hát soha se lesz már neki joga mellette maradni és megoltalmazni legdrágább tulajdonát, a szegény elhagyatott kis Honorát?

A hideg víz, tiszta fehérnemű és jó meleg kávé egészen új emberré varázsolták Geraldot, úgy hogy szinte szégyenlette pár órai csüggedését. Nyolcz óra tájban azt gondolta, hogy felkeresi Sir Maxwell Lindhurstot, aki mindenkor jó tanácsadónak bizonyult és aki nem titkolta a kis hercegnő iránti rajongó szeretetét. Már pedig, ha valaha, úgy most volt ideje cselekedni azoknak, akik Honorát szerették; most kellett körültre csoportosulni és komoly lépéseket tenni, hogy őt a fenyegető veszélyektől, melyeknek mint a Porsenna Orazio felesége minden órában ki volt téve, megoltalmazzák.

Bekopogtatott tehát, előbb halkán, azután erősebben a tábornok hálósobája ajtaján.

- Szabad - kiáltott ki a vén hadfi borotválkozás közben.

- Nini, hisz ez Lowther! Milyen korán kelt ön ma fel! - szólalt meg a tábornok meglepetve s a borotvát óvatosan a levegőbe emelte.

- Még le se feküdtem az éjjel, Sir - válaszoló Gerald.

- Egy kicsit furcsán is néz ki - jegyzé meg elégedetlenül az öreg tábornok. - Az ön helyében én ugyan nem elegendnék bele ezeknek a külföldieknek a dözsöléseibe.

Azt gondolta, hogy Gerald bizonyosan a clubban mulatta át az éjszakát és most talán azért kereste őt fel, hogy kártyaadóssága kifizetésére pénzt kölcsönözzön tőle.

- Majd ha megborotválkozott, komoly beszédem lesz önnel, Sir, - szólt a fiatal ember higgadtan.

- Félek, hogy ez a fiú sok pénzt veszített, - gondolá magában a tábornok, miközben hallgatásba mélyedve befejezte borotválkozását.

- Most már halljuk hát, mi a baj? - szólalt meg végre, miután félretette a megtisztított éles borotvát. - Mennyi pénzkölcsönre van önnek szüksége?

- Én csupán egy kis figyelmet kérek. Az unokatestvéremről kívánok beszélni. Borzasztó szerencsétlenség érte őt az éjjel.

- Édes fiam, bocsásson meg nekem! Én egészen más valamire gondoltam! Nagyon lehangol engem ez a hír. Mi baja történt a szegény kis hercegnének?

- Az, hogy a férje csaknem megölte, - felelé Gerald. - Ki kell őt onnan szabadítanunk.

Gerald ezután elbeszélte az egész éjjeli történetet, amennyit persze abból ő maga is tudott.

Elképzelhető sir Maxwell Lindhurstnak jogos felháborodása; de hiába, most komoly megfontolásra volt szükségük. Gerald hagyta káromkodni és kitombolni haragját Orazio ellen és csak azután tette fel a kérdést, hogy mitevők legyenek már most. Honora olyan súlyos

nagybeteg, hogy míg állapota nem javul, nem lehetett elszállításra gondolni; de vajjon mi fog történni vele azután, ha felgyógyul? Nem kezdődik-e újra kínszenvedése?

- Nem, soha! - menydörgött közbe a tábornok villogó szemekkel. Arra a gondolatra, hogy Honorát újabb sérelem érhetné, egészen megifjodni érezte magát és kész lett volna, ha kell egész hadsereggel sikra szállani érette.

- De hát mit tegyünk? - kérdezé Gerald. - Lady Évára egy pillanatig se lehet támaszkodni. A leggyengébb asszony ő a világon. Az a rettenetes vén hercegné egészen hatalmába fogja keríteni. Most ugyan nagyon haragszik az igaz, de lassan-lassan bele fog unni a helyzetbe s a szegény Honora magára lesz hagyatva. Reám nem akarnak hallgatni; hiába, nagyon fiatal vagyok. Milyen kár, hogy nem ön az ő közeli rokona én helyettem!

- Az már igaz! - szólt sajnálkozva a tábornok. - Bizony nagy kár az is, hogy ön olyan fiatal! Többet ártana vele, mint amennyit használna, ha a szegény kis áldozat ügyét kezébe venné.

Pillanatnyi hallgatás állott be közöttük, mely után Sir Maxwell Lindhurst igen komoly arcot öltött.

Gerald megdöbbsz.

- Nos, mit gondol ön? - kérdezé.

- Lowther - felelé az öreg ur, - félek, rettenetesen félek, hogy utóbb is az a kínos kötelesség jut nekem, hogy...

Itt egyszerre elhagyta bátorsága a tábornokot és hirtelen elhallgatott.

- Nos, mi az? - kiáltott fel Gerald, a közöttük levő kicsiny asztalon áthajolva.

- Hogy... az ön nagynénjét... feleségül vegyem! - szólt a szegény tábornok kétségbeesett hangon.

Gerald tátott szájjal bámult rá.

- Mi jut az eszébe, Sir? - kérdezé.

- Hát nem látja át, hogy akkor én lennék a család feje? Mint annak a szerencsétlen gyermeknek mostohaapja, jogosan beleszólhatok az ügyébe... és kiszabadíthatnám a gonosz férj karmai közül. Érti-e már?

- Szavamra mondom, Sir Maxwell, ön valóságos hős! - tört ki igaz elragadtatással Gerald.

- Azt hiszem az lehetnék, ha rá kerülne a sor, - felelé egyszerűen a másik. - Semmitől se borzadok pedig úgy, mint az együgyü hiú asszonytól... pedig hát Lady Éva se tehet róla, hogy olyan együgyü. De azért még több és nagyobb áldozatra is képes volnék a szegény kis Honora megmentéseért. Az Isten oltalmazza őt! De biz az nem lesz könnyü feladat - fejezte be a tábornok, lehorgasztva szép öreg fejét.

Mély csend állott be. Geraldnak persze csekélységnek tünt fel minden áldozat Honoráért. Olyan rövidnek és értéktelennek vette ő az öreg embernek még hátralevő éveit, hogy fel se foghatta annak habozását, mikor egy szent ügy forgott kérdésben.

A tábornok egy bocsánatot esdő fohászt küldött valakihez, aki már régóta várt reá a menyország kapujában, mivel elérkezett az idő, hogy megszegje a haldokló fülébe susogott ígérését, mely réges-régen történt a messze Indiának egy virágoktól illatozó házában.

Gerald törte meg a csendet, távozásra felállva.

- Azt hiszem legjobb lesz visszatérnem, hogy megtudjam, hogyan van szegény Honora - mondá, majd elgondolkozva utána tette: - Remélem fog ön módot találni nemes eszméje keresztülvitelére, Sir; az megmenthetné az egész helyzetet. Követelhetné Honora elválását és rábírná anyját, hogy vigye el abból a házból, nemde?

- Majd gondolkodom felette - szólt a tábornok, komolyan intve; - de lássa, az is lehetséges - tevé utána, miközben arca kiderült, - hogy a nagynénje el nem fogadja a kezemet... sőt tényleg csaknem biztosra vehetem, hogy visszautasít. De tudom, hogy meg kell kísérletem.

- Az ön karjaiba fog borulni, Sir és áldani fogja, amiért segítségére akar lenni. Rettenetesen meg van ijedve a leánya miatt és természetesen rendkívül elhagyatva is érzi magát itt a sok idegen külföldi között.

- Csak legalább ne lenne annyira együgyű! - sóhajtá Sir Maxwell; - de hát hiába, ami kötelesség, az kötelesség. Ha két perczig vár reám, én is elkisérem a palotába.

- - - - -

Mihelyt Vald'oro Alfonso az üdítő reggeli világosságban újból átgondolta az éjszaka eseményeit, megfontolta, hogy ha nyilvánosságra hozza a dolgot, azzal csak árthatna mindenkinek. Egy seb a halántékon, meg örületes főfájás volt a jutalma annak, hogy Oraziot vissza akarta tartani. Aligha válnék előnyére a fiatal hercegnének, ha a világ hallaná, hogy a hálószobája ajtajánál viaskodott a férjével. Attól a szolgától, aki Porsenna dühe elől kikisérte őt az utcára, kitudta, hogy a fiatal hercegnét levitték az anyósa lakosztályába. Így tehát végette nyugodtabb lehetett és elhatározta bevárni, míg főfájása megszűnik, mielőtt a herceget számadásra vonná az ellene elkövetett aljas merényletért.

Midőn azonban másnap Orazioval találkozott, az éleselméjű furfangos gentleman bocsánatot kért tőle, hogy részegségében annyira dühösködött az elmúlt éjszakán, de kijelenté egyszermind, hogy legkevésbé se tud visszaemlékezni arra, hogy barátját megütötte vagy megtámadta volna és végtelenül sajnálja, ha esetleg olyasmire vetemedett volna, stb. aminek Alfonso kénytelen volt legalább látszólag hitelt adni. Hanem azért óvatosan kerülte Porsennát a kaland után és ahányszor már messziről megpillantotta az utcán, mindig kitért előle. Orazio pedig boszankodva vette észre, hogy ismerősei közül többen is követik az Alfonso példáját.

A kérdéses éjszakán Orazio nemsokára belefáradt háznépe elrémítésébe és végre is zsebébe rejté fegyverét, azután ásítózva lefeküdt az ágyába. Tudta, hogy másnap már egészen jól fogja magát érezni! Mindig úgy történt az vele, ahányszor szabad folyást engedhetett dühének és kitombolhatta haragját valaki felett. Őt csak az bántotta, ha el kellett fojtani indulatait és nem tiporhatta agyon ellenfeleit.

- Meghalt már a hercegné? - kérdezé egész vidáman a belépő sápadt szolgától, aki reggel a csengetésre megjelent.

- Meghalt! A hercegné? Oh, nem, Excellencz, hála Istennek! De nagyon beteg.

- Hol van? - kérdezé ura, átvéve az odatartott kávéscsészét.

- Odalent van, Excellencz, az anyahercegné lakosztályában.

Abban a pillanatban felküldött az anyahercegné is azzal az izenettel, hogy beszélni kíván a fiával; de miután Orazio nem sietett le rögtön, ő ment fel hozzá. Az öreg hercegné bátor hölgy volt és azonnal kész volt a támadással.

- Mit jelentsen ez az egész illetlen botrány, Orazio? Nem tudsz te gentlemanhez méltón vitatkozni a feleségeddel? Egész Rómában el van terjedve a hír, hogy te kiűzted őt a házadból a múlt éjjel.

- Drága jó anyám, hiszen ő futott el? Én egész szeliden szemére lobbantottam és kifogásoltam azt, hogy a csinos rokonával egyesegyedül elment a »Veglionéba«, mikor egyszerre megpillantottam Vald'oro Alfonsot elrejtőzve a hálósobájában! Természetes, hogy Alfonsot leütöttem, mire Honora megszökött. Örülök, ha nem ment tovább az anyám ajtajánál.

- Mi célja lehet annak, ha nekem hazudozol, Orazio? Hiszen az édes anyja meg a rokona találták meg a lépcsőn, ugyanazon a helyen, ahol egykor az a másik szerencsétlen leány is meghalt, és ők hozták le hozzám. Aztán meg mit beszélsz nekem Vald'oro Alfonsoról! Hiszen a cselédek mondják, hogy ő te veled jött haza az operából?

Orazio mosolygott.

- Igazán sértő merénylet volna az édes anyám éles elméje ellen, hazugságokkal elámitani. Anyám mindig keresztül lát az emberek lelkén. Ime tehát a tiszta igazság - beszélt tovább Orazio, selymes szakállát végig simogatva ujjai között. - A feleségem rettenetesen kezd már engem untatni, és ha anyám el nem távolítja őt az utamból, nem tudom mi fog vele történni. Én ideges vagyok és ő ellenkezik az én nézeteimmel, s akaratommal. Modora pedig kiállhatatlan én velem szemben.

- Majd eltávolítják őt mások a te utadból. Az anyja dühöng és törvényes válást emleget.

- Azt elérheti - sziszegte Orazio. - Mihelyt kedves mama nagymama lesz, a Mylady azonnal elkotródhat leányával együtt akár a pokolba, de meg kell előbb bosszantani egy kicsit azokat a Ferrarákat, nemde! Örülök mégis, hogy nem lőttem agyon a hercegnét a múlt éjjel. Egészen megfeledeztem a kérdésnek arról az oldaláról.

Az agg hercegné elhalványult, azután felkelt, hogy távozzék; de előbb megállott a fia ágya mellett, mert az még nem kelt fel és a következő komoly ünnepélyes szavakat intézte hozzá.

- Valamennyi szent a tanum, hogy te a keresztség áldásában részesültél, és hogy a keresztény vallásban neveltelek. Én ugyan nem tartozom azon nők sorába, akik egész életüket a templomban töltik el, de van hitem és ha Isten ítélőszéke elé kerülök, hiszem fel fog oldozni minden felelősség alól a te lelkedért! Megtettem érleted, amit tehettem, de neked szörnyeteg a szived. Borzadálylyal tölt el a gondolat, hogy te az én fiam vagy.

- Milyen kedves! - mormolá Orazio anyjára felpillantva. - Kíváncsi vagyok, milyen lehetett anyám fiatal korában?

Az öreg hercegné minden további szó nélkül elhagyta a szobát.

Kivüle senki se volt, aki fentartsa a család becsületét s így ügyesen szárnyra bocsájtotta azt a mesét, hogy Orazio egy kicsit be volt csipve az elmúlt éjszakán, az együgyü tapasztalatlan gyermek Honora pedig megijedt és azért menekült ő hozzá mint anyósához, hogy panaszkodják neki, de futása közben megbotlott és leesett a lépcsőre.

XV.

Gerald az egész nap és valamint másnap is úgy kétségbe volt esve és olyannyira aggódott bájos rokona állapota miatt, hogy csak futólag jutott eszébe Orazioval való összeütközése. Meg akarta őt fenyíteni, még pedig mielőbb és rettenetesen azért, amit Honora ellen elkövetett; de amint az elsőemeleti ajtóhoz ért, úgy érzé, mintha odabilincseltek volna és még csak gondolni se tudott arra, hogy a felső emeleten lakó hercegre vesztegesse idejét. Megnyugvást talált abban, ha őrt állhatott a csendes betegszoba előtt, és leshette a kijövőket, hogy a beteg állapota felől megtudjon valamit. Be nem lépett egyszer sem a beteg szobájába, fájt

volna neki és szentségtörésnek tartotta volna reá tekinteni szálnalmas önkivületében. Honorának hosszú szép haját siettek levágni a közvetlen veszélytől való félelem zürzavarában és Gerald ott találta kint az ajtó előtti asztalon a szép hosszú hajfonatokat az ollóval együtt. Megpillantva a drága ereklyét, leroskadt és úgy zokogott, mint egy kis gyermek, csókokkal borítá a fényesen hullámzó haját és elrejtett egy szerény kis fürtöt belőle szivartárczájába, abban a hitben, hogy Honora nem neheztelne meg azért.

De a harmadik nap reggelén arról értesült, hogy a kórjelek már kedvezőbbek, a láz hőmérséke csökkent... sőt aludt is egy keveset a beteg.

Gerald szabadabban lélegzett most már; de belátta, hogy elérkezett az ideje Orazióval elintézni ügyét. Megfontolva a dolgokat, rendkívül csodálkozott, hogy semmiféle izenetet nem kapott a hercegtől ama sértés után, melyet a saját asztalánál elkövetett ellene amaz emlékezetes estén. Talán mégis volna abban az emberben egy szikrája az illemérzéknek és tapintatnak, mely visszatartotta a párbajtól, míg felesége a halállal vívódik? Avagy közönséges, nyomorult gyáva lenne a Honora férje, aki megijedt a férfiass bajvivástól? Hogy mi volt az ok, azt most már mindenesetre meg kellett tudnia Geraldnak.

Az igazat megvallva, Orazio nem feledkezett meg semmiről. Haragját nem hütötte le a veszély, melyben felesége forgott, de nem volt képes még meghatározni, mi módon álljon bosszut. Gerald sértő szavaiért az ebédnél könnyen elégtételt vehetett volna magának egy pár közönséges pisztolylövéssel; de az nem felelt volna meg Orazio módszerének.

Teringettét, azzal nem igen lehet tréfálni, hogy valakinek a töltött pisztolya elé kiálljon, vagy hogy alattomban lelője ellenfelét fényes nappal. De Geraldnak a másik sértése, melyről Virginia besúgása folytán a herceg feltétlenül meg volt győződve, óh, az már egészen más dolog volt, az olyan megfenyítés, olyan bosszut kívánt, amilyent csak az ő furfangos, kegyetlenségekben termékeny esze kitalálhatott. Vajjon nem lehetne-e vele úgy elbánni, amint néhány renaissance-korbéli őse elszokott bánni valaha a foglyaival... becsalni a kastély pinczéjének valamely elrejtett zugába és aztán ott hagyni, hogy ha éhen elpusztul, megegyék a patkányok? Milyen kár, hogy a modern élet annyira megnehezítette az efféle egyszerű multságok megszerzését! A bonczolás meg az orvosi bizonylat és a többi ostobaság a mérgezést is egészen veszedelmessé tették már, a kés pedig olyan gyarló szerszám, mely könnyen árulóvá válhat. No de nem baj, majd csak jön valami jó eszméje, Geraldot pedig azalatt ugyis annyira elfoglalja az aggodalom szerelmes rokona miatt, hogy bizonyosan nem szökik meg előle. Porsenna tudta tehát, hogy pár napi késedelemmel mit se veszíthet.

Geraldnak pedig egyszerű volt a terve. Felajánlotta, hogy párbajban megverekszik ellenfelével, de miután ezt az elégtételt megtagadta, el akart menni a clubhoz, hogy ott várjon rá egy hatalmas lovagkorbácsos.

Ha ölni lehetne a lovagkorbácsos, akkor Orazio halál fia lenne; de Gerald megölni nem akarta, mert akkor számot kellene adnia az okról. Gerald szemeiben az efféle tettleges fenyték örök megbecstelenítést jelentett, ahhoz képest pedig a halál semmisség.

Igy tehát egyik reggel úgy tizenkét óra felé Gerald, anélkül, hogy egyetlen szót is szólt volna a tábornoknak, kikereste kedvelt erős fogantus lovagkorbácsát, hosszú hajlékony nyelvét összegöngyölte s azzal lement a corsón levő clubba, hol leült az egyik ablakhoz és a korbácsot letette az előtte álló asztalra, mialatt ellenségének jövetelét leste.

Alfonso és Carlo beléptek együtt rendes déli italuk elfogyasztására és egyenesen felmentek hozzá. Alfonzonak még mindig csunya forradás volt a halántékán. Helyet foglalt Gerald mellett és halk hangon kezdett hozzá beszélni.

- Rendkívül sajnáltam a minapi éjszakát - mondá. - Igazán megtettem mindent, amit csak tehettem, de az az ember meg volt háborodva, az ördög vigye el! A fejem még most is fáj.

- A tied? - kérdezé Lowther. - Ugyan miért?

- Óh, semmiért - szólt Alfonso; - csakhogy ő nem akarta belátni az érvelésem helyességét és leütött. Én agyon akartam érte löni, mihelyt a fejem annyira helyrejött, hogy nem szédültem, de ő bocsánatot kért. De mire való itt ez a korbács?

- Az ő számára - felelé röviden Lowther. - Én is felajánlottam, hogy lovagiasan megverekszem vele, de ő meghátrált. Lejöttem tehát ide, hogy ezt itt mindnyájatok előtt kijelentsem és megkorbácsoljam úgy, amint még soha se volt megkorbácsolva egész életében.

- Óh, azt te nem teheted meg! - tiltakozék Alfonso. - Gondold meg, milyen rettenetes botrányt idéznél elő! Az atyáskodó igazgatóság meg be is zárathatná miatta a club-ot és mi lenne akkor mivelünk?

- Nagyon sajnálom, - szólt Gerald. - Kész volnék sok mindenre a kedvedért, Alfonso, de... Porsenna ki nem kerülheti az elpáholást.

Alfonso még soha se látta olyan erélyesnek és hajthatatlannak az ő angol barátját. Határozottan hiábavaló lett volna ellenében minden további érvelés. Felállott tehát Vald'oro, azt mondván, hogy átmegy a dohányzószobába és úgy, hogy Gerald észre ne vegye, intett Carlonak is, hogy kövesse őt.

Mikor már mindketten bent voltak a mellékszobában, Alfonso rátette kezét alacsony barátja vállára és egész komolyan így szólott hozzá:

- Carlo mio, az a Lowther azért les Porsennára, hogy megkorbácsolja tiz percz mulva, majd ha a helyiség megtelik férfiakkal. Lowther borzasztóan haragszik s én képtelen vagyok őt észretériteni. Eredj hát és mint jó szellem, mondd meg Orazionak, hogy vagy vivjon meg velem, vagy tartózkodjék távol. Én nem vagyok vele most bizalmas viszonyban, sőt magamnak is öröömöm telnék benne, ha egy kicsit elpáholhatnám; de ezt megengedni még se lenne jó!

- Én pedig azt hiszem, javára válnék és nem ártana neki, - szólt Carlo. - Orazio önhitt fel-fuvalkodott fráter!

- De azt csak még se engedhetjük meg, hogy egy hozzánk tartozó római herceget nyilvánosan megkorbácsoljon egy külföldi idegen egyéniség! Hiszen az sérelem volna az egész város ellen! Eredj, siess Carlo és távolítsd el Oraziot innen, én pedig visszamegyek és beszélek még Lowtherrel.

Carlo ismerte Orazio szokásait s így sikerült őt megtalálnia egy közeli cukrászbolt helyiségében, hol egy kiválóan szép cukrászleány szolgált fel, aki az utóbbi időben nagy feltűnést keltett párisi gyémántfüggőivel és értékes csipkenapernyőjével. Alkalmassint azokkal fizetett Porsenna ama bonbonos-dobozokért, melyeket naponta személyesen rendelt meg a hercegné számára. Csakhogy miután jelenleg a hercegné nem ehetett cukorkákat, azokat Virginia kapta, kinek rendesen be kellett a cukorkákért menni a herceg dolgozószobájába.

Carlo minden teketória nélkül kivezette Oraziot az utcára.

- Azért küldtem utánad - kezdé, - hogy figyelmeztesselek, ne jöjj ma a clubba. Ott van Lowther és reád vár, hogy megkorbácsoljon.

Orazio hátra tekintett az olasz szokása szerint, mikor valamely fenyegető veszélyre figyelmeztetik. Nagyon bölcs elővigyázat az a kések és török országában. Azután tekintete visszatért Carlora.

- Ki küldött téged utánam? Ki mondta azt neked?

- Ne törődj te azzal, hogy ki küldött engem - szólt Carlo, meg akarva őrizni hősies hallgatását.
- Elég annyit tudnod, hogy mi nem akarjuk, hogy egy rómain nyilvánosan megkorbácsoljanak. Egy iszonyu hosszú korbáccsal ül ott az ablakban Lowther! De hát ugyan miért is nem szánod rá magad vele párbajban megverekedni? Hiszen az az egyedüli lovagias elintézése minden sérelemnek.

- Űsse meg őt a guta! - szólt Orazio. - Én nem akarok vele megvívni... és most villásreggelizni szeretnék! Hát nem tudjátok őt onnan kiutasítani?

- Figyelj reám, - mondá Carlo, - én soha se tartoztam a te meghitt barátaid sorába, több helyes oknál fogva.

- Nagyon helytelen okokat akartál mondani - sziszegte Orazio.

- Helyes okokból - erősíté Carlo. - De azért még sem szeretném, ha nyilvános botrány érne és verekedésbe keverednél a club lépcsőjén, szóval nem óhajtom, hogy egy angol, hazautazva, azt beszélhesse mindenkinek, hogy megkorbácsolt egy római herceget Rómában egy sereg római gavallér szemeláttára. Mert Lowther erős és fel van háborodva, én pedig nem állok védelmére olyan embereknek, akik a feleségüket ledobják a lépcsőn és egyetlen egy lovagias férfi se fog olyan emberért a sikra szállani. Mi pirulunk miattad és figyelmeztetek: az az angol igen hatalmas, erőteljes. De ha nem védhetlek is, kész vagyok kikisélni téged az állomáshoz s ott megváltani számodra a jegyet Flórenczbe és ígérem, senkinek se árulom el hová lettél, csupán azért, mivel a Porsenna Orazio nevet viseled; tehát menjünk!

És úgy történt. A kicsiny Carlo egyszerre nagynak érezte magát, látva pompás fényes vetélytársának a bukását, míg ő maga határozott tábornoki tehetségnek bizonyult. Orazio engedte magát elvezettetni a vasuti állomáshoz, hol felugrott a Flórenczbe induló két órás vonatra. De másfélóránnyira Rómától kiszállott egy kicsiny állomáson és késő este ismét haza érkezett. Nagyon csendesesen bejutott a házi kulcsával és megparancsolta bámuló cselédeknek, hogy senkit se engedjenek hozzá belépni, még az anyaherczegnét se, az ő külön rendelete nélkül; de mondják minden látogatónak azt, hogy elutazott a vidékre.

Gerald várt még egy-két óráig, azután eltávozott... de este újból visszatért, hanem hát Orazio-nak nyoma veszett. Akkor azután visszatért a Porsenna-palotába, felment a második emeletbe, s ott a herceg után kérdezősködött. Arról értesülve, hogy a herceg elutazott, csaknem elnevette magát. Az az ember tehát komolyan félt és nem mert ő vele találkozni. Nos tehát türelem! Hiszen az egész csak egy elhalasztott gyönyörűség!

Orazio pedig ezalatt fogolyként ült a szobájában nap-nap után s minden reggel megesküdött, hogy Geraldot utoléri sorsa még azon a napon és minden este azzal feküdt le, hogy a dolog még nem érett meg... mert ha most érné valami szerencsétlenség az angolt, mindenki őt gyanusítaná... sőt talán még el is ítélnék érte. Dühösködött, káromkodott magában, hogy neki pompás csillogó társadalmi állása mellett is rejtőzködni kell, de hát nem mert szembenézni a veszéllyel, vagy kitenni magát a nyilvános elpáholásnak, nyíltan megvívni pedig gyáva volt. A testi bátorság volt talán az egyedüli testi tulajdonság, amit a természet megtagadott tőle; már pedig utoljára is ki harcolhat a természet ellen? Végre, midőn a cselédei útján (mert a legrosszabb gazdának vannak néha a leghüségesebb cselédei) megtudta, hogy a fiatal hercegnét ki fogják szállítani Olivetoba, ugyanazt mondá magában, amit Gerald, hogy gyönyörűsége csak elodáztatott. Ugy okoskodott, hogy sok hónap nem telhetik el addig, míg a fiatal ember felkeresi újból szépséges rokonát, különösen, ha az egy félreeső hegyes vidéki faluban tartózkodik majd, ahová csak nagy akadályokkal juthat el a posta és ahol jogszerűen minden lélek a Porsennák hatalmában van és azok tulajdonát képezi. Természetesen Gerald aggódni fog Honora miatt, s úgy megtalálja majd hozzá az utat; a félreeső utak és elfelejtett várerődök közt pedig ugyancsak furcsa lenne, ha Orazio megengedné, hogy onnan ki is találjon ismét.

Virginia állítólagos, de kétes megbánása daczára is állandóan eljárta a cukorkáiért, s hogy értesítse a herceget a legujabb házbéli pletykákról. Rendkívül félt a hercegtől, de igen sokat várhatott kegyétől, s azért nem jött kisértetbe, hogy őt megcsalja; így tehát Virginiától mindent megtudott Orazio, ami odalent történt. Midőn a komorna azt mondta neki, hogy Sir Lowther elutazott Olaszországból egy rakás puskával, hogy vadállatokra lövöldözzön, Orazio a komornának egy gyémántgyűrűt ajándékozott, melyben Virginia csak akkor gyönyörködött titokban, mikor már a többi cselédek lefeküdtek. Az volt a legjobb hír odáig, amivel urának kedveskedhetett. Gerald biztosan visszatérend még a nyár vége előtt, akkorára pedig sok apró meglepetést készíthet számára Orazio.

A napok teltek egymásután, Lady Éva rendkívül kényelmetlenül élt a Porsenna-palotában, de azért ott maradt, hogy a leánya közelében lehessen. Gerald meg a tábornok többször meglátogatták napközben és sokat, hosszasan értekeztek Honora anyjával a rideg, feszes, barátságatlan salonban, mialatt Honora maga lassan üdülni kezdett és iparkodott elhíttetni magát, hogy nem lesz kénytelen még egyszer szembe szállani a kínszenvedéssel.

Körülbelül három héttel úgynevezett balesete után Honora ágyában feltámasztva, csipkés pongyolájában még halványabbnak és soványabbnak tünt fel és nagyon meg volt lepve azon kérdés hallatára, vajjon elfogadja-e a tábornok látogatását.

- Hogy ne fogadnám el, ha megengedik - felelé Honora, derülten mosolyogva ápolónőjére.

- Nem gondolnám, hogy megárrhat önnek, ha egy pillanatra elfogadja vendégét, - szólt a fehér főköttős nyájas jó asszony, mire a tábornokot bevezették.

Az öreg úr helyet foglalt a számára előre tolt széken és szó nélkül ajkához emelte Honora kezét. A bájos kedves szenvedő boldogtalan nőnek megpillantása könnyeket csalt szemébe. No de azzal vigasztalta magát, hogy most már majd jobbra fordul minden. Hiszen azért jött, hogy megnyugtassa Honorát, de mikor olyan nehéz volt hozzá kezdeni.

- Milyen szép öntől, hogy eljött! - mondá a fiatal nő. - Nagyon beteg voltam, de most már sokkal jobban érzem magamat.

- Igen kedvesem - felelé a tábornok; - mi mindannyian aggódtunk, véghetetlenül aggódtunk ön miatt. Tényleg azt hittük... attól féltünk...

- Hogy nem gyógyulok meg? - szólt közbe Honora. - Igen, tudom. Ki tudja, talán jobb is lett volna. Annyira ki vagyok merülve és élni igen nehéz feladat.

- Nem volna szabad nehéznek lenni az ön korában - felelé öreg barátja; - de majd nem is engedjük ám, hogy élete küzdelmes legyen a jövőben. Az édes anyja meg én...

Itt hirtelen elakadt.

Honora felsóhajtott.

- Szegény anyám - mondá; - ez a helyzet olyan kínos reá nézve. Nem örömet van itt, az öreg hercegné pedig igen kellemetlen volt vele szemben. De hát természetesen... nem örömet hagyna engem itt egyedül - susogta Honora és hátra dült, mert szemei előtt keserű emlékek ködfátyolképe vonult el.

- Szabad-e eljőnnöm néha, hogy az ő helyét elfoglaljam? - kérdezé alázatosan a tábornok. Látta, nekem ahhoz most már jogom is van. Honora, nagyon bántaná-e önt... és nem haragudnék-e érte... ha azt mondanám... hogy éppen azért... mivel jogot kívánnék szerezni mindkettőjükhöz, édesem, ha... ha még ma délben házassági frigyre lépnek az ön édes anyjával a követségénél?

Egy évvel azelőtt még Honorát első gondolata az ilyen hír hallatára az ő kedves szeretett apuskájához vezetne volna abbéli haragjában, hogy bármely más férfi is bitorolni, vagyis betölteni merészli a megboldogult szeretett lény helyét. De most, azok után a keserű hónapok után, amiket átélt és a kilátásban levő nehéz gyötrelmes esztendőkkal szemben szíve vonzódott azon jóságos egyszerű őszinte lélekhez, aki kétségbeejtő helyzetében segítségére sietett. Megértette a tábornok nemes intencióját és nőies gyöngédséggel hálát érzett a különös, de lovagias cselekedetért. Mikor a test teljesen elgyengül és a lélek levetkőzi az etiquette szigorú szabályait, akkor a legmeglepőbb helyzeteket is kész nyugodtan elfogadni az ember. Honora a Sir Maxwell keze után nyult tehát és megszorította azt erőtlen hófehér ujjával.

- Nagyon örülök és köszönöm. Értem - mondá. - Oh milyen nemes jó ember ön!

A tábornok megcsókolta kezét s így barátságuk egészen új fázisba ment át.

Az öreg hercegnének meg voltak a saját elvei. Törvényes válópert nem indítottak és a világ, mely eleget hallott arra, hogy még többet is kívánjon hallani, szinte csalódottan értesült arról, hogy Honora, mielőtt az orvosok megengedték, édes anyja meg mostoha atyja kíséretében kiköltözött Olivetoba, hogy erőhöz juthasson a tiszta hegyi levegő jótékony hatása alatt. Sokat nevettek s élczelődtek Lady Éva második házassága felett az emberek, de azután akadt más újabb esemény az ingatag tömeg mulattatására, s így többé nem beszéltek róla.

Lady Éva maga is úgy érzé, hogy nehéz terhet emeltek le válláról azon a napon, melyen elfogadta sir Maxwell Lindhurstnak izmos, erős karját, hogy arra támaszkodjék, és most, midőn már a legrosszabbat elhárították, vagyis Honora túl volt a veszélyen, ismét megszépült és megfiatalodott, sőt még ahhoz is kedve jött, hogy egy elegáns, izléses menyegzői fejdísz rendeljen magának, drága nyillal rátűzött fehér liliomokkal.

A tábornok tiszteletteljes hódolattal viseltetett iránta, bár azért több esetben már is érvényt tudott szerezni a saját kívánságainak, hanem Lady Éva azáltal csak még elégedettebb volt. A tábornok nem sokat tartózkodott körében, mert legtöbb idejét a Porsenna-palotában töltötte. Soha se tett hosszú látogatást a salonjában levő nyugágyán pihenő gyenge, halvány fiatal nőnél, hanem többször is felkereste napjában, szándékosan ki akarva mutatni, hogy ő most már törvényes jogszerű oltalmazója és védője lett Honorának s meg akarva értetni azáltal környezetével, hogy szigorúan tiltakozni fog a jövőben minden a fiatal nő nyugalma ellen megkísérlendő támadás ellen.

A hercegi anya sajtáságos módon megkedvelte az öreg katonát, aki viszont sok tiszteletet tanusított a hercegné értelme és méltósága iránt. Különös néma megegyezés jött létre azon két lény között a béke fenntartására nézve.

A tábornok francia udvariassággal értesítette egyik reggel az öreg urnót, hogy mielőtt mostohaleánya állapota megengedi az utazást, anyjával együtt elkíséri őt Angliába. És azt hiszi, hogy Honora a jövőben alkalmasint ott szándékszik majd megtelepedni.

Az öreg hercegné felszökött helyéből. Angliába vinni Honorát! Szeretné tudni, minő joggal? Az ő fiának a felesége most már a Porsenna-család tagja volt s így kötelessége közöttük is maradnia!

- Bocsánatot kérek - szólt a tábornok - de az egész dologban csak egyetlen egy kötelesség létezik, az, hogy Honorát megmentjük. Az én mostohaleányomnak - mondá büszkén és nyomatékosan, - biztonságban és békében kell élni. Már pedig, anélkül, hogy kellemetlen részletekbe bocsájtkoznék, a hercegné maga is beláthatja, hogy azt elérni itt teljes lehetetlenség volna.

- Én semmi olyas dolgot nem látok át - szólt az agg urnó elvörösödve. - Honora együgyü, félénk gyermek és ha mindannyiszor meg akar szökni, ahányszor a fiam egy kicsit heveskedik, akkor meg kell tanulnia, hogy fel ne ingerelje őt. Az egészben ő a hibás.

- Nagyon jól van, - mondá erélyesen sir Maxwell, - akkor hát kénytelen leszek szellőztetni a kellemetlen részleteket is. Én fáradtságot vettem magamnak kikérdezni az illetékes egyéniségeket pontosan, részletesen, kivéve természetesen magát a herczeget. Remélem, hogy vele soha többé nem leszek kénytelen szóba állani. Az ön fia márczius másodikán éjjel egy órakerült haza Don Alfonso Vald'oro kíséretében. Revolvért vett magához és azzal be akart rontani a felesége hálószobájába. Az őket követő szolgálta látta, hogy Vald'oro összeroskadt az ajtóban és látta azt is, mikor az ön fia megrugdosta. Fia azután bement a szobába, honnan sikoltás és heves szavak hallatszottak ki. A kísérő szolgálta nem mert belépni. Kevéssel azután kijött az ön fia, karjaiban czipelve a feleségét, mintha agyon akarná szoritani, hogy megfojtsa szegényt. Kidobta végre a lépcsőre, ő maga pedig bezárkózott a szobába s az ajtó mögé állva azzal fenyegetőzött, hogy mindenkit agyonlő, aki közeledni merészel hozzá. Nos, mit mondjak még ennél is többet önnek, herczegné?

- Elég... elég - kiáltá a herczegné. - Beszéljünk most már higgadtan. De Angliába nem engedem elvinni a menyemet. Iszonyu botrány lenne az. A leendő örökösnek Olivetoban kell születnie. Ez minálunk már bevett szokás.

A két ellenfél egy hosszú órán át vitatkozott még a kényes kérdés felett, míg végre a tábornok beleegyezett abba, hogy az esetben, ha Orazio kötelezi magát Honora közelébe nem lépni és ha Honorának magának is tetszeni fog a terv, akkor elszállítják őt a Porsennák bölcsőhelyéhez, de egyelőre ők is ott maradnak vele. Utoljára is lehetséges, hogy jobb lesz az most reá nézve, mint a hosszú, fárasztó utazás északra. Magától értetődik azonban, hogy a feltételek legkisebb megszegése esetén haladéktalanul, azonnal elszállítják őt Olaszországból és az angol törvények oltalma alá fogják helyezni.

Honorának tetszett a terv. Azt mondta, hogy ő mindig vágyott Olivetoba. De milyen nagyon különbözik ez az odaköltözés attól, amint ő azt elképzelte - gondolá és szomorúan felsóhajtott. A jótékonyságról való ábrándjai, vágyai mind szétfoszlottak, megsemmisültek. Elvesztette hitét a saját hatalmában; mind az a boldog önbizalom, mely csodákat mivelhet, eltűnt, mert agyontiporták, megölték az élet könnyörtelen realitásai. Most már nem maradt számára hátra más, mint türelemmel küzdeni a vég bekövetkeztéig. Honora csaknem félve gondolt közalgó anyaságára. Hátha fiának is olyan barna szeme és olyan arcza lesz, mint a Porsennaké és hozzá talán még olyan gonosz szive, minő az Orazioé?

Hanem hát azt gondolá, hogy a falusi lét, távol Oraziotól, mégis csak kellemesebb, jobb lesz, mint Róma, mikor pedig megtudta, hogy a tábornok is velük megy, teljes biztonságban érezte magát. Végtelen kellemes, boldogító érzés az, ha annyira gondoskodnak rólunk és úgy dédelgetnek! Lady Éva azonban borzadt a gondolattól, hogy kénytelen lesz még vagy öt hónapot eltölteni abban az unalmas ősi fészekben, fürdők, villanyos csengetyűk és látogatók nélkül; és kezdte magát az egész szerencsétlen helyzetben a legnagyobb vértanunak tekinteni. Hanem bizonyos vigasztalást mégis talált abban, hogy Oliveto csak pár órányi távolságra esik Rómától, s így többször berándulhat majd oda néhány napra, Sir Maxwell gondozására bizva Honorát. Milyen előnyös is egy olyan kedves, előzékeny, okos, vén férjjel birni, aki leemeli a felelősséget vállairól. Szinte csodálkozott, miért is nem jutott neki már előbb eszébe ilyesmi.

Gerald nem merte indítványba hozni, hogy ő is velük tartson. Csupán egy rövid feszes látogatást tett beteg rokonánál, kit még az is nagyon felizgatott, mert minden szónál elhalaványult, majd ismét kipirult és az ápolónő állítása szerint hősége, láza lett a látogatás után. Geraldra nézve is kinos hatással volt az a rövid együttlét, miután a lemondás okozta kinszenvedést még jobban fokozta. Különben is élesebb, égetőbb lett a szívében sajgó seb fájdalma

azon idő óta, midőn a részvétellel párosult tisztelet és szerelem érzésével csaknem meghasadó szívéhez ölelte az ájult Honorát. Soha se illethette volna pedig testvér tisztább, önzetlenebb ajakkal a szenvedő lény homlokát, mint ahogyan azt Gerald tette ama végzetes éjszakán a kétségbeesés pillanatában. Ő, a forrón, lángolón szerető férfi bontotta le az ájult Honora torka körül csavarodott hosszú haját, és a lecsúszott pongyolát ildomos redőkbe szedve visszahúzta meztelen vállaira. Igazi testvér volt ő akkor Gerald előtt és szerető szívének egyetlen dobbanása se vádolhatta volna Geraldot legkisebb visszaéléssel amaz éjszakán; de most már egészen másként állott a dolog, az emlékezet fellázadt, s így el kellett távoznia.

De ezúttal nem a hivatalba sietett. A halál réme üldözte családját abban az évben; idősebb fivére csatlakozott őseihez, Gerald nagy szomorúságára, noha az által Gerald igen szép vagyron és egy bár szerény, de régi ősi czim birtokába jutott. Hanem azért ő nagyon bántódott szeretett fivére után. Az öröklött vagyron egy évvel azelőtt alkalmasint egészen megváltoztatta volna ugy az ő élete, mint Honoráénak folyamát, mert olyan vagyron volt az, melyet még Lady Éva se vetett volna meg. Most azonban már csak egy előnye lehetett a gazdagságnak, az, hogy megszabadította őt londoni hivataloskodásától és lehetővé tette oda mennie, ahová tetszett, vadászhatott, kielégithette vele természetének a mozgás és a szabad levegő iránti hajlamait! Ily módon a kínos emlékeket is könnyebben el lehetett űzni és mióta a tábornok átvette rokona ügyeinek rendezését, ő reá nem is volt szükség; mert tudta, hogy legkisebb bántalom nem férközhet ezentul már Honorához. Még csak el se fog menni búcsúzni, hanem a tábornok közvetítésével küldi el Istenhozzáját; Honora pedig talán még hálás is lesz azért, hogy nem ment el hozzá. Igaz, hogy Orazio még mindig megfenyítetlenül élt. De Gerald semmit se tudhatott meg tartózkodási helyéről, mert mindig csak azzal feleltek neki, hogy távol van; így tehát kelleetlenül bár, de elcsomagolta végre azt a lovagló korbácsot, melynek a sors nem akarta megengedni ez idő szerint, hogy hasznos szolgálatot tegyen.

Kellemes áprilisi szellő lengedezettette a Campagna nyíló mezei virágait azon a reggelen, midőn Honorát kivitték a sötét komor Porsenna-palotából és elhelyezték a kocsiba, mely őt elszállította a Szabina hegység közötti várkastélyba. A tábornok megtett mindent, amire csak a hosszú utazások tapasztalata képesit, hogy lehetőleg csökkentse az utazás fáradalmait. Az előzékeny gondos ápolónő, a középkoru német orvos, egy második kocsiban helyezkedtek el. Lady Éva és az öreg Assunta, kit újból megörvendeztettek azzal, hogy az általa annyira szeretett gyermeket ismét kiszolgálhassa, pár nappal előre utaztak, hogy a szobákat lehetőleg rendbe hozzák és kényelmessé tegyék. Virginia, aki a Honora súlyos betegsége általi zür-zavarban észrevétlenül ott maradt és akinek sikerült a szokottnál valamivel hasznosabbá tenni magát, egy harmadik kocsiba ült más két cseléddel, meg a podgyászszal és ruhákkal megpakolt ládákkal. Honora sokkal közönyösebb lett minden iránt, hogysem sürgette volna most Virginia elbocsájtását; azután utoljára is nem látszott rossz leánynak és Assunta talán még örülhetett is segítségének.

Virginia tulajdonképen csak háromnegyedrészen volt rossz és komoly bajba is keveredett néha a lelkiismeretével, mikor furfangos cselszövésének a szomoru eredményét látta; a nagybátyja pedig megszidta és ügyetlennek, ostobának nevezte, azt látva, hogy Oraziot semmi bántódás nem érte, daczára a sokat emlegetett »megtorlásnak«, helyette a herczegné jutott el a halál torkához. Azon szidalmak nélkül Virginia bizonyosan igazán megbánta volna tettét, sőt mikor azt hitték, hogy a herczegnő meg fog halni, talán még meg is győnta volna a bűnét. De a nagybácsi szemrehányásai bántották és fellázították benne a büszkeséget és a daczot, hogy a legközelebbi alkalommal bebizonyítsa értelmi tehetségét; csakhogy ezuttal persze ki szerette volna hagyni a herczegnét a játékból.

Honora egészen felvidulni, felmelegedni érzé szívét, mikor a kocsi kigördült a sötét boltozat alól, ki a balzsamos áprilisi verőfénybe. Már egy kevés pir is visszatért arczára és a tábornok örömmel tapasztalta, hogy érdeklődni látszik az utczaiz mozgalmas élet iránt. Az ápolónő

hosszu köpenybe burkolta, nehogy esetleg meghűljön. A köpeny sötét prémje különösen derültté varázsolta tekintetét; a beteg hallani se akart arról, hogy feszes ruhába öltöztessék a hosszú utazásra, hanem egy aranszálakkal átszövött kényelmes, bő piros selyempongyolát kívánt felvenni, s a keblére gyémántos melltűvel friss ibolyacsokrot tüzetett. Igen előnyösen emelte finom szép arcát a fekete csipkekalap. Szóval olyan bájos volt, hogy nem csoda, ha az emberek visszafordultak a kocsi párnáira hátradülő fiatal hölgy, meg a mellette egyenesen ülő öreg gentleman után, aki olyan ügyesen és előzékenyen iparkodott a napernyőt védőleg tartani a nap sugarai ellen.

Orazio a felső erkélyen állva nézte, amint a menet kihajtott a kapun. Megkísérlé szivarja végét beledobni a felesége hintójába, de eltévesztette az irányt és Honora eltávozott, teljesen megfeledkezve néhány boldog perczre férje létezéséről és nem is sejtve újabb sértési szándékát.

- Nagyon fáradt ön, kedvesem? - kérdé a mostoha apa, pár órával később. - Rettenetes hosszú kocsizás ez önnek.

- Álljunk meg és szálljunk le egy kicsit, - válaszolá Honora. - Ezek az utak borzasztó rosszak.

A hintó megállapodott és a tábornok leemelte Honorát. Az ápolónő azonnal mellettük termett és valami üdítő szert adott be betegének.

- Nagyon hosszú ut ez - mondá a gyakorlott s tapasztalt ápolónők okoskodó modorában. - A hercegnének meg kellett volna valahol szakítani az utazást.

- Ismerem ezt a helyet, - mondá megnyugtatólag az orvos, - az utolsó órai kocsizás igen kellemes lesz a hegyek közt. A hercegnének nem fog az megártani.

Egy meredek lejtő feleutján állottak meg. Itt az ut bekanyarodott a hegység aljában, melyet sűrű tölgy- és gesztenyefaerdő vett körül. Honora karon fogta ápolónőjét és néhány lépést tett vele a sűrű lombok között.

- Milyen gyönyörű szép hely ez itt! - kiáltott fel csillogó szemekkel. - Menjünk egy kicsit messzebbre. Le akarok ülni ott arra a fatörzsre.

Igazán bájos, szép hely volt az. Habár közel volt az országut, a fiatal fák eltakarták. Egy alacsony kőpad állott ott, két harmadával félig bekerítve egy begyepesedett üreget, mely fölött ujhajtású lombok képeztek boltozatot. Azzal átellenben a sziklafalhoz támasztva, félig a földbe süppedve ódon márványkoporsó ötlött a szembe, bár fehér márványa alig csillámlott át a moh és kőruta takaró alól, melyről a mögötte levő sziklából fakadó zuhogó kristálytisza forrásvíz belecsorgott az üres kőbe, de természetesen a zuhogó víz több volt, mint ami a koporsóba belefért, s így néhány falevelet magával sodorva végig csergedezett a keskeny ösvényen, mely számos kanyarulatban a fák között eltűnt a völgyben.

Az árnyas magány és az üde hely, valamint a zuhogó víz oda vonzotta Honorát. Ugy érzé, hogy szaladni volna képes és vezetőjétől megszökve lehajolt a tiszta csillogó víz fölé, hogy annak hűvös, üdítő árában megnedvesítse fáradt szemét.

- Kérem, Mylady, ne tegyen ilyen dolgot, - esengett az ápolónő; - az nagyon áthűthetné, - mondá és megkísérlé Honorát visszatartani.

- Igen, tudom, - felelé a hercegné, körültekintve; - de milyen felséges béke és nyugalom honol itt. Majd visszatérek ide valamelyik nap, ha jobban megerősödöm. Óh, igen el kell jönnöm ide! Ugy tetszik nekem, mintha hozzám tartoznék ez a hely; hisz oly sokszor álmodtam felőle.

Az ápolónő aggódva tekintett rá és alattomban megtapintá üterét. Attól tartott, hogy a hosszas kocsizás és rázás visszaidézte a lázt.

Egy óra múlva az erdő hirtelen egy frissen nyesett fasorba olvadt bele, melynek távoli végén óriási négyszögletes s mind a négy sarkán tornyos kőépület magaslott ki, vastag oszlopokkal és magas várerődsterü kőfalkerítéssel. Honora hévvel nézett ki rá, azután szótlánul visszaroskadt a párnákra.

- Olyan, mintha három vagy négy Spielberg lenne egybeolvadva! - jegyzé meg tréfásan a tábornok, azután ekként beszélt tovább: - Soha se törődjék a várkastély külsejével, Honora, meg vagyok győződve, hogy belül olyan kényelmes, amilyen csak lehet! Édes anyja bizonyosan gondoskodott arról! Mindjárt ott leszünk!

De a várkastély csak a tulsó oldalról volt megközelíthető, az út pedig hirtelen balra kanyarodott és úgy látszott, mintha ez a várkastély a mögötte fekvő homályos, tekervényes falu számára készült volna, mely úgyszólván az épület aljában terült el nyomoruságos állapotában.

Ki tudná ecsetelni azon falvakat a hegyek közt, ahová a kapzsi tulajdonos rendesen úgy tereli népét, mint ahogyan barmait szokta az igába hajtani; ahol a láz meg az adó megfosztja attól is, amit még a birtokos tulajdonos zsarnok meghagyott számukra; ahol egyszerre husz-huszonöt elkeseredett szegény anya hordja el gyermekeit a Madonna elé jajveszékelve és sirva könyörögve hozzá, hogy segítse vissza vinni az Ur színe elé a nyomorult éhező teremtményeket, mert kétségbeesésükben nincs, aki mentő kezet nyújtana feléjük.

Minden ház fala roskadozik, piszkos és elhanyagolt. Kormos, piszkos, korhadt falépcsők vezetnek le a szikláról a nyomoruságos odukba, melyekért pontosan megköveteltetik a bér. Kiéhezett sertések czammognak végig szomorúan az utcául szolgáló csatornán, neki rontva az utjukban hagyott gyermekeknek. Nem egy megcsonkított karnélküli nyomorék, vagy felismerhetetlenségig összeroncsolt képü emberi lény tehet tanuságot ezen állapotokról.

Midőn a kocsi elhaladt, az egész népesség kisietett az új hercegnét megbámulni. Egyetlen örömteli szó se üdvözlé őt, hanem a helyett daczos, elkeseredett szitok járt szájrul-szájra; meztelen ránczos képü sovány satnya gyermekek csoportokba állva meresztették rá szemüket. Egy-két támolgyó megtört korosabb férfi megfenyegette a kocsisort tehetetlen öklével, amint arra elhaladtak, anélkül, hogy félnének a megtorlástól.

Honora megborzadva egyenesedett fel ülésén. Azon sok meztelen vézna gyermekarcok mindenike azzal a jól ismert mandula szemekkel és szép, bár haragos vonásokkal nézett rá, melyeket elfelejteni iparkodott. A most már magasan álló nap sugára újra meg újra rásütött azokra a nyomoruságos kicsiny fejekre, s megvilágítá azt a specziális gesztenyebarna haját, mely sajátságos módon, tudtán kívül gyüölött hajsziue lett neki. A szegény kis gyermekek egyike, legfeljebb két-három esztendőös kicsiny poronty, egészen odafutott a kocsi mellé és egy sáros követ dobott a hercegnére és még mielőtt anyja ütlegei sirásra változtatták szitkait, selypitve utána kiabálta: »Csúf boszorkány, azért jöttél ide ugy-e, hogy megint lerugdalj bennünket a szikláról!«

Honora, amint ápolónője előre megjósolta, igazán teljesen ki volt merülve, midőn a kocsi megállott a vár magas fala előtt, mely a magaslaton emelkedett, honnan óriási szirt nyult be egyenesen a mélységes zuhatagba. A rájuk várakozó Lady Éva karjaiba fogadta leányát.

A tábornok belépése előtt felnézett a kőfalerődre.

- Hatvan láb szilárd kő, mielőtt egy ablakhoz érne az ember, - mondá magában. - Rendkívül érdekes, kell is egy pár jegyzetet csinálnom róla mindjárt holnap reggel. De milyen börtön ez! Lady Éva tiz nap alatt megszökik innen!

- Vége a második kötetnek. -

HARMADIK KÖTET.

XVI.

Az alatt elterülő nyomoruságos tanyának piszkos, kellemetlen kigőzölgése se volt képes megfertőzteni azt a felséges, balzsamos hegyi levegőt, mely a várkastély magas ablakain át betódult. A rögös Apenninák egyik ormára állva, annak magaslatáról a hegytömegek egész láncolatán végig lehetett látni, amint egymás mögött kimagaslottak, ameddig csak a szem elláthat, míg a lábaink alatt sötét kék mélységből a sziklás tenger hullámzó vize csapkodott magasan az ég felé a mystikus ezüstszürke ködön keresztül. Százados fáktól ékes sűrű lombos erdőség, itt-ott pázsitos síkságtól megszakítva felér csaknem a téres terraszig, mely az elhanyagolt sánczot betöltötte. Egyik oldalon, az erdőn keresztül vezető széles meredek mély ut, az ugynevezett »Strada del vecchio marchese,« egyik Porsenna ősnök kalandos történetét hirdette, akinek parancsára egyetlen éjszakán kellett az utat kivágni, hogy megszőktetett menyasszonyával arra felkocsizhasson a saját főkapujához. A cserjés belepte ugyan, de a fák soha se nőttek meg többé és csak tüskék, bokrok hullámzottak most a tönkrement gyökerek felett. A várkastély közelében emelkedett a templom, mely ily módon ugyszólván az épület kiegészítő részét képezte. Omladozó, rozzant nagy kőhalmaz volt az, de sötét, komor csendes béke honolt benne, melyet nem rontott meg az a nyirkosság se, mely meglátszott a falakon és a besüppedt burkolaton még a meleg nyári száraz levegőben is.

Honora a megérkezése utáni reggel végigsétált a kanyaruló folyosón, mely óriási, sok ablakos hálósobájából vezetett le. Midőn később izletes reggelijét elvégezte s félig fel is volt már öltözve, azt rendelték neki, hogy maradjon fekvé a nyitott ablakhoz közel elhelyezett fekhelyén, azalatt, míg ápolónője elmegy különféle rendeleteket kiadni és tanácskozni Lady Évával, aki dicséretes igyekezete daczára, hogy korábban keljen fel, visszaesett rendes szokásába, mert némelyek azt is mondták már felőle, hogy talán még az utolsó trombitaszóra se kelne fel, ha az véletlenül délelőtt harsanna meg.

Különös nyugtalanság lepte meg Honorát, úgy hogy képtelen volt csendesen feködni, elkezdte tehát átkutatni a hosszú folyosót, mely az ajtó mellett balra kanyarodott. Penészes szag terjedt ott el a folyosóban, melyből sok-sok szoba nyilott s azoknak tátongó ajtóin be lehetett pillantani a kopott aranyozásu, szüette, tollas takaróval beterített ágyakra, a nagy tölgyfa-szekerényekre, melyeket akár koporsóknak is lehetett volna nézni s az ezüstös ajtófelek mellett a falakról lefüggő antikfüggönyökre. Szóval a szerelmet nem ismerő ősöknek búvhelyei lehettek azok! Honora borzongást érzett, amint betekintett a különös szobákba, de azért tovább folytatta kutatásait, miközben néha a nyirkos érdes falhoz támaszkodott, miután a járás még szokatlan lévén, nehezére esett neki.

A folyosó végre véget ért egy kicsiny bőrrel bevont vaspántos ajtónál, mely keresztalaku szegekkel volt kiverve. Honora megnyomta a kilincset, mire a kicsiny vastag ajtó sarkában nyikorogva kinyilott és egy kicsiny, imzámolyokkal berendezett helyiség tárult a herczegné szemei elé. Az imzámolyokat helyenként töredezett fa rostélyrácsozat zárta el. Honora megdöbbenve lépett be, s akkor látta csak, hogy az egy, a templomba néző erkélyféle, mely alkalmasint a várlakbéli ájtatoskodók részére épült. A fiatal nő a rácsozathoz lépett és letekintett a sötét homályba, de jól kivehette azért a főoltárt, az örökké égő mécsek komor világításában, látta továbbá a két oldalkápolnát is és végül az ódonszerű orgonának aranyozott sípjait a kórusban. A fiatal nő letérdelt egy pillanatra a korhadt imzámolyok egyikére és örömeiben, hogy oly hamar felfedezte azt a szent helyet, ahol legnagyobb megnyugvást és

vigasztalást találhat, alig vette észre azt a nyomasztó fojtó szagot, mely a levegőben lebegett, borzasztó kimerültséget, lankadságot érzett csupán, midőn az ápolónő egyszerre ijedt tekintettel mellette termett, esdve, kérve, hogy térjen vissza vele a szobájába, miközben anyailag dorgálta azért, hogy ily módon elszökött előle.

- Itt borzasztó egészségtelen fojtó ez a szag - mondá Gertrud testvér. - Nagyon ártalmas levegő ez a Mylady egészségi állapotára. Majd hozatunk karbololdatot és felmosatjuk az egész helyiséget. Mit szólna az orvos, ha a Myladyt itt látná?

Hja, de az orvos német lévén, nem rendelkezett Gertrud testvérnek se kényes szaglásával, se aggódó természetével és midőn betegét annak szobájába való visszatérése után meglátogatta, igen elégültlen dörzsölte kezeit.

- Meg vagyok győződve, hogy a hercegné rövid időn visszanyeri erejét ebben a pompás levegőben - mondá. - A hercegné engedelmével én ma vissza is utazom Rómába, miután éppen most egy pár igen komoly esetem van ott.

- Ezer köszönet, Brunó orvos ur, hogy elkísért engem - szolt Honora. - Ön nélkül nem is jöhöttem volna ide. Igazán sokat tett értem.

- Hanem azért még mindig nagyon vigyáznia kell ám magára, hercegné - mondá komolyan az orvos. - Semmi izgalom, semmi meggondolatlanúság és mindenképp felett semmi töprengés!

Honora szomorúan mosolygott rá.

- Melyik orvosság adhatja meg a lelki nyugalmat? - kérdezé.

- Első sorban a jó táplálkozás, - jelenté ki nyomatékosan az orvos, - továbbá szilárd elhatározás, hogy nem fog bánkódni. Majd hátra hagyok néhány utasítást Gertrud testvérnek, mert örömmel hallottam, hogy egy igen értelmes gyógyszerész Rómából telepedett meg itt éppen most. Szinte furcsa egy fővárosi gyógyszerész részéről az a vállalkozás; de én annak nagyon örülök.

Honora keveset törődött az utasításokkal, vagy az újabban rendelendő gyógyszerekkel, de Gertrud testvér egészen felvidult a gyógyszerész odaköltözéséről hallva és el is határozta, hogy haladéktalanul rendelni fog nála valami fertőtlenítő szert.

Az ápolónő nem táplált valami kiváló véleményt az ódon várkastélyokról mint szanatoriumról és szivesebben vitte volna lábadozó betegét Bournemouthba vagy Ilfracombeba valamely szerény lakba, tapasztalt angol orvos gyógykezelése alá.

Az orvos halk hangon értekezett még egy kis ideig vele a folyosón, azután eltávozott, a hegység aljáig a tábornok kíséretében, aki megígértette vele, hogy pár hét múlva újból eljön utána nézni a hercegné állapotának.

Honora olyan fiatal s oly egészséges szervezetű volt, hogy a tiszta hegyi levegő rövid idő alatt csodát mivelt vele. Csaknem ismét boldognak érezte magát Orazio távollétében. A hegyek közötti csendes magányban is úgy tetszett neki, mintha nem is lenne hozzá bilincselve szerencsétlen élete, szomorú emlékei annyira elhomályosultak már, hogy szinte képes volt bizonyos könnyörületes szájalommal gondolni vissza arra az emberre, akit zsarnokául rendelt a végzet.

Viruló arczsine visszatért; szemei elvesztették komor, bánatos kifejezésüket, miket az elkeseredés és harag idéztek azokban elő; még apró gyűrűkben homlokára omló göndör fürteinek fényes bronz szine is egészségre vallott; járása ruganyosabb lett, amint végig sétált a terraszon a tábornokkal, ki viszont örömmel észlelé, hogy ő is új érdeket és gyönyörűséget talál mostohaleánya iránti szeretetteljes gondoskodásában. Jól esett tudnia, hogy agg korában hasznossá teheti magát valakinek és különösen, hogy nagy segítségére lehet Honorának. A megtettesült szívesség, előzékenység és türelem volt ő Lady Évával szemben, aki igazságot

szolgáltatandó neki, kijelenthetjük, hogy soha se volt arra méltóbb leánya iránti igaz ragaszkodásáért, mint most.

Körülbelül két hete időzhetek már Olivetóban, midőn az ápolónőt sürgősen Rómába szolitották egy komoly beteg ápolása végett, Honora pedig kijelenté, hogy ő már teljesen egészségesnek érzi magát s így jelenleg nincs már gyakorlott rendes ápolónőre szüksége. Gertrud testvér kedves jó teremtés volt, de hát utoljára is a szabadság oly édes és Honora is örült, hogy jövőben a saját tetszése szerint fogja azt élvezhetni. Gertrud testvér sok mindenfélét megígértetett, a korai lefekvést, a frissen fejt tejivást, meg a délutáni alvást illetőleg, azután végre elbúcsuzott, végig kocszott a hosszú hegyi uton és eltűnt a Rómába vezető ut fasoraiban.

Az idő előre haladt és Lady Éva mind gyakrabban találta feltétlenül szükségesnek, hogy egy pár napot bent töltsön a városban. Bámulatos türelemmel viselte elszigeteltségét, de a nyár előhaladtával a száraz nagy hőség, melyet enyhítettek ugyan, de nem hűtöttek le a hatalmas délkeleti szelek, jelentékenyen megtámadta az idegeit. A társaság hiányát is kezdte már érezni; a tábornok és Honora rábeszéltek tehát, (ami nem is nagy fáradságukba került), hogy kötelessége hat heti kúrára elutazni valamely kellemes fürdőhelyre. Szeptember közepére visszatérhet, azalatt pedig a várórség, amint Honora magát meg a tábornokot elnevezte, majd csak elviszi a háztartást és szórakozik otthon valahogyan.

A két személyre redukált várórség csaknem örült a változásnak. Olyan kitűnően megértették ők egymást, egyáltalán nem is bánták, hogy csupán egymásra voltak utalva. Kerestek egy szelid, könnyen hajtható ponyt az alacsony kosárkocsi huzására, s ily módon sok apró kirándulást tettek együtt a hegyek közt, erdei virágot és páfrányt hordva haza, melyekkel azután Honora felékesítette a barátságatlan szobákat.

A tábornoknak sok szórakozást szerzett várerődjüknek különös furcsa tornyait, sánczait és erődítményeit kikutatni. Nagy érdeklődéssel puhatolta ki, hogy az óriás négyszögletes épületnek baloldali tornyát valaha kivégzési helyül használták, mikor még a földesurak korlátlan hatalommal ítélték alattvalóik élete és halála felett.

Hosszu, meredek és szűk lépcsőzet kanyarodott fel a toronyba, melynek tetején, hol a kilátás egyszerre magába ölelt eget és földet, a falnak fele egy ablakot képezett, mely előtt karfás téglapad állott, s arra volt erősítve az ablak vasráczozatának felső részéről lelógó rozsdás láncz, melyre rátérdepeltették az elítéltet, mialatt mellette a pap elmondta az utolsó imát és feloldozta szegény lelkét a bűntől. A kőpad mögött két lábnyira kerekded tuskó állott, közepén nagy nyilással. Az oldalrészek harántosan estek bele az üregbe s a térdelő kőhöz legközelebb eső szélén egy magasabb négyszögletes tuskó emelkedett tisztára faragott teknőfélével, mely leereszkedett róla a mélység belső falához.

Sir Maxwell Lindhurst sokat törte fejét üres óráiban a fölött, hogy vajjon mire használhatták azt a tuskót, meg a mélységbe vezető üreget; de azután bizonyos gyanus csapóárkoknak pontosabb megvizsgálása arra indította, hogy az enyhe éjszakán kikutasson még némely elhagyatott földalatti börtönt a várkastélynak ugyanazon része alatt, s akkor aztán világos lett előtte az egész berendezés. Egykor délben arra járkálva egy leszűrődő fénysugár hirtelen felpillantásra készítette a tábornokot és meglátta a kék égboltot egy picziny nyíláson át, a mintegy kétszáz láb hosszú magasságban levő kupola végén; és az a világosság, úgy mint a bányászt vezeti lámpája, megmutatta neki az össze-vissza dobált és szanaszét heverő emberi csontokat a szerencsétlenek elgurult koponyáival, melyek egyikének okvetlen kis gyermekének kellett lenni. Először a fejnek kellett ledobatni, s csak azután követte a törzs; az áldozatot a kicsiny teknő fogta fel és továbbította, úgy hogy utána nem maradt egyéb tenni való, mint megtörölni a bárdot, hogy a jövő alkalommal újabb szolgálatot tegyen. Hiába, a gyakorlat tökéletesít mindent!

Sir Maxwell Lindhurst nem találta szükségesnek a felfedezett nagyszerű öldöklő berendezés titkát Honorával közölni, hanem megelégedett azzal, hogy az emberi csontokat összeszedvén, elásta, ahol találta, s a sirjukra egy durva fakeresztet állított oda, a hely megjelölésül. A fiatalságában kíváncsi Honora pedig sokszor akart már felmászni a toronyba, hogy megnézzé onnan a kilátást és az ominozus kőpadon ülve nagyon szerette volna kipuhatólni, mire való lehetett ott az a mélységes kút. Ugyan ki kívánhatott olyan magasságba vizet felhúzni? Mire a tábornok azonnal kitalálta a hadjáratnak egy régi módszerét, melyet a várórség a kerti fecskendő cső és szivattyú működésbe hozásával alkalmazott ostromlói ellen. Azt remélte, hogy az a regényes mese megbocsájtható neki. Hiszen csak nem magyarázhatta meg annak a gyöngé idegzetű fiatal teremtsnek a Porsennáknak az általuk elítéltekkel való kegyetlen elbánási módjukat.

Szép napjai voltak azok Honorának; a nép már nem szidalmazta, se görbe szemmel nem nézett rá, miután egész csendben több jótekonyságban részesítette őket, pénzt és élelmiszereket osztva ki közöttük; közvetítésével a plébánia lelkészének, egy jó lelkű ember által, aki a hercegné odaköltözésében valóságos isten-áldást látott. A várnagy fejét csóválta, midőn Honora kiadta a parancsot, hogy a nyomorult viskók tetejét, ajtóit, ablakait kijavítsák, de miután urnője a saját pénzéből akarta a költséget fizetni, nem tehetett semmi ellenvetést annak a parancsa ellen.

Sőt még néhány szobát ki is bérelt egy kicsiny házban a falu végén és megfogadta a helybeli legöregebb asszonyt, hogy ott több veszélyes, ragályos beteget ápoljon; hanem hát kétségbeejtőleg nehéz volt még a legszegényebbeket is rábírní arra, hogy gyógyulásuk végett elvitessek magukat nyomoruságos otthonukból. Az egyik beteg egy kicsiny csecsemő volt, picziny hat hónapos baba, kinek szegény özvegy édes anyjának kivüle még egész sereg gyermeke volt otthon. Mikor a kis csecsemő megbetegedett és kitört rajta a heves diphtheritis, Honora sürgette, hogy azonnal szállítsák el az ő ideiglenes kórházába. Az anya duzzogva engedett; de a gyermek meghalt.

Akkor látott Honora életében először halottat; és érezte, hogy soha se fogja elfelejteni azt a reggelt, melyen a halott kis babát eltemették a templomból. Honora a verandán állott, mikor a gyermek anyja felfelé jött a köves uton, a viaszsárga kis porontyot koporsó nélkül, betakaratlanul ölében hozva egy veres csinvatvánkoston, melynek sarkaiba tarka csinált papirosrőzsák voltak illesztve. Két-három asszony, meg a többi testvérgyermekek kísérték és Honora látta, hogy az asszonyok magukhoz húzták a legkisebbeket és eltakarták szoknyáikkal, félve, nehogy reájuk essék szegény anyjuknak tekintete, kinek a szive ugy is annyira sajgott nyomoruságuk miatt.

Ekkor Honora bement a templomba, hogy kimutassa részvétét, s hogy lássa is hol van a kis csecsemő koporsója; egyszerre látta, hogy a szögletben levő nagy kőlapot karikájánál fogva felemelik és akkor hirtelen megtelik a levegő a fojtó halottszag kigőzölgésével; az asszonyok azután begöngyölik a szegény kis porontyot hosszú lepedőbe és ugy leeresztik abba a földalatti mélységbe és midőn a lepedőt visszahúzták, Honora hallotta, hogy a kis halott végig gördült az alsó köveken, a pap pedig azalatt imádkozott és szentelt vizet locsolt az üregbe; végre aztán újból visszaeresztették a nagy kőlapot, mire Honora maga is kitámolygott a szabadba, szédülve a borzalomtól és az iszonyattól. Az anya is kijött a templomból, hóna alatt a piros csinvatvánkossal, majd rácsapott egyik gyermekére, amiért az utána nyúlt a papirosrőzsáknak.

Assunta megmagyarázta Honorának, hogy ez a helybeli temetkezési szokás. Minden megkeresztelt lényt a templom alá temetnek; a gazdagokat koporsóban a saját oldalkápolnáikban, a szegényeket pedig a szárnyépületben a közös boltozat alá, melyet egy esztendőben kétszer kitakarít az ugynevezett hivatalos »aggiusta sepolcri«, mely üzletet csinál belőle. Ezzel meg

volt tehát magyarázva a templom borzasztó dögleletes levegője. Attól a naptól fogva Honorának nagy önmegtágadásába került a templomba belépni, sőt még az erkély kápolnájába se járt el már olyan gyakran, mint azelőtt tette.

Arra a szomorú tapasztalatra jutott, hogy a népet nevelni kell, mielőtt segítenének rajta, hogy a segítségnek hasznát vehessék; mert a szegény kicsiny ragályos betegnek halála ismét Honora ellen lázítá a hangulatot. Pedig hát a helység már is valamivel több jólétet mutatott és egy kicsit kevesebb lett benne a nyomor, mint mikor ő először odaérkezett és ez némi kis reménynyel kecsegtette a jólelkű fiatal hercegnét a jövőre nézve.

Oh, bár csak Orazio örökre távol akarna maradni és ő... a tábornok... meg az az egy pár hozzátartozó békében élhetnének ott, s legfeljebb Lady Éva tekintene be-be egy kicsit a külvilágba. Oh! milyen gyönyörűség lenne az mindnyájuknak!

- Excellencza - szólalt meg Assunta egy reggel úgy augusztus közepén, - kérem ne menjen ki ma sehová! Ez a »festa« nap itt a helységben és ezeknek az embereknek nincs nevelésük.

- Mit tesz az, Assunta? - szólt Honora kissé bosszusan. Ő most már teljesen emancipálta magát az orvosok és ápolónók fenhatósága alól s így semmi kedve se volt magát Assunta rendelkezéseinek alávetni.

- Nagyon sokat határoz az »cocca mia«, vagyis Excellencza, akartam mondani. - Assunta nem tudta elfelejteni, hogy egykor Honorát karjaiban hordozta, de arról sokszor megfeledkezett, hogy az ő általa dajkált kis baba már felnőtt, sőt férjhez is ment. - Nagyon sokat tesz az, mert estefelé már inni fognak, a bor pedig savanyu »robaccia« s így biztos, hogy ittas állapotban egy pár késelés el nem maradhat még az éj beállta előtt, a verekedéseket nem is említem. A cselédség beszélte ezt nekem. Kérem, esdve kérem tehát, ne menjen le ma!

Assunta most maga volt csak a hercegné szolgálatában, mivel Virginia engedelmet kért, hogy Lady Évával elmehessen a fürdőbe. A szegény Virginiát igen kellemetlen meglepetés érte, mikor lefutván az anyyira dicsért gyógytárba valami megbizással, szemtül szembe találta magát Sor Salvatoreval.

A nagybácsi behívta őt a gyógytár hátsó részébe és egy nyomatékos fenyegetést vagy alapos megvesztegetést alkalmazott, mert annyi tény, hogy Virginia elfelejtette elbeszélni a többi cselédségnek, hogy az a vegyész, aki most telepedett le Olivetóban légváltás miatt, az ő nagybátyja, Salvatore Dantorini. A legközelebbi alkalommal, mikor a hercegnének ismét szüksége volt valamire, a férfi cselédek egyikét küldte át és nagyon örült, hogy elutazhatott Lady Évával. Sor Salvatore nem volt kellemes rokoni összeköttetés a közel szomszédságban.

Habár Honora csaknem az egész életét Olaszországban töltötte el, soha se érintkezett még azelőtt a hegylakó durva paraszt néppel s így korlátolt tapasztalatai nem nyújtottak neki alkalmat azok helyes megbírlására. Legfeljebb abból ítéltetett, amit alkalmilag neki elbeszéltek, de az egymás közt folytatott beszéd egészen érthetetlen volt az ő füleinek. Azt gondolta tehát magában, hogy érdekes volna megnézni, hogy tartják meg a »festájukat«, miért is semmiképen se hagyta magát lebeszélteni kikocsizási szándékáról.

De amint a rácskapuhoz ért, mely a terrasseról levezetett az útra, kísértetbe hozta a szép nyári idő és valamennyi suhogó lomboszat csábitani látszék, hogy siessen felüdülni árnyékuk alá.

- Tegyük előbb egy fordulót az erdőn keresztül - mondá sir Maxwell Lindhurstnak, aki a lovakat hajtotta - azután visszafelé jöhetünk majd azon az alsó úton, mely a Piazzához vezet. Ah, de álljunk meg előbb, hadd adjak valamit annak a szegény siketnéma embernek!

Egy szegény bamba koldus lapult meg a rács kapu külső oldalánál, béna kezét alamizsnáért kinyújtva, a másikkal pedig a falu felé mutatva, mintha azt kérdezné, miért mennek arra.

Néma volt, de nem hülye. Honora megszánta és ruhával, élelmiszerekkel, sőt pénzzel is ellátta. A nyomorék valóságos angyalt látott benne, sokkal jobbnak tartotta az aranyozott angyaloknál a templomban, mert azok még soha se nyújtották feléje aranyos ujjaikat, hogy kalapjába »soldit« dobjanak. Határozottan el akarta állani Honora útját a falu felé és nagyon örülni látszott, azt látva, hogy a ponyk az erdő irányába tartanak. Abban a pillanatban erős rakétadurranás hangzott fel, jelezve, hogy valami történik a Piazzán, körülbelül egy negyed mértföldnyire.

A ponyk ágaskodtak, ficzánkoltak egy pillanatig, de azután mintha jobban meggondolnák a dolgot, sebes vágatva neki iramodtak. Nemsokára azután végigkocsikáztak Honoráék a magas gesztenyefák lombjai alatt, ott ahol legsűrűbb volt az árnyék és legsötétebb a talaj, alacsony cyclamenbokrok telítették az erdőt felséges illatukkal. A nap áthatva az ágas-bogas leveles galyakat, itt-ott hosszú sugarat vetett a zöld bokorra, megaranyozva a virágokat; s a lengő száraikon rezgő szárnyalaku szirmok olyanoknak tündek fel, mint megannyi pihenni vágyó rubinpillangó.

Midőn Honora teleszedte kezeit a virágokkal, egyszerre rémes ordítás hasította át a léget, a falu irányából olyan üvöltéstől követve, mely alig törhetett ki emberi tüdőből.

- Ugyan mi lehet az? - szólalt meg Honora a cyclamenbokron keresztül hajolva a tábornokhoz, ki a gyeplüt tartotta.

- Valami állatbögés - felelé az öreg ur, - olyan hang, mint a bika bögése - mondá, azután a mögötte álló lovászhoz fordult e kérdéssel: - Miféle lárma lehet az amott?

A lovász már kezdett hozzá szokni a tábornok olasz kiejtéséhez.

- Egy megvadult bika, - felelé; - apró lobogókat szúrnak a hátába és most azért hajtják, hogy megszelidüljön. De az sehogy se tetszik a baromnak.

Magyarázatát olyan szelid mosolygással kísérte a lovász, minő csak az alsóbb osztálybeli olaszoknál észlelhető, ha az állat kinzásáról beszélnek.

Honora szemeiben megvillant a harag.

- Hiszen ez olyan, mint mikor a szegény lovakat futtatják farsangon - mondá komoran. - Miért nem mondta ezt nekem senki? Azonnal be kell tiltani.

- Excellencia, ez itt már régi szokás. A bika meg nem szelidül, amíg nem kinozzák és meg nem hajtják. Ő nem keresztény; nem érzi a szenvedést!

Az olasz cselédek rendszeren kapacitálással próbálják lecsillapítani uraságuk haragját és sehogy se tudnak alkalmazkodni az északvidéki szolgák hallgatag engedelmességéhez.

- Az állatok éppen úgy éreznek, mint mi, de keresztények nem kinozhatják az állatokat, - szólta a herczegné szigoruan. - Azonnal be fogjuk tiltani ezt a vad és vétkes állatkinzást!

Azzal felült a tábornok mellé és kérte, hogy forduljanak meg; vissza akart menni a faluba.

- Mi történik ott? - kérdezé a tábornok, amint a gyeplüt megeresztette. Nem értette jól a lovász magyarázatát.

- Egy nyomorult bikát kinoznak - felelé Honora. - Azonnal be kell azt tiltanom.

- Barmok! - szólta a tábornok. - Elmegyek és körül nézek köztük, de előbb haza viszem önt Honora - mondá s azzal óvatosan megfordította a kocsit az erdei ut puha süppedő talaján.

A falu irányában hajtottak el és minél közelebb jutottak a faluhoz, a lárma annál hangosabb lett. Ugy, hogy a tábornok nyugtalanul tekintett körül.

- Kérdezze meg ettől az embertől, vajon lehetséges-e, hogy erre jöhetnek - mondá Honorához. - Nem szeretném, ha önnel... a kocsin... meg a ponykkal kellene azzal az üvöltő, vad csordával találkozoznunk.

- Oh, soha se aggódjék én miattam - szólt Honora. - Inkább hajtsunk feléjük, azután állítsuk meg őket. Szegény nyomorultak... annyira felbosszantanak engem.

E szavak közben hirtelen felemelte az ostort és megcsapkodta vele a ponyka oldalát. A ponyka sebesen vágott haza felé. Szerencsére az út hegynek fel vezetett, mert különben ugyancsak nagy gondot adott volna a tábournoknak megakadályozni, hogy fel ne fordítsák a könnyű kis járművet.

- Ha még egyszer ilyesmit tesz, édes Honora, komolyan megharagszom - mondá.

A magas hosszú meredek út tetején, a fejük felett, üvöltő, ordító néptömeg bukkant elő. Iszonyu porfelleg, kiabálás, ujjongás hallatszott, melylyel egy agyonkinzott nyomorult állat patáinak dobogása s bögése is összevegyült, azután egy neki vadult nagy fekete bika rohant lefelé a fehér, poros, egyenes úton.

A tábournok sietve megfordította a kocsit, hogy megkísérelje ismét elérni az erdei utat; de az már lehetetlenség volt... túlságosan messzire elhajtottak attól. Szorosan balfelé, az omló szirtfal mellé terelte tehát a ponykát, hol egy erős rántással megállította, mialatt a megrémült Honora néma imát rebegett, nehogy olyan borzasztó halált mérjen reá a Mindenható.

A kőfalba egy mélyedés, bolthajtás féle volt kőből építve, mely bár nem volt mély, de azért némi kis menedéket mégis nyújthatott. Sir Maxwell Lindhurst betolta abba Honorát, azután nagy zsebkése segítségével elmetszette az istrángot és szabadon eresztette a ponykát, hogy elvágassanak az úton, míg ő maga Honora elibe állva, mindakét kezével szorosan tartotta a fűzfából font kis kocsit, mintegy védelmi korlátot. Azon keresztül nem árthatott Honorának a bika. A lovász lerohant a hegyről és pár száz méternyi szaladás után megpróbált felmászni a kőfalra.

Most már rohamosan közeledett feléjük az üvöltő sokaság és a rohanó talpak megrengették a földet; a tábournok pillanatra se fordította el tekintetét a közeledő porfellegről, hanem nyugtatólag így szólt Honorához:

- Ne féljen, kedvesem; az ön közelébe nem juthat a bika. Mindjárt túl leszünk a veszélyen!

Ekkor egyszerre szétvált a sárga porfelleg és abból közvetlen a bika előtt karjait lengetve és örjöngő kiáltással kibontakozott a szegény siketnéma koldus és feléjük törtetve iszonyu erőmegfeszítéssel belekapaszkodott a kocsi oldalába és ott leroskadt egyenesen a vadállat útjában.

Honora lehunyta szemét, hogy ne lássa. A bika korbácsütésektől vérezve, kidülledt szemekkel, izzó nyelvét kiöltve, az eleven bőrrebe szurkált megtüzesített apró zászlók által okozott iszonyu fájdalomtól tajtékozva és ordítva rohant el mellettük, rohantában azonban egy pillanatra megállva, agyontaposta a nyomorult szegény koldust. A következő pillanatban már eltűnt a felbőszült bika, a tomboló tömeg pedig a véres látvány gyönyörétől elkápráztatva és semmi egyébbe nem törődve, utána iramodott.

Midőn aztán minden lecsendesült már, sir Maxwell eleresztette a kocsit és Honorához fordult. A fiatal hercegné rendkívül sápadt és szótlan volt és bár kezét szívéhez szorította, hogy heves lüktetését csillapítsa, mégis rámosolygott öreg barátjára.

- Most már vége van a veszélynek - rebege halkan. - Engedje hát, hogy leüljek egy kicsit.

A tábornok megpróbálta félre tolni a kocsit, de az nem mozdult a helyéből. Keresztül mászott rajta, de visszatántorodott az összemarczangolt emberi test láttára, mely az utfélen a kocsi kereke mellett feküdt. A nyomorék koldusnak megpillantása megdöbbenetete. Lehajolt, megtapogatta a koldus vállát, de az nem adott életjelt.

Ekkor hirtelen felpillantott Honorára; ő még mindig oda volt dülve a falhoz és nem látott semmit. A tábornok egy pillanat alatt levette a könnyü por elleni takarót az ülésről és letakarta vele a rongyos véres alakot. Azután gyöngéden kihuzta a kerekek alól, a kocsit pedig vagy egy lábnyira kitaszította az utra és visszatért Honorához.

- Most már azt hiszem haza sétálhatunk, kedvesem; nem vagyunk messze.

- Nem jönnek-e vissza? - kérdezé szegény Honora reszkető ajakkal.

- Isten mentsen attól! - hebegte a tábornok. - Nem, az nem valószínű. Amoda fent van egy bejárat. Azon az uton bejuthatunk az alsó udvarba. Bár csak már előbb is elértük volna.

Azzal igyekezett Honora tekintetét az utról elterelni és mialatt vezette, folyton szóval tartotta. Honora nem tudta, hogy a poros uton mögötte feküdt holt teste a szegény koldusnak, kinek bűnös lelke egyszerre kibékítette az eget azzal, hogy feláldozta nyomorék életét abban a nemes kísérletben, hogy jótevőjét megmentse.

Nehéz feladat volt a hercegnét elvonszolni a bejáratig, úgy hogy a tábornok kénytelen volt átkarolni derekát és csaknem ölében vitte fel a hegyre, hogy biztos menhelyre juthasson vele. A kicsiny kapu tárva volt, mert többen menekültek oda a cselédség közül.

Pillanat alatt bevitték a hercegnét a saját udvarába, hol Assunta egy kőre leülve lefektette őt térdeire, az embereket elküldte borért meg a párnázott hordszékért, mely a csarnokban állott és mikor azt elhozták, felvitette benne urnóját a saját felső szobáiba.

A tábornok pedig, mihelyt biztonságban tudta Honorát, előhivatott kettőt a megrémült kocsisok közül, hogy menjenek le vele az országutra, ahol a szegény koldus holtteste feküdt abban a helyzetben, amelyben ott hagyta őt a fehér porban. Ráparancsolt az emberekre, mire azok, kelletlenül bár, felemelték a szegény nyomorékot és feltették Honora pony-fogatára, melyet aztán felvontatván a hegyen, betolták az istállóudvarba. A szegény koldus az egész napon át az elhagyott földszinti szobák egyikében feküdt egy tiszta szőrzsákon; Assunta nagy feszületet állított a fejéhez, két viaszgyertyát gyújtott meg a lábainál és melléje szentelt vízzel telt edényt helyezett.

XVII.

Az az asszony, akit a hercegné rákényszerített kicsiny rögtönzött kórházában az ápolónői szolgálatra, a legbefolyásosabb egyéniség volt egész Olivetóban. Részben Sor Salvatorenak Olivetoba költözése is az ő művének mondható, miután testvére volt a meghalt feleségének és így nagynénje a szerencsétlen Magdolnának. Gyakran ült a gyógyszerek neveivel jelzett majolikaedényekkel telt gyógytárban, megbámulva a temérdek különféle gyógyszert, melyek neveinek betanulása sok tanulóknak fejtörésébe került már. A mi elődeinknek kevesebb szükségük volt olyasmire, mert sokkal erőteljesebb alkotással bírtak, bár lehetséges, hogy fajunk épp azért gyarapodott ennyire, mivel távol éltek minden orvostól meg vegyészről.

Sora Giustina a festa nap estéjén megint ott ült, két kezét az ölében pihentetve. Az est meleg volt és fekete ruhájának bő redői csak úgy libegtek tekintélyes termetén. A hercegnéről és annak családjáról beszélgettek a vegyészszel.

- Mindig történik valami szerencsétlenség, mikor a meghajtott bikát megölik, - jegyzé meg Sora Giustina - és rendesen akad elég asszony, aki megijed. Luigi éppen most volt nálam megmondani, hogy a felesége nagyon megbetegedett és szüksége van reám. Pénzük nincs, de azt izente, majd megfizet, mikor teheti. Eh! hadd várjon egy kicsit. Nagyon meleg van.

- Melyik az a Luigi? - kérdezé Sor Salvatore. - Ezek a nyomorultak mind olyan egyformák.

- Az a fél karu ember, kinek csak fél arcza van; egy disznó megcsonkította még a bölcsőben.

- Annak a felesége küldött éretted?

- Igen. Mindenki csak Giustina után vágyódik; de Katalinnak várni kell. Majd elmegyek később.

- Milyen kár, hogy most érte a szerencsétlent a korai szülés és nem valamivel később! - mondá Sor Salvatore és szavai közben jelentősen nézett a sógornőjére.

- Miért? - kérdezte bosszusan az asszony. - Mit törődöl te azzal? Hiszen úgy se fizethetnek az orvosságért, pedig a gyermekeik egyre-másra meghalnak. De jobb is így. Sokkal jobb, ha az éktelen csúf nyomorékok minél előbb bejutnak a paradicsomba.

- Hát te is annyira bálványozod a fiatal herczegnét, mint a többiek? - kérdezé a vegyész.

- Ugyan, ki szeretett valaha egy Porsennát? - sziszegte Giustina. - Azután az anyja még azt is mondta Assuntának, hogy ő ugyan egyetlen piszkos falubeli asszonyt se türne meg a leánya körül. Majd hoznak egy tiszta, ügyes ápolónőt hozzá Rómából, mihelyt a kis herczeg megszületik. Üsse meg a guta valamennyiüket! Remélem meghal az a herczeg, még mielőtt megkeresztelnék!

- Az nagy kár volna - szólt Sor Salvatore, - mert hát, miután te nem szereted őket olyan nagyon és a drága kis herczegnek itt kell a világra jönni... milyen pompás alkalmunk lenne leszámolni velük.

- Mit akarsz ezzel mondani? - kérdé Giustina rábámulva.

A gyógyszerész dühösen ráförmedt.

- Hát nem érted? - szólt szinte hörögve. - Azt hiszed azért hagytam el gyönyörű szép gyógytáramat Trasteverében és azért jöttem ide ebbe a nyomoruságos lyukba, hogy téged lássalak, te értelem nélküli ostoba asszony? Nekem arra a születendő kis herczegre van szükségem, azért jöttem, hogy őt a hatalmamba kerítsem. Meg fogom őt szerezni és ebben neked kell segítségemre lenned!

- Madonna mia Santissima! - mondá Sora Giustina székét hátra taszítva és borzalommal csapta össze két kezét.

- Ugyan miért ijedsz meg annyira? Mit lehet ez ellen tenni? Elég névtelen éhező gyermek futkos itt meztelenül azokkal az átkozott szemekkel. Hadd legyen több egygyel! És helyette csusztassatok be egyet Luigi vézna nyomorék gyerekei közül a csipkés arany bölcsőbe. Magdolna kis csecsemője a vízbe fult. Elég hát, ha az övét életben hagyom, hogy sokáig koplaljon és nyomorogjon.

- Én nem tudom, mit tegyek - szólt Giustina habozva. - Tudod, hogy sokat, mindent megtennék érted, Salvatore, de a gályát meg nem koczkáztathatom! Nem; én félek, nem merem! Azt nem tehetem! - mondá siránkozva a szülésznő.

- Adok én neked annyi pénzt, hogy egész életeden át megélsz belőle - susogta sógora.

Giustina szemei felvillogtak a jólét utáni sóvárgástól. Egészen fel volt izgatva.

- Mit lehet itt tenni? - szólt lesújtva. - Nem is sikerülne; mert hiszen engem be se eresztenek a hercegné szobájába.

Gyors léptek zaja hallatszott be az utcáról, mire Sor Salvatore kitekintett. A Porsennacselédség közül futott egyik a gyógyszerész felé papírlappal a kezében.

A gyógyszerész rákiáltott, aztán megkérdezte, hogy mi történt a várkastélyban.

- A hercegné beteg; most sürgönyöznek az orvosért meg az édes anyja után... és mit tudom én még kiért? Talán az egész Rómát ide czitálják.

- Hadd lássam, mit akarnak - szólt Sor Salvatore.

Az ember átadta az irásokat. Az egyik sürgöny Bruno orvos sürgős meghívását tartalmazta, a másik Porsenna hercegnének szólt, a harmadik egy hírneves szülésznőnek és végre az utolsó Lady Évához volt intézve, aki Olaszország északvidékén tartózkodott!

- Mi történt? - kérdezte Giustina, miközben Salvatore az irásokat vizsgálta.

- Ah, a hercegné kikocsizott és a megriasztott bika csaknem a lábai előtt ölte meg a nyomorék koldust; bizonyosan attól ijedt meg olyan borzasztóan... az a nevetséges vén Assunta pedig még bennünket támadott meg miatta... mintha bizony mi tehetnénk róla! Adja ide azokat az iratokat, Sor Farmacista, nekem sietnem kell.

- Majd feladom én - mondá előzékenyen a vegyész. - Most már tiz az óra és a távirdász bizonyosan lefeküdt az ágyba; a maga kedvéért nem kelne fel, de az én szavamra tudom megteszi.

Azzal Sor Salvatore feltette kalapját és elsietett. Pompeo persze nem nagyon bánta, hogy más valaki végezze helyette a dolgát és kényelmesen leült a megüresedett székre.

- Remélem nem parancsolták neked, hogy értem is eljőjj? - kérdezé önhitten Giustina.

- Nem ám - felelé Pompeo. - Azt nem mondhatnám, hogy hivattak, de bizonyosan örülnének azért, ha oda mennél. Még Virginia sincs otthon és tudom, hogy a hercegné nagyon rosszul van.

E pillanatban egy esetlen tizenkét vagy tizenhárom éves leány állott meg a gyógyszerész bejárata előtt.

- Sora Giustina - kiáltott be az ajtón; - kérem jöjjön el Luigi Katalinához. Folyton jajveszékelt utána.

Sora Giustina hévvel szökött fel helyéből.

- Mindjárt elmegyek - mondá s azzal kisietett az utcára, hogy a postahivatalból visszatérő sógora elibe menjen. A sötétben sugdostak együtt valamit, a gyógyszerész pedig azután bement a gyógytárba, ahol Pompeo várakozott reá.

- Lehetetlenség már ma éjjel elküldeni a sürgönyöket, Sor Pompeo. A távirdász elment Monte-Leonéba és reggelig nem tér vissza. Hagyja itt az irásokat s én azonnal feladom, mihelyt a hivatalnok hazaérkezik.

- - - - -

Sir Maxwell Lindhurst az egész hosszú éjszakán kétségbeesetten, aggódva és önmagát vádolva járt fel s alá a verandán, be és ki a csarnokból. Minek is engedte Honorát kikocsizni? Miért engedte meg, hogy anyja elutazzék? Szegény öreg úr szüntelen fellázadt a saját gondatlansága ellen. Azt képzelte, hogy gondját tudja viselni Honorának és ime most mi történt vele! De miért is nem jött meg Bruno az ápolónővel? Hát meg hagyják őt halni

kinjaiban? Már elmúlt négy órája, hogy megírta azokat a sürgönyöket; a válasznak már régen itt kellene lenni. Így gyötörte magát szegény Sir Maxwell Lindhurst kint a csillagos ég alatt, míg odabent a nagy hálószobában szegény Honora hercegné tanulta megismerni az anyaság kínszenvedéseit; és Assunta lehajolva verejtékes fehér homlokához, biztatni, bátorítani iparkodott a szegény szenvedőt.

Végre nem bírta már az öreg hű cseléd tovább kiállani a meddő várakozást és sürgösen elküldött Sora Giustináért, aki hévvel engedelmeskedett és sietve követte a küldönczöt a kastélyba. Éppen akkor érkezett vissza egy nyomorult viskóból a falu tulsó végéről, de erről nem tett említést.

A szabadban kint járó tábornok úgy három óra tájban a templom fala tájékán fehér mozgó alakot látott kibontakozni a sötétségből.

- Szegény nyomorult koldus lesz! - gondolá - talán imádkozik majd érette valamelyik? Kis Honora, szegény kis Honora! Isten szabadítsa meg épségben az én kedves kis leányomat!

De ha imádkozó koldus volt az, aki a templom tájékán járt, akkor ugyancsak furcsa koldus lehetett.

Sor Salvatore volt, aki idegesen leselkedve és óvatosan, nehogy zajt üssön a hangos kövön, beosont a mellékajtón és oda állott a falba épített rácsos erkély alá. Egy lámpát állított a nyirkos sötét márvány padlóra, hogy az egy kis világosságot áraszson a sötétség ködébe. Egy törülközővel letakart kosarat tartott a kezében, miközben úgy érezte, mintha ezer szem volna reá függesztve. Valami nyöszörgött a fehér lepel alatt.

Fölül az erkély rácsozatának nyílásánál Sora Giustinának kövér sápadt arcza bukkant ki és egy kötelet eresztett le onnan a templomba.

- Vajjon életben marad-e, ha itt hagyom? - susogta Sora Giustina. - Mert még sokáig várhatunk.

- Oh, igen; csak emeld fel egy kicsit a törülköző sarkát, hogy lélegzetet vehessen. Nincs itt valaki a közelben? Mert esetleg sirhat is a poronty.

- Nincs; itt teljes biztonságban lehetünk. A szobák messze vannak és azokat nehéz tölgysajt zárja el. Be kell itt várnod engem, amíg visszajövök. Hogyan egyezett bele Katalin?

- Hazudtam neki olyasvalamit, hogy a hercegné látni kívánja kicsinyét, pedig még maga se nézte meg tulajdonképen.

- Jól van. Most már vissza kell mennem. Azzal felhúzta a kosarat óvatosan a rácsozat között és eltűnt.

Az órák teltek egymás után és Sora Giustina nem tért vissza. Sor Salvatoret a padon ülve elnyomta az álom, azután káromkodva ébredt fel, mert nem merte megmozdítani görcestől zsibbadó lábszárait abbeli félelemből, nehogy zajt üssön. A templom nyomasztó levegője fojtogatni kezdte és egészen elzsibbasztotta idegeit; már pislogó lámpája is azzal fenyegette, hogy nem tart ki sokáig. Csakhamar ki fog aludni s akkor ő sötétben marad ott egyedül a lábai alatt pihenő halottakkal, az oldalkápolna magas oltárával és annak nagy feszületével. Milyen különös, hogy olyan világosan láthatta a feszületet; az ő lámpája pedig bizonyosan nem vethette fénysugarait olyan magasra. A Krisztusnak piros vérrel borított halvány arcza, a kínszenvedéssel vonagló arczvonások, a lehorgasztott fej s a csaknem honáig érő kitért karok mind olyan borzalmasan meg voltak világítva. Sor Salvatore felkelt helyéből és megkísérlé végig nézni a padokon és az egész templom hajóján. Dio santo! Hiszen még másik lámpa is égett ott!

Ujra leült a gyógyszerész és fogai vaczogtak a félelemtől. Mikor aztán vére egy kicsit lecsendesült és nem lüktetett annyira ereiben, felállott és lassan elcsúszni próbált a padjától. Meg akarta tudni, van-e ott valaki és hogy látta-e valaki az erkélyre felhuzott kosarat. Jó méternyire elcsúszott a padtól és lehuzta cipőit. Azután meglapulva úgy iparkodott tovább siklani, hogy a márványfalat világító sugarakat kikerülje és gyorsan közeledett a kicsiny kápolnához.

Amint közeledett, letérdelt és rendkívüli óvatossággal odacsúszott az oltár egyik végének lépcsőjéhez. Az alacsony oszlopos korlát igen tömör volt, minden nyílás egy olyan faragott rácsozattal, melyen keresztül lehetett volna látni. Sor Salvatore nem is láthatott egyebet, mint a haldokló Krisztus arcát, meg a feléje kiterjesztett karokat. Fel kellett emelni tekintetét és csak felágaskodva nézhetett át a magas rácsozaton, hogy láthassa miért van ott a világosság. Felemelkedett tehát térdeiről és didergő nedves kezével felkapaszkodva a márvány korlátra, bepillantott az elkerített kápolnába.

Két viaszgyertya égett ott, egyik jobb, másik bal felől két megmerevült lábánál és lobogó fénysugarát egy halott arcának félig lehunytt szemére vetette; azok a szemek borzasztó fenyegető merevséggel néztek egyenesen arra a pontra, ahol Sor Salvatore térdelt alig egy méternyire a megmerevült lábaktól, melyek soha többé nem fognak járakalni.

Amint Sor Salvatore belekapaszkodott a reszkető ujjainál kevésbé hideg márványoszlopba, egy valószínűleg a hegyek közt támadt szélroham hirtelen kiteszította egyik rozoga ablakát a templomnak és sivitva meglobogtatta a viaszgyertyák kékes lángjait, fellebbentve a durva leplet is, mely a halott testét betakarta, mi által szembe tűnt egyszerre a meztelen élettelen testnek béna karja.

A szél üvöltését túlharsogó éles kiáltás visszhangzott át a templomon és Sor Salvatore élettelenül zuhant le hanyatt a lépcsőről, elterülve az alsó kövezeten.

Sor Salvatore ezerszer is elfordult már megvetőleg a feszületnek könyörületesen feléje tárt karjaitól és ime most tapasztalnia kellett, hogy egy holt kéz is képes őt az ítélőszék elé állítani.

A siketnéma nyomorék koldus már két ízben, egyszer élve, másodszor pedig halva mentette meg a hercegnét. Az az ember, a ki el akarta tőle rabolni elsőszülött gyermekét, ott feküdt holtan a halott koldus lábainál.

A hajnal pitymallott már a hegyhullámok ormai felett és az üde légáramlat betódult a kitért nagy ablakon át Honora ágyához. Assunta urnője mellett térdelve kezeit tartotta és bátorította, vigasztalta, míg Sora Giusta mérgesen, duzzogva állott az ágy lábánál.

A fiatal hercegné egyik karjával valami picziny kis teremtetést ölelt a szívéhez, mely éppen csak pár perczel előbb látott napvilágot, hogy többé ne az édes anya szíve alatt, hanem annak keblén pihenjen. Másik hófehér karját a rajta felejtett ékszerekkel, melyek fény-szikrákat vetettek a hajnali pírban, felemelte, hogy megakadályozza az ápolónőt gyermeke érintésében.

- Adja ide nekem, Amore mio - esdeklett Assunta. - Hiszen nem akarom én megfosztani tőle, de hát születése pillanatától folyton a karjában szorongatja. Engedje, hogy megfüröszsem, felöltöztessem, azután megint visszaadom a piczikét.

- Nem, nem, nem! - tiltakozott villogó szemekkel és elfojtott zokogással Honora; az az asszony meggyilkolja az én kis angyalomat! Az ő tisztátalan kezének nem szabad érinteni az én egyetlen kincsemet.

- Nem fogja érinteni - biztatta Assunta s azzal az ápolónőhöz fordult e szavakkal: - Az égre kérem, Sora Giusta, menjen ki a szobából, amíg elveszem tőle a gyermeket. Majd újból így kérte a hercegnőt:

- Ne féljen, Excellenza, kedves drága kis hercegném, nem engedem őt hozzá nyulni, magam végzek el mindent.

És Assunta megkísérté elvenni az ujszülött kis csecsemőt az anya karjából.

- Nem adom addig, amíg ő itt van, - ellenkezett a hófehér asszonyka a széles nagy ágyban. - A szegény koldus már éjfél óta ott állott mögötte, szegény nyomorék kezével integetve, hogy vigyázzak. Eredj innen, te gonosz asszony, aki meg akartad ölni a gyermekemet. Az Isten ítéljen feletted! Menj! Távozzál!

Giustina ónszinü sáppadt arczczal tántorogva ment ki és Assunta becsukta utána a nehéz ajtót. Azután visszatért, felemelte a kis hercegnét és oda tartott az anya ajkához egy picziny fekete fürtös fejcskét, hogy csókolja meg. Honora arcza lehajolt a puha párnára, melyen az ujszülött fejcskéje pihent és megcsókolta piczinyke arcját, azután örömkönyekre fakadt és a zokogás egész gyöngye testét úgy megrázta, mint a virágot a fergegeteg.

Ekkor már a nap arany sugarai tündököltek a hegyek felett és az ablakon besütve arany sávokat vetettek az ágyon keresztül; a kedves öreg tábornok is ott állott Honora mellett, egyik kezét áldólag fejére téve, míg a másikkal nedves kezét fogta, mialatt könnyek peregtek végig bronzszinü arczán ősz bajuszára és ajkai felfohászkozva rebegették:

- Hála Istennek! kedves kis hercegném, most már minden rendben van! Csakhogy kis leány! Az Isten áldja meg őt!

A távsürgönyök soha se küldettek el; de a tábornok látva, hogy senki se jön a hivottak közül, lóhátas szolgálkat küldött Rómába. Este felé azután egymás után érkeztek meg. Legelsőnek jött az öreg Porsenna hercegné, még pedig meglehetősen felháborodva a fölött, hogy első unokája nem fiú, csak egy leány; és bizony nagy megkönnyebbülést éreztek a várkastélybeliek, midőn két nap mulva elutazott azzal a kijelentéssel, hogy nem valami nagy érdeklődéssel viseltetik a szegény kis ujszülött iránt, mert csak most látja, milyen nagy kár volt a fiának egy külföldi leánnyal házasságra lépni, aki még azt se tudja, mi a kötelessége olyan előkelő főrangu családban! Hiszen még a szegény falubeli parasztasszonyok is büszkék arra, ha fiúkat szülnék, a főrangu Porsenna családban meg annyi hűhó után is csak egy hiába való kis leány viselheti majd a fényes ősi nevet!

A tábornok valósággal őrt állott mostoha leánya hálószobájának ajtaja előtt és be nem eresztette hozzá az öreg hercegnét, úgy hogy az elutazott anélkül, hogy akár Honorát, akár a kis babát látta volna. A fiatal anya folyton abban a lázas képzelődésben maradt, hogy gyermeke életét veszély fenyegeti és annyira bele élte magát abba az izgatottságba, hogy a végre megérkezett Bruno orvos azt mondta, minden áron meg kell szerezni nyugalmit, miért is pillanatra se engedte kivinni a kis csecsemőt a szobából. Honora egészen nyugodt és boldog volt, mikor kis leányát karjaiban tarthatta, vagy ha Assunta az ágya mellett ült ölében a kis pólyás babával. De olyankor is kinyújtotta Honora reszkető kezét s erősen megfogta a kis leány párnája végét, hogy biztonságban a maga közelében érezze.

Pedig hát kis gyermekének legveszedelmesebb ellensége ott feküdt már eltemetve, de nem a templomban, hanem mögötte egy félreeső sarokban, mivel Sor Salvator ki volt közösítve a miatt, hogy nyilvánosan kérkedett minduntalan azzal, hogy már évek óta nem járult az oltári szentségekhez, nem temethették tehát őt a jó keresztények mellé a templomba. Giustina pedig nagy nehezen tudta csak Katalina kis gyermekét észrevétlenül visszavinni az anyjának, ügyetlen mentséggel átadni Sor Salvatore nevében, kinek szomorú végét még akkor nem

fedezték fel és megfogadta magában, hogy soha többé nem vállalkozik olyan veszedelmes dologra.

Midőn sógorát holtan megtalálták a templomban, hirtelen rémület fogta el, mert arra gondolt, hogy legközelebb reá kerülhet a sor; de amint az első benyomást leküzdte, elhitette magával, hogy Sor Salvatore hirtelen halála bizonyosan valamely véletlen balesetnek tulajdonítható! Azzal vigasztalta aztán magát Giustina, hogy eddig semmiféle élő lény nem léphet fel ellene váddal, a jövőben meg majd óvatosabb lesz.

Egy kicsit rosszul érezte magát persze, mikor Katalina kis gyermeke is meghalt, mert kétségtelenül az ide s tova hurczolás, meg az, hogy több óráig hagyták táplálék nélkül, okozhatta a halál bekövetkezését; de hát legalább még megkeresztelhették, s így nem kellett attól tartani, hogy a másvilágon vádolni fogja őt bűneért!

Lady Éva hazasietett a fürdőhelyről és Honora félig neheztelt, de félig mulatott is anyja kimutatott csalódása felett, mikor a kis babát meglátta, mert Honora maga kimondhatlanul örült, hogy leány és nem fiu, aki őt folyton Orazia emlékeztetné; de érezte azt is, hogy a piczike kis leánya sokkal jobban fog hozzá ragaszkodni és inkább lesz az övé, mintha fiu lett volna.

Igen kellemetlen jelenetet idézett elő az öreg hercegnő és fia között, midőn az utóbbinak tudtára adta, hogy kis hercegnővel és nem herceggel gyarapodott a család. Orazio a férfiak azon osztályához tartozott, akik halálosan meggyüölölik a nőt, mihelyt nem vágyódnak többé birhatása után. A maga módja és képessége szerint, ha ugyan szentségtörést nem követünk el a magasztos szó fogalma ellen, szerelmes volt Honorába, mikor az végre beleegyezett, hogy nejévé legyen. Szegény fiatal nő, tudjuk, mily keservesen szenvedett meg azért a rövid életű heves szenvedélyért Orazionak borzasztó, szinte örülettel határos féltékenysége miatt. Most egyszerre megfosztva a fiu-örököstől, ki után sóvárgott, hogy a Ferrara rokonokat meggátolja az ősi vagyon öröklésében, Honora elleni gyűlölete egyszerre szilaj, végzetes dühhé fajult sivár szívében, olyan haraggá, mely mérgez, éget és megdermeszt egyszerre mindent és végre is okvetlenül meggyilkolja, elpusztítja azt, akit gyűlöl.

Honora megvigasztalódva központosított szeretetének egyetlen tárgya, kis leánykája által, ki éjjel-nappal ott pihent mellette, (mert még mindig nem engedte elvinni közeléből pillanatra se a kis csecsemőt), reszkető kézzel, engesztelő és megbocsájtó levelet irt férjének. Nem hívta őt, hogy meglátogassa, mert nem is kívánta viszontlátni; de habár nem tudott volna benne soha bizni a jövőben, értésére akarta adni, még mielőtt gyermekük megkereszteltetnék, hogy megbocsájt neki a multért.

Ő maga kívánta kis leányát a keresztvizre tartani, nem akart tehát szívében a legkisebb keserűséggel is az oltár elé lépni.

Miután azonban, gondolta Honora, hogy sir Maxwell Lindhurst meg az édes anyja is lebeszelnék őt a levél elküldéséről, Assunta által adatta azt fel az ő tudtukon kívül a postára és bizony a hűséges öreg dada akarata ellenére is. Miután attól tartottak, hogy két három hét is eltelik, még mielőtt a hercegnőt elmenni engednék a templomba, a jó öreg lelkész ajánlkozott, hogy eljön és a gyermeket megkereszteli otthon a hercegné hálószobájában. A népnek rossz példa lett volna, hogy a gyermeket olyan sokáig hagyják keresztviz nélkül. Honora belátta és abba is beleegyezett tehát, hogy otthon legyen a keresztelés.

Attól fogva nagy megnyugvást érzett a lelkében. Nap-nap mellett csendesen feküdt széles ágyán, vagy az alacsony pamlagon, maga mellett az aranyos bölcsővel, melynek csipkefüggönyeit félrehuzatta, hogy folyton lássa a fejlődő arcvonásokat, melyek boldogabb jövővel és nyugalmasabb étellel kecsegtették szerető anyai ábrándokkal telt szívet. Óhaja teljesült, mert a nagy fekete szemeket, meg a gyöngéd rózsás arcbőrt tőle örökölte kis leánya és nem

Oraziótól; sőt alig volt hasonlatosság a vadállatias szépséghez a finom gödröcskés arcban, mely ébren vagy alva odasimult az övéhez hosszú, hosszú órákon keresztül.

Sirva fakadt örömeiben, mikor a picziny rózsás ujjacskák először megszorították az övét; és midőn egy napon táplálás közben (mert ezt a nagy kegyet is megengedték neki) a kis gyermek szemei reá mosolyogtak, sajtóságot gyógyító balzsam szállott a lelkébe a tejes szájacskából, mely szívének összes sebeit egyszerre behegeszté.

A reggeli napsugár, este a csillagos ég, a gyönyörűséges hajnal, mind csak mosoly és boldogság tanui voltak abban a felsőemeleti nagy szobában, melyben egészen egybeforrott az anya és kis gyermekének a lelke. Honora szerette a mennyei tiszta levegőt, folyton üde szellő lengedezett hát körülük az éjjeli csendben, midőn ott dobogott szívé a picziny kis szivecske és nyugodt lélegzése szüntelen azt látszék susogni: »Itt béke, szeretet és boldogság honol!«

XVIII.

- Éppen egy esztendeje ma, hogy megtörtént... pedig tiznél is többnek tűnik fel nekem az idő. Meg kell tudnom, él-e vagy meghalt... vagy egyáltalán mi történt vele. Ennyihez bárkinek joga lehetne.

Sir Lowther Gerald elmélkedett így október huszadikán az óriási nagy gőzös fedélzetén, mely kikötni készült a kedves szép nápolyi öbölben. Honora foglalkoztatta a Gerald lelkét, mialatt szemei megpihentek a Vezuvon s annak felhőkbe burkolt ormáról az alatta elterülő városra, onnan pedig a zaphir színű tengerre tévedt tekintete. Gondolatai elragadták és folyton oda terelték lelkét, ahová nem akarta irányítani.

Gondolatban körülbelől a következő magánbeszédet folytatta:

- Milyen borzasztóan szép mindez itt. De mit is beszélek. Az egész egy színpadi látványosság! Csak még hajótörést szenvedő gőzös hiányzik a szintérről, mely lassan-lassan alámerüljön, azután elnyelje a tenger. De óh! milyen szívtelen ember lett én belőlem, hogy ilyesmi még meg is villanhat az elmémben.

Ez a magánbeszéd különben már közel történt a nápolyi kikötőhöz, ahol természetesen nem igen lehetett volna már attól tartani, hogy épséggel partra nem kerülnének a hajótörést szenvedők.

- Vajjon Rómában van-e most Honora! Szeretném tudni, fogom-e őt látni!

Ezt himbálta a gőzös és ezt zakatolta fülébe a vonat is egész Rómáig, mialatt Gerald napbarnított arcából kisugárzó szemeit gyönyörrel legeltette az őszi táj szépségein, a zöld lombokon s a szőlőtőkéken függő szőlőfürtökön, vagy a tenger kékes hullámain. Mig végre megérkezett.

A Porsenna-palotában a még mindig nyárias pongyolában levő magas portástól kérdezősködvén, azt a felvilágosítást kapta, hogy a hercegi család távol van. Az anyahercegné Vallombrosában tartózkodik, de pár nap múlva már haza várják. Donna Honora pedig Olivetóban van az édes anyjával.

Ez a cselédség tudomása szerint igaz is volt, tényleg azonban Lady Éva Rómában volt abban a pillanatban. Sir Maxwell Lindhurstnak nagy keserűségére, aki őt Olivetóban hagyta, hogy felügyeljen leányára és unokájára, mialatt ő Vallombrosába rándult találkozássra Orazio anyjával, hogy vele elintézzé, hol fog Honora a jövőben megtelepedni állandó lakásra...

A gyermek kedvéért Rómában kívánt lakni a fiatal hercegné. De nem Orazioval, nem, semmi esetre! Ő elvesztette minden jogát ahhoz, habár nevének kötelessége nevét a világ előtt lehetőleg tisztán és becsületben megőrizni, sőt ha kell megvédelmezni. De Orazio magára kell őt hagyni teljesen függetlenül; soha se szabad vele egyedül beszélnie; csak harmadik személy jelenlétében; a gyermeket pedig természetesen kizárólag az anyának kell átengednie.

Ezek voltak a fiatal édes anyának feltételei, melyek keresztülvitelével megbizta meghatalmazottját, midőn az őt elhagyta Olivetoban. Oraziot már oly annyira elkülönítve hitte magától, hogy nem is tartott annak esetleges jövetelétől, különösen, midőn anyósa a vele fenntartott kötelességszerű levelezésben arról értesítette, hogy Orazio, miután a nyarat St. Moritiban töltötte, jelenleg Ferrarában időzik, kedves rokonoknál.

A cselédek némelyike azonban valamivel többet is tudott még annál. Virginia nem tért vissza Lady Évával Olivetoba, miután, amint urnőjének kijelentette, kellemesebb szolgálatot talált. Hanem azért állandó érintkezésben maradt régi barátjával, Pompeoval, aki ákom-bákom betüivel rendesen megírta neki hűségesen a család terveit és hogy mi történik Olivetoban.

Azon a napon, melyen Sir Maxwell Lindhurst elhagyta Olivetot, egészen megváltozott az időjárás; hideg szél üvöltött a kopár hegyek közt és a zuhogó viharos eső valóságos sáros köves folyóvá változtatta az utakat. Lady Éva dideregve feküdt ágyában szőrmés pokrócza alatt s három-négy forró vizes palaczkot is rakatott lábához, míg végre felkelt és megparancsolta, hogy pakolják össze azonnal a holmiját; mert hiszen bele halna a neuralgiába, ha még egyetlen napot kellene átkinlódnia azon az utálatos zord helyen. Haladéktalanul haza akart utazni. Honora csak nem neheztelhet, ha pár napra magára marad? Hiszen a tábornok nemsokára visszatér hozzá és elszállítja onnan.

Persze, hogy nem haragudott azért Honora, hogy magára hagyták. Édes anyja csak nem teheti ki magát a betegségnek azon a hideg levegőn. Honora meleg vérének nem ártott az az éghajlat, picziny kis leánya pedig virult az éles hegyi levegő hatása alatt, mint a vadrózsa.

Aztán meg ugyan mitől is félhetne ott? Orazio messze volt éjszakai, számos cselédje hűségében nem kételkedhetett; semmi baj se érhetne tehát.

Ilyen körülmények között Lady Éva nyugodtan elutazott másnap reggel Pompeo kíséretében és meglepte férjét Rómában. A tábornok nagyon haragudott Lady Éva lelkiismeretlensége miatt és rosszul érezte magát abban a tudatban, hogy Honora egyedül maradt.

De hát Orazio hónapok óta legkisebb kísérletet se tett, hogy felkeresse nejét, még csak tudomást se vett gyermeke születésének bejelentéséről (se Honora engesztelő leveléről, melyről kivülről senki se tudott) és most távol van északon. Semmi se valószínűtlenebb tehát, mint az, hogy éppen most zavarja meg a hercegnét azon pár nap alatt.

- Különben csak egy-két napig tart az egész - mondta önmagát nyugtatva a tábornok - azután elmegyek értük és elhozom mind a kettőjüket; de azért mégis nagyon szeretném, ha elég lelki ereje lett volna vele maradni, édesem... mert nagyon elhagyatottnak fogja érezni ott magát szegény kis Honoránk.

- Legkevésbé sem - tiltakozott Lady Éva. - Honora soha se érzi magát elhagyottnak az ő kis babájával. Neki nem kell senki más. Még soha se láttam olyan anyai rajongást. Aztán meg lássa, édes uram, már nagyon nélkülöztem önt.

- Köszönöm, édesem - szólt sir Maxwell kezét csókolva. - Ez igen szép mondás az ön részéről s nekem is nagyon jól esik, hogy itt láthatom és kedves társaságában lehetek.

Ez teljesen úgy is volt, mert Lady Éva tiz évet fiatalodott, mióta a tábornok őt nőül véve, ügyeinek rendezését is átvette; alig látszott negyven esztendősnak és olyan szép, olyan

kedélyes volt és annyira gondoskodott a férje kényelméről, hogy sir Maxwell önkénytelenül boldogságot kezdett találni abban, ami eleinte olyan súlyos és terhes feladatként tűnt fel előtte.

Igy történt tehát, hogy midőn Gerald megérkezett Rómába, Honora egyedül volt drága kincsével a hegyek közt, boldogabban, elégtelbben, mint azt álmában képzelte, hogy még lehet valaha; a napsugárban magasan felemelt fővel büszkén sétáltatta rózsabimbóhoz hasonló picziny leányát és felemelve szemeit a tiszta kék égboltozatra, hálát rebegett a jó Istenhez, hogy annyi megpróbáltatás után végre mégis megengedte neki, hogy a legnagyobb gyönyörűséget, az anyai érzés boldogságát nyugodtan élvezhesse.

Nevetése csaknem olyan tisztán és dallamosan csengett, mint egykor Rómában a régi villa kertjében. Még énekelni is tudott kedves szép andalító bölcsődalokat, hogy picziny kis leányát elaltathassa; és ők ketten mint hegyes világuk tündérkirálynői együtt ébredtek, együtt pihentek le, együtt nevettek és egymás szeretetében egybeolvadva éltek a komor várkastélyban és az erdős lombos fasorokban, melyek egészen megelevenedtek most a forró csókoktól, azoktól az édes csókoktól, melyek a nyár utolsó hevében úgy, mint ősszel is, midőn már az első dér lehullott, egyformán lángoló és édesek valának.

Gerald hosszas bolyongásaiból több apróságot hozott magával, miket el akart vinni nagynénje házába azzal a kéréssel, hogy ha jónak látja, juttassa el azokat Honorához, akinek szánta. Azt tudta Gerald, hogy Lady Éva mindenesetre minél előbb vissza fog költözni a városba, mert régi szokása szerint november elsejére már rendszeren elfoglalta mindig otthonát.

Nagy küzdelmébe került belépni abba a házba és felmenni azon a lépcsőn, melynek minden fokán folyton a bájos fekete szemű leányt látta képzeletében szomorúan felfelé lépdelni menyasszonyi fátyollal a fején. De hát már egy év telt el azon nap óta; Gerald idősebb, edzettebb lett s egész jelleme, lelkülete szilárdabb, megállapodottabb volt; és vágyai felett is sokkal jobban tudott uralkodni, mint akkor.

Szembe nézett most már bátran az étellel és nyugodtan vetette magát alá a kényszerűségnek.

- Utoljára az ember túlkövetelő nem lehet - gondolta magában. - Hány férfi kénytelen lemondani arról az ideálról, akit életében egyedül szeretett. Ki tudja, egy napon talán mégis vágyódni fog utána Honora... ha támaszra lesz szüksége reá gondol, sőt Isten tudja, még talán fel is keresi... ha végre is megszabadulna durva férjétől, akkor pedig nem volna jó, ha benne valamely ideges, bánattól megtört nyomorult tehetetlen embert találna, aki hiába elharácsolta erejét. Mindenesetre hallani akar felőle valamit, még ha Olivetoba kellene is mennie az értesülésért.

Lady Évát otthon találta Gerald és észrevette rajta, hogy nagyon örül látásának. Különben is nagyon jó hangulatban volt Lady Éva abban a tudatban, hogy lábai ismét kedves bársonyos szőnyegét taposhatják és a saját, rendkívül csinos, kényelmes hálószobájában ébredhetett fel. Szívesen beszélt Geraldnak sokat, igen sokat Honoráról meg a kis leányról, szóval mindarról, ami április óta történt, mikor utoljára elváltak egymástól. Később bejött a tábornok is és ott marasztalták Geraldot ebédre, sőt minden áron magukhoz akarták elszállásolni is. Az egész fogadás különféle érzelmeket keltett Geraldban. Jól esett, nagyon jól esett neki azt hallani, hogy Honorának nincs semmi baja és hogy legalább a gyermeke által boldognak érzi magát. Hanem annak a gyermeknek létezése egy újabb áthághatlan korlátként tűnt fel neki közte és Honora között; és visszagondolva a multra, ez a fogadtatás nagyon emlékeztette őt arra, amint nagynénje az első találkozáskor fogadta. Ránézett Lady Évára és látva milyen igéző, telve étellel, kedélyességgel s mily fiatalos, kifogástalan izléssel van öltözve és mennyire elégtelnek látszott késői, de tiszteletreméltó házasságában, önkénytelenül felmerült elméjében az a

kétely, vajjon jutott-e valaha pillanatra is eszébe az a körülmény, hogy ő és a leánya az ő társadalmi nagyravágyása és önző hiúsága miatt veszítették el egész életük boldogságát.

- Hol van jelenleg a herceg? - kérdezé egyszerre. - Unokatestvérem teljesen egyedül van odakint, falun?

- Igen, de csak egy-két napra - válaszolá Lady Éva. - De a herceg nem véthet neki. Igazán nincs oka megijedni. Orazio... a nyomorult gonosz ember Ferrarában időz! Legalább az anyja így írta.

- Oh, ez már más, - szólt Gerald. - Ha önök biztosak abban, akkor természetesen nincs ok az aggodalomra.

Hanem hát valamennyien tévedésben voltak. Porsenna herceg nem volt Ferrarában, hanem egy kicsiny félreeső lakban, Albánó közelében és Virginia alkalmasint lesben állott a herceg megbizásából, mert két órával Gerald villásreggelije után Lady Évánál, berontott Virginia a herceghez egy távirattal a kezében. A komorna nagyon csinosan volt öltözve és egész halmaz ékszert viselt magán.

- Mi a baj - kérdezé mogorván Orazio.

- Az, amire ön várt - felelé Virginia.

Most már sokkal bizalmasodóbb modorban beszélt urával, mint hajdan Rómában.

Orazio elkapta a sürgönyt és mohón átfutotta. Csupán ezt a pár szót tartalmazta az:

»A rokon ma Rómába érkezett. A hercegné egyedül van Olivetoban. P.«

Orazio kétszer-háromszor is átolvasta a fenti szavakat, azután intett Virginiának, hogy távozzék. Komolyan kívánt gondolkozni és megfontolni mindent.

Ugyanazon este alkonyatkor és októberben már korán alkonyodik, Honora táviratot kapott Olivetoban. Sir Maxwellnek a rendeletét foglalta ez magában, hogy másnap korán reggel küldje be Rómába összes cselédségét, mert ő egy órákor ki fog menni érte, hogy Rómába szállítsa a kis babával együtt. Az intézkedés felette részletes és pontos volt, mert még azt is megírta a tábornok, hogy csak egyetlen fogatot tartson kint, melyben majd ő maga fog vele hazakocsizni, de a többit mind el kell távolítani a várkastélyból, mielőtt ő megérkezne. Hozzátette a tábornok még azt is, hogy minden a Honora kívánsága szerint lesz elintézve és lakosztálya készen várja már.

Honorát félig mulattatta, de kissé bosszantotta is a határozott parancs.

- Mennyire egyformák a férfiak - gondolá magában, - csak rendelkezni tudnak, hogy a nő pakoljon össze és pár óra alatt induljon is utnak! Hiszen az ő holmija mind együtt van különben, a kis babát pedig majd ellátja Assunta.

Assuntának a komornákból meg a dadákból egész kis sereg állott rendelkezésére, de készséggel engedelmeskedett ő maga is a parancsnak, mi arra vallott, hogy egyáltalán nincs ellenére a visszatérés Rómába, mert Assunta soha sem tartotta Olivetot alkalmas helynek az adott körülmények közt.

- Persze, hogy elkészülhetek mindennel, Excellenz! - kiáltott fel örömmel. - Mindent utnak indíthatunk már holnap reggel hat órákor, hogy mire a tábornok ur megérkezik, ne találjon itt mást, csak Excellenczet, a kis babát, meg engem, hogy magával vigyen bennünket. Oh, mennyire örülök, hogy megint otthon lehetünk a magunk házában!

És az öreg Assunta szavának állott. Az egész éjjel ide s tova tipegett, ki s be járt-kelt, pakolt, rendelkezett, parancsolt és susogva szidta alárendeltjeit, mialatt Honora és picziny baba herczegnője jóízűen aludták át az utolsó éjszakájukat széles, nagy ágyukban a felső emeleti csendes szobában, melybe betündököltek a csillagok.

Mire a nap felkelt, egész kis vonata a kocsiknak és szekereknek dübörgött lefelé a várkastély terrasse-áról és döcögött végig a falunak göröngyös köves utcáján, ahhoz a keskeny uthoz, ahol a felbőszített bika meggyilkolta a szegény koldust, míg végre eltűnt a kocsisor a Rómába vezető országuton.

Senki se ügyelt egy lefüggönyözött ablaku közönséges bérkocsira, mely a kocsik mellett elrobogott a hegy tövében s abba az irányba tartott, ahonnan ők lejöttek; de azon nagyon csodálkoztak a cselédek, hogy utközben sehoh se találkoztak a tábornok urral. Azt biztosra vették, hogy nem utazna egy közönséges bérkocsiban, melynek ablakai felhuzva és redőnyei le vannak eresztve.

És tökéletesen igazuk is volt, mert a poros bérkocsi belsejében Orazio, a tizennegyedik Gallipoli Porsenna herczeg ült; társa pedig Virginia volt, feleségének az előbbi komornája.

A herczeg alkalmasint szégyenlé, hogy olyan nyomoruságos kopott járműben érkezik meg a saját tulajdon várkastélya elé, mert a kocsist megállította a főbejárattal átellenes kicsiny rácskapunál és Virginiától követve ott kiszállott. Kulcsot vett ki zsebéből és csendesen kinyitotta az ajtót; mindketten besurrantak rajta, azután belülről újra bezárták.

Assunta lemenvén a földszintre, hogy felvigye az izletes reggelit, melyet urnője számára elkészített, rendkívül kellemetlenül volt meglepve, hogy nem találta készletét. Sütemény, gyümölcs, bor eltűnt mind. Nem vette üldözőbe a tettest, egy falubeli leányt, akit rögtön gyanúsított, mivel annak engedte meg, hogy segédkezzék a cselédek készülődésénél, hanem ahelyett haladéktalanul kutatni kezdett az óriási nagy étszekerényben, ahol az enivalókat tartották és készülődött pótolni a finom reggelit, miközben folyton dörmögött magában és kikelt a tábornoknak azon hóbortos rendelkezése ellen, hogy megérkezése előtt valamennyi cselédet eltávolítsák. Amint azonban lehajolt egy palaczk borért, hirtelen érezte, hogy izmos erős kéz ragadja meg és viaskodása, sikoltozása daczára is fogva tartja, míg valaki a háta mögött kámzsát vet a fejére és beköti a száját.

A kezeit is összekötötték az alatt és Orazio hangja hallgatást parancsolt neki, ha az élete kedves előtte; de Assunta annál hangosabban kiabált, hogy az által figyelmeztesse a veszedelemre urnőjét, aki messze odafent volt a picziny babával.

Kétszer, háromszor is kisiklott a támadók kezéből, mert ő igen erős asszony volt és megpróbálta lehúzni szeméről a köteléket egyik bútordarab sarkával, mert a kezei hátra voltak kötözve. Egyszerre azonban betaszították az étszekerény alsó részébe és ráfordították a kulcsot.

Ekkor végső kétségbeesésében visszatért lélekjelenléte és elcsendesülve összekuporodott, hogy kihallgathassa, mit fognak a tettesek egymás közt beszélni. Mert azt már tudta, hogy ketten voltak és női ujjak érintését érezte a fején.

Fel is ismerte azonnal Virginia hangját, amint az ajtó nyikorogva kitárult.

- Erre, herczegem; a lépcső jobbra van. De vigyázzon a fejére a bolthajtás alatt.

Assunta kétségbeesetten tovább hallgatózva s rettegve a herczegné életéért, egyszerre olyan éles rémült sikoltást hallott, hogy okvetlen bedugta volna a füleit, ha kezei nincsenek hátra kötve.

Honora kezdett már éhes lenni, különben is aggódván a késés miatt, mint hogy már egy óra a megrendelés óta régen elmúlt. Nyugtalanul járkált fel s alá a szobában, halkan dudolgatva kis gyermekének, kinek fejcskéje a vállán pihent s édesdeden aludt.

Éppen a szoba végéhez ért, ahol megfordult, mikor az éles sikoltást hallatta, mert az ajtó küszöbén állott Orazio, gúnyosan rámosolyogva fényes, mogyorószínű szemével és arany-szőke bajuszos szájával: egyetlen élő lélek se volt ekkor a közelben, aki Honora segélykiáltását meghallhatta volna.

A nagy szobának nem volt más kijárata s így Honora az első egyetlen sikoltás után mozdulatlanul, tehetetlenül állott meg, azon lehetőség felett tünődve, vajjon hogyan surranhatna el Orazio mellett, hogy a falubeliekhez meneküljön segítségért. Orazio azonban, anélkül hogy tekintetét elvonná róla, bezárta az ajtót maga mögött és a kulcsot a zsebébe csúsztatta.

- Ha jól emlékszem, azt írta nekem, hogy megbocsájtott Krisztus nevében és a gyermek kedvéért - mondá.

A hónapok óta nem hallott rettegett, fenyegető hang megdermeszté Honora szívét. Nem válaszolt, hanem midőn Orazio közelébb lépett hozzá, még szorosabban ölelte magához a kis csecsemőt.

A herczeg tovább beszélt:

- Furcsa módja ez a gyöngéd keresztényi érzelmek kimutatásának. Tegye le a gyermeket, azután jöjjön ide hozzám egyenesen és üdvözljön olyan szívélyesen, amint az egy feleséghez illik.

E pillanatban visszanyerte Honora lelki erejét és hangját. Pár lépést tett a férje felé és megállott az ablak mellett, mely az erkélyre nyilott a várkastélynak legmeredekebb fala és a mélységes zuhogó patak felett.

- Isten hozta, Orazio - mondá szilárd hangon. - De ha egyetlen lépéssel közeledik hozzám, esküszöm önnek és minden szenteknek, hogy bele ugrom a mély zuhatagba.

Orazio gúnyosan felkaczagott.

- Mindig a régi regényes hajlamokra valló tragikus jelenet akar ez lenni, nemde, kedves kis Honorám? No lám, már látom, fel kell önt vidítanunk. De én azt hiszem, ön mégis kegyetlen egy kicsit velem szemben. Még csak helyet sem foglalhatok?

Honora nem kívánta hiába feleslegesen felbőszíteni Oraziot.

- Van ott egy szék az ajtó mellett. De jobb, ha lemegy inkább a földszintre. Önnek nincs jogában ide jönni. Beleegyezett, hogy engem teljesen magamra hagy. Kérem tehát távozzék..

A sikoltástól megijedt gyermek keservesen sirt, úgy hogy Orazio alig hallhatta Honora szavait. Hanem tetszett neki és megfelelt céljainak, hogy engedékenynek mutassa magát, leült tehát a kijelölt székre és türelmesen várakozott. Honora még mindig az ablaknál állott.

- Izenetet hoztam önnek az édes anyjától - szólalt meg egyszerre Orazio. - Ugyan hagyjon fel ezzel a szinpadias fellépéssel és engedje, hogy okosan beszéljek önnel. Tudom, hogy durva voltam és így egészen természetesnek találom, ha nem bizik bennem; de őszintén sajnálom a történeteket és ha segítségemre akarna lenni, szeretném jóvá tenni hibámat. Nem nyujthat ön módot nekem ahhoz?

Annyi szomorúságot és olyan őszinte hangot tudott kifejezni szavaiban, hogy az még sokkal tapasztaltabb lényt is félrevezetett volna, mint amilyen Honora volt. Nagy zavarba jött tehát a fiatal nő és szinte azon kezdett tünődni, vajjon indokolt és helyes-e, ha egészen visszautasítja Orazio megtérését.

- Attól függ, mit kíván ön tőlem - felelé szeliden Honora. - Én megbocsájtottam önnek, amint már mondtam; de hogyan bizhatnék benne, mikor első cselekedete is az, hogy megszegi a szavát és alattomban ront be hozzám akkor, mikor egyedül vagyok? Ez nem az a mód, melylyel bizalmat kelthet bennem megbánása iránt.

- Nagyon vágytam önt látni, kedvesem, meg a kis babát! Hiszen ő utoljára az én gyermekem is és hallottam már, hogy milyen szép.

- Oh, igen, nekem nagyon szép - mondá Honora büszkén, még mindig védve kezével a picziny fejét, - de nem szabad közelébe jönnie, mert megijesztené. Majd megnézheti később. Kérem, hagyjon el most.

- Jól van, talán majd más gondolatra jut később. Lássá, én mindent megteszek, amit csak kíván, hogy kedvében járjak, drága hitvesem.

Orazio a következő pillanatban mosolygó arczczal csakugyan elhagyta a szobát, de becsukta maga után az ajtót.

Honora leroskadt a karosszékre és megkisérlé fontolgatni, vajjon mit jelenthet mindez; borzasztó helyzete pedig lassan-lassan egészen világossá lett előtte. Sir Maxwell Lindhurst megérkezésébe helyezett egyetlen reménye minden pillanatban jobban elenyészett, amint a rövid őszi nap beesteledett. De mind kínosabban kezdte most már gyötörni az éhség, az egész rettenetes helyzetében pedig legkínosabban érinté Assuntának végleges elmaradása.

A szegény kis hercegnő mint szoptató anya is gyengülni, aléltni érezé magát, sőt valósággal szédülni kezdett súlyos kis csecsemőjével a karján és kétségbeesetten rángatta újra meg újra a csengetyűt. Assunta, kinek már vérzett a feje bőrtöne ajtajának folytonos döngetésétől, hallotta a csengetést, feleletül kiabált is kínjában, hja de hát ezt senki se hallotta és senki sem törődött azzal, hogy mi történt vele, vagy hová lett.

Honora egész csendesesen kitekintett a szobájából, azt gondolva, hogy majd lemegy és körülnéz, mi történhetett odalent; de ijedten húzódott vissza, mert Orazio kint ült közvetlen az ajtaja előtt és kedélyesen rámosolygott, amint Honora kitekintett. Kicsiny asztalka állott mellette borral és inyencz ételekkel megrakva, melyek igen jól estek volna az éhező fiatal mamának, hanem Orazio széke alól kicsillozott az a fényes kis tárgy, melynek csöve egyizben már reá volt irányozva.

- Éhes ön, édesem? - kérdezé Orazio, felállani készülve. - Adja ide nekem azt a gyermeket, üljön ide mellém és egyék valamit.

Abban a pillanatban lehajolt az egyik oldal felé és rátette kezét a földön fekvő fényes tárgyra.

Honora hirtelen becsapta az ajtót és be akarta zárni, de Orazio lehúzta a kulcsot a zárból. Régi csselfogása volt az már ő neki.

A fiatal nő most kétségbeesetten leült, hogy bevárja a sötétben, míg majd segílyt küld számára a jó Isten. Tőle telhetőleg csittította siró kis gyermekét és egy kortyot ivott a szobájában maradt vízből, meghagyva a többi, hogy az még pár óráig kitarthasson szükség esetében. De óh, mikor érkezik a várva-várt segíly? Honora lázasan hallgatódzott az ajtónál, abban a reményben, hogy Orazio talán végre mégis csak elmegy onnan; de az folyton dudolt magában, poharait csörteté, meg-megcsattogtatta pisztolyát és kétszer-háromszor beszélt is vele valaki. Ekkor Honora kiáltani próbált olyan hangosan, amint csak birt.

- Assunta, Assunta jöjjön ide!

De csak nevetés és visszavonuló léptek zaja felelt neki; később pedig hallotta, hogy valami nehéz tárgyat húznak végig a folyosón s Orazio valamit félre taszított, azután tovább folytatta a danolást, a pohárcsörtetést és dörmögést, meggyőzve Honorát jelenlétéről.

A lármát az okozta, hogy karszékét keménynek találván, elküldte Virginiát egy másik puha karosszékért s az előbbit dühösen félre rugta. Káromkodva itta tovább az erős, vörös bort, az által beleizgatva magát dühös örütségi rohamába.

Honora a nehéz pamlagot oda húzta az ajtaja elibe és leült rá, de kénytelen volt felkelni róla, miután kívülről erővel befelé tolt valaki. Most már ugyan inkább csak érezhette a lökést, mert a sötétségben semmit se látott, gyertyája nem volt, amit meggyújtson. Az ablakok sötétségén pedig csak egy-egy csillag világított be.

Ijedten szökött fel helyéből és rémületében csaknem elájult, mivel érezte, hogy pamlagát már hét-nyolcz hüvelyknyire eltolták az ajtótól, melynek résén át világosság áradt a szobába, azután egy kar nyult be, hogy a pamlagot még tovább taszítsa. Honorát s a kis babát könnyű volt félretolni, mert az ostromló erős ember egészen meg volt vadulva a részegségtől.

Egy pillanat alatt bent is volt Orazio és előttük állott, vérrel aláfutott szemekkel, undokul vigyorogva, de azért egészen egyenes és biztos magatartással.

- Honora, kedves kis bogaram, most már minden rendén van, ugy-e? Te szeretsz engemet, tudom. Jer hát, csókolj meg és feledjük azt, ami megtörtént!

Orazio lehajolt és boros lehellete undorral tölté el Honorát. Egy pillanat alatt végig futott a szobán és a falhoz támaszkodva, ruhájával eltakarta gyermekét.

- Inkább feküdnék lent a halottak sirboltjában! - kiáltá iszonyattal.

- Igazán? - kérdezé gunyosan Orazio, mert ő nem volt annyira ittas, mint amilyennek látszott.

- Nem lenne-e ott mégis nagyon hideg? No, de megpróbálhatod, ha úgy tetszik.

Ugyan mit akart Orazio cselekedni? Lassan ahhoz a helyhez lépdelt, ahol Honora állott. A fiatal nő elszökött előle, de ő utána futott. Egyszerre oldala mellett állott, egyik kezével az ajtóra mutatva, míg a másikkal a pisztoly fényes csövét gyermeke fejéhez tartotta.

Honora villámsebességgel fordult meg és testével védte a gyilkos fegyver ellen gyermekét. Ekkor azonban borzadva érezte, hogy a hideg cső nyakát érinti és Orazio fülébe kiáltja parancsoló hangon:

- Előre a templomba!

Vajjon akarna-e menekülni önmagáért? Oh, dehogy, hiszen láttuk már mint vélekedett a szegény elszánt nő a halálról. Hanem azért a kis teremtményért, kinek picziny keze bágyadtan még most is a keblét tapogatta az anyai táplálék után vágyódva, s azért a kedves kicsiny fejecskeért, mely már-már elalélni kezdett fájdalomtól sajgó szívéen... azért engedelmeskedett. Ki tudja, hirtelen is jöhet számára a megváltó segítség valahonnan, talán egyik ajtóban... de óh, irgalmas szent Szűz, boldogságos Mária! küldj menekülést, mielőtt a templomba érnek!

Honora sejtette, anélkül, hogy tudta volna, mi vár ott reá... hogy abban az órában egyetlen élő lélek nem lehet közelben, anélkül pedig nem lehet számára menekülés.

Megpróbálta kijátszani Oraziot és balra fordult, ahelyett, hogy jobbra tartana; de akkor a pisztoly csövének fagyos csókja mindjárt valamivel mélyebben nyomult nyakához és Honora arra gondolva, hogy az ártatlan kis gyermek árván maradna zsákmányul Orazio dühének, kétségbeesve haladt tovább.

Geraldöt kinosan lepte meg, de egyszersmind örömmel is töltötte el egy távsürgöny, melyet október huszadikán délután kapott.

És azt gondolá magában, milyen szerencse, hogy egyedül lehetett, mikor a sürgönyt kézbesítették, mivel így ideje volt higgadtan megfontolni a teendőket.

Bármilyen higgadtan akarta is, lázas sorokban értesítette nagynénjét, hogy előre nem látott fontos ügyben elszólítják valahová, ahonnan rögtön irni fog neki, de pár nap múlva vissza is tér és végül kéri, hogy ne várja őt ebédre, miután akadályozva van a megjelenésben. Hiába, a higgadság nem adatik meg mindenkinek és nem mindenkor. Gerald azután ellátta magát pénzzel, lesietett egy bérkocsitulajdonoshoz, hol azelőtt sokszor bérelt fogatot és megkérte, adjon rendelkezésére valamiféle járművet, mely őt haladéktalanul elszállítsa a Sabina hegy-ségben fekvő Olivetoba.

A távirat a következő furcsa szavakat tartalmazta:

»Siessen azonnal Olivetoba egyedül; de ne szóljon róla senkinek. H.«

Ugyan mit jelenthetett ez? Gerald meg nem foghatta, de annyit tudott, hogy Honora hívja őt. Honora valamennyi nő között a legtisztább, legerényesebb. Valami megbízása lehet bizonyosan számára, melyet kivüle senki más el nem végezhet. Ez jól esett neki és megkönnyítette az élet további küzdelmeinek elviselését.

Gerald odáig még soha se járt azon hegyek között, miért is bosszankodott a hosszú meredek útra, melyen meg is kellett pihentetni a lovakat, mielőtt tovább neki mehettek az emelkedésnek. Már késő volt, mikor elindulhatott, úgy hogy midőn utoljára gyufát gyújtott óráját megnézni, a mutató kettőt jelzett éjfél után. Azután a kocsi hegyes köveken gördült tovább, majd simább utra tért, és midőn végre megállott, valaki kinyitotta a kocsi ajtaját.

Gerald leugrott és az éjszaka rendkívüli setésége miatt inkább érezte, mint látta, hogy egy női alak áll közvetlen mellette. Keze drága szőrmét érintett, mire a jól ismert finom ibolyaillat telíté a levegőt és vékony gyűrűs ujjak fogták le ajkait, hallgatásra intőleg. A sötétség eltakarta a lefátyolozott arcot, Gerald azonban pillanatra se kételkedett, hogy az csak Honora lehet bőrköpenyegébe burkolva. Honora, aki maga jött le elibe fogadására, hogy megmondja neki, miért hívta oda. Mit is tehetne hát egyebet, minthogy engedelmeskedjék neki vakon?

Kezét megfogva, elvezette őt a hölgyalak még mindig hallgatva egy láthatatlan épületnek alacsony bejáratához, melyen keresztül borzasztó hideg nedves folyosó vezetett s fel a lépcsőn, mindig a legnagyobb, legrémesebb sötétségben. Ott azután a nő hirtelen azt susogva: - Várjon itt! - eltűnt.

Vajjon ajtó volt-e az, mely becsapódott utána. Vagy lehetséges-e, hogy egy rezesz csapódott vissza üregébe? Honora szólhatott volna hozzá legalább egy-két szót, de bizonyosan meg is köszönte volna, hogy olyan gyorsan teljesítette kérését és azonnal eljött. De hát ha nem Honora volt, ki lehetett akkor? Milyen borzasztó fojtó szag veszi körül: és ugyan mi lehet az, ami a kezéhez ért? Ah, egy durva csipke asztalterítő. Gerald ujjai tovább kutattak tapogatózva. Egy nagyon magas, hosszú asztal állott előtte két lépcsővel, rajta két gyertyatartó; valami oltárféle lehetett, meg egy feszület. Bizonyosan kápolnában kellett lennie tehát. Milyen különös hely a légyottra? Egyszerre hangokat, mozgást és lépteket hallott. De hol? Ah! amott valami fény villant meg, határozott lámpavilágosság, - gondolá Gerald és abban a pillanatban ámultan futott előre ama látványtól vontatva, mely szemei elé tárult.

Honora, a kedves bálványozott Honora lépdelt egyenesen feléje, megrémült, kétségbeesett komor szemekkel, melyek jobbra, majd balra tekintettek még mindig menekülést keresve. Arcza még sokkal sápadtabb volt, mint menyegzője reggelén és egy picziny nyöszörgő lényt szorongatott a karjaiban. Minden pillanatban visszatántorodott, de Orazio bal kezével a

vállánál fogva taszitotta előre, jobbjával pedig valami fényes tárgyat tartott a feje mögött. A másik, az ál Honora, a hercegné porköpenyébe burkoltan, az ő ékszereit és illatszerét bitorló Virginia magasra tartott egy égő lámpát, hogy azzal az utat megvilágítsa. Hátravetette most már sűrű fátyolát. Gerald felismerte tehát benne a hűtelen komornát. Körülbelől vagy tíz méternyire tőle egy nehéz kőlapot emeltek fel és mozdítottak el helyéből a földön, szabadon hagyva egy fekete, sötét, tátongó mélységes üreget, honnan fojtó halotti bűz csapott fel az élőkre. Szóval le se lehet irni a látvány borzalmasságát. Gerald ijedtében olyan éles kiáltást hallatott, mely áthatította az űrt és villámsebességgel előre rohant. Honora viszontkiáltása abban a pillanatban visszhangzott Gerald fülében, midőn fejét és kezét beleütötte a vasrácsozatba, mely őt Honorától elválasztotta. Őt csupán azért vezették aljas csselfogással oda, hogy szemtanuja legyen Honora iszonyu, rettenetes kivégzésének.

Abban a pillanatban, midőn Honora kebléből kitört a kiáltás, Gerald a remény és élet pirját látta fellobbanni kedves szép arczán. Érezte, hogy meghallották segélykiáltását. De Orazio jobb keze nem változtatta irányát és a revolverrel egyenesen oda célzott, ahol a gyermek feje pihent a Honora vállán. Gerald emberfeletti erővel próbálta kiszakítani, áttörni az elválasztó vaskorlátot, kész lett volna az egész templomot szétrombolni, csak hogy hozzáférhessen és kétségbeesett küzdelmében nem hallotta Orazio vérfagyasztó szavait:

- Ha még egyet kiált, megölöm a gyermeket.

Ekkor megállott Honora, kezével félretolta a pisztoly csövét és mialatt a kisdedet mind szorosabban ölelte magához, fejét lehajtva az övére, hogy eltakarja, azután megszólalt:

- Hiszen ez az ártatlan kis angyal az ön gyermeke is, Orazio, én pedig törvényes hű hitvese voltam és vagyok. Nincs köztünk más akadály, nem választ el bennünket más bűn, mint az, hogy ön gyűlöl engem; és nézze! én még azért is bocsánatot kérek öntől! Beismerem, hogy mindenben én vagyok a hibás; fiatal, együgyü teremtes voltam... Bocsásson meg, ha talán felingereltem. Óh, kérem, esdve kérem, legyen könyörületes irántunk! Mit vétettünk mi ön ellen?

Gerald meghallotta hangját és abbahagyta a szabadság utáni örült küzdelmét. Az általa olyan jól ismert dallamos kedves hangon kiejtett szavak világosan, érthetően eljutottak hozzá.

Orazio leeresztette fegyverét és így szólt:

- Mit vétettek? Óh, arról már majd megfeledkeztem; de talán mégis jobb, ha megmondom. Utoljára se valami nagyon sokat. Csupán azt, hogy kedveseül választotta azt a ketreczbe zárt vadállatot amott, (óh ne remélje, hogy kiszabadulhat onnan); az a bűne csak, hogy engem megvetett, gyűlölt és végre hűtlenül megcsalt. Ennyi az egész. Most már örökre véget vetek a szerelmeskedésüknek, de azt gondoltam, hogy talán örömet látná önt kedvese még egyszer, utoljára. Dobjon neki hát egy csókot a kezével, drága hitvesem!

Valóságos csoda, hogy Gerald még meg nem tébolyodott. Keresztül dobta a vasrácson a nehéz gyertyatartókat, a misemondó könyvet, sőt még magát a feszületet is abban a reményben, hogy azokkal agyonsujthassa Oraziot; de az ereklyék beleütődve a vaskorlátba, nem értek odáig, hanem rögtön leestek a földre.

Orazio gúnyosan felkaczagott és feleségét közelébb taszitotta a rácsozathoz; Virginia pedig ura intése folytán felemelte a lámpát oly módon, hogy a világosság Geraldnak kínszenvedéstől eltorzult arczára és annak a nehéz vaskorlással hiába viaskodó vérző kezére esett.

Honora felismerte Geraldot és örömsikoltással szökött előre, a gyermeket feléje tartva abban a reményben, hogy idején elérheti vele a vasrácsozatot. És akkor Gerald megmentheti talán valami módon kisdedét.

De Orazio kicsavarta kezéből a gyermeket és amint Honora rávetette magát, oda dobta azt Virginiának, aki lopott köpenyébe beburkolva, eltávozott vele. Eleget látott már, az ő szereplése véget ért. Honora jajveszékeltő sikoltozása áthatította a léget és megakadályozta azt, hogy Gerald őrvöngő ígéreiteit meghallja a nyomorult gaz Virginia. Pedig azt kiáltotta Virginiának Gerald, hogy mindenét, összes vagyonát neki adja, ha kiereszti őt börtönéből, mely meggátolja, hogy Honora segítségére rohanjon.

Orazio durván, kétszer-háromszor is szájára ütött Honorának, hogy elhallgattassa. Ekkor a szegény nő egyszerre elcsendesült és megtörve esdekelni, könyörögni kezdett, csókolt Oraziot, fülébe susogva a szerelemnek minden ígérető szavát, csak adja vissza neki gyermeket. Mi volt előtte a hamis eskü, a pokol, az örök kárhozat és minden akkor, ha megengedi, hogy gyermeke után futhasson? De most már késő volt minden! Orazio alig érezte a forró, bűvös ajkak érintését az övében, nem is hallotta Honora esdeklő szerelmes szavait, sőt észre se vette annak észbontó szépségét, amint odaadó kedveskedéssel próbált reá és érzékeire hatni abban az utolsó vérmes reményben, hogy talán önfeláldozással elereszti iszonyu szoritásából kimerült testét.

Orazio vértől borított szemeiben az őrvöngés aljas szenvedélye égett. Olyan volt, mintha csak egy vérszomjas dühös tigrist csókolt volna Honora.

Mialatt Gerald szívében megfagyott a vér és gondolkodásra, cselekvésre képtelenül csakis szemeivel kísérhette a rettenetes jelenetet, egyszerre látta? hogy Orazio hirtelen felkapja feleségét és azon hely felé vonszolja, ahol a borzasztó mély üreg tátongott a márványlap alatt, látta, hogy lehajlik és Honorát leteszi az üregre, látta, hogy szitkozódva hártja el nyakáról a szegény nő kezét. Ekkor még egyetlen éles sikoltást hallott, melyet zuhanás követett, azután a nehéz kőlap nyikorogva lassan-lassan ereszkedett fokként lefelé, bár nem csapódott le egészen a helyére.

A gyilkosok eltávoztak és halálos csend uralkodott a megszentelt templomban, melyet olyan sötétség burkolt be, mint amilyen csak egy ujonnan felszentelt apáca fekete fátyola lehet. Gerald megfeszítette minden idegét, még szívének dobogását is megkísérelte elhallgattatni, hogy hallhasson valami hangot; de sehol semmi nesz, semmi nem tört keresztül a mély siri csend sűrű hálóján. Gyufát gyújtott és megpróbált keresztül nézni a rácsozaton, ama rettenetes kőlap irányában. Ah, de a gyertyatartókat mind kidobálta Orazia és azok messze estek le a márványföldre, úgy hogy kezével el nem érte; hanem azt képzelte, vagy legalább is azzal a reménnyel kecsgettette magát, mintha kivenné, hogy a kőlap kissé felemelkedve még mindig nem ereszkedett le egészen az üregre.

Egy másik gyufa, sajnos, most már az utolsó, megmutatta neki, hogy amitől félt, az őt elzáró rácsozat felért a felső mennyezetig, harántosan követte a boltívet és erős sark-vasakkal van a falhoz erősítve, úgy hogy bármennyire rázta és rángatná, se volna képes kimozdítani helyéből, a tulsó oldalon pedig három ódon, súlyos, mesterileg készült lakat zárta el börtönét. Az a kicsiny vak ajtó végre, melyen át Virginiával belépett, olyan vastag és nehéz volt, hogy meg se mozdult, akárhogy rázta s ütötte. Most már tudta, hogy a Porsennák magánkápolnájában van, mely pompás márványokkal és drágakövekkel volt kirakva; de hatalmas vaskorlátokkal ellátva.

Még egy dolgról is meggyőződhetett azonban, mielőtt gyufája kialudt. Egy négyszögletes kőlap volt a padozat közepén ezzel a vésett aranyozott felirással: »Nobilissima familia Porsenna« és rajta két vaskarika feküdt lelapítva a kőlapra. Vajon nem volna-e lehetséges Honorához eljutni azon a földalatti úton?

Gerald egy pillanat alatt letérdelt, belekapaszkodott a vaskarikákba összezúzott kezével, előbb az egyik, azután a másik oldalon, azután egy zsebében talált kicsiny szivarvágóval a kőlap szélein felkarcolta óvatosan, ügyesen a gipszvakolatot, mely látszólag akadályozta a felemelést, majd újból belekapaszkodva a vaskarikákba, kétségbeesetten csavarta, húzta véres kezével felfelé a koromsötétségben, s mialatt homlokáról a kövekre csurgott a verejték, teljes megfeszített erejével próbálta felemelni a nehéz kőlapot.

Végre úgy tetszett neki, mintha valami akadályozná a felemelést. Ekkor levetette posztókabátját és az egyik karikába akasztva, kötél félét csavart össze belőle, azután lábát erősen megvetve a földön, félig fohászkodó, félig kétségbeesett kiáltással összeszűrt erejét kifejtette egy hatalmas rántásban, mire a kőlap fölemelkedett, még pedig olyan erős lökéssel, hogy az pár méternyire vissza taszította Geraldot a kápolna falához.

Egy pillanat alatt talpra ugrott ismét és térdre vetve magát, kezével tapogatózva oda csúszott a sötétségben az üreg széléhez. Ekkor hosszában végig feküdt a földön, egyik karját lenyujtva tapogatózott, vajjon lehetséges-e odalent valami szilárd talajt elérni. Amint kutató karja után fejével bele hajolt a mélységbe, valami kisérteties nyöszörgő hang ütötte meg fülét, a hang pillanatra elállította szíve lüktetését hallgatózása közben. Vajjon nem fog-e az a hang ismétlődni? De igen, amonnan a templom belsejéből jön az a sóhajszerű hang!

Egy sóhajnak leghalkabb susogása és valami távolban való mozgás nesze jutott el Geraldhoz. Ugyanazon pillanatban biztos volt abban, hogy Honora életben van és hogy fel fogja őt találni; de hogy mindent előkészítsen megmentésére és hogy oda elhozhassa, levette az oltárról a három terítéket és azt erős csomóval odakötve felső ruhájához, a különös készítésű erős kötél végét hozzá erősítette a kérlelhetlen vasrácsozathoz, a másik végén pedig lassan leereszkedett a mélységbe.

Hála Istennek! lába pár pillanat alatt szilárd talajt érintett. Állva elérte kezével az üreg végét, mert sekély mélységű volt a »nobilissima familia« sir boltozata. De akármerre mozdult is, lába mindig beleütdött valami akadályba... Még egy gyufát fedezvén fel zsebében, azt meggyújtotta, hogy Honorát felismerje. A gyufa meggyúlt, de rögtön ki is aludt; hanem azért Gerald szeme egy koporsó halmazon keresztül iszonyú sötét nyílást vett észre a falban.

Ekkor azután ott a halottak között hangosan és érthetően kezdett kiáltozni:

- Honora, Honora! Már jövök! Én... én vagyok itt... Gerald!

Semmi felelet, mire újból felkiáltott.

- Honora, egyetlen kedves Honorám, feleljen, hogy tudhassam, merre van!

Erre keserves sirás hallatszott ki a koromsötét nyílásból a holtakon túlról.

Gerald örömteljes reménységgel mászott keresztül a koporsó halmazon és lehajolva végig ment az alacsony bolthajtás alatt.

Kezeivel tapogatózva a nyirkos, dohos penészes köveken, pár méternyire ment végig a helyiségen a folyton fokozódó leirhatatlan sötétségben.

Ekkor egyszerre kiegyenesedett és leeresztette karjait. Vajjon mi volt az, amit látott? Megvirradt talán?

Egyik oldalon lapos sík föld terült el laza kőhalmazokkal. Felette boltíves kövekről cseppegett nedvesség és annak a végén újból mély koromsötétség felett fehér lobogó láng pislogott egy durva fakoporsó felett.

Ott térdelt Honora és meztelen karjait felfelé nyujtva, szemeiben a kétségbeesés kifejezésével őrvjögött gyermeke után, olyan buzgó imát rebegve, mely megsemmisithette volna még az ég ítéletét is.

Gerald egy sikoltással mellette termett és felemelte őt ajkához, szívéhez.

- Kedves egyetlenem, ő nem gyilkolhatta meg önt - zokogta megtörten.

- A szegény jó halottak nem öltek meg engem - rebegte halkán Honora. - Nem, a szegény halottak jobbak az élőknél!

Azután egyszerre olyan hangon, mely élesen visszhangzott a nyirkos helyiségben, felsikoltott:

- Az élők! az élők! Ugyan hová vihették a gyermekemet?

XIX.

Viharos reggelre virradtak a Sabina hegység között és hideg szél üvöltött végig az Olivetoba felvezető meredek erdei úton. Szegényesen öltözött ember nagy piros kendőbe kötött csomaggal kezében tipegett egy csuklyás barát oldala mellett a sárral és hulló levelekkel ellepott csúszós uton. A meggörnyedt, sárga bőrű, beesett szemű ember »Aggiusta Sepolcri«, a templombeli kriptáknak hivatalos gondozója volt, s a hűvös időben korán reggel azért iparkodott a templomhoz eljutni, hogy elhantolja az odatemetett szegény halottakat és mindent rendbe hozzon a télre. A barát Padre Damiano volt, aki pár heti pihenésre és üdülés végett sietett a szikla tetején épült fehérfalas kolostorba. Rövid pár szót váltottak együtt útközben, mint már a hosszú utat tevő egyének szokták.

- Régóta nem voltál már Olivetoban? - kérdezé Padre Damiano társától.

- Nem, mert az idén igen egészséges volt az időjárás és hat hónappal ezelőtt jártam csak itt. Azóta senki se halt meg egy-két kis gyermek kivételével, meg úgy hallom a siket-néma, azt pedig fakoporsóba helyezték, mintha csak valami előkelő gentleman lett volna! Milyen furcsa túlzás!

- No ez megkönnyíti legalább a dolgot, fiam - jegyzé meg Padre Damiano.

- Hogy kárpótoljon az előbbi fáradságért, Padre mio! Régebben ugyancsak nehéz feladat volt. Három napot töltöttem akkor Olivetoban a feleségemmel, akit segítségemül hoztam magammal és igazán még ebédelni se értünk rá. A templomba hozták utánunk az ételünket. Ragályos láz pusztított, vagy magam se tudom már mi.

- Milyen korán megérkeztünk - mondá Padre Damiano most egyszerre. Éppen a bejáratához érkeztek a templomnak, melynek ajtaját a sirásó megpróbálta felnyitni. Arcza egészen kiderült, tapasztalván, hogy az ajtó enged a nyitásnak.

- Engem vártak - szólt a szegény sirásó. - Előre küldtem a fiút megmondani, hogy előre emeljék fel a kőlapot az éjjel. Az mindig igen nagy munka szokott lenni és elvesztegetteti velem az időmet.

Csendes eső permetezett és a barát szandáljai nedves nyomot hagytak a kövezeten, amint tiszteletteljesen végiglépdelt a templom hajóján. A hajnal pirosas fénye beszivárgott fejük felett a magas, nagy, de poros ablakokon. A barát lába megbotlott valami ércztárgyban, mely messze elgördült előle; Pater Damiano lehajlott és felvett egy karos gyertyatartót, majd ismét egy másikat; akkor megállott és körülnézett. Nemcsak egy szentelt tárgy feküdt szanaszét a köveken.

A sirboltot gondozó ember meghajtá térdét a barát mögött és keresztet vetett.

- Bizonyosan itt garázdálkodtak megint - mondá idegesen - és ennek én vagyok az oka, minek rendelem, hogy a követ megérkezésem előtt felemeljék.

- Mit akar ezzel mondani? - kérdezte susogva a barát.

- A szegény kicsiny halottak néha nem akarnak ám csendesen feküdni sirjukban, Padre mio!

- Miféle bolond beszéd ez! - szólt a barát. - Bizonyosan rablók törtek be ide; Isten bocsásson meg nekik!

Lépteik és suttogásuk új reményt és új félelmet keltettek azokban a szegény boldogtalan élőkben, kik lábaik alatt a holtak között önkénytelenül időztek. De nem a holtak miatt kiáltott fel Honora abban a pillanatban, hanem a gyermeke utáni kétségbeesésében, éppen akkor, midőn a templomajtó kinyílott. Gerald suttogó hangon kérte, hogy csillapuljon és hallgasson; mert hátha Orazio tért vissza.

Orazio böszültségében nem zárta le a követ egészen, két végén tehát szürkés világosság kezdett beszivárogni a sir sötétségébe. Az oltáron lobogó láng kialudt, midőn a hajnali légáramlat betódult a templomba Damiano atya beléptekor. Kivánatos is volt már, mert a bűzös levegő leirhatatlanul fojtó kezdett lenni.

A kriptá gondozója megcsóválta fejét és közelébb húzta magával a barátot a kőlaphoz. Sokat tudott ő már a halottak szokásaiból, sehogy se szerette tehát a dolgok állását.

- Kérem, Padre mio, segítsen felemelni ezt a kőlapot. Lássá, nincs ez se lezárva, se kinyitva.

Lehajoltak, azután erősen megfogták a kőlap négy sarkát és hatalmas erőfeszítéssel magasra felemelték az üregtől, mely most már koromsötéten, rémesen tátongott lábaik előtt.

A kriptá gondozója egy pillantást vetett az üregbe, de a következő perczben rémülten futott el onnan és eszeveszetten rohant fölfelé a magas oltár lépcsőin, hol csaknem eszméletlenül roskadt össze. A barát szilárdul állva maradt helyén, keresztet vetett magára, azután lehajolt, hogy lássa, mi ijesztette meg annyira azt az embert.

A férfi és nő ott állottak, halálsápadtan a halottak melletti virrasztástól, Gerald sárosan, vérezve s egyik karjával Honorát tartva, míg a másikat felemelve tartotta, hogy ha kell, a szeretett lény élete megmentéseért felfogja az utolsó csapást, ha esetleg az a két élő lény meg akarná őket támadni.

Padre Damiano első gondolata az volt, hogy talán az igazságszolgáltatás elől menekülő bűnösök lehetnek; de azért letérdelt a sirbolt szélére és a hosszú olvasójáról lefüggő feszülettel lenyújtá kezét e szavakkal:

- Béke legyen veled, fiam. Jöjj fel. Én nem bántalak.

Erőtlen kezének és derékövzsinórjának segítségével Honorát húzták fel először, aki halott-halaványan, némán, lesujtott arczczal és mélyen beesett szemekkel állott a sir szélén és semmit se látott, vagy nem akart látni addig, míg meg nem pihenhetnek szemei elrablott kincsén. Esését enyhítette ruhája, mely beleakadt a kiálló rovátkos kövekbe és összetépdött azokon, de azt se tudta, megsebesült-e, vagy csak megütötte magát. A következő pillanatban Honora mellett állott Gerald is, a barát pedig mindakettőt karon fogta, mert a kriptá mérges levegőjének hatása folytán csakúgy támolyogtak, azután elküldte a kriptagondozót, hogy hozzon vizet vagy bort... vagy akármit, amit a sekrestyében talál számukra.

Mielőtt még a kriptatakarító ember visszatérhetett, Honora, ki mély lélegzettel szivta magába a nyitott ajtón betóduló áldott tiszta, nedves hegyi levegőt, nyilsebességgel iramodott neki azon folyosó lépcsőjének, mely a várkastélyba vezetett. Az első kanyarulatnál egy nő riadt vissza előle a rémület sikoltásával.

Virginia volt.

Honora átfogta két picziny kezével Virginia torkát és csupán két szót birt kiejteni, míg szemei villogva, égető parázként hatoltak be a nyomorult teremtség gonosz lelkébe.

- Hová tetted?! - kiáltá parancsoló hangon.

- A toronyba... odafent! - hörögte a leány; midőn pedig Honora elrohant mellette halottszagu ruhájában, Virginia a falhoz tántorodott és szemeit kezeivel eltakarva, jajveszékelve, rémülettel mondogatta, hogy soha se tudta, hogy a halottak visszatérnek sirjaikból... nem... nem, soha se hitte volna azt mostanáig!

Honora tovább és mind feljebb, feljebb futott szárnyakká változott gyenge lábaival, minden lépésnél sirva kiáltozva:

- Jövök, jövök már kedves angyalom! A mama jön! Ne sirj!

Hangosan csengő szava mintha megnyugtatná a piczi kis babát, még mielőtt hozzá érkezik. De hát soha se érnek már véget azok a lépcsők? Soha se veszi el szemei elől azokat a kétségbeejtő hasadékokat, melyek mind azt mutatták neki, milyen rémséges magasból esnek le az ő drága kincse, ha oda fent meg találna mozdulni?

Arczán a verejték cseppjeivel térdre borult végre egy kőpad előtt és csodát mivelő anyai szívéhez ölelte a hidegtől megdermedt, kiéhezett szegény ártatlan kis csecsemőjét. Tehetetlenül, lankadtan függtek alá a picziny kezek, égő piros volt a picziny száj, de a szemek felismerték az édes anyát és a kis fejecske bágyadtan simult az édes áldott kebelhez.

Mikor azok, akik Honorát szerették és követték, emberi lábakon lépdelve és nem anyai szárnyaktól röpitve utól érhatték a szegény anyát, megbotlottak valami kis tárgyban, mely hangosan a kövekhez ütődött. Kicsiny arany nyíl volt az, melylyel övét szokta összetüzni Honora.

Padre Damiano ért először hozzá, de meglátva őt, megfordult és megállapodásra intette Geraldot.

A kicsike ajkai pirosak voltak az emlőtől és piros volt az a nedvesség is, mely rácsepegett a hóféhér párnára, melyen a kis baba feje pihent. A lázas szeretet túláradt, annak árja mindent elsodort és Honora hősies anyai szívének vérével nedvesítette meg kis gyermekének láztól égő ajkait.

- Hová tetted azt a gyereket? - kérdezé Orazio, midőn Virginia belépett hozzá a szobába. A herczeg Honora széles ágyán feküdt és az ablakfüggönyt letépvé, azzal takarta be magát.

- A torony tetejébe vittem - felelé Virginia. - Ott ugyan senki rá nem talál. Meg nem foghatom, miért nem engedte meg neki, hogy magával vigye.

- Ugyanabból az okból, ami téged is megakadályoz abban, hogy az ő helyébe herczegnévé tegyelek - felelé Orazio - vagyis azért, mivel ő annyira óhajtotta azt.

Virginia az utóbbi napokban folyton nagyravágyó álmokban ringatta magát. De ura most már nem biztatta álmodozásainak megvalósításával.

- De hát az az ember? - zaklatta tovább Virginia büntársát. - Az mindent látott. Félek, hogy azt is el kell távolítania előbb-utóbb az utból.

- Oh, dehogyan félsz te attól!

Orazio most már megint meg volt elégedve s úgy látszott használt neki az izgatottság.

- Jer és ülj ide mellém, - mondá Virginiának - azután tölts nekem egy kis bort, majd elintézzük az ő ügyét később, meg az Assuntáét is; azután pedig elmegyünk innen és soha senki se fogja megtudni, ki követte el mindezt. Oh, igen, de neked is innod kell ám egy kis bort, szép kis Virginiám; többet érsz te húsz hercegnénél... húsz élve eltemetett hercegnénél! Jaj mennyire örülök... véghetetlenül örülök, hogy meghalt!

Ekkor egyszerre felismerte Virginián a köpenyt és hirtelen kitörő dühös indulattal rántotta le róla.

- Hogy mered te a hercegné holmiját viselni, te hitvány, tolvaj cselédleány? Vesd le magadról azonnal!

Orazio felváltva majd szidta, majd dédelgette legujabb kedvesét, míg végre jó idő elmultával ittas mély álomba merült. Virginia pedig kilopózott a szobából, abban a gondolatban, hogy megvásárolhatja Gerald hallgatását őt illetőleg azáltal, ha szabadon ereszi és gondoskodni is akart minden eshetőségre egy kocsirol, mely őt és a herceget elszállíthassa. Elég eszes volt ahhoz, hogy belássa, milyen veszedelmes helyzetbe sodorta a herceg mindkettőjüket. A gyermek meghalhat felőle, ha Orazionak úgy tetszik. Virginia azonban minden áron Porsenna hercegné kívánt lenni, bármit beszéljen is a herceg... Hanem hát ki vágyódnék mostoha gyermek után?

Kevéssel azután Assuntát kiszabadította egy elbámuló falubeli parasztasszony, ki azzal volt megbizva, hogy a hercegi család elutazása után kitisztogassa a konyhát, meg a cselédszobákat.

Az erőteljes egészséges komorna kibirta a hosszas koplalást és szűk börtönének kellemetlenségeit, de azért a parasztasszony ijedten szökött meg előle, mert Assunta mindenféle szitkokkal elhalmozta, ami csak eszébe juthatott, fenyegette, sőt még átkozta is azért a mulasztásért, hogy már órákkal előbb nem sietett a takarításhoz látni.

Azután rohanva felszaladt a hosszú lépcsőn, egyenesen a hercegné lakosztályába, megnézni, milyen módot lelhetne még urnője és a kis gyermek megmentésére. Assunta egyenesen a Sir Maxwell Lindhurst karjaiba rohant, aki erélyes komoly magyarázatokba ereszkedve állott Gerald mellett Honora hálószobájának a küszöbén.

Orazio bortól kiveresedve s hatalmasan hortyogva feküdt a megszenségtelenített ágyon. A két férfi undorodva fordított hátat az utálatos látványnak.

- Mellékes dolog az most, hogyan jutottam ide! - sietett mondani izgatottan Gerald. - Mindenesetre kelepczébe csaltak; de még annak is örülök most, mert nélkülem meg nem menekült volna soha, szegény Honora. Szegény kis angyal... bocsásson meg elérékenyülésemért, Sir, de pokoli éjszaka volt ez s én egészen meg vagyok rendülve.

Azért a néhány könyecseppért mentegetődzött Gerald, mely arczán végig pergett. A falhoz támaszkodott, hogy magához térhessen és csak azután tudott megint szóhoz jutni.

- De hát hogy történhetett az meg, hogy egészen egyedül maradt a házban? Egyetlen cseléd sincs itt sehol! - kérdezé végre Gerald.

- Azt csak a jó Isten tudja, - felelé a tábornok. - A cselédek azt állítják, hogy én táviratoztam... Én!... hogy valamennyien jöjjenek be a városba! Késő este jött fel egyikük a villába megkérdezni, megérkeztem-e én a hercegnével! Egészen megijedtek, hogy én semmit se tudok az egésztől és ez szeget ütött mindjárt a fejembe. Természetesen haladéktalanul ide siettem, nem is igen adtam magyarázatot a feleségemnek, hanem összepakoltam és utnak indultam. Talán agyon is hajtottam a lovakat. De még így is olyan hosszúnak találtam az utat, mintha soha se akarna már véget érni. De ezt magammal hoztam.

Az ezredes egy meglehetősen jól használható revolvert mutatott elő.

- Mindenekelőtt le kell Honorát hoznunk a toronyból - mondá Gerald. - De nini, itt van a komorna - kiáltott fel, amint Assunta megjelent. - Maga nyomorult vén teremtés! hogyan merészelt ilyen hütlenül magára hagyni urnójét?

Assunta lázasan gesztikulált, ki akarta volna magát magyarázni, de képtelen volt arra.

- Hol van a hercegné jelenleg? Azonnal hozzá kell mennem - szólt Sir Maxwell Lindhurst. - Szegény kis leányom! Elgondolni is borzasztó, hogy mindnyájan itt hagytuk őt!

- Odafent ül a toronyban - felelé Gerald; - nem engedí, hogy valaki hozzányuljon kis gyermekéhez, de le se akar jönni a toronyból, mert fél attól a nyomorult bitangtól, - szólt Orazia mutatva. - A barát mellette van és vigasztalja; azt mondja, már előbb is ismerte őt. Vittem neki fel egy kis bort, meg ételt, amit itt találtam. Ez a sátán már tegnap reggel óta éhezett szegényt.

A tábornok ritkán szokott káromkodni és soha meg nem átkozott senkit, de most e szavakkal fordult az ágyon fetregő emberi tömeghez:

- A pokol tüze égessen ezért örök időig, Porsenna Orazio! Ha felébredsz lelőlek, mint a veszett kutyát. De most jöjjön ide, Gerald; beszélnem kell önnel, mielőtt Honorához mennék.

Azzal mindketten kimentek újból a folyosóra s a vén katona számos utasítást adott halk hangon a fiatal embernek. Végül pedig így szólott hozzá:

- Nagyon sajnálom, hogy megint sürgősen el kell önt innen küldenem, édes fiam, de nem segíthetek rajta. Azt hiszem van itt egy kocsi és egy pár igen jó ló az istállóban, fogasson be és használja azt a fogatot. Alkalmasint azért tartották itt, hogy aztán megszökhessenek rajta.

- Lehetséges lesz-e még ma vissza is jönnöm idejében, hogy mindent elvégezhessünk? - kérdezé Lowther.

- Igen, ha elég szerencsés lesz megtalálni az illetőket. A fegyverek az én szobámban vannak a villában. Rá kell Orazia bízni a választást véleményem szerint. Hat óráig még világos van. Ha két órát kell is időznie a városban, négyre visszajöhet ide. Keresse fel Gertrud ápolónőt is és küldje ide, hogy Honorát hazaszállítsa.

A hercegnét régi kedves gyóntatójának szeretetteljes gyöngéd szavai és Assuntának az a biztosítása, hogy a tábornok odalent várakozik reá, végre rábirták, hogy lejjön a ragadozó madarak fészkeiből és engedte magát általuk elvezettetni abba a szobába, melyet anyja szokott elfoglalni. Még mindig magához szorítva tartotta gyermekét és senkire, még Assuntára se merte volna rábízni. Tekintete komor és bánatos volt, s a komorna ijedten vette észre, hogy a kis gyermek sokszor görcsösen vonaglik anyja karjaiban.

- Tegye le a kis babát, amore mio... fektesse le ide az ő kicsiny ágyába. Hiszen egészen agyonszorítja szegénykét. Már alig bír lélegzeni.

Honora most azonnal letette a gyermeket a kicsiny puszta matrácra és melléje térdelve a saját karjaiból egész kis védbástyát formált körülte.

Páter Damiano is követte őket és megállott a kicsiny ágy lábánál.

Ő már előre látta, mi fog bekövetkezni, mert hiszen a halál minden elképzelhető jelenségben ismeretes volt előtte.

A gyermek elszólítása elhangzott a mennyből és a kis baba lelke már felfelé repült a hívásra.

Egész szeliden megérinté a pap Honora vállát és egy képre mutatott a falon. A boldogságos szüz Mária képe volt az a kis Jézussal ölében, amint vigasztalóan tekintett le arra a másik szenvedő anyára, aki lábai elé fektette le haldokló gyermekét.

- Nem, nem, nem! - kiáltott fel Honora hátra vetve fejét, amint térdepelt. - Neki nem szabad meghalni! Nincs előttem most se halál, se élet, se Isten, se menyország... nincs nekem senkim, mint az én egyetlen drága angyalom és neki nem szabad meghalni!

Padre Damiano elfordult és kinézett a kopár hegyekre, mialatt ajkai buzgó imát rebegtek az előtte térdelő szerencsétlen önnönmagával meghasonlott fiatal anya lelki egyensúlyáért.

Azután oda lépett Assuntához és valami rendeletet adott neki. Minden tőlük telhetőt el kelle követniök a kialvó élet felett kesergő anya megmentésére.

Az egész délelőtt örködtek Honora felett és vele együtt ápolták a haldokló gyermeket. Orvost hoztak egy másik hegyvidéki kis városból, de az nem tudott segíteni, miért is Honora elküldte őt. Égő karjaiban tartotta folyton a picziny csecsemőt és úgy érzé, mintha minden újabb görcsös vonaglás cseppenként ontaná ki a saját szívének vérét, mert a kedves szenvedő gyermeknek minden esdeklő pillantása megértette vele égető anyai fájdalomában a rettenetes valót, elébe tárva a véget nem érő kinszenvedéseket, majd ha elhagyja őt a bálványozott kis lény.

Pedig abban a pillanatban, midőn a déli harangszó megszólalt, elszállott örökre a szeretett gyermek lelke.

Midőn Gerald elment, a tábornok két kezét hátra téve fel s alá járkált a folyosón, s ahányszor elhaladt a hálósobának nyitva levő ajtaja előtt, mindig bepillantott Orazióra. Mély csend uralkodott odabent és az ittas, félig felöltözött ember legkisebb jelt se mutatott a felébredésre.

Sir Maxwell fel s alá járva, mint az őrt álló katona, folyton csak az ajtó előtt maradvá, komoly, szomorú és szigorú kötelességet teljesített.

A tábornok számos évet látszott öregedni azon egyetlen rémes éjszakán, arcza szokatlanul komor és szigorú kifejezést öltött, szemei pedig a harag fagyos villámaival sujtották a végre lefegyverzett gonosztevő bűnöst, ahányszor csak rápillantott. Olykor-olykor kihúzta óráját, végre pedig elküldött az istállóban maradt egyetlen lovászért és megparancsolta, hogy maradjon az ajtó közelében, készen az első hívásra előjönni. Ő maga helyet foglalt olyan helyen, hogy Orazió első tekintete reá essék, mielőtt a szemét kinyitja. Pár percze mozogni is kezdett már.

A tábornok letette térdére a revolvert és várakozott. Ekkor Orazio egyszerre megfordult fekhelyén és lassan, álmosan kinyitotta szemét. Egészen elhomályosítá látását az álom, meg a szesz italok utóhatása. Félig lehunyta szempillái alól rápillantott a kellemetlen látványra, de azután megint lehunyta szemeit és dörögve újból megfordult fekhelyén. Azt képzelte, hogy valami borzasztó rosszat álmodott.

Hanem később mégis áthatolt eltompult érzékein a veszélynek bizonyos ösztönszerű sejtelve. Hirtelen összeresztett, felriadt és odatekintett a higgadt szemlélőre, azután kiugrott az ágyból a túloldalon és egy párnát felkapva, azt maga elé tartotta.

- Menjen! Menjen innen! Én nem követtem el semmit! - kiáltozó rekedt hangon.

A tábornok nem válaszolt és meg se mozdult. Orazio nemsokára leereszté a vánkost és átnézett felette. Szemei kipuhatólni iparkodtak, mit jelenthet a szigorú magatartás, meg a reá szegzett fegyver. Agyon fogják-e lőni álló helyében, vagy pedig csak őrizet alatt van? Agyveleje sehogy se akart működni. Mi is történt az elmúlt éjjel? És ugyan miért függeszti reá tekintetét olyan fenyegetően az a rettenetes ember?

A tábornok kék szemeinek szűrő tekintete kardhegyekként volt reá szegezve, mintha megkövetelné, hogy Orazio visszaemlékezzen. Orazionak végre iszonyú rémületére most már minden eszébe jutott. A felesége, akit élve eltemetett és meghalt természetesen; gyermeke, akit kidobatt valahová az esőbe, hidegbe, s már szintén halott. Azok miatt jött el hozzá bosszút állani bizonyosan az oltalmazójuk! De az öntudattal egyszerre felébredt Orazióban az alattomoság is a szökési kísérletre. Nevetve dobta le a párnát és megszólalt:

- Valóban nem ismertem meg Önt, Tábornok! A bor a fejembe szállott a múlt éjjel és utána borzasztó rossz álmom volt. Azt hittem, lássa, hogy többen vannak itt és meg akarnak támadni.

A tábornok még mindig nem beszélt.

Orazio rápillantott a saját rendetlen öltözékére és kezdte a bútorokat kerülgetni az ajtó irányába felé.

- Bocsásson meg - hebegte - hogy ilyen öltözékben kell önt fogadnom. Át is megyek mindjárt a másik szobába, hogy felöltözzem.

- Nem, - szólalt meg Sir Maxwell Lindhurst megfordulva, mihelyt a herceg megmozdult és még élesebben reá szegte azokat a szigorú, fenyegető szemeket. - Üljön le!

Orazio engedelmessé vált. Most már nagyon elsápadt. A szeszes ital okozta égő veresség eltűnt egyszerre, csakis a szemek és az orrlyukak alatt hagyván hátra kékesveres foltokat.

A tábornok bekiáltotta a kint várakozó lovász fiút.

- Kérj egy kis kávé a herceg számára és hordd fel ide. Kérj meg azonban előbb a barátot, maradjon közelben, amíg te lemégy.

- Vajon fogolynak vagy örültnek tartanak-e engem? - kérdezé Orazio elfojtott haragtól reszkető hangon. - Nem sziveskednék-e véletlenül arra emlékezni, hogy ez itt az én házam?

- Átkozott egy ház! - felelé börtönőre röviden.

Most léptek hallatszottak a folyosón, mire Padre Damiano szép halvány arcza és barna csuhája megjelent az ajtóban.

- Tábornok úr hivatott? - kérdezé higgadt hangon.

- Igen, kérttem - szólt a tábornok; - ezt a gonosztevőt itt kell őrizni. Nem lenne-e szives egy kis ideig a folyosón maradni?

Padre Damiano egyikről a másikra tekintett. Ő sokat forgott a nagy világban s így azt gondolta, hogy megértette a helyzetet.

- Szabad-e egy szót intéznem a herceghez? - kérdezé.

A tábornok meghajolt.

- Négyszemközt? - kérdezé.

- Ha megengedi - felelé a barát.

A tábornok kiment és ideges léptekkel mérte végig a folyosót.

Ekkor Padre Damiano odalépett egészen Orazio közelébe és kedvesen csengő szelid hangján így szólott hozzá:

- Fiam, a gyermeke éppen most haldoklik. Hogy a felesége él, valóságos csoda műve. Imádkozzék az Istenhez irgalomért, hogy teljesen el ne kárhozzék, mielőtt az Ur ítélő széke elé kerül. Kérjen tőlük bocsánatot. A gyermek halála előtt még talán megbocsájthat önnek a hercegné. Mert az után... akkor már nehezebb lesz az.

- Én nem vétettem semmit, semmit, semmit! - kiáltott fel a herceg indulatos kifakadással. - Ő volt... Virginia... aki a boromba mámorító altatót öntött... ő akarta őket meggyilkolni és nem én. Én semmiről se tudtam. Az egész éjszaka itt aludtam mély álomba merülve.

- Esdve kérem, gondolkozzék töredelmesen és szálljon magába - könyörgött Padre Damiano. - A hercegné még kegyelmet könyöröghetne talán számára azoknál, akik nemsokára el fogják önt itélni. Én magam fogom megkérni, hogy legyen könyörületes, ha töredelmesen megvallja és megbánja bűnét. Vannak nők, akik képesek megbocsájtani, úgy mint ahogyan Krisztus urunk megbocsájt. Jöjjön, kérlelje meg őt, térdeljen le kis gyermeke lábához, hogy ne vádolja be önt Isten színe előtt, se a szenteknek ma éjjel; mert szegény ártatlan kis gyermeke biztosan meg fog ma halni, Porsenna herceg, és ön, a tulajdon édes apja gyilkolta meg.

- Nem, nem, nem! - kiáltozott fel tiltakozva Orazio. - Én nem követtem el semmit. Mindennek Virginia, az a nyomorult leány az oka. Menjen, mondja meg a hercegnének, hogy én ártatlan vagyok. Neki nincs semmi bizonyítéka, egyetlen tanuja se lehet ellenem, hogy vádolhasson.

- Most már elég. Legyen vége a hazugságnak! Többet nem akarok hallani! - mondá a barát s azzal megfordulva ott hagyta a megátalkodott bűnöst, akit - véleménye szerint nemsokára letartóztatnak és Rómába szállítanak majd a börtönbe.

E szerint a hercegnő tehát nem halt meg, sőt még a gyermek is él. Annál többet nem akartak Orazioval közölni. A tábornok visszatért örállomására még komorabb, még elszántabb arczczal, mint amilyen előbb volt; Péter Damiano pedig fel s alá járkált kint a folyosón, mindannyiszor megcsörtetve egy kicsit olvasóját, ahányszor az ajtó mellett elhaladt. A zuhogó eső nagy cseppjei verdesték az ablak üvegeit, sőt kezdett már be is szivárogni az ablaknyílásokon, egész kis tócsát képezve a szoba padlóján.

A szolga is visszatért a faluból kávéval meg egy darab kenyérrel. Keze annyira remegett, midőn a tálczát hozta, hogy a csészek összecsrömpöltek.

A tábornok letétette vele a reggelit Orazio elé, azután visszaküldte őt örállomására ki a folyosóra.

- Igya meg a kávé - parancsolá Sir Maxwell.

Orazio ügyet se vetett rá; úgy tett, mintha az ujján viselt macskaszemes gyűrűvel játszanék.

- Hallotta? - kérdezé az öreg katona és feléje tolt a tálczát. Orazio erre hirtelen felugrott helyéből s az egészet felkapva a tábornok felé dobta. Az edény azonban irányt tévesztve csörömpölve zuhant a szőnyegre s a kávé is végigfolyt rajta.

Utólag megbánta Orazio, hogy olyan ügyetlenséget követett el, mert szigorú börtönőre egy pillanat alatt mellette termett és kezében a revolverrel kényszerítette lehajolni és felemelni a kiömlött kávéáztatta kenyeret, sőt még azt is követelte tőle, hogy megegye, s Orazio olyan nagyokat nyeldesett, hogy majd megfulladt tőle.

De hát mit tehetett egyebet? Az erős szorítás karjain s az a füle tövéhez érő hideg cső megtörték utolsó ellenszegülését is.

Honoráért lassan-lassan bosszút állottak tehát.

- Jobban szeretem így - mondá a tábornok, mikor Orazio elvégezte a kényszerített evést. - Kíéhezett emberekkel nem párbajozunk.

Eszerint hát párbajra akarták őt kényszeríteni. Erre célzott talán az a csuklyás barát. De mikor? Vajjon lesz-e addig alkalma kisiklani üldözői kezei közül, lesz-e módja megtámadni ellenségeit és megszökni, biztonságba helyezni magát? És ugyan miért volt ő ma, éppen ma annyira kimerült, annyira megtörve, hogy még a félelem se tudott erőt adni izmainak?

A nap előre haladt és Honora mostoha atyja az egész idő alatt az eső miatt még zordonabbnak feltűnő hosszú órák alatt lankadatlan kitartással és néma csendben őrizte foglyát. Még egyszer rendelt azután ennivalót és ismételten kényszeríté Oraziot, hogy egyék. Ő maga nem érzett se éhséget, se fáradtságot. Majd eszik, sőt tíz percre meg is pihen akkor, mikor Gerald megérkezik a többiekkel. Ez minden, amire szüksége van, mielőtt igazságot szolgáltatna.

Hideg szélroham üvöltött keresztül a folyosókon, megrázva az üres szobák ajtait és valósággal fűtült, tombolt a vihar a lépcsők kanyarulatain.

A földből dermesztő hideg, nedves, dohos szag áradt szét. Olykor-olykor kihallatszott jajveszékeltése az öreg Assuntának, aki egy bezárt ajtó előtt térdelt, melyen túl bent a szobában Honora némán és egyedül örködött halott gyermeke felett. A végzet örökre megsemmisítette most már a Porsennák bölcsőjét.

Pontban három órakor megérkezett Gerald. Vald'oro Alfonso és Carlo Spina jöttek vele megdöbentő komoly arczokkal. Óvatosan emeltek ki a kocsiból egy hosszú, meg egy négyszögletes tokot és pillanatra megállapodtak tanácskozni a csarnokban.

- Elég időnk van - szólalt meg Gerald, ki szinte megöregedettnek és iszonyúan fáradtnak látszott. - Még legalább két óráig nem száll le a nap. Enni kellene valamit. Ma még nem is villásreggeliztünk.

- Itt nem... nem ebben a házban! - tiltakozott élénken Vald'oro.

- Ugy érted persze, hogy nem eszünk az »Ő« kenyereből - szólalt meg Gerald. - De majd beküldök a falubeli fogadóba és onnan hozatok ki valamit.

Azzal kiment és beszélt a kocsissal, ki azonnal el is hajtott a nyomoruságos fogadó felé a falu túlsó végére. Gerald azután visszatért társaihoz.

- Nem volna-e kellemetlen, ha itt várakoznátok pár pillanatig? El kellene mennem bejelenteni Sir Maxwell Lindhurstnak, hogy már itt vagytok.

Gerald el is tűnt a hosszú lépcsőn. De az elsőemeleti folyosó kanyarulatánál megbotlott a földön térdelő és fejét a földre lehajtó siró Assuntában.

- Meghalt talán? - kérdezé Gerald megdöbbenve és kezét az ajtó kilincsére téve.

- A gyermek halt meg és ő odabent sir bezárkózva, egyedül - zokogott a vén cseléd.

Gerald megcsókolta a tölgyfaajtót.

- Meg fogunk bosszulni, egyetlen kedvesem - susogta s azzal tovább ment.

- Kérem, siessen le és beszéljen velük - mondá azután a tábornoknak - és egyék is valamit. Az ennivalót a faluból hozattam fel. Én majd elfoglalom itt azalatt az ön helyét... de nem fogom őt megölni. Megbízhat bennem.

A tábornok mereven felállott és helyette a Gerald szemei riasztották fel az alacsony székben ülő Oraziot.

A herceg arcza még ónszinübbé vált, midőn halálos ellenségét megpillantá maga előtt és annak tudatára jutott, hogy most már az ő felügyeletére lesz bízva. Gerald alig volt képes reá nézni az összes ereit lázas forrongásba hozó indulattól. De hát szavát adta a tábornoknak. Nem volt szabad Oraziót megölnie.

Kinosan lihegett az önmegtartóztatás kinjától. Nehéz lélegzésén kívül más nesz nem is háborítá most már a halotti csendet, mert az eső is megállott és kívül-belül szürkés világítás borított el mindent.

Egyszerre felpattant Orazio és zokogástól elfojtott hangon megszólalt:

- Lowther, meg akarnak azok ölni engemet?

Gerald röviden válaszolt.

- Párbajt kell vivnia.

- Önnel? - kérdezé a herceg.

- Nem. Sir Maxwell Lindhursttal.

Gerald iszonyattal párosult megvetéssel fordította el a tekintetét a gyűlölt arczról és a helyett annak karjára függeszté szemeit, hogy figyelhessen mozdulataira.

Vajjon mikor jönnek már a többiek őt feloldozni kinos feladata alól? Alig várta, hogy felváltásák.

- Lowther, édes barátom - susogta most egyre Orazio oly halkán, hogy maga is alig hallotta a saját hangját - ön szereti az én feleségemet. Ő tagadhatlanul szép... óh, nagyon szép! Szivesen adok neki egy millió frankot s az összes családi ékszert ráadásul... és ön birhatja őt mindenestül örökre, ha... a fejét félre fordítja egy perczre és megengedi, hogy megszökjem, hogy elmeneküljek a folyosón át! Már jönnek felfelé.

Gerald zsebébe csusztatta a revolvért és odarohanva, ahol a másik állott, talán arczul ütötte volna, de kezeit megragadta valaki és a tábornok állott mellette, mögötte pedig Carlo és Alfonso.

- Semmi ilyen tettelegességet nem szabad elkövetni - mondá. - Ez az én ügyem és nem az öné, Lowther. Mi most már átengedjük a herceget ezeknek a gentlemaneknek. Jöjjön velem.

Tíz percz mulva kijött Spina és kiszólitá Geraldot abból a szobából, ahol várakoztak.

- Az én felem pisztolyt választott - jelenté feszesen s azzal meghajolt.

- Nagyon jól van - felelé Gerald és visszatért a tábornokhoz.

Kevéssel azután ismét kijött Carlo.

- Kérek egy pohár brandyt a felem számára - mondá bizalmasabban. - Vajjon lehet-e itt szerezni?

Sir Maxwell Lindhurst előmutatott egy kicsiny palaczkot. - Ne adjanak neki túlságosan sokat belőle - szólt kedélyesen. - Reszketni találna tőle a keze.

Carlo egy kicsiny poharat tele öntött a palaczkból, azután az üveget visszanyujtva, újból meghajolt. Mély hatással volt reá a párbaj komolysága és szigorúan szem előtt kívánta tartani a szabályszerű formalitásokat.

Midőn végre a három férfi előjött együtt a tágas hálósobából, a lépcső tetején várakozó Geraldnak és a tábornoknak feltűnt, hogy Carlo a legnagyobb gondossággal felöltöztette emberét. A fekete frakk, fekete nyakkendő, hozzá való ünnepies mellény és nadrág mellett a tábornok durva szürke öltözéke szinte nagyon is kevésbé szertartásosnak tűnt fel.

Gerald komoly szavakat intézett öreg társához.

- Még egyszer esdve kérem önt, Sir, engedje meg, hogy én tegyem magamévá ezt az ügyet s én vivjak meg vele. Adja át nekem a helyét. Én meg akartam őt ütni; s így velem kellene előbb sikra szállania.

De a tábornok félre tolta Geraldot e szavakkal:

- Nem fiam, ez az én kötelességem. Én vagyok a család feje... ön pedig nem szívesen emlékeznék vissza... majd később, arra, hogy megölte azt az embert.

Mindketten félre állottak, hogy a többiek kivonulhassanak. Alfonso jobbra és Carlo balra, úgy hogy Oraziot bekerítették a középre. Az utóbbinak csupán a szemei forogtak menekülést keresve, miként azt a szegény Honora szemei tettek ugyanazon a lépcsőn az elmúlt éjszakán. Mögöttük lépdelt a két angol gentleman; és a csarnokon keresztül haladva Gerald magához vette a pisztoly-tokot.

Kimentek a terraçera, hol az elállott eső folytán kisebb pocsolyák képződtek a korhadt kövek közt s a dühöngő viharok utolsó széláramlata még mindig erősen csapkodott arcukba, hol azonban már világosságot terjesztett a kiderülő ég felhőin áttörő fény. Lementek a hosszú keskeny ösvényen. Őt hallgatag férfi és köztük egy elitelt.

Egy pár kanyarulattal az erdőbe jutottak s a százados fák hulló levelei zörögve mélyedtek be a puha földbe lépteik súlya alatt, míg felülről a sűrű lombokon megállott eső cseppenként hullott a fejükre.

Alfonso és Carlo két oldalról közre fogták Porsennát, daczára, hogy nagyon keskeny volt az út. Gerald eltakarta kabátjával a hóna alatt vitt dobozt, nehogy a fegyverek átnedvedjenek a ráhulló esőcseppektől.

Az ösvény egyszerre kitágult előttük az ugynevezett Strada del Vecchio marchese mély út előtt. Körülbelől feleutján lehettek, midőn annak az útnak a végén levő magaslaton kibontakozott szemeik előtt a nagy várkastély.

Megállottak. Az angolok kissé félre vonultak a többi háromtól.

- Nyujtsa ki a kezét - szólt Carlo Oraziohoz.

Ez volt a legelső szó, amit beszéltek, mióta a házból kijöttek.

A herczeg engedelmeskedett. Keze úgy reszketett, akár egy vén emberé.

- Még messzebbre kell mennünk egy kicsit - szólt ismét Carlo és tovább vezette őket az alacsony tüskés, tövises bokrokkal benőtt csaliton keresztül egy tisztáshoz. A tábornok és Gerald ott átmentek Carlo oldalára és a hallgatag öt férfi komolyan lépdelt egy sorban egészen a tisztás végéig, onnan pedig ismét vissza a fele útig.

- Nos - szólítá meg most Gerald egyszerre Spinát - itt akarnak-e önök elhelyezkedni? Mert akkor mi amoda megyünk.

A talaj valamivel simább, egyenesebb volt azon a ponton és a fák mind a két oldalon távolabb estek.

Orazio visszatekintett a várkastélyra, az ő ősi lakhelyére, első otthonára és a visszaemlékezés sajátságos égető fájdalmat okozott neki. De a fájó érzés hamar elmúlt. Carlo oldala mellett termett és felállította féloldalra fordulva ellenfelével, azután kezébe adta szótlanul a súlyos, hideg pisztolyt, Alfonso pedig a herczeghez fordult e szavakkal:

- Az ég nevére kérlek, Orazio, ne reszkess annyira; hiszen neked éppen annyi esélyed van a győzelemre, mint ellenfelednek.

Orazio felpillantott. A hegyek közül még egy hűvös szélroham csapott arczába, meglepetve haját. Sir Maxwell Lindhurst a kimért tizenöt lépéstől most már alig látszott egy-két méternyi távolságban tőle.

Gerald szólanul megszorítá öreg barátja kezét és meghatottan félreállott. Láta, hogy a tábornok ledobja kalapját, felnéz egy pillanatra, azután felemeli fegyverét, második ujját végig nyújtja a pisztoly csövén, lassan célba veszi ellenfelét és középső ujjával megnyomja a ravaszt.

Orazio tüzelt, még mielőtt Alfonso megadta volna a jelt a lövésre, de az a sietség semmit se használt neki. A pisztoly csütörtököt mondott és csak a második lövése sült el iszonyu, rémes dörrenéssel. Sűrű füst lebegett a nedves levegőben. Midőn eloszlott kissé a füst, a tábornok Geraldra dült egy kissé.

- Megsebesült ön, Sir? - kérdezé aggódva a fiatal ember, mert sir Maxwell elsáppadt és ingadozott.

- Nem... csupán súrolt itt egy kicsit - felelé a tábornok kezét vállához emelve. - Menjen és nézzen körül oda át.

Midőn Gerald eltávozott, a tábornok leült egy kidőlt fa törzsére. Gerald azonban egy pillanat alatt megint mellette termett. A füst most már teljesen szétfoszlott, a levegő megtisztult. Orazio helye azonban üres volt; Carlo és Alfonso pedig lehajoltak valami sötét tömeghez, mely végigterülve feküdt a letaposott gazban. Az öreg ur szemei kérdőleg tekintettek ifju barátjára és Gerald feleletül igenlően intett fejével.

A tábornok egy darabig szólanul, mogorván ült helyén és kezét térdére nyugtatva merőn bámult maga elé a földre.

- Menjünk, Sir - szólalt meg most egyszerre Gerald, szeliden megérintve a tábornok vállát. - Jöjjon, menjünk be a kastélyba, hogy minél előbb megnézhessem sebét.

Sir Maxwell Lindhurst engedelmesen felkelt, de mozgása közben sötét piros folt verte magát keresztül szürke kabátján. Még egy pillantást vetett a másik csoport felé a tisztás tulsó végér, azután Gerald karjára támaszkodva, szilárd léptekkel haladt tovább a várkastély irányába.

- A Mindenható Isten ítéljen közöttünk - mormolá halk hangon. - Itéljen az Ur... és legyen könyörületes azon bűnös lélek iránt!

Sértés? Párbaj? Ah, igen sokszor megtörténik egyetlen szó miatt, kártyázás közben, asszony kegyéért, vagy a világ fogalma szerinti becsületért, illetve a képzelt becsület helyreállítása miatt.

Sir Maxwell Lindhurst, nyugalomba vonult tábornok azonban szent meggyőződése szerint a jog és igazság ügyének védelmezéseért harczolt, megbosszulva az ártatlant és megszabadítva a szenvedőt zsarnok gyilkosától. A tábornok soha semmitől nem riadt vissza, amit kötelességének tartott, bármilyen csúf nevet adjanak is cselekedetének.

XX.

Honora herczegné csendesen felemelkedett térdeiről és körültekintett. Gertrud testvért a fárasztó út és a hosszas virrasztás kimerítvén, elnyomta az álom alacsony karosszékében. Assunta egy szögletben görnyedt a földön és fejét kezére hajtva kimerülten szintén elaludt. Az orvost felköltötték és sürgősen hívták át a szomszéd szobába, hogy csillapítsa le, ha

lehetséges, Lady Éva görcsös sirását. Senki se támogathatta, senki nem vigasztalhatta tehát Honorát. Egyedül ő maga volt ébren a szobában, mert a viaszsárga kis halott ott az ágyon nem lélegzett már tegnap dél óta és az édes anya most már tudta, hogy még az ő szeretete se ébresztheti fel, nem mentheti meg, s ha csak el nem viszi valahová, másnap már el fogja nyelni a családi sirbolt és ott fog feküdni a gyilkos mellett, gyűlöletes pompával beletemetve örökre a sötét mélységbe.

Honora óvatosan, nagyon szeliden félre húzta az aranynyal áttört fehér selyem hercegi lepelt és abból egy kis fészket rögtönzött bal karján a csendes élettelen fejnek, az aranyrojtos szemfedő pompás dús redőibe bele takargatta az apró megdermedt fagyos tagokat, azután meztelen fehér kis lábaival kiosont nesztelenül a szobából, lesurrant a lépcsőkön a sötét éjszakába.

A halvány holdnak, mely olyan szomorúnak látszott, mint a szegény anya szive, bágyadt fénye egészen bevilágította a vadregényes tájat a Honora mögött elmaradó sötét hegyek felett. A menekülő hercegné elfordult a várkastélytól, elhagyta a templomot összes rémes kísérteteivel és egyenesen az erdőnek tartott, a kedves szeretett életteljes erdőségnek, hol még a mult héten is rá szállott a fehér pillangó a kis baba kezére.

Honora sebesen lépdelt előre s a titoktartó hold ezüstös fénye mutatta előtte az utat. Gyorsan, de nesztelenül csendesen haladt előre, karján az utolsó Porsenna ivadék megdermedt hideg tetemével. Se az éles kövek, se a tüskék, tövisek szúrkálásait nem érezték lábai. Meztelen lábakkal, cipő nélkül jött el, hogy senki ne hallja, mikor elhagyja azt a siralomvölgyéhez hasonló borzasztó várkastélyt. A fák, mintha már jól ismernék őt, félrevonulni látszóttak útjából, hogy biztosan haladhasson előre és mikor elhaladt, a lombok újra összeverődtek, s lehullatták könnyeiket a földre, hogy elmosásuk és eltüntessék picziny lábainak áruló nyomait.

Lesietett Honora a kedves alacsony hegyek aljába, ahol a nap későbbben kel fel és az erdő leg-sűrűbb, mert ott a lombok nem fogják elárulni a szegény kis mamát, kinek a szive nem birta elviselni, hogy egyetlen drága kincsét abba a borzasztó rémes kriptába temessék.

A méla hold mind magasabbra emelkedett, már ezüst fényével mutatva az utat; az erdőnek dongó, zsongó, zümmögő, repülő és csúszó-mászó világa pedig mind kitért útjából és nem háborgatták. Végre elérkezett a kívánt helyhez. Olyan volt az, amilyennek képzelte, illatos, csendes és félreeső elrejtett helyecske, hol csakis a zuhogó hűvös forrás moraja hallatszott. A falevelek olyan üdék és zsengek voltak ott, mint tavaszszal, mikor Honora először felfedezte a kedves menhelyet; a fű, a pázsit zöld és bársonyos; ott találta azt a mohos padot is, ahol megpihenhetett; mert a kis baba ma már sokkal súlyosabb volt, mint tegnap.

Honora leült tehát az alacsony ülőhelyre és oda támaszkodott a szirt falához, azután kibontotta az aranyszövésű lepelt, a hold ezüstös fénye rávetődött a fehér rózsához hasonló kedves kis arcra, a virágszirom vékonyságu picziny kezekre, melyek nem tapogatták meg többé az édes anya csókra nyujtott száját és nem huzogatták meg többé hajszálait. Egészen elnémult és csendes volt a picziny szivecske, mely olyan sokszor dobogott az övében.

Honora úgy érzé, hogy meghalt ő most már a világra nézve és ő reá nézve a világ, de addig élni akart mégis, amíg megvetheti utoljára kis angyalának az ágyát.

Letette a drága tetemet a mohos padra és beletakargatta az aranyos atlaszba. Azután a mögötte kimagasló hegy lejtős oldalán egy gesztenyefa mohos tövében sekély gödröt ásott. A föld puha és laza volt, a moh behullott a sirba, melynek nem kellett nagyon mélynek lenni; igen, ott jó nyugalmas pihenője lesz a kedves kis babának. Milyen balzsamos illatu volt minden az eső után! A baba szeretni fogja azt a helyet. Honora kezeit egészen bepiszkolta a nedves fekete föld, megmosta tehát a forrás kristály vizében. Azután ezer meg ezer zöld levelet és mindenféle mezei virágot szedett össze, amit csak az ősz meghagyott még ékességül az

erdőnek és azzal vastagon kibélelte az általa ásott sirt, hogy puha ágya legyen a kicsikének az örök álomhoz.

És most meg kellett lenni. Mert hiszen ha hajnal előtt el nem rejti kedvenczét, akkor a sirbolt fogja magába zárni. Honora visszatért tehát az alacsony mohos padhoz és letérdelt még egyszer legutoljára gyermeke mellé. A fogyatkozó hold halvány fényében megcsókolta utoljára a picziny ajkakat, a szemeket, a homlokát, a kis kezeket s még a fagyos kis lábacskákat is. Soha se fognak azok fáradni, vagy szenvedni a világ tövises utain. Jobb is az így, mert a világ gonosz és ő maga már kimerült, nem bírná megvédelmezni szegény kis leányát.

Nem, sirni nem fog... mert az felriaszthatná a kis halottat. Végre áttört a hasadó hajnal pirja a fák lombozatán és egy madár hivogatta párját halk csicssergéssel oda lent a völgyben.

Vajjon a kegyetlen reggel közeledne már, megvirradt talán? Ah, hiszen akkor sietnie kell!

Honora most utoljára újból begöngyölte letört virágszálát az aranyos halotti lepelbe, még egyszer utoljára ajkaihoz értette a fagyos arczocskát, azután bele fektette csendesen a puha erdei sirba és betakargatta a nehéz selyem szemfedővel. Végre pedig megijedve a már-már derengő világosságtól, mely megmutathatná az utat a sirbolthoz, ismét letérdelt az alacsony zöld hant mellé, megcsókola azt még egyszer, azután sietve felhalmozta zöld levelekkel, virágokkal és mohával, végre pedig elegyengette szépen simára a rárakott fekete földet.

De valaki az egész idő alatt nézte és megfigyelte őt a távolból némán és szivrepesztő fájdalommal eltelve mozdulatlan maradt a szemlélő, mert amit látott, olyan szeretetet és olyan mély bánatot tárt eléje, melyet megzavarnia nem volt szabad, pedig örömmel áldozta volna fel életét azért, hogy csak egyetlen keserüségtől is megszabadítsa azt, aki legdrágább kincse, mindene volt az ő bánatos szívének.

Most már vége volt mindennek, a szomoru feladat be volt fejezve, de vége lett a Honora lelki-erejének is, mert eddig száraz szemei megnedvesedtek. Mikor a kicsiny sir fel volt hantolva és behintve mohhal, vadvirágokkal, hogy azok jelezzék a kedves kis halott nyughelyét, mikor már a gyermek el volt temetve abba a picziny sirba, mely fölött a madarak éneke, a méhek dongása és az erdők illatos vad virágainak susogása fog zsoldárt énekelni örök időken át... akkor Honora herczegné újból megkísérlé erőt venni magán arra, hogy eltávozzék, mert vissza akart térni a várkastélyba úgy, hogy soha senki meg ne találja kivüle azt a kedves sirhelyet. De képtelen volt elhagyni kedvenczét. Az anyai szeretet vonzereje, mely oda bilincselte, nagyon, de nagyon hatalmas volt; háromszor is megpróbált elindulni, de mindannyiszor vissza roskadt a kicsiny sirhant mellé, buzgón fohászkozva Istenhez, engedje őt meghalni, ha már az ő csillogó napja lehanyatlott és elhomályosult örökre.

Midőn már harmadszor roskadt össze, erőt vett gyengeségén és felkelvén, bánattól megtörten támolyogva végre elindult, de még egyszer letérdelt azon mohos pad előtt, melyre a gyermeket imént lefektette és égő homlokát lehajtotta a moha alatti hideg kőre.

Ekkor az a férfi, aki már régóta figyelte, odalépett hozzá és melléje térdelve karjaiba emelte Honorát éppen úgy, amint ő gyermekét és gyöngéd, vigasztalón szeretetteljes szavakat susogott a bánattól egészen eltompultnak fülébe, ígérve, hogy soha senki se fogja onnan elvinni az ő elrejtett kincsét. Karjaival támogatva, szeretetével bátorítva vezette tovább lépésről-lépésre lassan-lassan, míg végre kiértek az erdőből a nyiltabb hegyoldalba.

És amint ott megállottak ketten egymás mellett, mögöttük a sötét hegyekkel, a szomoru, sűrű erdőséggel, meg a rémesen, komoran kimagasló várkastélylyal s a kelő nap arany sugarai szemükbe sütöttek, végre megolvadt a kéreg Honora szíve körül, megfordult és arcát Gerald vállára hajtva, forró, de megmentő, jótékony könnyeket sirt keservesen... sokáig.

Gerald megtartotta ígését. Midőn két év elteltével szeretett hitvese megkérte, hogy vigye el őt a kedves halott sirhelyéhez, a tábornok is elkísérte őket, mert ők hárman nagyon ritkán váltak el egymástól, mióta Lady Éva, sajnos, elköltözött a túlvilágba.

Honora igen szép siremléket talált azon a helyen, ahol két évvel azelőtt ő térdelve imádkozott és a holdvilág fényárjában mohhal, virággal hantolta fel a sajátkezüleg megásott kicsiny sirt.

Igen... valóságos kis kápolna emelkedett ott, melynek faragott, nyitott boltivezetei menhelyül szolgáltak az üde szellőknek, a madaraknak, méheknek, karcsu oszlopait pedig megkövesült, hervadhatatlan erdei vadvirágfüzerek futották be.

A kápolna főhomlokzatán végre kicsiny fehér márványlapra rá volt vésve Honora meghalt gyermekének a neve arany betűkkel. Ott aludta örök álmát a kis csecsemő édesdeden, mert fényesen rá süthetett a nap picziny ágyacskájára.

Oraziot ősei mellé helyezték örök nyugalomra a Porsennák sötét sirboltjába. Nagy vagyonát pedig rokonai, a Ferrarák vették át és ők uralkodtak tovább hercegi örökében.

- Vége. -